

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

41'inci Birleşim 23 Aralık 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	608
II.- GELEN KÂĞITLAR	612
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	613
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>613:617</i>
1.- Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	613:614
2.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 25 Aralık Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	614:616
3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Şanlıurfa'ya yapılan kamu yatırımlarına ilişkin gündem dışı konuşması	616:617
IV.- AÇIKLAMALAR	617,657,662
1.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, uyuşturucuyla, alkolle ve kumarın her çeşidiyle mücadeleye ilişkin açıklaması	617
	603

2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri Yüksekova hattında çalışan tır şoförlerinin mağduriyetine ilişkin açıklaması	617:618
3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, engelli vatandaşların kazanılmış emeklilik hakkına ilişkin açıklaması	618
4.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Afşin-Elbistan Termik Santrali'ne ilişkin açıklaması	618
5.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, CMK ücret tarifesine ilişkin açıklaması	619
6.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Leyla Zana ile Gözde Şeker'e ilişkin açıklaması	619
7.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl Devlet Hastanesindeki onkoloji doktoru eksikliğine ilişkin açıklaması	619
8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un merkezinde yer alan Gülsan Sanayi Sitesi'ne ilişkin açıklaması	619:620
9.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki kuraklığa karşı yetkililere seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	620
10.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması	620
11.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, deprem bölgesinde evleri yıkılan vatandaşların kaygılarına ilişkin açıklaması	620
12.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KHK'lilere ilişkin açıklaması	621
13.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2 Ekim tarihinde sulama kooperatiflerine gönderdiği yazıya ilişkin açıklaması	621
14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, CMK ücret tarifesine ilişkin açıklaması	621
15.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşla'nın, "stratosferik aerosol enjeksiyonu"na ilişkin açıklaması	622
16.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Ankara-Sivas-Erzincan-Erzurum-Kars hattındaki turistik Doğu Ekspresi'ne ilişkin açıklaması	622
17.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'nın Dalaman ilçesindeki Kille Koyu'na yapılması planlanan tekne bağlama iskelesine ilişkin açıklaması	622
18.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, özelleştirme kapsamına alınan Kütahya'nın Tavşanlı ilçesine bağlı Ömerler Yer Altı Maden Ocağı'na ilişkin açıklaması	623
19.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'ın yaşadığı mağduriyetlere ilişkin açıklaması	623
20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ülkedeki adalete ilişkin açıklaması	623
21.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, emeklilerin taleplerine ilişkin açıklaması	623:624
22.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Samandağlı Denizci Ali Yol'a ilişkin açıklaması	624

- 23.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'daki soğan ve patates üreticisinin Tarım Kredi Kooperatifleriyle olan sorununa ilişkin açıklaması 624
- 24.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, bu ülkede barışa karşı kurulmuş bir ittifakın olduğuna ilişkin açıklaması 624:625
- 25.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 2025 yılında ve 2026 yılında Trabzon'a ilişkin açıklaması 625
- 26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması 625
- 27.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Zeydan Karalar, Oya Tekin ile Kadir Aydar'a ilişkin açıklaması 625:626
- 28.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Çorlu'nun Yakuplu Mahallesi'nde yapılacak olan endüstriyel besi tesisine ilişkin açıklaması 626
- 29.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 2025 yılında ve yeni yılda Tekirdağ'a ilişkin açıklaması 626
- 30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Sarıkamış Harekâtı'nın yıl dönümüne, üç aylara, bütçe görüşmelerinin son gününde yaşananlara, Almanya'ya ve denetlenebilir bir Türkiye'ye, millî dava Doğu Türkistan'a, Çin'e giden AK PARTİ Gençlik Kollarının attığı "tweet"e ilişkin açıklaması 657:660
- 31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 23 Aralık 1930 tarihinde yaşanan Menemen Olayı'na ve Yedek Subay Öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay'a, Bursa Milletvekili Refik Özen'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bugün görüşülecek olan yargı paketine ve Derin Yoksulluk Ağının paylaşılan son verilerine ilişkin açıklaması 662:663
- 32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, bütçe görüşmelerinin tamamlanmasına ve on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması 663:664
- 33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursaspor'a verilen cezaya, Leyla Zana ile Gözde Şeker'e ve Hükûmete bir çağrı yapmak istediğine; Bodrumspor-Amedspor maçı öncesi ve sonrası yaşananlara, yaşamını yitiren Hamdiye Kırıcı'ya, çocuk ölümlerine ve on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması 664:666
- 34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, an itibarıyla belli olan asgari ücrete, son dönemde yapılan uyuşturucu operasyonuna ve bahis çetesine ilişkin açıklaması 666:668
- 35.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 25 Aralık Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ve 27 Aralıkta Hatay'da yapılacak faaliyete ilişkin açıklaması 668:669
- 36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, belirlenen asgari ücrete ilişkin açıklaması 669:670

V.- ÖNERİLER

627,655

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

627:654,655:657

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, emeklilerin barınma

sorunu başta olmak üzere temel yaşam koşullarına erişiminin sosyolojik, ekonomik ve hukuki yönleriyle araştırılması, mevcut emekli maaşı politikalarının, sosyal yardım mekanizmalarının ve konut politikalarının etkinliğinin incelenmesi ve kamu yararını önceleyen sosyal devlet ilkesine uygun yeni politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

627:634

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, 15 Aralık 2025 tarihinden bu yana düşen 3 adet yabancı İHA hakkında gerekli bilgilerin toplanması, erken uyarı ve radar sistemlerinin yeterliliğinin ve askerî karargâhlar, stratejik enerji hatları ve savunma sanayisi tesislerinin bu yeni nesil tehditlerden mutlak surette korunma yollarının tespit edilmesi, sınır güvenliğinin tahkimi için alınacak ek tedbirlerin belirlenmesi ve Türkiye'nin hava sahası güvenliğine ilişkin yaşanan gelişmelerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

635:640

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, asgari ücretin insanca yaşam sınırına çekilmesi için yürütülecek çalışmaların belirlenmesi amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

640:647

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

647:654,655:657

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

654

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

654:655

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

660

A) ÖNERGELER

660:661

1.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, (2/1885) esas numaralı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/121)

660:661

**VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER**

671

A) KANUN TEKLİFLERİ

671:722

1.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3393) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 247)

671:722

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açılarak üç oturum yaptı.

Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef, Yozgat iline,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, adli süreçlerde mağduriyet yaşayan vatandaşların karşılaştıkları sorunlara ve bu süreçte yaşanan aksaklıklara,

Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy, Erciyes Dağı’nda kayak sezonunun açılmasına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz;

Tamamlanan bütçe görüşmelerine,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Uşak merkez Dikilitaş Mahallesi sakinlerinin mesajına,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in açıklamalarına,

Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Gaziantep’in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay’daki okulların ısınma sorununa,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Türkiye’de yapılan yatırımların milletin vergileriyle finanse edildiğine,

İğdır Milletvekili Yılmaz Hun, üniversite öğrencilerinin sorunlarına,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Kars’ta tarımsal desteklerin kesildiğine,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, parti değiştiren bir milletvekilinin ifadelerine,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Tarım ve Orman Bakanının Burdur’da yaptığı açıklamalara,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, Roboski’ye,

Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar’la ilgili iddianameye,

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, Mardin için taleplerine,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı,

Adana Milletvekili Orhan Sümer,

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı;

2026 yılı bütçesine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, insanların birbirine güven oranına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Uşak Milletvekili İsmail Güneş’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, çorba dağıtımının soruşturma konusu edilmesine,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül, on birinci yargı paketine ve birleşimi yöneten Başkan vekili Bekir Bozdağ’a,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, artan ekmek tüketimine,

Sakarya Milletvekili Ali İnci, 2026 yılı bütçesine, on birinci yargı paketine ve Sakarya’ya yapılan yatırımlara,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak’taki hava kirliliğine,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, asgari ücret tespiti çalışmalarına,
Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Mersin'in Anamur ilçesinde bu sabah yaşanan olaya,
Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Tirebolu-Torul yoluna,
Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, çiğ süt fiyatlarına,
Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, Hatay'da çözüm bekleyen sorunlara,
Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, AnadoluJet'in Malatya uçuş politikasına,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, on dört günlük bütçe maratonuna, bugünkü gündeme, dün Genel Kurul kapanışında yaşananlara, 21 Aralık 1963 Kıbrıs “Kanlı Noel” olaylarına, Sarıkamış Şehitlerini Anma Günü'ne, Kanun-ı Esasi'nin 150'nci yıl dönümüne, Anamur'da bu sabah yaşanan olaya ve Kızılıaya,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, yüz on bir yıl önce Allahuekber Dağları'nda şehit olanlara, bugünlerde çok konuşulan soruşturmaya, KHK'lilere ve on birinci yargı paketine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 2026 yılı bütçesine ve bütçe maratonunun son günü oylamadan önce yaşananlara, İsrail, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin bir araya geldiği toplantıya, Kudüs paketi kurulması önerilerine ve Sarıkamış Harekâtı'nın yıl dönümüne,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, çevre ödülü verilen maden şirketine, DİSK'in başlattığı yürüyüşe ve asgari ücret görüşmelerine, bütçe görüşmelerinde dile getirilen hususlara ve dün Genel Kurulda yaşanan hadiseye, Leyla Zana'ya,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, 2026 yılı bütçe görüşmelerine ve dün Genel Kurulda yaşananlara,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, 2026 yılı bütçesine, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve dün Genel Kurulda yaşananlara, Sarıkamış Harekâtı'nın yıl dönümüne,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara ilinin Ayaş ilçesinden gelen mahalle muhtarlarına “Hoş geldiniz.” denildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ, 2026 yılı bütçesine, dün bütçe görüşmelerinin nihayetinde yaşananlara ve 2026 yılı Genel Kurul müzakerelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Cumhurbaşkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan, Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban hakkında yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin tezkeresinin (3/1220) Cumhurbaşkanlığına iade edildiği Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Çocukların Suça Sürüklenmesine Yol Açan Nedenlerin Tüm Boyutlarıyla İncelenerek Koruyucu ve Önleyici Mekanizmalar Geliştirilmesi ile Çocukların Toplumsal Yaşama Etkin Katılımlarının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Geçici Başkanlığının, Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip Üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Başkanlıkça, İstanbul Milletvekili Elif Esen'in Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 11/12/2025 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Cumhurbaşkanlığının, Türkiye'nin millî çıkarlarına yönelik her türlü tehdit ve güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Libya'daki gayrimeşru silahlı gruplar ile terör örgütleri tarafından Türkiye'nin Libya'daki menfaatlerine yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek, kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Libya halkının ihtiyacı olan insani yardımları ulaştırmak, Libya'nın bütünlüğü ve istikrarını tehdit eden DEAŞ, El Kaide ve diğer terör örgütlerinin faaliyetlerini ve yasa dışı silahlı gruplar ile yasa dışı göç ve insan ticareti için uygun ortam oluşturan eylemleri bertaraf etmek, gerektiği takdirde BM Güvenlik Konseyinin 2292 (2016) sayılı Kararı'yla Libya'ya yönelik silah ambargosunun açık denizlerde denetlenmesi yönünde üye devletlere verilen yetkiyi kullanmak, dönemin Libya Ulusal Mutabakat Hükûmeti tarafından talep edilmiş olan ve bilahare kurulan Millî Birlik Hükûmetinin de gerek duyduğunu bildirdiği desteği sürdürmek, bu süreç sonrasında meydana gelebilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde Türkiye sınırları dışında harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 2 Ocak 2020 tarihli ve 1238 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen ve son olarak 30 Kasım 2023 tarihli ve 1398 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla uzatılan iznin süresinin 2 Ocak 2026 tarihinden itibaren yirmi dört ay uzatılmasına dair tezkeresi (3/1252) Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın (3/1252) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İstanbul Milletvekili Namık Tan, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın (3/1252) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Ankara Milletvekili Fuat Oktay, İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ve beraberindeki heyetin, Tacikistan Cumhuriyeti Tacikistan Millî Meclisi Ali Meclis Başkanı Rüstami Emomali'nin davetine icabetle Tacikistan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmeleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve heyetinin Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından Buhara'da düzenlenen uluslararası konferansa katılmaları hususuna ilişkin tezkeresi kabul edildi.

Danışma Kurulunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 243, 170 ve 247 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 1’inci, 2’nci ve 3’üncü sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ilişkin önerisi kabul edildi.

YENİ YOL Grubuna ait olup boş bulunan, Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılmalarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu üyeliğine Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu,

CHP Grubuna ait olup boş bulunan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğine İstanbul Milletvekili Doğan Demir,

Seçildiler.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasına alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdare Bölgesi Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3295) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 243),

2’nci sırasına alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 170),

Yapılan açık oylamalarından sonra kabul edildi.

Alınan karar gereğince, 23 Aralık 2025 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere 19.51’de birleşime son verildi.

Bekir BOZDAĞ

Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN

Adana

Kâtip Üye

İbrahim YURDUNUSEVEN

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 57

23.12.2025 Salı
Milletvekili Teklifleri

1.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3438) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2025)

2.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın; Mevsimlik Tarım İşçilerinin Göç Alanlarına Ulaşımının Sağlanması ile Göç Alanlarında Barınma ve Eğitim İhtiyaçlarının Karşlanması Hakkında Kanun Teklifi (2/3439) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2025)

23 Aralık 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Hakkâri'nin yerel sorunları hakkında söz isteyen Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'a ait.

Sayın Parlak, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkâri'nin yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli halklarımız; konuşmamın başlığı “Hakkâri'nin yerel sorunları” ama aslında bahsedeceğim mesele, tüm Türkiye'nin, özellikle refahtan mahrum bırakılmış, yoksullaştırılmış bölgelerin, milyonlarca insanın meselesidir. Hakkâri bütün ekonomik göstergelerde son sıralarda yer almaya devam ediyor. Teyit etmek isteyen hemen şimdi TÜİK'in internet sitesini açıp istatistiklere bakabilir. İstihdam oranlarından kişi başına düşen doktor sayısına, millî gelirden alınan paydan öğrenci başına düşen öğretmen sayısına kadar bütün göstergelerde Hakkâri en kötü göstergelere sahip. Peki, bu yoksulluk boşluktan mı oluştu, kendiliğinden mi gelişti? Elbette ki hayır. Bu yoksulluğu cumhuriyet dönemi boyunca uygulanan ekonomik, sosyal ve siyasal politikaların bir sonucu olarak görmeliyiz. Hakkâri halkının kimliğini yok etmeye dönük politikalar ile yoksullaştırma politikaları birbirinden paralel ilerledi; kentimize, bölgemize acı ve yoksulluktan başka bir şey getirmedi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri için sürekli istihdam yaratıldığından bahsediliyor ama meşhur istihdam politikalarını Hakkâri'de gören yok. İşsizlik rekor kırmaya devam ediyor. Hakkâri halkını yoksul bırakan iktidarlar yine bu yoksulluğu kullanarak halkın değerleriyle ve onuruyla oynamak istiyorlar. İŞKUR'un birkaç yıldır uyguladığı “İşgücü Uyum Programı” var. Bu program aracılığıyla insanlar dokuz aylığına istihdam ediliyorlar, asgari ücretin yarısı kadar ücret ödeniyor. Bu programın kendisi zaten güvencesiz ve düşük ücretle emek sömürüsü anlamına gelmektedir. Hakkâri'de bu program, ayrıca siyasal ve sosyal mühendislik aracı hâline getirilmiştir. Hakkâri'deki resmî kurumların işe alımları âdeta iktidar partisinin kampanyasına ve örgütlenme aracına dönüştürülmüş durumdadır. AK PARTİ mensupları, utanmadan, Hakkâri'de iş için başvuru yapan insanlara partilerine üye olurlarsa işe alınabileceklerini söylüyorlar; aslında tersinden baktığınızda bunun bir tehdit olduğunu anlıyorsunuz. İnsanlara “Bizim partimize üye olmazsanız iş bulamazsınız.” diyorlar, “Aç kalırsınız.” diyorlar. Noter huzurunda halka açık ve şeffaf şekilde yapılması gereken kura çekimleri olması gerektiği gibi yapılmıyor, bu süreç şaibeli bir şekilde yürütülmeye devam ediliyor. Yıllarca ekmeğiyle oynadıkları insanların bu sefer de onuruyla oynamak istiyorlar. Hakkâri'de insanlar bu siyasî şantaja boyun

eğmedikleri için, onurlu duruşlarını korudukları için işe alınmayarak cezalandırılıyorlar. Devletin bütün resmî kurumlarındaki sosyal imkân ve olanaklardan faydalanmak her yurttaşın en temel hakkıdır fakat bu iktidar insanları ekmeğiyle terbiye etmeyi bir yönetim tekniği hâline getirmiştir. İnsanın en temel haklarından biri olan çalışma hakkı bir lütufmuş gibi sunuluyor. İşe girmek ve sosyal yardımlardan faydalanmak için AKP her yerde kendilerine üye olmayı bir zorunluluk olarak dayatıyor. Üye olmayan yurttaşlar ise istihdam politikalarından, sosyal desteklerden mahrum bırakılıyorlar. Devletin içine düşürüldüğü çürümüşlüğü görmek isteyen herkes buyursun Hakkâri'ye gelsin, görsün. Bu çürümüşlük sadece İŞKUR istihdamları için değil en küçük sosyal yardımlardan en büyük kamu ihalelerine kadar aynı şekilde cereyan ediyor. Hakkâri'de bu adaletsizliğin birer parçası olmuş olan mülki idare amirleri çok iyi bilsinler ki Hakkâri halkı değerlerini, onurunu, kimliğini her şeyin üzerinde görüyor. Ne yaparsanız yapın, onurlu Hakkâri halkı sizlere boyun eğmeyecek, adaletsizliğinize karşı mücadele etmeye devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, Hakkâri özelinde ama bütün bölge için uygulanması gereken iki temel önerimiz vardır. Birincisi, cumhuriyet tarihi boyunca yürütülen sistematik yoksullaştırma politikalarına son verilmelidir. Adaletin en önemli veçheleri üretimde ve bölüşümde adalettir. Bölgeler arası derin eşitsizliğin azaltılması için ilgili bütün bakanlıklar tarafından eylem planlamaları yapılmalıdır.

İkinci önerimiz ise Hakkâri'de istihdam ve sosyal yardım konusundaki partizan yaklaşımların terk edilmesidir. Zira bu yaklaşım sadece ekonomik çöküntüye yol açmamakta, toplumsal barışı da bozmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Parlak, lütfen tamamlayın.

VEZİR COŞKUN PARLAK (Devamla) - 2026 yılının adaletsizliklerin son bulduğu, barışa ve demokratik topluma vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Parlak, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, 25 Aralık Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'e ait.

Sayın Meriç, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, 25 Aralık Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gazi şehrimiz Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 104'üncü yıl dönümü vesilesiyle söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu, aziz milletimizi ve hepsinden önce kahramanlar diyarı Gaziantep'teki tüm hemşehrilerimi sevgiyle saygıyla coşkuyla selamlıyorum.

25 Aralık, bir kentin değil bir milletin onur mücadelesi; şanlı, şerefle başarıya ulaştığı bir gündür. Bundan yüz dört yıl önce Gaziantep'liler, düşman çizmesi görmektense ölümü göğüslemek pahasına bir vatan mücadelesine tutuşmuş ve kazanmışlardır. Gaziantep'li "Mermi yok, ekmecek yok, silah yok." dememiş, her türlü zorluğa -her türlü işkenceye rağmen- göğüs germiş, 6.317 şehit vererek namusu pahasına toprağını çiğnetmemiştir. Bu eşsiz destanın tarihte çok az örneği vardır. Gaziantep savunmasını o günün şartlarına göre değerlendirirsek yakın tarihin en büyük ve en başarılı sivil direnişlerinden bir tanesidir. Henüz 14 yaşında, annesinin peçesine uzanan kirli ellere göğsünü siper eden Şehit Kâmil'in

cesareti bizim pusulamızdır. “Düşman cesedimi çiğnemedem Antep’e giremez.” diyen komutan Şahin Bey’in sarsılmaz iradesi bizim rehberimizdir. Fransız ordusuna kök söktüren, neredeyse her taşı bir direniş merkezine dönüştüren Karayılan’ın vatanseverliği bizim meşalemizdir. Bu vesileyle, 6.317 şehidimizi ve tüm kahramanlarımızı rahmetle, minnetle anıyorum. Onlar bize bağımsız bir vatan bıraktılar. Bugün bizim görevimiz bu mirası geliştirmek, güçlendirmek, adaletin ve refahın hâkim olduğu bir Türkiye inşa etmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kahraman Antepliler yüz dört yıl önce şehrimizi düşmandan kurtardılar ama yüz dört yıl sonra bugün AKP iktidarının elinden hâlâ kurtulmuş değiliz. Gaziantep sanayisi Türkiye’nin üretim ve ihracat lokomotifidir, daha doğrusu öyleydi. Ancak, bugün, o lokomotifin çarkları durma noktasına gelmiştir. Gaziantep’li sanayicimiz finansmana ulaşamamaktadır. Bankaların kredi politikaları, yüksek faiz oranları ve teminat sıkıntıları nedeniyle üretim kapasiteleri düşmekte, istihdam alanları daralmaktadır. Sanayicinin finansmana erişiminin kısıtlanması sadece bir ekonomik tercih değil bu şehrin geleceğine vurulmuş bir prangadır.

Ekonomik sıkıntıların yanında, şehrimizde sağlık sistemine erişim tam bir çileye dönüşmüştür. Modern binalar yapmakla övünen AKP iktidarı, binaların içini hizmetle doldurmayı âdeta unutmuş. Hemen bir örnek vereyim: Yıllar öncesinden söz verilen kanser tedavi merkezleri hâlâ açılmamıştır. Kanser hastalarımız kendilerine verilen umudun peşinden yıllardır koşmaktadır ancak bir sonuç alamamıştır. Doktor eksikliği, uzman hekim yetersizliği ve yoğun bakım ünitelerindeki doluluk oranları nedeniyle Gaziantep halkı sağlığından olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Gaziantep” ismi her zaman bereketle, üretimle yan yana anılırdı, şimdi AKP bu durumu tersine çevirdi. Şehitkâmil ilçemizdeki Suboğazi köyünde yüzyıllık fıstık ağaçları ve birinci derece tarım alanları OSB’ye arıtma tesisi kurma gerekçesiyle yok edilmek isteniyor. Kuraklığın zirveye çıktığı bir dönemde verimli arazilerin üzerine tesis kuruluyor. Üstelik, tam karşıda hazineye ait boş arazi var; birkaç kuruş kâr edecekler diye üreticinin ekmeğine kan doğruyorlar. Yüce Mecliste tekrarlıyorum: Gaziantep’in bereketine dokunmak ihanettir; üreticiye, doğaya felaket getirecek bu yanlıştan hemen dönün diyorum.

Aynı şekilde, Yavuzeli ilçemizde benzer bir durum vardır. Yaklaşık 4 tane köyümüzde GES projeleri kurarak bu köylerdeki fıstık ve zeytin ağaçlarına kıymak ve buraları tarım arazisinden çıkarmak istiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Meriç, lütfen tamamlayın.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Allah aşkına, berekete, ağaca, doğaya karşı bu düşmanlık neden? Üstelik köylülerimizi kandırmaya çalışıyorlar. “Taslık araziye inşa edeceğiz.” diyorlar; sonra meraya, fıstık arazilerine yöneliyorlar; devlet yetkililerinin adını kullanarak köylüyü tehdit ediyorlar üstelik. Orada durun bakalım, Gaziantep halkını kimse tehdit edemez. Hiç kimse talan için, rant için bizim köylümüze gözdağı veremez, buna izin vermeyeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken 25 Aralık Gaziantep’in düşman işgalinden kurtuluşunun 104’üncü yıl dönümü münasebetiyle başta Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Meriç, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz, Şanlıurfa'ya yapılan kamu yatırımları hakkında söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'a aittir.

Sayın Dusak, buyurun.

3.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Şanlıurfa'ya yapılan kamu yatırımlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi, bizleri ekranları başında izleyen kıymetli hemşehrilerimi ve aziz milletimizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Bugün, burada, Türkiye'nin en genç nüfusuna sahip ili olan, tarımıyla, sanayisiyle, turizmiyle ve kadim medeniyet mirasıyla öne çıkan Şanlıurfa'mıza AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde yapılan yatırımları ve bu yatırımlarının arkasındaki siyasi iradeyi ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bunu açıkça ifade etmek gerekir ki Şanlıurfa'mız 2002 öncesi ile sonrası arasında belirgin farklılıklar göstermektedir. AK PARTİ iktidara geldiği zaman Şanlıurfa, potansiyeli yüksek olan ancak temel altyapı sorunlarıyla uğraşan, imkânları kısıtlı bir şehir konumundaydı. Bugün ise Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, istikrarlı yönetim anlayışı sayesinde Şanlıurfa bölgesel bir merkez, güçlü bir üretim ve kalkınma üssü hâline gelmiştir.

Şanlıurfa'da nüfusun ortalama yaşı 21'dir, en genç nüfusa sahiptir. AK PARTİ siyaseti “önce insana yatırım” anlayışı üzerine kuruludur. Bu kapsamda, 2024'te 5.001, 2025'te 3.300 olmak üzere son iki yılda 8.300'ün üzerinde öğretmen Şanlıurfa'ya atanmıştır; bu, Türkiye'nin yaklaşık yüzde 20-25'ini oluşturmaktadır. Bu rakamlar tesadüf değildir; önemli bir çalışmanın, emeğin ve özverinin ürünüdür. Bu, Cumhurbaşkanımızın her fırsatta vurguladığı “eğitimde fırsat eşitliği” ilkesinin sahaya yansımış hâlidir. Eğitim alanındaki bu yatırımlar ve atamalar sayesinde derslik başına düşen öğrenci sayısı azalmakta ve eğitim kalitesi yükselmektedir, OECD normlarına ulaşmaktadır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükümetlerinin en güçlü olduğu alanlardan biri de sağlıkta dönüşümdür. Şanlıurfa'da hizmet veren hastanelerimizin yanı sıra devam eden yatırımlar arasında yer alan 1.750 yataklı Şanlıurfa Şehir Hastanesi -ki bu, 2.500 yatak kapasitesi artırılabilme özelliğine sahiptir- bu alandaki vizyonun en somut örneklerinden sadece bir tanesidir. Tamamen kamu kaynaklarıyla yapılan bu dev yatırım sadece Şanlıurfa'ya değil tüm bölgeye ve komşu ülkelere de -Filistin ve Suriye başta olmak üzere- hizmet verebilecek kapasitededir. Bu tablo, AK PARTİ'nin sosyal devlet anlayışının lafla değil icraatla ortaya konduğunu göstermektedir.

Sayın milletvekilleri, DSİ ve GAP yatırımlarıyla 600 bin hektardan fazla alan sulamaya açılmıştır. Bu, toprağın bereketle, çiftçinin emekle buluşması demektir. Tarım Bakanlığımız tarafından ilave olarak kurulacak 130 megavatlık GES santralleri, çiftçimize sağlanan tarımsal sulamanın enerji maliyetini düşürerek üretimi sürdürülebilir hâle getirecektir. Bu yatırımlar istihdam ve gelecek demektir.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yürütülen kültürel miras politikaları sayesinde Göbeklitepe başta olmak üzere Taş Tepeler bereketli hilalin merkezi olarak Şanlıurfa'mıza dünya çapında tanınırlık kazandırmıştır. Bugün Şanlıurfa, yılda yaklaşık 1 milyon turisti -önemli kısmını inanç turizmi oluşturan- ağırlayan bir şehir konumuna gelmiştir. Bunların önemli kısmını Hazreti İbrahim Peygamber, Hazreti Eyüp Peygamber, tarihî Harran Üniversitesi ve Hayatı Harrani oluşturmaktadır. Harran Üniversitesi

dünyanın ilk kurumsal üniversitesidir. Avrupa ve Yunan medeniyeti varlığını Harran Üniversitesine borçludur; bunu Avrupalı önemli akademisyenler ve literatür ifade etmektedir. Bu, geçmişine sahip çıkan bir siyaset anlayışının sonucudur.

Değerli milletvekilleri, Şanlıurfa’da yapılan her yatırımın arkasında siyasi istikrar... Siyasi partiler her an kapatılmak ve isim değiştirmek zorunda kalmıyor. Meclisimizde 16 parti temsil ediliyor; 1-2 kişiyle temsil edilen partiler de dâhil buna. Siyasi istikrar, güçlü liderlik, milletle kurulan sağlam bağlar vardır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın ortaya koyduğu Türkiye Yüzyılı vizyonu Şanlıurfa’da karşılık bulmaktadır, Şanlıurfa’daki yansımalarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dusak, lütfen tamamlayın.

ABDÜRRAHİM DUSAK (Devamlı) - AK PARTİ hükûmetleri sözle, kelimelerle değil eserlerle konuşulmuştur, konuşulmaktadır. Şanlıurfa bugün Türkiye Yüzyılı’nın yükselen ve parlayan yıldızlarından biridir. Bu yatırımların hayata geçirilmesinde emeği geçen herkese, teknisyenlerinden müdürlerine, belediye başkanlarından milletvekillerine, bakanlarına kadar herkese teşekkür ediyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dusak, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, yerlerinden söz talep eden ilk 30 milletvekiline birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz’a ait.

Sayın Yaz, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz’ın, uyuşturucuyla, alkolle ve kumarın her çeşidiyle mücadeleyle ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’yi içten ve dıştan kuşatan, vatanına, milletine, bayrağına ve bağımsızlığına göz diken acımasız bir düşman vardır. Bu düşman ne Amerika ne İsrail ne Rusya ne Yunanistan ne de başka bir devlettir. Bu düşman beynimizi, aklımızı, kalbimizi, malımızı, canımızı hedef alan uyuşturucudur, alkoldür ve kumarın her çeşididir. Bundan dolayı gençlerimiz, geleceğimiz ve varlığımız ciddi bir tehlike altındadır. Bu tehditle ne asker ne de polis tek başına mücadele edebilir. Okuldan camiye, din adamından bilim insanına, aileden sülaleye kadar toplumun tüm kesimlerinin dâhil olduğu topyekûn bir seferberlik ilan edilmesi gerekmektedir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İktidarın işi ne! Baronları yakalasın.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Bu nedenle aile bağları güçlendirilmeli, toplumsal duyarlılık ve sorumluluk bilinci yeniden inşa edilmelidir. Aksi takdirde ne din kalır ne devlet ne ahlak kalır ne de millet.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez...

2.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez’in, Hakkâri Yüksekova hattında çalışan tır şoförlerinin mağduriyetine ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sayın Başkan, Hakkâri Yüksekova hattında çalışan tır şoförlerimiz İran tarafında aylarca süren keyfi bekletmeler nedeniyle ağır bir mağduriyet yaşamaktadır. Gümrük işlemleri tamamlanmış olmasına rağmen araçlar günlerce, haftalarca park alanlarında

tutulmakta, şoförler fiilen çalışamaz hâle getirilmektedir. Bu durum sınır ticaretinin önemli olduğu bir bölgede emeğin, alın terinin ve geçim hakkının askıya alınması anlamına gelir. Bu bekletmelerle her gün şoförlerin cebinden çıkan yakıt, sigorta, kredi, bakım ve aile geçimi masrafları katlanarak büyüyor. Türkiye ile İran arasında yürürlükte olan ticari ve taşımacılık düzenlemelerine rağmen sürecin çözümsüz bırakılması kamu otoritesinin sahadaki yurttaşını yalnız bırakması sonucunu doğuruyor.

Buradan açıkça ifade ediyorum: Bu sorun daha fazla ötelenemez. Dışişleri, Ticaret ve Ulaştırma makamlarının eş güdüm içinde derhâl devreye girmesi, İran tarafıyla bağlayıcı ve kalıcı bir çözüm üretmesi gerekir. Yurttaşlarımızın emeği pazarlık konusu yapılamaz. Beklemek zorunda bırakılan her gün devletin sorumluluğunu büyütmektedir.

BAŞKAN - Uşak Milletvekili Ali Karaoba...

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, engelli vatandaşların kazanılmış emeklilik hakkına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Engelli vatandaşlarımızın kazanılmış emeklilik haklarının elinden alınması kabul edilemez. Ekim 2008 öncesi SGK girişli engelli yurttaşlarımız açık ve net bir biçimde vergi indirimi esaslı emeklilik hakkıyla sisteme dâhil oldular; hayatlarını, gelecek planlarını, çalışma sürelerini bu kurala göre belirlediler.

Sonra ne oldu? Oyun devam ederken kural değiştirildi. Engelli vatandaşlarımız bir gecede kendi iradeleri dışında çalışma gücü kaybı gibi bambaşka, daha ağır ve daha belirsiz bir sisteme zorlandı. Bu sadece teknik bir mevzuat değişikliği değildir, bu durum hukuka aykırıdır, vicdana da eşitsizliğe de aykırıdır. Bu, devlete duyulan güvene vurulmuş bir darbedir.

Devlet, engelliliği daha da kırılğan hâle getiremez. Engelli vatandaşlarımızın emeklilik hakkı bir lütuf değil, anayasal bir haktır. Bu adaletsizliği derhâl giderin. Engelli vatandaşlarımızın yanındayız.

BAŞKAN - Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç...

4.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Afşin-Elbistan Termik Santrali'ne ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Afşin-Elbistan Termik Santrali kül saçmaya, zehir saçmaya devam ediyor çünkü filtre yok. Bir yandan zehir saçıyor, kül saçıyor, yurttaşlarımızın, hemşehrilerimizin ciğerleri kirleniyor, toprağımız kirleniyor, bir yandan da hiçbir şey yokmuş gibi bölge insanı, fabrikada çalışan bölge insanı işten çıkartılıyor. Ucuz iş gücü diye Nepalli, Afganistanlı, Pakistanlılar getiriliyor ve fabrikada, santralde çalıştırılıyorlar. Cefayı süren Elbistan, Afşin halkı, sefa ise başkalarında. Bu durumu protesto ediyoruz. Cumartesi günü Elbistan'da olacağız. Afşin, Elbistan, Ekinözü, Nurhak; bütün Kahramanmaraşlı hemşehrilerimizi bekliyoruz. İşçi kıyımına karşı mücadele edeceğiz, bölge halkının haklarını savunacağız ve çevremizi kirletmemeleri için gerekli mücadeleyi vereceğiz diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu...

5.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, CMK ücret tarifesine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben kendisi de bir avukat olan Sayın Adalet Bakanına sesleniyorum: Baroların ve avukatların sesini duyun artık diyorum. 2026 yılında yürürlüğe girecek olan CMK tarifi belirlenirken en azından avukatlık asgari ücret tarifesine eşitlenmesini talep ediyor avukat arkadaşlar ki çok haklılar. Avukatlık mesleğinin onuruna yakışır bir şekilde bu tarifenin belirlenmesi, yine vatandaşların savunma hakkına yakışacak bir şekilde bu tarifenin belirlenmesi, emeğin karşılığının ödenmesi Bakanlığın görevidir. Eskiden, biz mesleğe başladığımızda CMK tarifiyle belirlenen ücretleri aldığımızda kendimize araba alırdık, şimdi avukat arkadaşlarımız bürolarının kirasını dahi ödeyemiyorlar. Bu ücretler zamanında ödenmiyor, birikiyor; barolar bu ücretin bir ay içinde ödenmesini talep ediyorlar. Yine, dediğim gibi, avukatlık asgari ücret tarifesine eşitlenmesini bir kez daha buradan belirtiyorum.

BAŞKAN - Sayın Kayışoğlu, dileğinize ben de katılıyorum.

Diğer söz talebi Mersin Milletvekili Perihan Koca'ya ait.

6.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Leyla Zana ile Gözde Şeker'e ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Faşistler gazoz içerek ve küfür ederek siyaset yaptıklarını sanıyorlar, pespaye siyasetlerini kendilerine yakışan ucuz erkeklik aklıyla sürdürmeye çalışıyorlar. Önce tribünlerden Leyla Zana şahsında yapılan kadın düşmanı, ırkçı ve cinsiyetçi saldırılar, şimdi bir kadın siyasetçiye yönelik küfürlü sloganları eleştiren gazeteci Gözde Şeker'e kadar uzanmış durumda. Siz gazozunuzu içip erkek erkeğe takılmaya devam edin, biz kadınlar barış korkaklarına, kadın düşmanlarına inat bu ülkeye eşitliği, adaleti ve barışı mutlaka getireceğiz. Leyla Zana da Gözde Şeker de yalnız değildir. Erkek egemen düzeniniz yenilecek, yıkılacak; biz kazanacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü...

7.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl Devlet Hastanesindeki onkoloji doktoru eksikliğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bingöl Devlet Hastanesinde onkoloji doktoru eksikliği nedeniyle kanser tedavileri yapılamamaktadır. Onkoloji servisinde görevli hekimlerden birisinin tayini, diğerinin sağlık raporu nedeniyle görevde olmaması sonucu birçok onkoloji hastası çevre illere sevk edilmektedir. Düzenli tedavi görmek zorunda olan yurttaşlar bu nedenle ağır maddi ve manevi mağduriyet yaşamaktadır. Daha önce geçici görevlendirmelerle giderilmeye çalışılan bu sorunun bugün kalıcı ve acil biçimde çözülmesi zorunludur. Bingöllü yurttaşlar adına Sağlık Bakanlığını gerekli görevlendirmeleri derhâl yapmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çan...

8.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un merkezinde yer alan Gülsan Sanayi Sitesi'ne ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Seçim bölgem Samsun'un merkezinde yer alan, kentimizin yarım asırlık ticari emeğini simgeleyen, hafıza niteliği taşıyan Gülsan Sanayi Sitesi kentsel dönüşüm projesi kapsamında başka bir yere, Toybelen mevkiindeki yeni yapılan siteye taşınıyor ancak bu süreçte esnafımızın bir bölümü ciddi bir mağduriyetle karşı karşıyadır. Toybelen'de yükselen kira rantı bakkalı, sanatkârı, çay ocağını, lokantayı

âdeta boğmaktadır. Yaklaşık 500 esnafın mağduriyetini giderecek formül bir an önce bulunmalıdır. Yeni sanayi sitesindeki iş yerleri makul koşullarla esnafa tahsis edilmelidir. Taşınma süresi uzatılmalı, fahiş kira düzenine sınırlama getirilmelidir. Gülsan'ı yıkarak ve oradan çıkan esnafa Toybelen'de mağduriyet yaşatarak Samsun'un emeğine, ticaretine, sermayesine güç katamayız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Melih Meriç...

9.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki kuraklığa karşı yetkililere seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kuraklığın ve susuzluğun en çok etkilendiği yerlerden biri de Gaziantep'tir. Oğuzeli'ndeki tarım alanlarının sulanması Kayacık ve Doğanpınar göletlerinden yapılmaktadır. Bu göletler, Gaziantep'ten gelen artılmış atık sudan beslenmektedir. Göletlerin kapasiteleri tam olarak dolu olsa dahi ancak Oğuzeli bölgesine yetebilmektedir. Tasarlanan projelerde P5 istasyonuyla Fırat'tan gelen suyla Kilis Elbeyli'deki arazilerin de sulanması planlanmaktaydı ancak henüz P2 ve P3 pompa istasyonları bile proje aşamasındayken buradaki su diğer ilçelere asla yetmeyecektir. Oğuzeli'ndeki sıkıntı için de çözüm olarak pamuk, mısır gibi tarım ürünlerinin, ceviz, nar gibi bahçe ağaçlarının sulanması yasaklanmıştır. Kısacası, bu gölet 85 bin hektarlık kapasite üstü sulamada kullanılmaktadır. Buradan yetkililere sesleniyorum: Kuraklığa karşı önlem alın, kuraklığın ve plansızlığın faturasını üreticimize ödetmeye çalışmayın.

BAŞKAN - Adana milletvekili Bilal Bilici...

10.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - 2025 yılının sonuna yaklaşıyoruz, birkaç gün kaldı ve 2026 yılına gireceğiz. 2026 bütçesi ne yazık ki halkın, vatandaşın bütçesi olamadı. Neden olamamıştır? Emekli, çiftçi, memur, asgari ücretli, maaşlı, üretici, sanayici ve en önemlisi, geleceğimiz olan gençler görmezden gelinmiştir bu bütçede. Ayrıca, 18-29 yaş arası ilk kez iş kuracak gençlerin bir yıllık BAĞ-KUR desteğinin de kaldırılması büyük bir hatadır. Gençlerin önündeki bu engelin kaldırılmasının ben şahsen takipçisi olacağım ve bu desteğin kaldırılmasının doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu...

11.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, deprem bölgesinde evleri yıkılan vatandaşların kaygılarına ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Rezerv alanları ilan edilmeden önce, evleri yıkılan vatandaşlara anahtara karşı anahtar verileceği, hangi konumdaysa aynı konumun verileceği ifade edilmişti. Ancak şimdi 4+1'i olan, 3+1'i olan vatandaşlarımıza 2+1 veriliyor. Ön tarafta, ana caddede cephesi olan evler arka tarafta çıkıyor. Orada oturmayan, başka yerlerden kişiler getiriliyor. Ne olduğu belirsiz ve net bir açıklama yapılmıyor. Vatandaşlarımız çok kaygılı. Bu durum, Anayasa'nın 35'inci maddesinde ifade edilen mülkiyet hakkının ihlali anlamına geliyor. Elbette yapılan işler çok kıymetli ama vatandaşların mağdur edilmemesi çok önemlidir. Bu konuya gerekli ehemmiyetin gösterilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan...

12.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, KHK'lilere ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2016 sonrası OHAL döneminde bir gece yarısı yayınlanan 32 kanun hükmünde kararnameyle, neyle suçlandıklarını dahi bilmeyen 134.207 kişinin evine ateş düştü. Siyasi iktidar dünyada eşi benzeri olmayan bir hukuksuzlukla, yıllarını kamu hizmetine vermiş insanları bir gecede işsiz bıraktı; yetmedi, itibarlarına saldırdı; yetmedi, geleceklerini kararttı ve hukuki güvencelerini ortadan kaldırdı. Yalnızca ihraç edilenler değil, aileleriyle birlikte 1 milyona yaklaşan insanın mağduriyetleri, yıllardır süren adalet mücadelesi artık görünmez olamaz. Buradan açıkça söylüyoruz: Bu ülkede KHK zulmü devam ettikçe hukuktan da adaletten de söz edilemez. Yaşanan mağduriyetler derhâl sona erdirilmeli, KHK'liler gecikmeksizin işlerine, görevlerine geri iade edilmelidir.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

13.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2 Ekim tarihinde sulama kooperatiflerine gönderdiği yazıya ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2 Ekim tarihinde sulama kooperatiflerine gönderdiği yazı, envanter tespiti kılıfı altında açık bir tasfiye niyeti taşımaktadır. Bu yazı, yıllardır üretimi ayakta tutan sulama kooperatiflerinin fiilen ortadan kaldırılmasının ilk adımı olarak görülmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığında sulama kooperatiflerinin iki yıl içinde feshedilmesi üzerine çalışmalar yapıldığı kulislere yansımaktadır. Tek kuruş kamu yükü oluşturmaktan çalışan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'yla kurulmuş anayasal güvenceye sahip bu kooperatifler tehdit edilecek değil, aksine güçlendirilmesi gereken yapılardır. Çiftçinin suyuna, toprağına ve kendi iradesiyle kurduğı örgütlenmesine el uzatılması kabul edilemez. Tarım ve Orman Bakanlığının sulama kooperatiflerini kapatmaya yönelik en küçük bir niyeti varsa derhâl vazgeçmeli ve kamuoyuna net bir açıklama yapmalıdır. Bu yanlış başlamadan son bulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu...

14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, CMK ücret tarifesine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Her yıl belirlenen CMK avukatlık hizmeti gereğı avukatlara ödenecek ücret tarifi kesinlikle verilen hizmetin karşılığı değildir. CMK hizmeti avukatlar için tam bir angarya dönüşmüştür. Yapılan hizmet karşılığı olan avukatlık ücreti, avukatlık asgari ücret tarifesiyle eşitlenmelidir. Kamu hizmeti olması hasebiyle de KDV kaldırılmalı veya yüzde 1'e indirilmelidir. Ödemeler en geç bir ay içerisinde de yapılmalıdır. Yasalarımıza göre angarya suçtur.

Avukatlarımızın talebi mutlaka dikkate alınmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşla...

15.- *Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, "stratosferik aerosol enjeksiyonu"na ilişkin açıklaması*
MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

"Chemtrails..." Türkiye zehir soluyor, canlı ve cansız tüm yaşam zehirlenip hasta oluyor. Geçmeyen boğaz ağrıları, geçmeyen öksürük; yağması gereken yağmur ve karın yağmaması bundan kaynaklanıyor. Bunun asıl adı: Stratosferik aerosol enjeksiyondur. Bu, resmî bir projedir ve plandır. Proje, iklim zırvalarını dayatan iklim tarikatının kendi uydurdukları sözde küresel ısınma sıcaklığını ve karbonu düşürmek amacıyla uyguladığı ve ciddi fon ayırdığı bir projedir. Unutmayın kendimizi sağlıklı tutmak için bireysel olarak ne yaparsak yapalım; havamız, suyumuz, toprağımız devam eden jeomühendislik operasyonlarınca zehirlendiği müddetçe bunun hiçbir önemi kalmaz! Bu suçu bir an evvel durdurun diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman...

16.- *Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Ankara-Sivas-Erzincan-Erzurum-Kars hattındaki turistik Doğu Ekspresi'ne ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, dünyanın en güzel tren rotalarından biri olarak gösterilen Ankara-Sivas-Erzincan-Erzurum-Kars Hattı'ndaki turistik Doğu Ekspresi kış sezonu seferlerine dün başladı, Ankara Garı'ndan uğurladık. Bu projede emeği geçen Ulaştırma Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu'na ve katkı sunan herkese teşekkür ediyorum. Bu özel tren Anadolu'nun kültürünü, tarihini ve doğal güzelliklerini tanıtan önemli bir turizm rotasıdır. Güzergâh, Erzincan turizmine de ciddi bir canlılık kazandırmaktadır. Fırat Nehri boyunca uzanan bu masalsı yolculukta Erzincan önemli duraklardan biridir. Kemaliye Kanyonu, Girlevik Şelalesi ve Ergani Dağı Kayak Merkezi'miz misafirlerimizi beklemektedir. Sömestir tatili öncesinde bu eşsiz rotayı deneyimlemek üzere tüm vatandaşlarımızı davet ediyoruz. Bu sabah ilimize gelen treni coşkuyla karşıladık. Valimiz Sayın Hamza Aydoğdu, İl Başkanımız Alpay Kabadayı, Ulaştırma Bakan Yardımcısı Osman Boyraz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Muğla Milletvekili Gizem Özcan...

17.- *Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'nın Dalaman ilçesindeki Kille Koyu'na yapılması planlanan tekne bağlama iskelesine ilişkin açıklaması*

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Muğla'mızın Dalaman ilçesindeki Kille Koyu özel çevre koruma bölgesi ve üçüncü derece doğal sit statüsündedir. Bu alanda 186 tekne kapasiteli bağlama iskelesi yapılması planlanmaktadır. Proje yaklaşık 46 bin metrekarelik bir alanı etkilemekte, bunun 39 bin metrekaresi doğrudan deniz yüzeyini kapsamaktadır. On gün önce yapılan halkın katılım toplantısı "Kille halkındır, halkın kalacak." diyen bölge sakinleri tarafından protesto edilmiştir. Bu ölçekte bir yapılaşma Muğla'mızın kıyı ekosistemini geri dönülmez biçimde tahrip edecek, kamusal kıyı kullanımını fiilen ortadan kaldıracaktır. Kıyıların özelleştirilmesi anayasal çevre koruma yükümlülüğüyle bağdaşmamaktadır. Bu projeye izin vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap...

18.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, özelleştirme kapsamına alınan Kütahya'nın Tavşanlı ilçesine bağlı Ömerler Yer Altı Maden Ocağı'na ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kütahya Tavşanlı ilçesine bağlı Ömerler Yer Altı Maden Ocağı da özelleştirme kapsamına alınıyor Sayın Başkan. Ya, Allah aşkına, şimdiye kadar onca özelleştirme yapıldı, Kütahya bundan en çok mağdur olan illerden biri. Tavşanlı ve Tunçbilek daha önce Türkiye'nin en göz bebeği yerlerindendi, şu anda terk edilmiş, Teksas kasabaları gibi. Binlerce işçiyi Tavşanlı'da ve Tunçbilek'te yine işsiz bırakacaksınız, yine mağdur edeceksiniz. Bu özelleştirmelerin Türkiye ekonomisine katkısı ne oldu acaba? Onca özelleştirme yaptınız, 12'ye yakın kamu iktisadi teşekkülü Kütahya'da özelleştirildi, binlerce insan Kütahya'yı terk etti, şehir küçüldü ve bunun hiçbir katkısı olmadı; o parayı birilerine peşkeş çektiniz, o madenleri birilerine peşkeş çektiniz. Bu gidişata "Dur." demek gerekiyor. Kütahya'daki özelleştirmeye, Tunçbilek'teki özelleştirmeye, Ömerler özelleştirmesine karşıyız.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan...

19.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'ın yaşadığı mağduriyetlere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, onlarca şehrimizin, milyonlarca insanımızın etkilendiği, on binlerce can kaybettiğimiz asrın felaketini yaşadık. Bugüne kadar devlet, millet elinden gelen her şeyi sonuna kadar yaptı. Bu çerçevede mücbir sebep ilan edildi, ne var ki 30 Kasım'da mücbir sebep sona erdi. Oysa Hatay hâlen bir şantiye alanı; ulaşım, iletişimde, su ve benzeri taleplerde, kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerine ulaşım büyük sorunlar yaşanıyor. Derhâl mücbir sebebin uzatılması gerekir. Ayrıca, bir defaya mahsus vergi borçları depremzede açısından silinmelidir, mali müşavirler de esnaf da büyük mağduriyet yaşamaktadır. Hatay'da hayat henüz normale dönmemiştir. Rezerv mağduriyetleri, ayrı bir mağduriyettir. Bu noktadaki sıkıntılar çözülmeli. Hayat normale döndükten sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu...

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ülkedeki adalete ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Herkes için adalet, herkes için özgürlük. İktidarın bu kafasıyla değil 11 yargı paketi 111 de gelse bu ülkeye adalet gelmez.

Osman Kavala, Selahattin Demirtaş ve çok kişinin duymak, görmek istemediği Yüksel Yalçınkaya hakkındaki AİHM ihlal kararları Türkiye yargısını, daha doğrusu iktidarı mahkûm etti. AİHM geçen hafta da sözleşmenin "adil yargılanma hakkı" ve "Kanunsuz suç ve ceza olmaz." ilkeleri çiğnendiği için 2.420 ihlal kararını Türkiye aleyhine verdi. 3 milyondan fazla kişiye terör soruşturması açan bu iktidara daha kaç AİHM kararı lazım ve milyonlarca euro ödeyen bu iktidar ne zaman adaleti düşünecek? "Kral çıplak!" diye haykırıyoruz, "Gerçek adalet nerede?" diye haykırıyor tüm mağdurlar. KHK'liler, askerî öğrenci velileri ve tüm mağdurlar "Gerçek adalet ne zaman gelecek?" diye soruyor.

BAŞKAN - Edirne Milletvekili Mehmet Akalın...

21.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, emeklilerin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün, emeklilerimiz, yıllarca çalışıp ürettikleri hâlde çok ciddi ekonomik zorluklarla, yüzde 85'i de açıklıkla karşı karşıyadır. Emekli maaşları enflasyon karşısında hızla erirken kira, gıda ve enerji fiyatları sürekli artmaktadır. Birçok emekli temel ihtiyaçlarını karşılamak için borçlanmakta, sağlık hizmetlerine erişimde sıkıntı yaşamakta, sosyal hayattan uzaklaşmaktadır. 2002'deki maaşıyla emekli 19 çeyrek altın alırken bugün 2 çeyrek altın bile alamıyor. Yıllarca bu ülkeye hizmet etmiş emeklilerimiz

hakareti değil insanca yaşamı hak etmektedir. Emeklilerimizin gelirlerinin artırılması, sosyal desteklerin güçlendirilmesi ve adil politikaların uygulanması artık zorunludur. Bu talepler görmezden gelinmemeli, emekliler sadaka değil, hak ettikleri emeğin karşılığını zamanında ve eksiksiz biçimde almalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara...

22.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Samandağlı Denizci Ali Yol'a ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Samandağlı denizcimiz Ali Yol yaşamış olduğu talihsiz bir kaza sonucunda, yaklaşık iki aydır Birleşik Arap Emirlikleri'nde tutuklu. Çalıştığı şirkette dördüncü kaptan olarak çalışıyordu. Genç denizcimiz astım hastası, ilaçlarını da kullanamıyor; ailesi zor durumda Samandağ'da ve kendisinden haber alamıyorlar. Konuya ilişkin olarak Dışişleri Bakanlığımızla ve ilgili elçilikle görüştük fakat beklentimiz biraz daha hassasiyet. Ailesi Samandağlı denizcimiz Ali Yol'dan haber alamadığı için, bir an evvel gerekli girişimlerin yapılarak tutuklu bulunan yurttaşımızın Türkiye'ye, Hatay Samandağ'a geri gelmesini talep ediyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

23.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'daki soğan ve patates üreticisinin Tarım Kredi Kooperatifleriyle olan sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, bir dönem çiftçinin soğan depolarını basan iktidar, şimdi, depolarda çürüyen soğanları ve tarlada kalan patatesleri maalesef seyreliyor. Maliyeti 7 lirayı bulan soğan ve patates maalesef 4-5 liraya alıcı bulamıyor. Hafta sonu Çorum'da, üretici olan çiftçilerimizi, patates ve soğan üreticilerini dinledim, ciddi anlamda sıkıntı yaşıyorlar. Sayın Bakana sesleniyorlar: "2019 yılında depolarımızı basarken, bizi suçlarken, bizlere yok pahasına ürünlerimizi depolarda çürüttürdünüz, şimdi de elimizde kalan ürünleri seyreliyorsunuz. Biz, Tarım Kredi Kooperatifine olan borçlarımızdan dolayı, Tarım Kredi Kooperatifine 7 liradan yüklüyoruz, 40 bin lira nakliye ediyoruz, Antalya'ya gönderiyoruz fakat orası da ne hikmetse, Çorum'da hâlâ bir don olmamasına rağmen 'Üründe don var.' deyip ürünü geri iade ediyor." Geri iade edilen ürüne 40 bin lira daha nakliye vermek zorunda kalan üretici oradaki tüccara ürününü 2-3 liraya satmak zorunda kalıyor. Bu duruma el atın, Tarım Kredi Kooperatiflerini denetleyin çünkü onlar da çiftçiyi ezmeye çalışıyor, yok etmeye çalışıyor.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Ali Bozan...

24.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, bu ülkede barışa karşı kurulmuş bir ittifakın olduğuna ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu ülkede barışa karşı kurulmuş bir ittifak var, tarihin en kötü ittifakı. Adı: "Gazoz ittifakı" Gazoz ittifakı güzel olan, iyi olan her şeye düşmanlık ediyor. Ahmet Arif diyor ya: "Tanı da büyü." İşte, bunlar çocuklarımızı kendilerinden koruyacağımız kişilikler çünkü gazoz ittifakında erdem yok, ahlak yok. Tribünlerden meydanlara kadar inmiş bu gazoz ittifakı şunu çok iyi bilsin: Bu ülkede erdemli, onurlu insanlar sizin bu köpüren ittifakınızı bozacak. Leyla Zana'ya kurban olun, gazeteci Gözde Şeker'e

kurban olun, Amedspor'a kurban olun; barışa yenileceksiniz. Sizler savaşta kendinizi, çocuklarınızı korumaya alıp bu halkın çocuklarını önden gönderenlersiniz. Allah ıslah etsin diyorum, umarım Allah da sizden vazgeçmemiştir! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez...

25.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 2025 yılında ve 2026 yılında Trabzon'a ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, 2025 yılı Trabzon'umuz için verilen sözlerin tutulmadığı, yatırımların başka bahara ertelendiği bir yıl olmuştur. İktidarın her seçim döneminde müjde diye sunduğu Güney Çevre Yolu, Kanuni Bulvarı ve Gülcemal Projesi bitirilmemiştir. Erzincan-Trabzon Demir Yolu hayal olmuş, Arsin Yatırım Adası'na tek bir çivi dahi çakılmamıştır; daha da acısı Trabzon'un hakkı olan Lojistik Liman Projesi başka bir ile kaydırılmıştır. Trabzon halkı artık boş vaat değil, hakkı olanın teslim edilmesini beklemektedir.

2026 yılının Trabzon'un yatırımlardan hak ettiği payı aldığı bir yıl olmasını diliyor, başta Trabzonlu hemşehrilerim olmak üzere tüm vatandaşlarımızın yeni yılını kutluyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer...

26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2026 yılı bütçesine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2026 yılı bütçesi Meclise geldi, geçti. Geniş kesimlerin sorunlarına bütçede yer verilmedi, çözüm getirilmedi. 18 yaş altında staj ve çırak olarak işe başlatılanlar ve TÜİK'in işçi saydıklarının işe başladığı günün yaşlılık sigortası başlangıcı sayılması için önerimizi iktidara belirttik ama tek yanıt alamadık. Kamuda taşeronda kalanları çalıştığı kurum kadrosuna alın dedik, duymazdan geldiler. Karayollarında, PTT'de, sağlık birimlerinde, sosyal tesislerde, yemekhanelerde, Demiryollarında kiralık araç şoförleri olarak çalışanlar, belediye şirket çalışanları kadro bekliyor, kadro verilmelidir.

Emeklilikte kademeyle mağdur olanlar çözüm bekliyor. Emeklilikte adalet arayanların sesi duyulmalıdır. Emekli geçinmiyor. Emekli maaşı ile asgari ücret mutlaka surette 39 bin liraya çıkarılmalı, tüm memurlara da seyyanen zam yapılmalıdır çünkü aldıkları maaşla geçim yapamaz durumdalar, açlık sınırı altında yaşamaktalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Osmaniye Milletvekili Asu Kaya...

27.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Zeydan Karalar, Oya Tekin ile Kadir Aydar'a ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Adaletin askıya alındığı bu döneme dair bugün tarihe açık bir not düşünüyorum. Milletlin, Çukurova'nın vicdanını yaralayan bu durum bu ülkenin hafızasına kazınsın, Meclis tutanaklarına da yazılsın diye konuşuyorum.

Adana gibi Başkan Zeydan Karalar yüz altmış sekiz gündür, Oya Tekin ve Kadir Aydar iki yüz iki gündür cezaevinde maalesef. Ortada kesinleşmiş bir hüküm yok, ortada suç da yok. Peki, ne var? Sandıkta kaybeden iktidarın öfkesi var. Seçilmiş belediye başkanlarını aylarca tutuklu yargılamak

açıkça siyasi rehin almaktır ama Adana'nın iradesi parmaklıklar arkasına sığmaz. Bugün burada susanlar yarın bu adaletsizliğin ortağı olarak anılacak, bu zulme karşı duranlar ise demokrasinin ve vicdanın tarafında yazılacak.

Buradan kayda geçsin: Zeydan Başkan, Oya Başkan, Kadir Başkan özgür olana kadar bu gerçekliği yüzünüze vurmaya burada devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı... Yok.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun...

28.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Çorlu'nun Yakuplu Mahallesi'nde yapılacak olan endüstriyel besi tesisine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkürler Başkanım.

Çorlu'muzun doğusunda sanayi baskısı, güneyinde atık tesisleri, şimdi batısında, Yakuplu Mahallemizde devasa bir endüstriyel besi projesi. Biz üretime veya yatırıma karşı değiliz ancak yer seçimi hatalı, doğayı sömüren ve halk sağlığını hiçe sayan projelere karşıyız. 12 Ocakta ÇED toplantısı yapılacak bu proje 13 bin büyükbaş veya 65 bin küçükbaş hayvan kapasitesiyle bölgenin ekosistemini bozacaktır. Su kaynaklarımız tükenme tehlikesinde olup Trakya yer altı su kısıtlı bölge ilan edildi. Bu tesisin günde 2 milyon litre su tüketmesi söz konusudur, bu da Yakuplu, Türkgücü ve Önerler'deki tarım kuyularını kurutacak. Türkmenli Göleti'ni zehirlleme riskini barındırmaktadır. Tesiste her gün 845 ton hayvan dışkısı olacaktır. Bu atıklardan çıkacak amonyak kokusu ve gazlar rüzgârla doğrudan Çorlu şehir merkezine taşınacak olup ilçedeki var olan koku sorunu daha da artacaktır. Çorlu Belediyesi, STK'ler ve bizler sürecin takipçisiyiz.

Suyumuzu, havamızı ve çocuklarımızın geleceğini korumak için hukuksal ve toplumsal her türlü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

29.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 2025 yılında ve yeni yılda Tekirdağ'a ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geride bıraktığımız 2025 yılı emeğin, sabrın ve hizmet siyasetinin yılı olmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye Yüzyılı hedefleri doğrultusunda attığımız her adımda Tekirdağ'ımızı merkeze aldık. Bu yıl sanayiden tarıma, ulaşımdan sosyal desteklere kadar birçok alanda şehrimizin gücünü artıracak yatırımları hayata geçirdik. Çiftçimizin yanında olduk, üreticimizi destekledik, istihdamımızı büyüttük. Gençlerimiz için eğitim ve spor yatırımlarını, ailelerimiz için sosyal projelerimizi kararlılıkla sürdürdük. Yeni yıla girerken umudumuz daha da büyük. Önümüzdeki dönemde Tekirdağ'ımızı daha güçlü altyapıya sahip, sanayisiyle büyüyen, tarımıyla kazanan, gençleriyle geleceğe yürüyen bir şehir hâline getirmek için durmadan çalışacağız. Bizim siyasetimiz laf değil hizmet siyasetidir, eser siyasetidir. Bizim pusulamız milletimizin duası, hedefimiz güçlü Tekirdağ, güçlü Türkiye'dir.

Yeni yılın Tekirdağ'ımıza, ülkemize ve aziz milletimize sağlık, sıhhat, huzur ve bereket getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.53

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.11

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşiminin İkinci oturumunu açıyorum. Şimdi gündeme geçiyoruz.

Değerli milletvekilleri, yalnız, Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini grup önerilerini gördükten sonra bugüne mahsus ve istisnai olarak karşılayacağımı ifade etmek isterim. O nedenle, gruplarımızın grup önerileri üzerinde konuşacak sayın hâtiplerinin planlamalarını Grup Başkan Vekillerinin söz talepleri sonrasına göre yapıldığını tahmin ederek gruplarımızı biz uyardık; bir de buradan, Genel Kuruldan grup önerileri üzerinde konuşacak sayın hâtiplerin gruplara gelmelerini özellikle istirham ediyorum görüşmelerde herhangi bir aksamaya yol vermemek için. Yirmi-yirmi beş dakikada bir grup önerilerinin oylaması olacağı için oylama için de gerekli hazırlıkların yapılmasını istirham ediyorum.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, emeklilerin barınma sorunu başta olmak üzere temel yaşam koşullarına erişiminin sosyolojik, ekonomik ve hukuki yönleriyle araştırılması, mevcut emekli maaşı politikalarının, sosyal yardım mekanizmalarının ve konut politikalarının etkinliğinin incelenmesi ve kamu yararını önceleyen sosyal devlet ilkesine uygun yeni politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Mehmet Emin Ekmen ve 20 milletvekili tarafından, emeklilerin barınma sorunu başta olmak üzere temel yaşam koşullarına erişiminin sosyolojik, ekonomik ve hukuki yönleriyle araştırılması, mevcut emekli maaşı politikalarının, sosyal yardım mekanizmalarının ve konut politikalarının etkinliğinin incelenmesi ve kamu yararını önceleyen sosyal

devlet ilkesine uygun yeni politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 23/12/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'a söz veriyorum.

Sayın Kısacık, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Emekliler, milletimizin gün görmüşleri, toplumsal hafızanın temeli, aynı zamanda sosyal yaşamın omurgasıdır. Emekliler, genç kuşakların geleceğini bilgelikleriyle, yürekleriyle şekillendirenlerdir; onlar önden gidenler, yol açanlardır. Bugün bu ülkenin alın teriyle çalışmış, üretmiş, prim ödemiş insanların bir otel odasına sıkıştırılan hayatlarını konuşacağız. Türkiye’de emeklilik artık bir dinlenme dönemi değildir, emeklilik bugün bu ülkede hayatta kalma mücadelesidir. Bakın, bu rakamları ben söyleyemiyorum, devletin kendi verileri söylüyor: 2024 itibarıyla Türkiye’de yaklaşık 16 milyon emekli var, en düşük emekli maaşı 16.881 ama aynı Türkiye’de tek başına yaşayan bir insanın yoksulluk sınırı 24 bin TL’yi aşmış durumda yani bu ne demek biliyor musunuz? Devlet emeklisine diyor ki: “Sen yoksul yaşayacaksın ama sessiz yaşayacaksın.”

Sayın milletvekilleri, bu maaşla İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de bir ev kiralamak mümkün değil; bugün büyükşehirlerde kira minimum 15 bin TL bandında. Peki, bu emekli ne yapıyor? Kendi evini satıyor, kirasını ödeyemiyor ve sonunda bir otel odasına zorla sığınıyor; evet, yanlış duymadınız; bu ülkede artık emekliler evde değil, günlük kiralanan ucuz otel odalarında yaşıyor. Ankara’da Ulus’ta, İstanbul’da, turizm bölgelerinde geceliği 200-400 TL arası olan, çoğu zaman ortak tuvaleti olan ve hatta banyosu olmayan 3 kişilik, 4 kişilik ranza sistemi odalarında emeklilerimiz şu anda maalesef yaşamlarını sürdürüyor.

Şimdi şunu soruyorum iktidara: Bu mu “insanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışınız? Bu insanlar yirmi beş, otuz yıl çalışmış, prim ödemiş, vergi ödemiş ve aynı zamanda emek vermiş insanlar. Bugün bunun karşılığında aldıkları şey ne? Bir anahtar, bir oda ve bir yatak; yılların emeğinin karşılığı maalesef bu. Türkiye Emekliler Derneği diyor ki: “Emeklilerin yüzde 75’i geliriyle geçinmiyor, yüzde 65’i ev sahibi değil.” ve bu kriz sadece barınma krizi değildir; bu, onur krizidir; bu, bir adalet krizidir. Eurostat ve OECD verileri ortada; Türkiye emeklilere yapılan kamu sosyal harcamalarında Avrupa ortalamasının yüzde 40 altında.

Sayın milletvekilleri, barınma hakkı bir lütuf değildir; barınma hakkı anayasal bir haktır, insan onurunun asgari şartıdır. Açıkça söylüyorum: Bu Meclis ya emeklisini görür ya da tarih bu dönemi emekliliğin unutulduğu yıllar olarak yazar; bakın, bu bir gerçek. 23 Ekimde Plan ve Bütçe Komisyonunda başladığımız bütçe görüşmeleri ve 21 Aralık’a kadar Genel Kurulda sürdürdüğümüz bütçe görüşmeleri boyunca iktidar, emeklilere net bir vaat, net bir umut, net bir vizyon, net bir gelecek çizmemiştir. Hatta şunu da söyleyeyim: Bakın, bu ülkenin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı herkesten önce Ulus’taki o emeklilerin çektiği dramı bilmeliydi, görmeliydi, herkesten önce orada olmalıydı. Gazetede çıktıktan sonra, gazete röportajlarından sonra “Aa, bu ülkede Ulus’un arka sokaklarındaki otellerde de yaşayan emekliler varmış; gittik, gördük.” dememeliydi. Net söylüyorum: Eğer, siz, Aile

ve Sosyal Hizmetler Bakanlığısanız bu ülkedeki dışlanmışları, ezilmişleri, bir yere sığınmışları ilk önce siz göreceksiniz, soğukta üşüyeni ilk önce siz göreceksiniz, kömürü biteni ilk önce siz göreceksiniz, bir yetimin başını ilk önce siz okşayacaksınız; iktidar olmanın, sosyal devlet olmanın ilk koşulu budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kısacık, lütfen tamamlayın.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Anayasa'mızın 57'nci maddesi ne diyor? "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetken bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." Şimdi, şunu söyleyeyim: İktidar burada övünüyor "Dakikada şu kadar konut yapıyoruz, saatte şu kadar konut yapıyoruz." diye. Yahu, bu ülkede huzurevlerine -şimdi, gidin Adana Huzurevine, iki yıl sonrasına gün atıyor, üç yıl sonrasına gün atıyor- bir yaşlı yakınınızı yerleştiremiyorsunuz. Peki, yaşlılara niye biz konut yapmıyoruz? Niye huzurevleri yapmıyoruz? Niye şu anda huzurevlerinde üç yıl sonrasına gün atıyoruz. Niye yapmıyoruz? Madem dakikada şu kadar konut yapıyoruz, 81 ilde, aynı şekilde yaşlılarımıza konut da yapalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Bakın, gidin bugün bir huzurevine, yakınınızı, yaşlınızı, bir vatandaş yerleştirebilecek misiniz? Onun için bir an önce bu konut seferberliğinden yaşlılarımızın da yararlanması lazım, emeklilerimizin de yararlanması lazım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kısacık, teşekkür ediyorum.

İlk söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ait.

Sayın Kocamaz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, emekli aylıklarının son derece düşük kaldığı bir dönem yaşıyoruz. Yaşanan yüksek enflasyon karşısında emekli maaşları sürekli olarak erimekte, böylece emeklilerimizin sorunlarına her geçen gün yeni sorunlar eklenmektedir. Açıklanan on bir aylık TÜİK rakamlarına göre dahi enflasyon karşısında 16.881 TL olan emekli maaşı 1.730 lira eriyerek 15.151 liraya düşmüştür. Buna karşılık açlık sınırı 29.827 TL'ye, yoksulluk sınırı da Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz dün burada inkâr etmiş olsa da 97.159 TL'ye yükselmiştir. Kiralarını ödemekte zorlanan ve yeterince meyve, sebze ve gıdaya ulaşamayan emeklilerimiz için 2026 yılı da daha şimdiden umut olmaktan çıkmıştır çünkü emekli ve memur zammını belirleyecek olan beş aylık enflasyon farkı TÜİK rakamlarıyla emeklileri yüzde 11,2; memurları da yüzde 17,55 olarak olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durumda 16 milyon emeklimizin maaş zammı aralık ayı enflasyonu ve iktidarın insafına kalmıştır. İYİ Parti olarak buradan Hükûmeti uyarmak istiyoruz: Yaşanan hayat pahalılığı ve yüksek enflasyon karşısında en düşük emekli maaşı en az 29.827 TL olan açlık sınırının üzerine çıkarılmalıdır. Bu zammın emeklilerimize yapılmaması durumunda emeklilerimiz 2026 yılında da açlık, yoksulluk ve geçim sıkıntısıyla karşı karşıya kalacaktır.

Değerli milletvekilleri, almış oldukları maaşla bırakın diğer ihtiyaçlarını karşılamayı kirasını bile ödemekte zorlanan emeklilerimiz bugün ucuz otel köşelerinde ve huzurevlerinde barınmaya çalışmaktadır. Bizim dışımızda birçok ülkede emekliler almış oldukları emekli maaşlarıyla refah içinde yaşayarak emekli olduktan sonra ülke ülke gezerken bizim emeklilerimiz emeklilik sonrası çile çekmektedir.

Değerli milletvekilleri, emeklisini koruyamayan, onların yaşam standartlarını yükseltmeyen hiçbir ekonomik programın başarılı olması mümkün değildir. Gelir dağılımında yaşanan adaletsizlik emeklilerimizin millî gelirden almış oldukları payı da iyice düşürmüştür. Dün kabul edilen 2026 yılı bütçesi emeklilerin, asgari ücretlilerin ve dar gelirlielerin dertlerine derman olmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, lütfen tamamlayın.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - İktidar tarafından açıklanan 17 bin dolarlık kişi başı millî geliri rüyalarında bile göremeyen emeklilerimiz millî gelirden ancak 5.600 TL civarında pay almaktadır. Bu nedenle, aylık hesaplama sistemi yeniden düzenlenmeli, aylıkları düşük olan emeklilere sosyal destek sağlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, sosyal devlet anlayışı kapsamında emeklilerimize insanca yaşamaya yetecek bir maaş ödenmeli ve intibak düzenlemesi bir an önce gerçekleştirilmelidir diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili İbrahim Akın'a ait.

Sayın Akın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında izleyen sevgili halklarımızı sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, şu anda emeklilik mücadelesi için, asgari ücret için, aynı zamanda, çevre ve doğa için ve aynı zamanda, şu anda hemen Meclisimizin yanı başında, deprem mağduru olan yurttaşlarımızı direnişleri için saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bir emekliler problemini konuşuyoruz. Altmış gündür Mecliste bütçeyi konuştuk ama maalesef, emekliler değil, işçiler değil, ezilenler değil tamamen sermayenin çıkarlarına uygun bir bütçe kabul edildiğini gördük.

Ben YENİ YOL Grubunun açıklamalarını değerli ve önemli buluyorum ve destekliyorum ve aynı zamanda, emekliler meselesinin sadece otogarda yaşayan insanlarla ve otele sıkışmış insanlarla sınırlı olmadığını, 16 milyonu geçen emekli probleminin ciddi bir yapısal sorun olduğunu, bir sistem sorunu olduğunu ve böyle sürdürülemeyeceğini, bu tercihin aslında bilinçli bir tercih olduğunu, yoksullukla yönetilmek istenen bir Türkiye'nin planlanmasıyla karşı karşıya kaldığımızı ifade etmek istiyorum. Özellikle iktidar çevresinin ve milletvekillerinin konuşmaları sırasında görülen tablo gerçekten içler acısıdır. Bir taraftan uzaya gittiğimiz tartışmaları, yüksek teknoloji, silah yatırımı, savaş politikaları sürdürülürken öbür taraftan bu ülkede 16 milyonu geçen emeklinin gerçek anlamda sokakta açlık ve yoksullukla yaşamasını kabul etmek demek başka türlü bir Türkiye tanımlaması demektir. Benim gördüğüm, biz aynı Türkiye'de yaşamıyoruz. Biz yoksullukla, açlıkla boğuşan bir ülkeyle karşı karşıyayız, sokağa gittiğimizde herkes isyan hâlinde ve bunu görmeyen, bununla yüzleşmeyen,

başka türlü bir dünyayı tarif eden bir iktidarla karşı karşıyayız. Bu gerçeklikten kaçarak bu ülkeyi yönetemezsiniz, çok net söylüyorum. Gerçekten sokağa çıkıyorsanız, sokakta insanlarla yüzleşiyorsanız bunu görmemiz lazım.

Yirmi dört yıl önce yani siz iktidara geldiğinizde bir emekli asgari ücretten fazla para alırken bugün maalesef, bunun çok altını almaktadır. Açlık sınırı 27 bin liradır ama emekli parası 16.881 liradır; bu, kabul edilebilir bir durum değildir. Bunu kabul etmek demek aslında “Siz açlıkla, yoksullukla yüzleşin, otellerde kalın, eğer bulamıyorsanız, gidin otogarda kalın.” demek anlamına gelen bir sonuçtur. Bu aslında, insanlarımıza gerçekten onurlu, şerefli bir yaşamı -kabul ettirilmesi bakımından, değerlendirilmesi bakımından- kabul etmeme anlamına gelir. Geçmişte -yani, burada herkesin iyi kötü yaşı müsait- emekli olduğunda ikinci baharını yaşayacağını, ev alacağını, araba alacağını ve artık o kadar çalışmış olmanın, bu ülkeye katkı koymanın bütçesinden ve aynı zamanda vergisinden ayrılan paralarla daha iyi bir yaşam yürüteceğini düşünen insanlar bugün maalesef, emekli olmak istemiyorlar, 75 yaşına kadar çalışarak ancak hayatlarını yürüteceklerini düşünüyorlar, hatta çalışırken yaşamlarını yitiriyorlar; bunu kabul etmek mümkün değil, vicdan, akıl bunu kabul edemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akın, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - O nedenle, sürdürülen politika doğru politika değildir. Emeklilerin sokakta imza topladığı bir kampanya var, bu kampanya çok kıymetli; Türkiye’nin dört bir tarafında, sokağa çıkıyorsanız görüyorsunuzdur. İstedikleri şudur: Emekli aylıklarının yoksulluk sınırının üzerine çıkmasını istiyorlar. Sağlıklı bir yaşam için gerekli koşulların yaratılmasını istiyorlar. Emeklilerin örgütlü bir şekilde sendikal olarak mücadele etmesinin önündeki yasal engellerin kaldırılmasını istiyorlar. 3600 ek göstergenin ona göre düzenlenmesini istiyorlar. İntibak yasasını istiyorlar. Ve aynı zamanda bu ülkede barış içinde, adil, demokratik bir ortamda onurlu bir insan gibi yaşamak istiyorlar. Ben buradan hepsinin bu değerli çağrısını destekliyorum, DEM PARTİ olarak bunun arkasında olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Son söz olarak da, umarım 2026 yılı bu kadar kötülüğün yaşanmadığı, eşitlikçi, demokratik, bir arada barış içerisinde yaşadığımız bir ülke olur.

Sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt’a ait.

Sayın Enginyurt, buyurun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisi Grubunun, barınma sorunu başta olmak üzere, emeklilerin sorunlarıyla ilgili verdiği öneriyle ilgili olarak söz almış bulunmaktayım.

Emekliler hakikaten her dönem mağdurlar ama bu dönem daha da mağdurlar. “Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili yasal düzenleme siyasi hayatıma mal olsa da çıkarmam.” diyen Sayın Recep Tayyip Erdoğan muhalefetin baskısıyla yasayı çıkardığını söylerken, 5000 prim günüyle kısmi emeklilik hakkı olanlarda, prim gününü ödemiş olmasına rağmen emekli olamayıp 5900 güne çıkmış olan insanlarda büyük bir hayal kırıklığı var. 7200 gün üzerinden BAĞ-KUR esnafı emekli primi ödeyip emekli olmayı hayal ederken hayalleri yıkıldı. Staj ve çıraklık mağdurları sigorta primleri ödenmiş olmasına rağmen emeklilik günlerine sayılmadı, gözyaşları akıtıyor, feryat ediyorlar. Bir günden on yedi yıl kaybeden,

2041 yılında emekli olmayı bekleyen milyonlar var. Maalesef bütçe bitti, bu insanların sesini duymadık, bu insanların derdine derman olamadık. Yetmedi, “16.600 lirayla geçinmiyor insanlar.” diyoruz, tamam ama 4 bin lira engelli maaşı alanlar var. Düşünün, nasıl yaşıyorlar; düşünmek imkânsız. Dul, yetim maaşı 6 bin lira, bu insanların hayatını idame ettirmesi imkânsız. Asgari ücret diyoruz, konuşulan rakam 27 bin-28 bin lira, ev sahibi kirayı 30 bin liraya çıkaracak. Dolayısıyla, hayat yaşanmaz hâle geliyor her geçen gün. 2025’te büyük sıkıntılar yaşandı, intiharlar var, mağduriyetler had safhada. 2026’da insanlar umutla bir emeklilik yaşamayı bekliyor ama 16.600 liranın da olabileceği en yüksek rakam 18 bin lira. Dolayısıyla, emekli bununla ne yapar, nasıl geçinir? 18 bin lira olması bir şey değil, ev sahibi bu sefer 20 bin lira olan kirayı senin maaşın 2 bin lira arttı diye 25 bin lira, 30 bin lira yapacak. Otellerde yatan emekliler için Aile Bakanımız diyor ki: “Bireysel tercih.” Yahu, insan tatile gitmek varken, evinde yatmak varken, doğal gazla ısınmak varken böyle bir hayatı yaşayamıyor da “Bireysel tercih Ulus’taki otel.” diyorsanız hakikaten yazık ediyorsunuz emekliye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Enginyurt, lütfen tamamlayın.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Emeklinin hakkını hukukunu savunmak hepimizin üzerine düşen bir sorumluluk, hem de vicdani bir sorumluluk. Bunun partisi yok, bunun herhangi bir siyasi düşüncesi yok. Hepimiz, bir şekilde, etrafımızda yüz binlerce, milyonlarca emekliyle tanışız, görüşüyoruz, konuşuyoruz. Emeklilikte yaşa takılanlar size de müracaat ediyorlar. 5000 prim günü üzerinden hakkını alamayanlar... 500 bin memur 3600 ek göstergeden faydalanamamış, 107 bin polis 3600 ek göstergeden faydalanamamış. İmamlar -lise mezunu- faydalanmış ki faydalansınlar ama polisimiz, memurumuz bundan faydalanamamışsa bunun hepimize dert olması gerekir diyorum.

İnşallah, 2026 yılı emekli yılı olsun diyor, hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Enginyurt, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan’a ait.

Sayın Özcan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu tarafından emekliler üzerinden verilen Meclis araştırması önergesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bizleri ekranları başında izleyen milletimizi ve özellikle emeklilerimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu açıkça ve net bir şekilde ifade etmek istiyorum: Emeklilerimizin gerçek sorunlarını siyasi polemiklerin ve algı operasyonlarının malzemesi hâline getiren bu yaklaşımları biz kabul etmiyoruz. Evet, emeklilerimiz vardır, evet, hayat pahalılığı vardır ama sanki bu sorunlar bu ülkede ilk kez yaşanıyor gibi, sanki bu ülkede 2002’den beri yapılan bir şey yokmuş gibi...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Mestan Bey, az önce dinleseydiniz siyasetüstü olduğunu, partisi olmadığını az önce Cemal Enginyurt size hatırlattı.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - ...emeği yok sayan, inkâr eden bu söylemler samimi bir dil değildir.

Bakınız, 2002 yılında en düşük emekli maaşı neydi, bugün ne kadar? Bayram ikramiyesi var mıydı? Yoktu, biz getirdik.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Asgari ücretin 1,3 katıydı 2002’de.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Şu an iyi mi yani emekliler? Yeterli mi emeklilerin aldıkları?

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Ücretsiz sağlık hizmeti var mıydı? Yoktu, biz getirdik.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ya ne yapacağımızı söyleyin, ne yapacağız? Emekli ne olacak?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asgari ücret 8 tane küçük altın alıyordu.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Emekli hastanede kapı kapı dolaşır mıydı? Dolaşırdı.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Emekliler rahat mı yani Mestan Bey?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Dul, yetimler rahat değil.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Bugün genel sağlık sigortasıyla, ilacıyla, tedavisiyle devlet emeklisinin yanındadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Milyonlarca insanın aç kalması siyasetin konusu olmayacak da ne olacak? Neyi konuşacağız burada?

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Emekliler rahat mı?

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Vekil, “Bu maaş yetiyor.” deyin, yeter zaten(!) Bu maaş yetiyor mu?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bu maaş yetiyor mu? Siz söyleyin, biz de alkışlayalım.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Konut meselesi üzerinden konuşuyorsunuz. Sanki bu ülkede bir tane sosyal konut yapılmamış gibi konuşuyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Soruyorum: TOKİ eliyle 1 milyonu aşkın sosyal konutu kim yaptı ya? Bu iktidar yaptı. Dar gelirli için, emekliler için, şehit yakınları için kim özel kontenjan ayırdı? Bu iktidar ayırdı. Küresel enflasyonu yok sayarak, pandemiyi görmezden gelerek, depremleri hiç yaşamamış gibi kabul ederek her şeyi Hükûmete yıkmak kolaycılıktır ve siyaset değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Emekli maaşı kaç lira olacak üstat, söylesene? Kaç lira olacak?

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Bir de çıkıp otel odalarından bahsediyorsunuz. Elbette münferit örnekler vardır, bunları inkâr etmiyoruz ama bu örnekleri genelleştirerek Türkiye’de tüm emekliler, otellerde yaşıyor algısı oluşturmak bu millete de haksızlıktır. Ve ben buradan yalnızca önerge sahiplerine değil, tüm muhalefete de soruyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 16 milyon emekli açlık sınırının altında. Emekli maaşı kaç lira olacak, söylesenize?

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Sizin belediyeleriniz ne yapıyor emeklilerle ilgili? Sosyal konut ürettiniz mi? Kira destek programı uyguluyor musunuz? Emekliye tek bir somut çözüm sunuyor musunuz? Yok. Hep eleştiri var, algı var ve karalama var.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Ya, sen bizim belediyeleri boş ver, iktidar sensin!

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Cumhurbaşkanı Yardımcısı “Belediye bu işleri yapmasın.” dedi. Birbirinizle çelişiyorsunuz Sayın Vekilim. Cumhurbaşkanı Yardımcısı “Yapmayın bu işleri.” dedi.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Biz popülizm yapmıyoruz. Biz bu ülkeyi bütçe disipliniyle, mali gerçeklerle ve sürdürülebilir politikalarla yönetiyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asgari ücretliye, emekliye verirken değil mi(!) 2,5 trilyon faize ödüyorsunuz, İngiliz tefecilere ödüyorsunuz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ankara’da kanser hastalarının kaldığı 2 tane, 3 tane otelimiz var.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Bir günde umut satıp yarın bu ülkeyi iflasa sürükleyenlerden asla olmadık. Emekliyi seçimden seçime hatırlayanlardan da asla olmadık. Şunu herkes çok iyi bilsin: Emekliler bu ülkenin yükü değildir; emeğidir, alın, teridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Aynı fikirdeyim, aynı fikirdeyim.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - AK PARTİ emekliyi sadaka politikalarına mahkûm eden değil, sosyal güvenlik sistemi içine alan bir partidir. Elbette son yıllarda Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı olağanüstü şartları da görmezden gelemeyiz; pandemi sürecinde milyarlarca liralık sosyal destek sağlandı, “asrın felaketi” dediğimiz depremlerde 100 milyarlarca liralık yükü milletçe omuzladık.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sonuç olarak emeklinin maaşını artıracak mısınız? Sonuç olarak emeklinin maaşı kaç lira olacak?

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Sel oldu, yangın oldu, doğal afetler oldu; yetmedi, etrafı savaşlarla çevrili bir coğrafyada enerji krizleriyle, küresel enflasyonla mücadele ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sonuç? Emeklinin maaşı kaç lira olacak, bunu söyleyin!

BAŞKAN - Sayın Mestan, lütfen tamamlayın.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Biz kimseye pembe tablo çizmiyoruz, sorunları çok iyi biliyoruz, inkâr da etmiyoruz ama çözümün adresi belli.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - “Büyüdük ve şahlandık.” demiyor musunuz?

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - AK PARTİ olarak hedefimiz çok net: Emeklilerimizi enflasyona ezdirmeyen, sosyal devlet ilkesini güçlendiren, sürdürülebilir ve gerçekçi bir sistemi kararlılıkla inşa etmek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Daha nasıl ezeceksiniz, daha nasıl ya!

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Popülizm değil çözüm, slogan değil sorumluluk, algı değil gerçekler üzerinden yolumuza devam edeceğiz.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Gerçekler, emekliler geçinmiyor! Sayın Vekil, geçiniyor mu? Emekliler geçiniyor mu?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Gerçekler 16.800 lira!

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Emeklilerimizin duasını alacak, milletimizin yükünü hafifletecek adımları atmaya devam edeceğiz diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özcan, teşekkür ediyorum.

Şimdi YENİ YOL Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, 15 Aralık 2025 tarihinden bu yana düşen 3 adet yabancı İHA hakkında gerekli bilgilerin toplanması, erken uyarı ve radar sistemlerinin yeterliliğinin ve askerî karargâhlar, stratejik enerji hatları ve savunma sanayisi tesislerinin bu yeni nesil tehditlerden mutlak surette korunma yollarının tespit edilmesi, sınır güvenliğinin tahkimi için alınacak ek tedbirlerin belirlenmesi ve Türkiye'nin hava sahası güvenliğine ilişkin yaşanan gelişmelerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu tarafından, 15 Aralık 2025 tarihinden bu yana düşen 3 adet yabancı İHA hakkında gerekli bilgilerin toplanması, erken uyarı ve radar sistemlerimizin yeterliliğinin ve askerî karargâhlar, stratejik enerji hatları ve savunma sanayisi tesislerimizin bu yeni nesil tehditlerden mutlak surette korunma yollarının tespit edilmesi, sınır güvenliğimizin tahkimi için alınacak ek tedbirlerin belirlenmesi ve Türkiye'nin hava sahası güvenliğine ilişkin yaşanan gelişmelerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/12/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Evet, İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'e söz veriyorum.

Adnan Şefik Bey, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi hakkında görüşlerimi paylaşmak üzere huzurunuzda bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, bu hava sahamızı delen, sessiz sedasız ülkemize giren, çok önemli askerî tesislerimizin -bir noktada askerî hedeflerin- üzerinde Hava Kuvvetlerimiz tarafından imha edilen, 2'sinin düştüğünden bile haberimizin olmadığı, köylülerin haber verdiği bu insansız hava araçları elbette ki hava savunmamız adına bir zafiyettir.

Şimdi, Türk Silahlı Kuvvetlerini ya da savunma sanayisini yıpratmamak adına burada çok fazla sert bir konuşma yapmayacağım; bunu uygun bulmam. Ancak olayın soruşturulması gereken başka tarafları da olduğu kanaatindeyim. Bir kere, her gün ellerinde sopalarla televizyona çıkan bir dolu yorumcu var; bunlara göre hava savunma sistemimiz tamam, Çelik Kubbe'miz tamam, uçan sineği bile kaçırmıyoruz, şöyle oluyor, böyle oluyor.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, hava savunma konusunda birkaç yıldır çalışan, gayret gösteren bir ülke. Yani bu birkaç yılda hava savunma sisteminin tamamlanmasını biz Hükûmetten beklemiyoruz elbette ama böyle yalanla dolanla, Hükûmeti savunma adına yapılan işlerin ne Hükûmete ne de Türkiye'ye hiçbir faydasının olmadığını ifade etmek isterim.

Olayın diğer bir boyutu da görünen o ki bir tanesinin de tespit edildiği üzere, bu hava araçlarının Rusya'dan geldiği, Rusya'nın bizi ikaz ettiği. Şimdi, Amerika'yla ilişkilerimizin şekline göre, Amerika'yla olan affedersiniz ilişkilerimizden dolayı Rusya'nın bizi ikaz ettiği, son zamanlardaki gelişmeler üzerine güya bizi uyardığı konuşuluyor.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Amerika'yla ilişkilerimiz noktasında dünyada bizi en son uyaracak ülke Rusya çünkü seksen sene evvel bizden istediği topraklarla bizi Amerika'nın kucağına iten Rusya'nın kendisi. 1946 yılında yapılan anlaşmalarla, Rusya'nın bizden toprak istemesi sonucu Amerika'yla birlikte müttefik olacağız derken Amerika'nın resmen bir uydusu hâline geldik, bunun da ihalesi rahmetli Menderes'e kaldı, hâlbuki bu anlaşmalar İnönü döneminde yapılmıştı. Yani burada, geçmiş antlaşmaları kınama adına söylemiyorum, devrin şartlarına bakmak lazım ama Rusya buna sebep oldu, o zamanın Sovyetler Birliği. Dolayısıyla, bugün sorgulaması noktasında çok da haklı değildir.

Şimdi, gelelim, biz Rusya'yla ne ara bu hâle geldik, biraz ona bakmak lazımdır, dış politikanın dengesine bakmak lazımdır. Bir ara, işte, Rusya ile Amerika arasında denge politikası uyguladığımızı ifade ettik ve her ikisiyle iyi ilişkiler kurduğumuzu iddia ettik, derken bir Rus uçağını yanlışlıkla düşürdük, ondan sonra o uçağı düşürmede ben düşürdüm, sen düşürdün yarışına girdik ve arkasından Rusya tarafından ağır bir hakarete uğradık ve Rusya buna çok ahlaksızca cevap verdi, 35 askerimizi şehit etti. Buna rağmen Rusya'dan bunun hesabını sormak yerine kaktık Rusya'dan S-400'leri aldık, şimdi de bu S-400'leri verecek ülke arıyoruz. Sayın milletvekilleri, bunun dış politikada dengeyle en ufak bir ilgisinin, alakasının olmadığı bir gerçektir. Şimdi, bunu da fırsat bilen Amerika biz S-400'leri aldıktan sonra bizi F-35 Programı'ndan çıkardı, böyle de ağır bir bedel ödedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Adnan Şefik Bey, lütfen tamamlayın.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

F-35'ten çıkmakla 15-20 milyar dolar ekonomik bir kaybımız oldu ve aynı zamanda Rusya'ya da mahkûm olduk.

Bence Hükûmetin dış politikada gerçek anlamda bir denge politikasını yürütmesi ve bazı konularda da daha dik durması gerekmektedir. Yani S-400 konusunda Rusya'ya niye eyvallah edeceğiz? Evet, bunu almak hataydı ama bunun hesabını niye vereceğiz? Bugünün şartlarında S-400'leri iade etmek konusunda yalvaracağımız yerde koyalım dinamiti, patlatalım. Parasını biz verdik, bu bizim; kimseye de eyvallah etmeyelim.

Hepinize saygılarımı sunuyor, teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun son günlerde hava sahamızda yaşanan vahim ihlallere ilişkin verdiği araştırma önergesi üzerine söz aldım grubumuz adına. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bakınız, son on gün içerisinde Ankara-Çankırı sınırında, Kocaeli İzmit'te ve Balıkesir Manyas'ta yani Türkiye'nin kalbinde ve stratejik askerî üslerimizin göbeğinde 3 adet yabancı insansız hava aracı tespit edilmiştir. Konu basittir ancak vahameti büyüktür. Menşei kuzey komşularımız olan bu araçlar sınırimızdan yüzlerce kilometre içeri girmiş, başkentimizin dibine kadar süzölmüş ve biz bunu ya köylü vatandaşımız traktörle tarlaya girdiğinde fark etmişiz ya da iş iştin geçtikten sonra müdahale edebilmişiz.

Değerli arkadaşlar, bu ihlaller Türkiye'nin hava savunma mimarisindeki doktrin ve öncelik hatasını yüzözüme çarpırmaktadır. Elbette teknik olarak her radarın kör noktası olabilir ancak devlet aklının tehdidi bütöncöl görmesi gerekir. Siz yıllarca “hava savunma” denilince aklınıza sadece S-400 gibi devasa sistemleri getirirseniz, milyarlarca doları ve diplomatik sermayenizi tek bir sepete doldurursanız işte, böyle alçak irtifa ve asimetrik tehditlere karşı savunmasız kalırsınız; çatıyı kapatmaya çalışırken evin duvarlarını örmeyi unutursunuz. İşte, bu stratejik körlüğün en somut itirafı bugün uluslararası ajanslara düşen o vahim haberdur. İddia o ki, Sayın Cumhurbaşkanı Putin'e gitmiş ve “Gelin, şu S-400 füzelerini geri alın, paramızı da iade edin ya da doğal gaz borcundan düşün.” teklifinde bulunmuş. Hani bu iş bitmişti, hani “S-400 egemenlik meselemizdir, geri dönüş yok, konu kapanmıştır.” diye meydanlarda nutuklar atılıyordu. Sonuç ne? Sisteme entegre edemedik, operasyonel hâle getiremedik; fiilen depolarda atıl bırakmak zorunda kaldık. Şimdi de “Paramızı geri verin.” diye kapı kapı aşındırıyoruz.

Tablo şudur: Milyarlarca dolar harcadığınız S-400'ler depoda beklerken 3 bin dolarlık basit İHA'lar Ankara'nın göbeğine kadar stratejik tesislerimizi tehdit edebilirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - İşte, plansızlığın Türkiye'yi getirdiği güvenlik zafiyeti tam da budur.

Sonuç olarak, bu İHA ihlalleri “Rüzgâr attı, geldi.” denilerek geçiştirilemez. Bu olaylar Türkiye'nin hava savunma stratejisinin iflas ettiğinin, diplomatik pazarlıkların hava sahamızı güvensizleştirildiğinin kanıtıdır.

Devlet aklı hamasetle değil, entegre, akıllı ve katmanlı bir savunma sistemiyle işler. Bu nedenlerle Meclis araştırması açılmasını önemli buluyoruz, destekliyoruz.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi de saygıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'a ait.

Sayın Ertuğrul, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son on gündür ülke gündemi hava sahamızı ihlal eden İHA'ların haberleriyle meşgul oluyor. Basında yer alan haberlere ve Bakanlık tarafından yapılan açıklamalara rağmen bu İHA'ların hangi ülkede üretildiği, hangi ülkeye ait olduğu, nereden kalktıkları ve ne amaçla ülkemizin hava sahasını ihlal ettikleri net bir şekilde ortaya konmuş değildir. Ancak kısa zaman içerisinde yaşanan bu ihlaller şunu göstermektedir: Tüm dünyada hava savunma konsepti artık değişmiştir ve ülkemizdeki kuvvet koruma tedbirleri ve risk analizleri yetersiz kalmaktadır. Bu bir güvenlik zafiyetidir ve kapsamlı bir araştırmayı zorunlu hâle getirmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

“Drone” üretmek güzel, başarılıyız, bundan gurur da duyuyoruz ancak gelen “drone” tehditlerini de karşılayabilmemiz gerekiyor. Tehditler başladığı andan itibaren takip edilebilmeli ve her türlü yüksekliği gözlemleyebilecek, tespit edebilecek entegre radar sistemleri kurulmalı ve sonra da bu tehditler en uygun yerde bertaraf edilebilmelidir. Tabii ki 780 bin kilometrekarelik bir ülkede bunu başarmak çok kolay değil ancak savunma sanayimizde ve sistemimizdeki metodik bir planlama, tedarik ve yönetim süreçleri uygulanırsa başarılı olunabilir.

Sayın milletvekilleri, gündemimizde olan bir başka proje de Çelik Kubbe'dir. Bütçe görüşmelerinde Sanayi ve Teknoloji Bakanı Çelik Kubbe unsurlarının ilk teslimatlarının yapıldığını açıkladı ancak aynı saatlerde vatandaşlar İzmit'te bir İHA buldular, daha sonra bir başka İHA Manyas'ta köylüler tarafından bulundu; biri başkentin dibine kadar geldi, diğeri İstanbul'a çok yaklaştı, bir diğeri ise Balıkesir'de 2 önemli üssün tam ortasına kadar geldi. Soruyorum; nerede bu Çelik Kubbe? Dört bir yanımızda İHA'lar ve roketler uçuşurken, tüm Orta Doğu'da, çevremizdeki ülkelerde roket savaşları yaşanırken bizim Çelik Kubbe'miz neden hâlâ aktif hâle gelememi? Neden bunu bu zamana kadar oluşturamadık?

Sayın milletvekilleri, bu projelerle ilgili kaynak kullanımı, teknoloji tedariki, üretim kapasitesi ve denetim mekanizmaları hakkında yeterli şeffaflık olmazsa, projelerin öncelik sıralaması yanlış olursa, bu projeler siyasi reklam aracı olarak kullanılırsa, eğer eksiklikler gizlenir ve halk kandırılırsa savunma sanayimizin sürdürülebilir başarısı bir zafiyet içerisine girecektir çünkü hatasını ve eksikliğini kabul etmeyen, bunları gideremez. Oyalanmaya, siyasi görüşe göre firma incelemeye, liyakatsizliğe, kadrolaşmaya, adil olmayan rekabete ayıracak vaktimiz de yok, nakdimiz de yok sayın milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul, lütfen tamamlayın.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bugün ortaya çıkan tablo şunu gösteriyor: Sadece birkaç İHA'nın düşmesinin incelenmesi değil, erken uyarı ve radar sistemlerimizin yeterliliği, stratejik önemi haiz tesislerimizin güvenlik anlayışlarının güncellenmesi, savunma sanayisi tedarik süreçleri, ihale sonuçları, denetim mekanizmaları, proje risk analizleri ve özel sektör ile kamu arasındaki ilişkiler de dâhil olmak üzere kapsamlı bir Meclis araştırması yapılmalıdır. Bu öneriyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Refik Özen'e ait.

Sayın Özen, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA REFİK ÖZEN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın hemen başında, pazar günü Gazi Meclisimizde kabul edilen 2026 yılı merkezi yönetim bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyor, bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese ve bizlere 24'üncü kez bütçe yapma imkânı sağlayan aziz milletimize huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Yine, dün, Sarıkamış Harekâtı'nın 111'inci yıl dönümüydü. Vatan için canlarını feda ederek geri dönmeyi asla düşünmeyen kahraman şehitlerimizi rahmet, saygı ve minnetle anıyor; mekânları cennet, ruhları şad, makamları ali olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; stratejik konumu itibarıyla üç kıtanın kesişim noktasında yer alan ülkemiz aynı zamanda çatışmaların, istikrarsızlıkların ve krizlerin çevrelediği son derece hassas bir coğrafyada bulunmaktadır.

Bölgesel ve küresel düzeyde belirsizliklerin derinleştiği, tehditlerin çeşitlendiği ve güvenlik risklerinin arttığı dönemde ülkemiz barış ve istikrarın tesisi için çok boyutlu, kararlı ve etkin bir savunma politikası yürütmektedir. Mevcut güvenlik ortamının karmaşıklığı, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin her an harekâta hazır, etkin ve caydırıcı bir güç olmasını ve bu gücünü sürekli geliştirmesini zorunlu kılmaktadır. Böylesine kritik bir süreçte Türk Silahlı Kuvvetlerimiz tüm tehdit ve tehlikelere karşı ülkemizin ve aziz milletimizin güvenliğini sağlamak için büyük bir gayret göstermekte ve İstiklal Harbi'nden bu yana en yoğun, en kapsamlı ve etkili faaliyetlerini başarıyla icra etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Aralık 2025 tarihinde Karadeniz yönünden hava sahamıza yaklaşan bir İHA'nın tespit edilmesi üzerine Savunma Bakanlığımızın tüm birimlerince yürütülen prosedürler çerçevesinde tespit, teşhis ve takip süreci derhâl başlatılmış, yapılan değerlendirmeler neticesinde hava sahası emniyetinin muhafazası ile vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin korunması amacıyla, kontrolden çıktığı anlaşılan İHA, F-16 uçaklarımız tarafından takip edilmiş, prosedürlerin tamamlanmasını müteakip en uygun yerde kontrollü bir müdahaleyle düşürülmüştür.

Yine, 19 Aralık 2025 tarihinde Kocaeli ve Balıkesir illerimize düşen İHA'larla ilgili de jandarma ekiplerimiz tarafından kriminal incelemeler devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özen, lütfen tamamlayın.

REFİK ÖZEN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde savunma sanayisi alanında tam bağımsızlık ülküsüyle büyük bir atılım ve dönüşüm gerçekleştiren ülkemiz kritik projeleri birer birer hayata geçirmeye kararlı bir şekilde devam etmektedir. NATO'nun en büyük 2'nci ortağı konumunda olan, savunma sanayisinde elde ettiğimiz kazanım ve sahada operasyonel kabiliyeti yüksek insan kaynağımızla dünyanın en güçlü, en etkin ordularından birine sahip durumundayız. Elbette bu önergeyi veren arkadaşlarımızın hassasiyetlerini anlayışla karşılamakla birlikte münferit gerçekleşen bu hadiseler üzerinden Türk Silahlı Kuvvetlerimizde bir zafiyet varmış algısının oluşmasını da kabul etmediğimizi ifade ediyor, bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özen, teşekkür ediyorum.

Şimdi İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Diğer öneri Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verdiği bir öneridir. Öneriyi okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, asgari ücretin insanca yaşam sınırına çekilmesi için yürütülecek çalışmaların belirlenmesi amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

22 Aralık 2025 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (15608 grup numaralı) asgari ücretin insanca yaşam sınırına çekilmesi için yürütülecek çalışmaların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/12/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'e söz veriyorum.

Sayın Aydeniz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; televizyonları başında bizi izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce, dünya kadın mücadelesine örnek olan Kürt kadın mücadelesine saldırıdır Leyla Zana'ya saldırı ve Leyla Zana "..."¹ felsefesinin de mihenk taşıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Leyla Zana da Gözde Şeker de yalnız değildir diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, bir bütçe sürecini daha geride bıraktık ve her yılın bütçesini hazırlarken bir önceki yılın bütçesini de aratır şekilde yaptınız. Halklar, emekçiler, kadınlar, gençler, engelliler, kamusal hizmetler, asgari ücretliler için çokça muhalefet ettik ama iktidarın bizlerin adalet, vicdan çağrılarına gözü kör ve kulağı sağır kaldı.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Önümüzdeki günlerde asgari ücreti konuşacağız, asgari ücret belirlenecek ama biz biliyoruz ki nasıl bütçe yapılıyorsa, nasıl yasa yapılıyorsa asgari ücrete karşı da vicdanlı ve adaletli yaklaşmayacaksınız. Ama asgari ücret bir lütuf değildir, asgari ücret anayasal bir haktır, insanca yaşamın asgari koşuludur. Ancak bugün gelinen noktada asgari ücret ne yazık ki yaşamaya yetmeyen, yalnızca hayatta kalmaya zorlayan bir ücrete dönüşmüştür. Kira, gıda, enerji ve ulaşım giderleri her ay artarken, neredeyse aldığımız nefesin bile vergisi varken asgari ücretli daha ayın başında borçla yaşamaya mahkûm bırakılıyor. Bir çalışanın maaşı cebine girmeden erimekte ve emeği yok sayılmaktadır.

Bakın, asgari ücret, ülkenin ekonomik ve enflasyon koşulları göz önünde bulundurularak belirleniyor ancak asgari ücret, artık bu ülkede ortalama bir ücret hâline gelmiştir. Demek ki ekonomik krizin, enflasyonun azaltılmasının bütün yükünü bu ortalama ücretlilerin sırtına yükleyerek düze çıkmanın derindesiniz; bu, başlı başına bir sosyal alarmdır. Çalışanların büyük bir kısmının yoksulluk sınırının altında yaşadığı bir ülkede ekonomik başarıdan söz edilemez.

Üstelik, sorun, sadece bir rakam sorunu değil; sorun, asgari ücreti belirleme yöntemidir. Sorun, emekçinin masada gerçek anlamda temsilinin olmamasıdır. Sorun, ücretin yılda bir kez belirlenip yüksek enflasyon karşısında çalışanların kaderine terk edilmesidir. Sorun, asgari ücret belirlenirken yoksulun sırtına vurulan vergi oranının artışıyla orantılı değerlendirilmemesidir. Sorun, sizlerin meseleyi sadece masada görmesidir; sokağı, pazarı, hanelerin içini, insanların içinde bulunduğu sefaleti görmemenizdir.

Sayın milletvekilleri, asgari ücret artışları işçileri, emeklileri, işsizlik maaşını, kıdem tazminatını, genel sağlık sigortası primini, askerlik ve doğum borçlanmasını, isteğe bağlı primleri, yine staj ücretlerinin belirlenmesini de doğrudan etkiliyor çünkü bu asgari ücret belirlenirken bunların da miktarları referans alınarak belirleniyor. Barınamayan, kirasını ödeyemeyen, açlık nedeniyle çöplükten beslenmek zorunda kalan, et yemeyi unutan milyonların ülkesi hâline geldik maalesef. Artık TÜİK bile bu vahameti gizleyemiyor. Resmen asgari ücretle geçinemeyenlerin ülkesi hâline geldik. Bir ülkenin yarısından fazlası insanca yaşamın dışında tutuluyorsa, açlık sınırının bile altında ücreti belirleniyorsa o ülkede huzurdan, adaletten bahsedilemez hatta insanlıktan bile bahsedilemez. Çalışan yoksulluğu derinleşiyorsa bu yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda ahlaki ve sosyal bir meseledir. Ekonomik, sosyal, siyasal krizin karşısında emekçilere reva gördüğünüz açlık sınırı altındaki bu ücretlere bile bir lütuf gibi, şükredilmesi gereken bir durum gibi, razı olunması gereken bir mantıkla yaklaşıyorsunuz. Bu, tam anlamıyla bir algı yönetme şeklidir.

Toplulun içinde bulunduğu bu geçinememe durumunun karşısında müdahale etmek bu Meclisin sorumluluğudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydeniz, lütfen tamamlayın.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) - Gelin, vicdanlı ve adaletli davranarak çalışanların sorunlarına hep beraber değinelim; gelin, 4 kişilik bir ailenin insanca yaşam koşullarını sağlayacak, sadece bir ay için beslenmesini, temel ihtiyaçlarını ve ayda sadece bir sosyal etkinlik yapacak şekilde bir çalışma yürütelim ve sonra açığa çıkan gerçeklik karşısında bu meseleyi ele alalım. Asgari ücret düzeyinin insan onuruna yaraşır bir seviyeye çıkarılması için, emekli maaşını insanca yaşanacak bir seviyeye taşımak için, emekçileri vergi zulmü diliminden kurtarmak için, Asgari Ücret Tespit Komisyonunun yapısını demokratikleştirmek için Mecliste bir komisyon kuralım ve çözüm üretelim diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydeniz, teşekkür ediyorum.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Emekçimize, emeklimize, esnafımıza, memurumuza, gençlerimize, sanayicimize, vesselam küçük bir azınlık dışında milletimize 2026 yılında daha da fakirleşeceğini gösteren bütçe maalesef itirazlarımıza rağmen kabul edildi.

Değerli arkadaşlar, vatandaşımızın cebine, esnafımızın tezgâhına, çiftçinin tarlasına yansıyan gerçekler ortada. Asgari Ücret Komisyonundan henüz bir karar çıkmadı; milyonlarca emekçimizin gözü kulağı Asgari Ücret Komisyonundan çıkacak kararda. Unutmayalım, asgari ücret sadece bir rakam değildir; bizim için asgari ücret bir ailenin sofrası, bir çalışanın onuru, bir emekçinin hakkı, bir çocuğun yarınlarıdır.

Daha önce de söyledik, şimdi de tekrar ediyorum: Sabit gelirli vatandaşlarımıza “sabır” demek, onların alın terini, emeğini görmezlikten gelmektir. Bu yüzden, asgari ücret, vatandaşımızın yaşam standartlarını yükseltecek adil ve gerçekçi bir düzeyde belirlenmelidir, insan onuruna yakışır bir seviyede olmalıdır.

Buradan daha önce yaptığımız çağrıyla bir kez daha yineliyorum değerli arkadaşlar: Gelin, eğiş büküğünüz rakamları artık bir kenara bırakın, asgari ücreti vatandaşlarımızın umut ve güvenini artıracak şekilde, gerçek enflasyon üzerinden büyümeyle, refah payıyla buradan belirleyin çağrısını yapıyorum.

Değerli arkadaşlar, ekonomi yönetiminin meşhur bir tezi var, o tez nedir? “Asgari ücrete, emekliye zam yapıldığı zaman, memura zam yapıldığı zaman enflasyon patlayıp gidecek.” diye bir tez var, meşhur bir tez; gelin burada bu tezi çürütelim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Ali Babacan'ın ekonomi yönetiminin başında olduğu 2004 yılında asgari ücrete tam yüzde 37,5 zam yapıldı. O yıl enflasyon 9,3 seviyesindeydi değerli arkadaşlar. Peki, takip eden yıl enflasyon patladı mı, aşağı mı indi? Hep beraber bakalım, rakam neye düşmüş? 7,7'ye. Değerli arkadaşlar, 2008 yılında asgari ücrete yüzde 19,8 zam yapıldı. O yılın enflasyonu 10,1 seviyesindeydi. Peki, takip eden yıl enflasyon kaç düştü? 7,7 seviyesine düştü.

Değerli arkadaşlar, ekonomi yönetimi sosyal reform alanında yapmadığı, kamusal reformları uygulamadığı için bu faiz sarmalı, enflasyon sarmalı sürmeye devam edecek. 2026 yılında da maalesef milletimizi fakirlik bekliyor, üzülerken buradan ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, asgari ücret bir yıl boyunca sabit kaldı, temmuzda ara zam da, malumunuz, verilmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

ERTUĞRUL KAYA (Devamla) - Temmuzda ara zam verilmediği için enflasyon karşısında maaşlar eriyip gitti. 2025 yılı asgari ücreti, değerli arkadaşlar, bildiğiniz üzere, yüzde 45 bandındaydı. Arada emekçimizin yüzde 15'lik bir hakkı var; bu yıl gerçekleşen enflasyon da yüzde 30 seviyesinde; ikisini topladığımız zaman yüzde 45 ediyor; büyüme rakamlarını buradan açıkladınız, büyüme rakamlarından

emekçimizin alacağı pay da yüzde 5, toplayalım; yüzde 50 burada emekçimize, asgari ücrete zam yapılması lazım. Asgari ücretin bu rakamlarla 33 bin liradan bir kuruş aşağı olmaması gerektiğini buradan söylüyorum, ifade ediyorum ve iktidar milletvekillerine de bu noktada emekçimize destek vermesi çağrısında bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a ait.

Sayın Akalın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; asgari ücret tartışması yalnızca bir gelir meselesi değildir, ekonominin sağlığına dair temel bir göstergedir. Bir ülkede asgari ücret açlık sınırının altına düşmüşse, enflasyon karşısında hızlı eriyorsa ve çalışanı yoksulluk döngüsünden çıkamıyorsa orada sorun ücret düzeyinde değil, ekonomik modeldedir. Bugün Türkiye’de asgari ücretin alım gücü yıl içinde ciddi biçimde gerilemektedir. Bunun temel nedeni ücret artışlarının enflasyonun gerisinde kalması ve gelir politikalarının fiyat istikrarıyla uyumlu yürütülmemesidir

Değerli milletvekilleri, enflasyonla mücadele ücretleri baskılayarak sürdürülemez. Bu yöntem kısa vadede istatistikleri düzeltiyor gibi görünse de orta vadede iç talebi daraltır, gelir dağılımını bozar, kayıt dışılığı artırır ve sosyal maliyetleri büyütür; bugün yaşadığımız da tam olarak budur. Asgari ücretlinin geliri erirken harcamaların önemli bir bölümü zorunlu kalemlerden oluşmaktadır. Nedir bunlar? Kiradır, gıdadır, enerjidir ve ulaşımdır. Bu yapıda bir ücret tasarruf üretmez, refah üretmez hatta sağlıklı bir tüketim bile üretmez. Dolayısıyla, mesele, yalnızca daha fazla ücret meselesi değildir; mesele, asgari ücretin ekonominin taşıyıcı unsuru olarak yeniden konumlandırılmasıdır.

Bir diğer önemli husus da şudur: Asgari ücret Türkiye’de fiilen ortalama ücret hâline gelmiştir. Bu durum ücret skalasının tamamını aşağı çekmekte ve emeğin genel değerini düşürmektedir. Ekonomik açıdan bu sürdürülebilir değildir.

Diğer husus da Asgari Ücret Tespit Komisyonudur. Asgari Ücret Tespit Komisyonunun mevcut durumu ve işleyişi toplumda güven oluşturmaktan uzaktır. Milyonlarca çalışanın kaderinin belirlendiği bu süreç gerçek bir müzakere zemini üretmemektedir. Komisyon toplantıları, katılımın sınırlı kaldığı, itirazların sonuçlara etki etmediği, sonucun büyük ölçüde önceden belli olduğu bir görüntü vermektedir. Bu nedenle kamuoyunda bu sürecin göstermelik olduğu yönünde güçlü bir kanaat oluşmuştur. Ekonomik dengelerin bu kadar bozuk olduğu bir düzende asgari ücret tek seferlik bir idari karar olamaz, yıl boyunca eriyip giden bir rakam hâline getirilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akalın, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Dolayısıyla, herhangi bir rakamdan ziyade önemli olan bu enflasyonist ortamda asgari ücret yılda en az 2 hatta 3 kez olmak kaydıyla yeniden oluşturulacak ve tüm paydaşların olduğu bir komisyon tarafından işverenin de kesintiler konusunda desteklendiği, piyasa fiyatları doğrultusunda güncellenmelidir.

İYİ Parti olarak konunun detaylı araştırılmasının önemli ve gerekli olduğunu düşündüğümüzü belirtir, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akalın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'ya aittir.

Sayın Sarı, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, asgari ücretin belirlenmesine günler kala bu konu hakkında görüşlerimizi bildirmek üzere söz almış bulunuyorum. AKP iktidarı sayesinde asgari ücret istisna olmaktan çıktı, ortalama bir ücret hâline dönüştü. Asgari ücret dediğimiz şey dünyada, aslına bakarsanız, istisnadır, başlangıç seviyesidir, minimum insan onuru çizgisidir ama AKP'nin ekonomik politikaları sayesinde asgari ücret bu ülkede çalışanların yarısının ücreti hâline geldi.

Hani diyordunuz ya “Büyüdük, kalkındık, uçuyoruz, şahlandık.” işte, o Türkiye’de çalışanların yarısı asgari ücretle sürünüyor. Bu mudur başarı, bu mudur refah, bu mudur adalet? Soruyorum sizlere arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün burada asgari ücreti konuşuyoruz ama aslında AKP'nin yoksulluğu yönetme politikasını konuşuyoruz. Asgari ücret, sadece bir maaş değildir, 20 milyona yakın çalışanın hayat standardıdır, kirasıdır, marketteki etikettir, çocuğuna aldığı ettir, iğneden ipliğe her şeydir. Siz sarayda ejder meyveleriyle, manda yağurduyla beslenirken bu ülkede vatandaşlar kuru ekmekle beslenmek zorunda kaldı. (CHP sıralarından alkışlar) Dünya Bankasının açıkladığı rakamlara göre yılda kişi başına düşen ekmekte 199,6 kilogramla Türkiye dünyada açık ara önde. Siz onları yoksulluğa, açlığa, kuru ekmeğe mahkûm ettiniz. Halkımızı kuru ekmeğe muhtaç eden sizlere yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

AKP'nin masada koyduğu rakam bu milletin kaderi oluyor; bu böyle olmaz, bunu kabul edemeyiz. Çalışma Bakanı Vedat Işıkhân sendikalar arasında ayırım yapıyor, DISK'in o masaya oturmasına engel oluyor. Kendiniz çalışırsunuz, kendiniz söylüyorsunuz, buradan da bir rakam belirleyip onu da alkışlamamızı bekliyorsunuz. Bugün asgari ücret 22.104 lira, son on ayda 6 bin liranın üzerinde erimiş durumda. Soruyorum size: Belirlediğiniz rakam sonrasında Genel Başkanınız Tayyip Erdoğan çıkacak “Bu da benden seyyanen ilave.” deyip şov mu yapacak yoksa adamakıllı milletin geçineceği bir rakam mı açıklayacaksınız? (CHP sıralarından alkışlar)

Siz gelmeden önce kişi başına düşen millî gelirin yüzde 80'i asgari ücretti, şu anda getirdiğiniz rakamla kişi başına düşen millî gelirin yüzde 40'ına düşürdünüz; yarı yarıya işçinin, emekçinin parasını çaldınız, kendi geleceğinize, yandaşınıza harcadınız. Avrupa’da çalışanların yüzde 3’ü ile 8’i arasındakiler asgari ücretle çalışırken Türkiye’de çalışanların yüzde 50’si asgari ücrete mahkûm edildi sayenizde. TÜİK başka bir ülke anlatıyor, çarşı pazar başka bir Türkiye gösteriyor; asgari ücret TÜİK’e göre belirleniyor, hayat gerçek fiyatlarla yaşanıyor.

Şimdi, siz gene Anayasa’yı çiğniyorsunuz. Anayasa’nın 55’inci maddesi “Geçim şartları dikkate alınacak.” diyor; Sayın Meclisim, AKP geçim şartlarını değil seçim şartlarını dikkate alarak zam yapıyor asgari ücrete. (CHP sıralarından alkışlar)

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden önce vatandaş kıymetliydi. Ocak 2023’te asgari ücrete yüzde 55 zam yaptınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarı, lütfen tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamlı) - Temmuz 2023’te de seçimi kazandığınız için yüzde 34 daha zam yaptınız. Siz kazanınca her şey çok güzel amma velakin siz kazanamadığınız yerel seçimler öncesinde rüşvet olarak asgari ücrete yüzde 49 zam yaptınız, kaybedince temmuz ayında yapılan zam ne oldu?

Yok oldu, hiç oldu. Siz vatandaş açlıkla, yoksullukla mı terbiye etmeye çalışıyorsunuz? Niyetiniz nedir? Bu insanları açlığa, yokluğa mahkûm ederek dize mi getirmeye çalışıyorsunuz? O vatandaş dize gelmeyecek, sizi dize getirecek ilk seçimlerde; hiç merak etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün itibarıyla ne yazık ki asgari ücret yoksulluk sınırının çok çok altında, açlık sınırının çok altında ama gıda enflasyonu yüzde 80, kiralar yüzde 100'e yakın artmış durumda yani faturalar yüzde 100'e yakın kabardı ama bu maaş neredeyse yarısına düşmüş hâldeyken siz gözlerinizi kapatıp hiçbir şey yokmuş gibi davranıyorsunuz.

Biz asgari ücreti 39 bin lira olarak öneriyoruz. Açlık sınırının üstünde, yoksulluğa teslim olmayan bir ücret talep ediyoruz burada. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'ya ait.

Sayın Avcı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, muhalefet sıralarından sürekli olarak “Çalışan eziliyor.” deniyor. Peki, sormak gerekir: 2002 yılı öncesinde asgari ücretle geçinen vatandaşımızın hâli neydi? IMF şartlarının emekçiyi ezdiği o günleri unuttuk mu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 9 tane küçük altın alıyordu.

MUAMMER AVCI (Devamla) - Bugün ahkâm kesenler acaba o günlerde bu milletimize ne verdiler?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ne ahkâmı?

MUAMMER AVCI (Devamla) - 2002 Türkiye'sinde kayıt dışı istihdam oranı yüzde 52,14'tü; bu oran 2019'da yüzde 34,52'ye, 2025'in ikinci çeyreğinde ise yüzde 25,9'a inmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Önceden yüzde 10'u asgari ücretliydi çalışanların, şimdi yüzde 60'ı.

MUAMMER AVCI (Devamla) - Asgari ücret desteğini 2025 yılı için aylık bin liraya biz çıkardık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Asgari ücret yaygın ücret oldu devrinizde.

MUAMMER AVCI (Devamla) - 2025'in ilk dokuz ayında 1,5 milyon iş yerine toplamda 46,8 milyar lira desteği biz sağladık. Ayrıca ücretlerin asgari ücrete kadar olan gelirlerinden vergileri, bilindiği üzere, biz kaldırdık. 2026'da toplam 1 trilyon 92 milyar lira vergiden bu kapsamda vazgeçmiş olacağız, böylece hem işvereni hem de çalışanları koruyacağız. 2002 yılında net asgari ücret 127 dolar seviyesindeyken 2025 yılında 625 dolar olarak açıklanmıştır.

Burada altın hesabı yapılıyor. Dünyada altın karşısında maaşların değer kaybı ortalaması yüzde 70'in üzerindedir. Bu oran Fransa'da yüzde 80, Yunanistan'da yüzde 79, Hollanda'da ise yüzde 78 oranındadır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ekmek hesabı yap, simit hesabı yap, pirinç hesabı yap, domates hesabı yap, yumurta hesabı yap, süt hesabı yap!

MUAMMER AVCI (Devamla) - Peki, ismini verdiğim ülkelerde yaşayanlar yüzde 80 oranında fakirleşmiş denilebilir mi?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kira ödemeyecek mi?

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ya, patronsunuz, patron!

MUAMMER AVCI (Devamla) - Bu yüzden diyorum ki: AK PARTİ iktidarları döneminde asgari ücrette tarihin en yüksek reel artışları yapılmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zonguldak'ta işçiler mutlu mu Sayın Vekil? Geçinebiliyorlar mı Zonguldak'ta işçiler aldıkları maaşla?

MUAMMER AVCI (Devamla) - Asgari ücret gündeme geldiğinde hiçbir sorumluluk taşımadan "Ne verilerse beş fazlası benden." popülizmi ülkemize hep kaybettirmiştir. İşte, burada muhalefetin ısrarla anlamadığı bir başka konu ortaya çıkıyor; biz, hamaset değil, sorumluluk siyaseti yapıyoruz. Bu yüzden, milletimiz kesintisiz olarak yirmi üç yıldır Türkiye'yi yönetme görevini bizlere tevdi ediyor.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Emeklinin derdinden biraz anlayın ya.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - İnsanları açlığa mahkûm ettiniz.

MUAMMER AVCI (Devamla) - Küresel krizler, pandemi, asrın depreminin maliyeti ve etrafımızda cereyan eden savaşlar ortadayken...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ee?

SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Asgari ücretin açlık sınırının altında olması...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Fatura asgari ücretliye.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 99'dan beri toplanan deprem vergileri nerede?

MUAMMER AVCI (Devamla) - ...Türkiye'yi bu fırtınalı denizde ayakta tutan irade Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Avcı, lütfen tamamlayın.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ne alaka ya? "Asgari ücreti yükseltin." diyoruz, "Erdoğan" diyorsunuz ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kaç lira olacak, bari onu söyle? Kaç lira, kaç lira olacak?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İşçi bölgesi milletvekili olarak işçilere birazcık artış talep et.

MUAMMER AVCI (Devamla) - Buradan açıkça söylüyorum: AK PARTİ iktidarında emekçi sahipsiz değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yüzde 50 var mı, yüzde 50?

MUAMMER AVCI (Devamla) - Asgari ücretli çalışanlarımızı enflasyona ezdirmeme kararlılığımız dün olduğu gibi bugün de devam etmektedir. Biz çalışanıyla büyüyen, üretene destekleyen, emeği yücelten bir Türkiye için çalışmaya devam edeceğiz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tövbeler olsun, tövbeler olsun!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sarayın içinden görünmüyor herhâlde!

MUAMMER AVCI (Devamla) - Şimdiden Asgari Ücret Tespit Komisyonunun açıklayacağı 2026 asgari ücret rakamının ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ne kadar olacak, onu da söyleyiver bari? Deyiver bakalım, ne kadar olacak?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kaç lira, kaç lira?

BAŞKAN - Sayın Avcı, teşekkür ediyorum.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2025 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1561 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/12/2025 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Okan Konuralp’e söz veriyorum.

Sayın Konuralp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tayyip Bey geçtiğimiz günlerde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyma oranımızın yüzde 90’la Avrupa Konseyi üye ülkelerinin üzerinde olduğunu vurguladı anımsarsınız. Tayyip Bey’in bu yüzde 90’lık verisine atfen devam edersek, AİHM verilerine göre 2024’te aleyhine en fazla başvuru yapılan ülke Türkiye; dava başvuru sayısı 21.600. 2024 yılında Türkiye hakkında verilen 73 karardan 67’si İnsan Hakları Sözleşmesi’nin en az bir maddesinin ihlal edildiği tespitine dayanıyor. AİHM kararlarına göre Türkiye’de en fazla ihlal, özgürlük ve güvenlik hakkı, ifade ve basın özgürlüğü hakkı

ve adil yargılanma hakkı alanlarında yaşanıyor. Özetle, Türkiye'nin AIHM tablosu böyle. Ezcümle, Tayyip Bey'in "AIHM kararlarına uyma oranımız yüzde 90." diyerek övünmeyi bırakıp neden Türkiye'den AIHM'ye bu kadar çok başvuru oluyor ve Türkiye'nin aleyhine neden bu kadar çok karar çıkıyor diye üzülmesi; ülkemizin başta ifade, düşünce ve basın özgürlüğü olmak üzere, özgürlük ve hak ihlalleriyle ilgili sorunlarıyla yüzleşmesi gerekiyor; üstelik, AIHM'den gelen Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala kararlarına uyulmamış olmasının ayıbı da ortadayken.

Bu girişi neden yaptım? Değerli milletvekilleri, TCK 217'de bir suç tanımı var. Madde, özetle, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak, halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak şeklinde. Yüzlerce bağımsız, tarafsız gerçek gazeteci bu maddeye atfen suçlanıyor, gözaltına alınıyor ve hatta tutuklanıyor. Üstelik, bu kararların Anayasa Mahkemesinden, oradan olmasa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden gazeteci arkadaşlarımızın lehine döneceğini, gazeteci arkadaşlarımızın aklanacağını siz de biliyorsunuz. Peki, sizin suç algınıza göre sormak gerekirse kayıtsız şartsız AK PARTİ iktidarını destekleyen ve kendilerini "gazeteci" olarak nitelendiren kişiler arasında, örneğin, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçunu işleyen tek bir kişi yok mu? Bu hazretlerinizin sözlerinde, yazılarında, manşetlerinde yalan, dezenformasyon, itibarsızlaştırma, iftira hiç mi yok? Var ve siz de biliyorsunuz olduğunu ve var olduğunu bildiğiniz hâlde susuyorsunuz. Önemli bir hadisişeriften mülhem "Yanlışları elinizle, dilinizle düzeltmiyorsunuz, kalbinizle buğuz da etmiyorsunuz." Neden bunları söylüyorum? Örneğin Anayasa Mahkemesi Merdan Yanardağ'ın Öcalan'la ilgili Tele1'e yaptığı açıklamalarda şiddet çağrısında bulunmadığına, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının da ihlal edildiğine hükmetti fakat siz yüksek mahkemenin bozduğu yerel mahkeme kararını da alkışlamıştınız. Şimdi, Merdan Yanardağ bir başka suçlamayla cezaevinde ve dışıyla tırnağıyla kurduğu, büyüttüğü Tele1'e de kayyım atadınız. Merdan'a yöneltilen suçlama casusluk; oysaki Merdan Yanardağ, FETÖ terör örgütünün hedefinde olmuş, Ergenekon kumpas davalarında aylarca hapis yatmış ama FETÖ'nün karşısında geri adım atmamış bir gazeteciydi. (CHP sıralarından alkışlar) Ve şimdi siz ve sizin bağımsız yargınız FETÖ'nün diz çöktüremediği Yanardağ'a diz çöktürmeye, bir nevi FETÖ'nün tamamlayamadığını tamamlamaya çalışıyorsunuz. Bu büyük yanlıştan kurtarmalısınız kendinizi.

Bir diğer örnek Fatih Altaylı. Kendisine Tayyip Beyi tehdit suçundan hapis cezası verildi. Altaylı'ya verilen ceza da bir çifte standart örneği. İşinize gelince yazılarına, değerlendirmelerine sığındığınız kimi tarihçiler, yazarlar, hukukçular Altaylı'nın lehine mütalaa verdiği hâlde kendisi hakkında hüküm tesis edildi. "Biz vermedik, bağımsız yargı verdi." diyorsunuz ama bu tür yargı kararlarını savunmaktan da geri durmuyorsunuz çünkü "bağımsız" dediğiniz yargı pek çok tartışmalı davada kararlarını hukuki içtihatlara göre değil Tayyip Bey'in ve yakın çevresinin arzularına ve beklentilerine göre veriyor. Gizli tanık ifadelerine dayanan mesnetsiz suçlamalarla gazetecilere gözdağı veriliyor, iktidarınıza yakın medya kuruluşları aracılığıyla masumiyet karinesi ayaklar altına alınıyor.

Bir başka örnek gazeteci Enver Aysever. Aysever, sağıclara ve sağıcılığa karşı fikir ve ifade özgürlüğünün, basın özgürlüğünün sınırları içinde kalan eleştirilerde bulundu ve mevcut hukuk rejimi tahammül edemediği eleştirileri halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama olarak kabul etti, Aysever'i tutukladı. Aysever'in sözlerinden sağıcların aşağılandığı, birilerinin tahrik olduğu sonucu çıkartmak ve kendisini tutuklamak sadece hukuki değil ahlaki olarak da büyük bir garabettir ve bu tahrik olma hâli ya da birilerinin tahrik olabileceğinden duyulan sözde endişe psikolojik bir semptomdur, mutlaka tedavisi gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Sizi içinde bulunduğunuz bu sağlıksız durumdan kurtaracak en güçlü ilaç ise başta ifade ve basın özgürlüğü olmak üzere tüm özgürlük haklarının engelsiz kullanımının sağlanmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Konuralp, lütfen tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) - Dolayısıyla, hakikatinizi bastırmayın, hastalığınızla yüzleşin ve size iyi gelecek özgürlük ilaçlarını kullanmayı daha fazla ertelemeyin diyor, önergemize destek vererek tedavinize başlamanızı diliyor, 2026 yılının barış ve tüm sorunlardan kurtulma yılı olması umuduyla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Konuralp, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'ye ait.

Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Basın ve ifade özgürlüğüne dair CHP araştırma önergesi vermiş; aslında Türkiye’de olmayan iki şey, basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğü. (DEM PRATİ sıralarından alkışlar) Biraz sonra AK PARTİ’li vekillerden biri çıkacak “Bu ülkede basın özgürlüğü var, ifade özgürlüğü var.” diyecek ve konuşmasına böyle devam edecek.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Dünyada olmadığı kadar, biliyor musun? Dünyada olmadığı kadar, vallahi de billahi de!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Var, var...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) - Evet, biliyorum, siz öyle söyleyeceksiniz. Size de hak veriyorum, sizin çerçevenizden baktığım zaman...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Doğusuyla, batısıyla, Amerika’sıyla dünyayı tanıyorum, dünyada olmadığı kadar var.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) - Dur, bir şey söyleyeyim: Sizin çerçevenizden baktığım zaman size hak veriyorum. Niye? Çünkü kendi propagandanızı yapan kanallara sonsuz özgürlük var ama eleştiren gazeteciler terörist, soru soran muhabirler suçlu, gerçekleri yazanlar ise susturulması gereken hedeflerdir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu tabloda nasıl hür değiller? Basın Özgürlüğü Endeksi’nde 180 ülke arasında 158’inci sıradayız. Bir ülkeyi yöneten bu... Bakın, cezaevlerinde onlarca gazeteci var, televizyon kanalları RTÜK sopsasıyla hizaya sokuluyor, internet siteleri bir gecede erişime kapatılıyor, sosyal medyada bir paylaşım yapan yurttaş sabah polisle uyanıyor, sonra da utanmadan “Bu ülkede basın özgürlüğü var, ifade özgürlüğü var.” diyoruz. İşte, mesele, özgürlük var mı, yok mu değil; kime var, kime yok meselesidir. İktidarın hoşuna giden sözler serbest, rahatsız eden gerçekler yasaksa buna “özgürlük” denilmez, buna ancak “korku düzeni” denilir Sayın Bakanım, “korku düzeni” denilir. Basını susturan, toplumu karanlığa mahkûm eder, karanlıkta ise ne adalet görünür ne hakikat ayakta kalır. Bu düzen sürdükçe kimsenin anlattığı masallara demokrasi adı verilmez çünkü özgürlük seçici olmaz ya herkesindir ya da hiç kimsenin değildir.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz yıl Rojava’da SİHA saldırılarıyla katledilen özgür basın emekçileri Cihan Bilgin’i ve Nazım Daştan’ı saygıyla ve minnetle anmak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Onlar savaşın ve yıkımın ortasında hakikatin kalemi olmayı seçtiler, bu nedenle hedef alındılar ama bilin ki hakikat susturulmaz, bir yerde mutlaka yeniden konuşur.

Bu toprakların hafızasında önemli bir isim daha var: Ape Musa; onun “küçük generallerim” dediği özgür basın emekçileri bugün hâlen, aynı ısrarla gerçeğin peşindedirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hülakü, lütfen tamamlayın.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) - Özellikle Dicle Fırat Gazeteciler Derneği üyeleri yıllardır gözaltılarla, tutuklamalarla, büro baskınlarıyla, tehditlerle karşı karşıya bırakılmaktadırlar; kalemleri kırılmak istenmiş, haberleri suç sayılmıştır ancak bütün baskılara rağmen hakikatin izini sürmekten vazgeçmemişlerdir.

Biz DEM PARTİ olarak açıkça ifade ediyoruz: Özgür basın emekçileri olmadan, hakikatin kalemi serbestçe dolaşmadan toplumun nefes alması mümkün olmaz. Bu nedenle hakikatin yanındayız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hülakü, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı’ya ait.

Sayın Taşcı, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tıpkı sefalet ve asayişsizlikte kullanılamaz hâle gelen yaşam hakkı gibi, tıpkı çökme yasalarıyla gasbedilen mülkiyet hakkı gibi, tıpkı teröristleri övmek yani aslında suç işlemek için serbest bırakılıp da emekli subaylar için, işçi sendikaları için, atama bekleyen öğretmenler, kademe bekleyen emekli adayları için yasaklanan toplantı ve gösteri hakkı gibi, tıpkı nepotizmle cenazesi kaldırılan kamu hizmetine girme hakkı gibi basın hürriyeti de XIV. Louis virüsüne, “Devlet benim!” sendromuna kurban verildi ülkemizde. Tıpkı bütün temel hak ve hürriyetler gibi basın hürriyeti de partileşen devlet kurumları eliyle yok edildi. Cumhuriyet Halk Partisinin Türk basınındaki hasar tespit ve telafisi için verdiği öneriyi elbette destekliyoruz, arşive böyle bir çıktı bırakabilmek bile önemlidir tek başına ancak devlet ile hükûmet arasındaki fark yeniden ve çok kalın bir çizgiyle ayrılmadıkça yani bu ucube, bu putperestliğe varan tek adamcı dolayısıyla da demokratik olma, hukukun üstünlüğüne uyma ihtimali bulunmayan sistem değişmediği müddetçe RTÜK, Basın İlan Kurumu gibi yapılarda düzelme beklemenin kırmızı kar beklemekten farkı yoktur. Bu sebeple, özgürlük endekslerindeki utanç sıralamalarının, haberin suçlaşmasının, yandaşlaşmanın yandaşlaşmayı bile aratan yeni medya düzeni mensupları değil kalemlerini, inançlarını satar. Kalemleriyle birlikte bedellerini de araçsallaştırır hâle getiren yozlaşmanın sorumlularına değil, mağdurlarına yani gazetecilere sesleniyorum: Gazetecilik tek iktidar borazanı olmak değildir, gazetecilik hiç kimsenin borazanı olmamak demektir. Gazetecilik mahallenize çektiğiniz yağ yahut karşı mahalleye attığınız taş kadar var olunabilen bir meslek değildir. Gazetecilerin gücü hürriyetlerinden gelir; yoksa ne devler, krallar, kraliçeler geldi geçti bu sektörden, kırk yılda yaptıkları bir gecede yıkıldı üzerlerine. On yıl önce zirvedekiler şimdi yerin dibine girdiler, on gün önce zirvedekiler şimdi hücrelerinde nedamet hâлиндeler. On ay önceye kadar belki uçaktan inmeyenler bir daha ne zaman gökyüzünü görebilecekler yeniden belli değil. Birkaç yıl öncesine kadar en şöhretli olanlar unutuldular, şimdi ev kiralarını ödeyemiyorlar. Yurt dışına kaçanlar,

muhalefet idolüyken iktidarın has adamı olanlar, velhasıl gazeteciler, ibret alın! İktidara, kumpasına uğradıklarınızın aynısını yapıyorsunuz diyoruz ya sürekli, bazı muhalif yayınlara bakıyorum son günlerde, neyi eleştirdilerse maalesef aynısını yapıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı).

BAŞKAN - Sayın Taşçı, lütfen tamamlayın.

SELCAN TAŞÇI (Devamla) - Ne menem bir pespayelik uğruna bu kadar ezildiklerini görmenin öfkesini yaşıyorlar, anlıyorum aslında ama hani nerede masumiyet karinesi, hani usulün esastan önce gelmesi, hani gizli tanık, itirafçı çukurundan medet ummamak? Bir gecede medya kadısına dönüşmek, şahların taht kavgasının piyonu olmak için miydi bütün bu adalet mücadelesi? Gazeteciler, ibret alın, mahallelerinizin duvarlarını yıkın, prangalarını söküp atın; üç günlük tokluk uğruna belki bir daha hiç doyamayacağınız bir ülke inşasının masası olmayın, bağımsızlaşın. Evet, zor; evet, bedeli var ama hiçbir bedel ağır olamaz bir gecede yıllarca beslediğiniz canavara yem olmak kadar. Örnekleri çok, bahsettim zaten dolayısıyla her şeyden önce bağımsızlaşmayı bizler gazeteciler olarak savunmak durumundayız, düzenden beklersek çok bekleriz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Taşçı, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; gerçekten inanılması güç günler yaşıyoruz. Ne yazık ki özgürlüklerin her geçen gün artması gereken bir yerde daha fazla kısıtlandığını görüyoruz. Kamu kurumları ihdas ediyor, varlık gerekçesi bu milleti susturmak. Şimdiye kadar RTÜK sansür aracı olarak tepemizdeydi, üzerine İletişim Başkanlığı; yetmedi, BTK; yetmedi, Siber Güvenlik Başkanlığı; Basın İlan Kurumu dört bir koldan bu milleti frenlemek, dizginlemek, susturmak için gayret ediyor ne yazık ki. Öyle noktaya geldik ki sadece kontrol de değil; basına el koy, yasakla, erişimi engelle, içeriği kaldır, ekran karart. Muhalifleri susturmak için herkese müdahale ediyor. Burada iktidardaki arkadaşların da bir esaret altında oldukları gayet açık çünkü bunlara rağmen bu yasaklar geliyor. Ne yazık ki bu arkadaşların, böyle, millî olmak, değerlerimize saygı duymak gibi bir öncelikleri de yok, tek bir hedefleri var: Aykırı sese tahammül edememek, muhalifleri susturmak. Öyle olsaydı internette cirit atan sanal bahis kumarlarına, fuhuş çetelerine, uyuşturucu satıcılarına müdahale edilirdi; ahlaksız TV dizileri, sabah kuşağı programları, teşhircilik önlenirdi. Bunların hiçbirine müdahale edilmiyor; tek bir hedef var, o da muhalifleri susturmak.

Bir yünden haklarını teslim edelim, ayrımcı değiller, zulümde ayrımcılık yapmıyorlar; bir taraftan akademisyenlere zulmediyorlar; öğretmenlere, esnafa, herkese zulmediyorlar. Bu ülkede 2,5 milyon insan eğer terör soruşturmasından geçmiş ise bu soruşturmayı yapanların önce aynayı alıp güzelce suratlarına bakması gerekir.

Ne yazık ki bir taraftan yargının durumu da ortada, siyasallaşan yargının verdiği hemen bütün kararlar şüpheyle, şaibeyle karşılanıyor, talimatla olduğu düşünülüyor. Öte yandan, dünyada gazetecilerin en fazla tutuklandığı bir ülke olmak gerçekten hepimiz için üzüntü verici bir durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Fatih Altaylı'yı bile bula bula bir imadan tutuklamanız... Dindar gazeteciler bir tarafa, bu konuda da ayırım yok; sağcı-solcu, dindar-seküler, hiçbir ayırım yok; muhalifsen senden kötüsü yok. Bu böyle gitmez arkadaşlar.

AK PARTİ'li arkadaşlar, farkında değilsiniz ama 15 Temmuzdan sonra bu darbe yeni bir dönem, istibdat dönemi ortaya çıkardı; ikinci AK PARTİ dönemi gerçekten katlanılamaz bir zulüm dönemi hâline geldi. Birinci AK PARTİ döneminde 28 Şubatın ürünü olarak elbette çok karşı çıktığımız yönler vardı ama 15 Temmuz ikinci AK PARTİ dönemi ülkede âdeta yeni bir dönemin başladığı, tamamen bürokratik oligarşinin hâkim olduğu, AK PARTİ kadroları da dâhil hiç kimsenin olmadığı kadar baskıcı, sansürcü bir zulüm düzeni olarak var. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bununla ilgili süreci araştırmak bu milletin görevidir. Çiğ et yemeyen kimse gelir ve rahatça bu araştırma komisyonuna “Peki.” der. Gerçekler ortaya çıksın.

Aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'e ait.

Sayın Canbey, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubu tarafından verilen grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisimizi ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Elbette bu kürsüde basın özgürlüğü meselesi sık sık konuşulan bir konu. Sürekli tartışıyoruz, sürekli konuşuyoruz. Eleştiriyi de sonuna kadar anlıyoruz. Eleştiri yapılması normaldir fakat yalanı, yanlış ve hakareti kabul etmiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün “basın özgürlüğü” başlığı altında Meclise sunulan araştırma talebi, demokratik bir hassasiyet gibi sunulsa da aslında içeriği incelendiğinde ön kabullere dayanan, tek taraflı ve siyasi saiklerle hazırlanmış bir metin gibi duruyor. Bu metindeki iddialar, haksız ithamlara ve zoraki çıkarımlara dayanmaktadır.

OKAN KONURALP (Ankara) - Siyaset yapıyoruz zaten Hocam, burası siyaset kurumu. Parlamento burası zaten, siyaset yapıyoruz; siyasete dayanacak tabii.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Elbette, tabii ki.

OKAN KONURALP (Ankara) - Bunu mu anlıyorsun sen o metni okuyunca?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Şimdi, kamu kurumlarıyla ilgili de iddialarınız var, RTÜK ve Basın İlan Kurumuyla ilgili iddialarınız var; yok efendim, Basın İlan Kurumu baskı aracı olarak kullanılıyormuş, RTÜK baskı aracı olarak kullanılıyormuş. Değerli arkadaşlar, bunlar kamu kurumları ve anayasal kurumlar, tarafsız bir şekilde görevlerini yapıyorlar. (CHP sıralarından gülüşmeler)

OKAN KONURALP (Ankara) - Kendin de güldün bak, kendin de güldün.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Bakalım siz de gülecek misiniz birazdan.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Canbey, söylediğinize siz de inanmıyorsunuz.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Sizin gülmenize gülüyorum.

BAŞKAN - Sayın Canbey, Genel Kurula hitap edin.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Sayın Başkanım, şey yapıyorlar.

BAŞKAN - Tamam da siz meramınızı anlatın.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, kendisi söylediğine inanmıyor, gülüyor.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye bugün yerel basından ana akım medyaya kadar -o cümleyi kuruyorum- ve dijital medyaya kadar çoğulcu, özgürlükçü ve demokratik bir medya ortamına sahiptir; siz inanmasanız da bu böyledir. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gülüşmeler)

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Çıkıp bunu söyleyeceksiniz demiştik.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Hangi medya özgür?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, CHP sıraları kakhaha atıyor değil mi? Buna da kakhaha atacak mısınız?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Hangi medya özgür Canbey?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ben şimdi size bir şey göstereceğim, Can Ataklı. Can Ataklı ne diyor?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Can Atalay ne diyor?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Bakın, Can Ataklı ne diyor -Can Ataklı'yı hepiniz tanıyorsunuz- onun ağzından söyleyeceğim: "Ben otuz yıldır muhalif gazeteciyim ve her zaman muhalif oldum." Hiçbir zaman AK PARTİ'nin kendisinin işten kovulması için girişimde bulunmadığını ancak CHP tarafından defalarca bu yönde direktifler geldiğini söylüyor Can Ataklı.

OKAN KONURALP (Ankara) - Cezaevine...

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ama yetmiyor, bakın, bir şey daha söylüyor, bu hiç hoşunuza gitmeyecek, bakın ne diyor: "Hep muhalif oldum ama ne AKP'den ne Refah'tan ne MHP'den ne ANAP'tan ne de Doğru Yol'dan hiçbir zaman işten atılmam için talep gelmedi ama CHP'den aradılar ve 'Bu herifi işten atın.' dediler." diyor.

OKAN KONURALP (Ankara) - Yalan söylüyor!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Buna ne diyeceksiniz? Hani emeğe saygı? Hani emeğe saygı?

OKAN KONURALP (Ankara) - Sen cezaevine attığın gazetecilerden bahset!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Hani gazetecinin emeğine saygı? Basın özgürlüğü nerede kaldı? Basın özgürlüğü nerede kaldı? Bakın, ne diyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Canbey, lütfen Genel Kurula hitap edin, meramınızı anlatın.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Zayıf konu bulmuşsun Vekilim, zayıf konu.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - "Artık yorulдум, İmamoğlu'nu eleştirdim diye o kadar çok saldırdılar ki bana, yorulдум. CHP'nin ve İmamoğlu'nun şerrinden gazeteciler korkuyorlar." diyor. Bunu ben demiyorum, vallahi Can Ataklı diyor, onun cümleleri. (CHP sıralarından gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - İmamoğlu'nu kim hapse attı?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bakın, CHP Genel Başkan Yardımcısı Eren Erdem... Burada “sizin gazeteciler” “bizim gazeteciler” dediniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ahmet Hakan’a gel, Ahmet Hakan’a!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Eren Erdem’in Halk TV’yle protokol yaptığını bizzat biz ondan duyduk, kendisi açıkladı. Bir siyasal partinin ulusal bir kanalla protokol yapması ne demek, ne anlama gelir?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Anayasa Mahkemesi onaylıyor, onaylıyor! AK PARTİ’nin de var!

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Ne anlama gelir, bize bunu izah edin. Arzu ettiğiniz şeyleri o kanalda yayınlamak için bu protokolü yaptınız. Doğru mu? Ya, arkadaşlar, sonra bu protokol iptal edildi. (CHP sıralarından gürültüler)

OKAN KONURALP (Ankara) - Havuz medyasına bak sen, havuz medyasına!

SELCAN TAŞÇI (Tekirdağ) - Bunlar sizi aklıyor mu?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Değerli arkadaşlar, Halk TV sizi gece gündüz öven, gece gündüz propagandanızı yapan bir kanal, ona bile tahammül edemediniz. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - TRT, bizim vergilerimizle ayakta duruyor.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Siz TRT’den bahsedin, TRT’den!

OKAN KONURALP (Ankara) - Fatih Altaylı niye cezaevinde?

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Muhalefetteyken tahammül edemediniz, iktidar olsanız Allah muhafaza, daha neler olur, neler.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Vergilerimizi alıp da sadece iktidara hizmet eden TRT’den bahsedin!

BAŞKAN - Sayın Canbey, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Söz vereceğim, oylamayı yapayım, söz vereceğim.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, karar yeter sayısı talep ediyoruz.

Arz ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Oylamadan önce izin verirsiniz... Açıkça bir sataşmada bulundu.

BAŞKAN - Peki, önceden söz vereyim.

Sayın Başarır, buyurun.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey’in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, burada basın özgürlüğünü konuşuyoruz. Can Ataklı çok sevdiğim, değer verdiğim, sürekli görüştüğüm, haftada bir telefonlaştığım bir gazeteci. Biz kimseyi işten arttırmadık ama yayın yaptığı için, “tweet” attığı için siz gazetecileri hapse attırdınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu Cumhurbaşkanının talimatıyla yaptınız. Ben sormak isterim çok değerli milletvekili...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Bunu delillendirmen lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - ..siz bana Fatih Altaylı'nın neden cezaevinde olduğunu söyleyebilir misiniz?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Delillendirmen lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bakın, Enver Aysever bizim değer verdiğimiz bir gazeteci; en çok beni eleştirir, hakaret etmiştir, neler yazmıştır ama tutuklandığında bu Mecliste ilk ben konuştum, biz ziyarete gittik. Olmaz, olmaz arkadaşlar, “Türkiye’de basın özgürlüğü var.” demek...

İSMAİL ERDEM (İstanbul) - Var, var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - ...ve bununla ilgili partimizi suçlamak akıl tutulması.

Bakın, “Kanalla anlaşma yaptınız.” diyorsunuz. Yahu, bu, Sabah-ATV grubuyla, müteahhitlerden toplanan parayla havuz medyası oluşturdunuz. Vakıfbank, Ziraat Bankasına şu anda 1 milyar doların üzerinde Demirören’in kredi borcu var; bakın, 1 lirasını ödemedi. Bu kanallar sürekli olarak bize saldırıyor ama “Sizin kanalınız var.” diyorsunuz.

Bana söyler misiniz Tele1 neden bugün kayyumda? Bunu bana söyleyebilir misiniz? Yani Merdan Yanardağ hakkında kesin bir hüküm mü var? Adam Emniyette ifade vermeden kanala el koydunuz ya ve şimdi çıkmışsınız Can Ataklı... Can Ataklı da bizim, bizi eleştiren de bizim, bizi öven de bizim; hiç sıkıntı yok. Eleştiri olmazsa demokrasi yoktur. Burada gelip bir milletvekili “Fatih Altaylı tutuklanmamalı.” desin, “Enver Aysever tutuklanmamalı.” desin ama verdiğiniz örnekler içler acısı. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Bir tartışmaya zaten mahal verildi.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Tartışmayacağım, cevap vereceğim sadece.

BAŞKAN - Efendim, bir şey yok, şu anda o bir cevap verdi, siz bir cevap verdiniz, mesele tamamlandı.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Okan Konuralp ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 22/12/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2025 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Efendim, şu anda Divanda bir anlaşmazlık var, elektronik cihazla oylama yapacağım.

Üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, karar yeter sayısı yoktur.

Yalnız, burada şöyle bir açıklamaya ihtiyaç olduğunu hissediyorum: Eğer karar yeter sayısı istenmemiş olsaydı o zaman işari oylamada çok olan tarafın istediği kabul olacaktı yani muhalefetin önerisi kabul edilmiş olacaktı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kaça kaç Sayın Başkanım?

BAŞKAN - 68'e 79 ama karar yeter sayısı istendiği için İç Tüzük gereği 151 aranıyor. 151 olmadığından karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.52

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, şimdi Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkan Vekili ve Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Sarıkamış Harekâtı'nın yıl dönümüne, üç aylara, bütçe görüşmelerinin son gününde yaşananlara, Almanya'ya ve denetlenebilir bir Türkiye'ye, millî dava Doğu Türkistan'a, Çin'e giden AK PARTİ Gençlik Kollarının attığı "tweet"e ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yasama haftamızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sarıkamış Harekâtı'nın yıl dönümündeyiz. Sarıkamış öncesinde dokuz cephede dövdük.

(Uğultular)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, Genel Kurulda bir uğultu var. Lütfen, kısık sesle konuşalım ya da oylamada burada hazır bulunmak kaydıyla kulislerde konuşalım, hatibi saygıyla dinleyelim.

Sayın Özdağ, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Birinci Cihan Harbi sonrasında dokuz cephede dövdük ve yenildik. Yenilgiler dışında bizim üç önemli zaferimiz vardı; Çanakkale, Kutulamare ve Kop Geçidi'ndeki direnişimiz vardı ama geri kalan kısımlarda yenilmiştik, Sarıkamış bunlardan bir tanesiydi. Yenilgiler de bizimdir, zaferler de bizimdir. O nedenle, yenilgilerdeki zafiyetlerimizi öğrenmek ve o insanları da anmak hepimizin görevidir. Ama ben bir tarihçi olarak şunu söylemek isterim: Burada, Osmanlı'yı yönetenlerin ciddi hataları olmuştur. Ben burada milletvekili olduğum zaman, 2011 yılında Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyesiydim ve Sarıkamış'a gönderildim. Geldikten sonra da Sayın Başbakana bir rapor yazdım, dedim ki: "Biz burada bir mağlubiyetimizi anıyoruz ama bu mağlubiyeti anmakla beraber de galibiyetlerimizi unutuyoruz yani Çanakkale'yi unutuyoruz, Malazgirt'i unutuyoruz, İstanbul'un fethini unutuyoruz, Kocatepe'yi ve Dumlupınar'ı unutuyoruz." Ardından da dedim ki: "Bunları devlet törenleriyle kutlayalım." Ve önce İstanbul'un fethinin, ardından Çanakkale Zaferi'nin, ardından Malazgirt'in devlet törenleriyle kutlanmasına vesile oldum, yapanlara da teşekkür ediyorum ama bir eksik kaldı; Kocatepe ve Dumlupınar eksik kaldı. Neden eksik kaldı; bunu da siz

tamamlayacaksınız, siz düşüneceksiniz neden eksik kaldığını. Bir Atatürk takıntısından kurtulacağız hep beraber. 19 Mayıs 1919'un 100'üncü yıl dönümünde de Sayın Cumhurbaşkanı -yanılmıyorsam o zaman da Cumhurbaşkanıydı- Samsun'a bütün liderleri çağırdı, 100'üncü yıl dönümünü kutlamış olduk.

Değerli milletvekilleri, üç aylara girdik. Üç aylar; recep, şaban ve ramazan ayı. Allah hepimize ramazan ayına kavuşmayı nasip etsin.

Bir diğer husus ise bütçenin onaylanması, burada bütçe geçti ama ben Avrupa'daydım, Münih'teydim. Niçin Münih'teydim, niçin Köln'deydim, niçin Strazburg'daydım? Şundan dolayıydı arkadaşlar: Orada, Doğu Türkistan'la ilgili, Uygur Türkleriyle ilgili etkinlikler vardı. Ve bu olay olduğunda, Parlamentodaki bu nahoş görüntüler olduğunda Avrupa'daki insanlar bize şunu sordular: "Selçuk Bey, neler oluyor bu Parlamentoda?" Gerek Türkler sordu gerek Uygur Türkleri sordu gerekse de yabancılar sordu. Değerli arkadaşlar, biz burada sözümüzü yükseltmek mecburiyetindeyiz. Hani Yunus Emre'nin güzel bir sözü vardı ya: "Ben gelmedim dünyaya kavga için, benim işim sevgi için./Allah'ın evi gönüllerdir, gönüller yapmaya geldim." "Gelin tanış olalım/İşi kolay kılalım/ Sevelim sevillelim/ Dünya kimseye kalmaz." diyordu Yunus Emre, aynı zamanda da "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı." ifadelerini kullanıyordu. Hepimiz, hep beraber, ben de dâhil olmak üzere, bu Parlamentoda nahoş olaylara şahitlik yaptık. O nedenle, hep beraber, birlikte bu Parlamantonun mehabetini yükseltmemiz gerekiyor. İnanın, çocuklarımıza ne söyleyeceğimizi, torunlarımıza ne söyleyeceğimizi bilemiyorum. Hep beraber burada, bu Parlamentoda sınırlarımıza hâkim olarak, sesimizi dahi yükseltmeden sözümüzü yükselterek sağlıklı bir şekilde hakimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu insanlara göstermemiz gerekmektedir.

Bütçe buradan geçti ve şöyle söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: "Biz 24'üncü bütçemizi yapıyoruz." Yapın; 25'i de yapın, 26'yı da yapın; yeter ki Türkiye'yi zengin yapın, özgür yapın, kişi başına düşen millî geliri 25 bin dolar yapın, bizim dış ticaret açığımızı azaltın ve 1 trilyon dolarlık ihracat yapabilecek bir Türkiye'yi oluşturun, işsizler ordusunu azaltın. Her seferinde geliyorsunuz, bunları söylüyorsunuz ama -2023'te de söylediniz, 2024'te söylediniz, 2025'te söylediniz- maalesef Türkiye'deki sıkıntılar devam ediyor; yoksulluk devam ediyor, yasaklar devam ediyor, aynı zamanda, Türkiye'deki -tırnak içinde söylüyorum- fakirliklerle beraber, yolsuzluklarla beraber yoksulluklar da devam ediyor. O nedenle, biz hep beraber Türkiye'yi nasıl zengin yapabiliriz diye düşünüyorum.

Baktım, Almanya hakikaten bizi kısıyor(!) Almanya'ya gidince gördüm; hızlı trenleri yok, şehirler arası hızlı trenleri yok; öyle, şehirler içerisinde trenleri yok ve otobanları da yok bunların(!)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tabii ki ironi yaptığımı biliyorsunuz; her şehre hızlı trenleri var, her şehirde raylı sistemleri var, her şehirde otobanları var bunların. Aynı zamanda arıtma tesislerini güzel yapmışlar ve büyük sanayileri de var ama Türkiye olarak çok daha büyük imkânlarla sahibiz onlardan; tarımda sahibiz, suda sahibiz, aynı zamanda madenlere de sahibiz, insan kaynaklarına da sahibiz ama bunu değerlendiremiyoruz. Neden? Yönetim tarzımızdan kaynaklanıyor arkadaşlar, Türkiye kötü yönetiliyor. Kötü yönetilmesinin sebebi de Türkiye'nin, şeffaf olmayan bir hükûmetle karşı karşıyayız, denetlenemeyen kurumlarla karşı karşıyayız; bakanlıklar denetlenemiyor, üniversiteler denetlenemiyor veyahut da belediyeler denetlenemiyor. O nedenle, bizim çok hızlı bir şekilde denetlenebilen bir Türkiye inşa etmemiz lazım.

Millî davamız Doğu Türkistan diyorum. Doğu Türkistan’la ilgili olarak da gittiğimiz zaman “Üç Efendiler”i andık biz orada. Kimlerdi bunlar? İsa Yusuf Alptekin’di, aynı zamanda Mehmet Emin Buğra’ydı ve de Mesut Sabri Baykozi’ydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

Bunlar, Doğu Türkistan’ın 1933 ve 1944’lü yıllarda cumhuriyet kurmalarına vesile olmuş insanlar. Daha sonra da orada, Çin’in, Mao’nun gelmesiyle 1949’da işgal edilmelerinden sonra da oralarda çok ciddi sıkıntılar yaşadılar ve dünyanın her yerinde de bu mücadeleyi sürdürüyorlar.

Şimdi, ben buradan Çin’e sesleniyorum... Çin diyor ki: “Doğu Türkistan’da insan hakları ihlalleri yok, asimilasyon yok ve orada dillerine karışmıyoruz, dinlerine, inançlarına karışmıyoruz.” O zaman ben de Çin’e diyorum ki, Çin Büyükelçisine buradan sesleniyorum: Hadi bu Parlamentodaki milletvekillerinden ikişer kişiyi, -11 parti var burada- bu 11 partiden ikişer kişiyi davet edin. Hep beraber Çin’e gidelim, Doğu Türkistan’a gidelim ve orada insan hakları ihlallerinin olmadığını görelim. Hakikaten yoksa oradaki insan hakları ihlalleri o zaman dönelim, Batı’ya diyelim ki: “Siz bunu istismar ediyorsunuz.” ifadesini kullanalım. O nedenle ben Türkiye’ye bir çağrıda bulunacağım, Hükûmete bir çağrıda bulunacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bakın, Almanya, Doğu Türkistan Uygur kongresini yapıyor. Japonya Parlamentosuna gittik, Japonya Parlamentosu Doğu Türkistan Uygur kongresi nedeniyle -100’e yakın-yabancı milletvekillerini konuşturdu, bizler de oraya gittik, konuştuk. Aynısını Prag’da Çek Cumhuriyeti yaptı. Hadi Türkiye olarak, siz Hükûmet olarak şunu yapın: Gelin, Ankara’da, bu Parlamentoda Doğu Türkistan’la ilgili, Doğu Türkistan Uygur kongresi nedeniyle dünyadaki milletvekillerini çağırın ve burada onlarla ilgili bir sempozyum yapın veya bir çalıştay yapın.

AK PARTİ Gençlik Kollarına da bir sözüm var. Efendim, Çin’e gitmişsiniz, Çin’e giden gençler bir “tweet” attılar, şöyle dediler: “Kardeş Çin’i ziyaret ettik.” “Kardeş Çin” olmaz efendim! “Çin Halk Cumhuriyet’ini ziyaret ettik.” diyebilirsiniz. Orada soydaşlarınız ve dindaşlarınız çok ciddi şekilde asimile ediliyorlar. Dindaşlarınız ve soydaşlarınız orada dillerini kaybetmiş vaziyetler, imha ediliyorlar, hapishanelerde niçin oldukları bile belli değil ve Çin büyükelçisine “Bunlar hangi nedenle hapishanelerde? diye soruyoruz, cevap veremiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - “Efendim, onlar terörist.” Dosyalarını görmek istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür için mikrofonunuzu açıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - O nedenle, ben Hükûmeti bu noktada da duyarlı olmaya, AK PARTİ Gençlik Kollarını da duyarlı olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi -bugüne mahsus ve istisnai olarak- İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Şimdi önergeyi okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, (2/1885) esas numaralı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/121)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1885) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını saygılarımla arz ederim.

Kamuran Tanhan

Mardin

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan konuşacaktır.

Sayın Tanhan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Cezaevlerinde bizleri izleyen tüm yoldaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada en dezavantajlı ancak en dirençli kesimlerin başında gelen engelli yurttaşlarımızın gasbedilen haklarını, yoksullukla mücadelelerini konuşmak ve kanun teklifimizin gerekçesini paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Meclis Başkanlığına yaklaşık iki yıl önce sunmuş olduğumuz bu kanun teklifi, milyonlarca insanın haysiyet ve hayatta kalma mücadelesidir aslında. Ancak ne yazık ki Meclisin işleyişinde engelli haklarına dair önergelerimiz ve kanun tekliflerimiz çoğu zaman komisyonun raflarında bekletilmektedir.

İktidar kulislerinde maliyet hesabı yapılarak gündeme dahi alınmayan, sermaye ve güvenlik politikalarına ayrılan devasa bütçelerin yanında engelli aylığının asgari ücret seviyesine çıkarılması, ekonomik yük olarak görülmesi siyasi bir tercihtir ve bu tercih halktan yana değil sermayeden yana oluyor her zaman. Bizim teklifimiz, bu bütçe tercihlerinin insan onuruna göre yeniden düzenlenmesi çağrısıdır. Engelliliğin sadece bedensel bir kayıp olarak görülmemesi gerekmektedir, toplumsal ve ekonomik adaletsizliklerin bir sonucudur.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi devletlere yeterli yaşam standardı sağlama yükümlülüğü yüklemişse de bugün Türkiye'de engelli yurttaşlarımız yeterli yaşam standardı bir yana, insan onuruna yaraşır bir hayatın çok çok ötesine itilmiş bir durumdadır.

Bakınız, rakamlar yalan söylemiyor, gerçeği söylüyor. Türkiye'de engelli aylıkları nominal olarak her yıl artsa da dolar bazındaki reel değeri özellikle son on yılda ciddi bir düşüş kaydetmiştir. Engelli aylıkları artan enflasyon karşısında gerçek değerini büyük ölçüde yitirmiş, alım gücü bakımından yarı yarıya değer kaybetmiştir.

TÜRK-İŞ Konfederasyonunun Kasım 2025 verilerine göre 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 29.828 TL'dir, yoksulluk sınırı ise 97.000 TL'nin üzerindedir. Buna karşın engelli yurttaşlarımızdan engel oranı yüzde 40 ile 69 arası olanların aldığı aylık 4.302 liradır yani açlık sınırının yedide 1'i. Yine, yüzde

70 ve üzeri engelli olan yurttaşlarımızın aldığı ücret ise 6.453 liradır, bu da yaklaşık beşte 1'ine tekabül ediyor. Engelli yurttaşlarımıza layık görülen aylık miktarları deyim yerindeyse bir sadaka niteliğindedir. Elimizi vicdanımıza koyalım, açlık sınırının 29.000 lirayı aştığı bir ülkede bir engelli yurttaşımız 4.302 TL'yle nasıl kira ödeyecek, nasıl beslenecek, nasıl tedavi olacak? Bu rakamlar, engelli bireylerin sadece toplumsal yaşama katılımını değil biyolojik varlığını sürdürmelerini dahi imkânsız kılmaktadır.

Engelli bireylerin yoksulluktan çıkış yolu olan istihdamda ciddi bir kota ve katılım sorunu yaşanmaktadır. Sadece yardımları değil, engelli bireylerin üretimdeki yerini de konuşmalıyız elbette. Türkiye genelinde iş gücüne katılım oranı yaklaşık yüzde 54 iken engelli bireylerde bu oran sadece yüzde 22'lerdedir. Kadın engellilerde ise durum daha da vahimdir, iş gücüne katılım oranı yüzde 12'lere kadar gerilemiştir.

Kamu ve özel sektörde engelli çalıştırma kuralı sıklıkla ihlal edilmekte ve kontenjanlar boş bırakılmaktadır. 2024 EKPSS'ye giren 115 binden fazla adaydan sadece 2.114'ü işe yerleşebilmiş ve yerleşme oranı 1,84'tür; Türkiye'nin, AKP iktidarının engellilere bakış açısını özetleyen bir durum.

Ve diyoruz ki: Engelli aylığını asgari ücret düzeyine çekmek bir lütuf değil iş bulamayan ve engeli nedeniyle çalışamayan yurttaşlarımıza devletin bir borcudur.

Kanun teklifimizin amacı nettir: Bir, aylıkların asgari ücret seviyesine çıkarılması durumudur. 2013 yılında yapılan bir düzenlemeyle engelli aylıkları, memur maaş artışına endekslenmiş ve asgari ücretin çok gerisinde bırakılmıştır. Biz, engelli aylığının net asgari ücret tutarına yükseltilmesini teklif ediyor ve öneriyoruz. Yine, hane geliri kriterinin kaldırılması gerekmektedir. Mevcut sistemde engellinin değil hanenin geliri baz alınmakta; bu durum, engelli bireyi ailesine bağımlı kılmakta, bireysel bağımsızlığını yok etmektedir. Bu kriter derhâl insani bir seviyeye çekilmelidir. Üçüncü olarak da kademeli ödeme ayrımcılığı kaldırılmalıdır. Sağlık kurulu raporuyla durumu belgelenen her engelli yurttaşımız engel oranına bakılmaksızın eşit ve yeterli desteği almalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanhan, lütfen tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Biz DEM PARTİ olarak engelliliği bir lütuf veya yardım meselesi olarak değil bir hak meselesi olarak görüyoruz. Engellilerin evlerine hapsedildiği, sokağa çıkamadığı ve ahlakla terbiye edildiği bir düzende sosyal devletten söz edilemez. Bu kanun teklifi, engelli yurttaşlarımızın ekonomik bağımsızlığını kazanması ve kimseye muhtaç olmadan yaşaması için atılmış hayati bir adımdır. Tüm milletvekillerini insan onuruna yaraşır bir yaşam için bu teklife destek vermeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanhan, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılamaya devam ediyorum.

İkinci söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu'ya ait.

Sayın Kavuncu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 23 Aralık 1930 tarihinde yaşanan Menemen Olayı'na ve Yedek Subay Öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay'a, Bursa Milletvekili Refik Özen'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bugün görülecek olan yargı paketine ve Derin Yoksulluk Ağının paylaşılan son verilerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün -23 Aralık 1930- tarihimizde “Menemen Olayı” olarak geçen acı bir hadise yaşanmıştı. Cumhuriyet karşıtlarının Menemen’de başlattıkları ayaklanmada Yedek Subay Öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ve yanındaki bekçiler şehit edilmişti. Şehit Öğretmen Kubilay’ı rahmet ve saygıyla anıyorum.

Biz İYİ Parti olarak Ankara’ya kadar ulaşan, daha sonra Bursa’da görülen ve ondan önce de Kocaeli İzmit’te beliren insansız hava araçlarının nasıl bu kadar rahat dolaştığına dair bir araştırma önergesi verdik. Vermiş olduğumuz bu araştırma önergesiyle ilgili, AK PARTİ milletvekilinin konuşmasında bu önergeye karşılık şöyle bir ifadeye bulunmuş olmasını biz kabul etmiyoruz, dedi ki sayın vekil: Biz nasıl olur da -yani bizi kastederek- orduda bir zafiyet varmış gibi algı yaratacak bir önergeyi verebilirmişiz. Arkadaşlar, kötü giden ekonomiyle ilgili önerge verdiğimizde aynı şeyi söylüyorsunuz, dış ilişkilerle ilgili bir sıkıntı olduğunda aynı şeyi söylüyorsunuz. Yani biz önergeleri bir zafiyet yaratmak için falan da vermiyoruz. Ya, bugüne kadar Savunma Bakanlığının bütçesine muhalefet etmemize rağmen “evet” demiş bir partiyi bununla itham etmek sizlere hiç yakışmadı, yakışmaz da. Çıkıp burada, bu, insansız hava araçlarının nasıl olur da bu kadar kolay bu ülkenin semalarında dolaşabildiğini anlatmak yerine bu tür söylemlere yönelmek, verecek cevabı olmamanın ve bana göre mahcubiyetin bir göstergesidir.

Şimdi, tabii, bir başka zafiyet alanı, bir başka konuşulması gereken konu da bugün görüşeceğimiz yargı paketi. Ben şöyle başlayayım cümleye: Malum, son günlerin moda tabiri... Yani bu, on birinci yargı paketi, aslında “on birinci yargı paketi” de demeyelim bunun adına; gelin, şöyle bir isim koyalım: “On ikinci yargı paketinin ön sözü” ya da “yapılacak olan on ikinci yargı paketinin ön hazırlığı” çünkü her getirdiğiniz yargı paketi, bir sonraki yargı paketinin kapısını aralıyor ve vatandaşın muazzam bir taleple karşılaşılıyor. Biz daha on birinci paketi konuşmaya başlamadık, şu anda bütün kamuoyunda on ikinci yargı paketinin ne olduğu, ne olacağı konuşuluyor çünkü yargı paketinin içinde yargının yapısal sorunlarını çözecek tek bir cümle yok; ne HSK’yle ilgili ne yargının kalitesini gösteren tutuklama sürelerinin adam edilmesiyle, düzeltilmesiyle ilgili tek bir söz yok.

Buradan ben bir çağrıda bulunayım: Malum, son günlerin moda tabiri, moda yaklaşımı... Bütün bu olan bitenlerden sonra acaba Cumhurbaşkanı, Adalet Bakanına bir ayar verecek mi? Böyle bir yaklaşım olabilir mi? Yargı paketini görüşüyoruz, yargı paketinin içinde GSS primleriyle ilgili konu var. Ekmek fiyatlarını belirleyecek olan komisyonun toplanıp kaç kişi, nasıl karar vereceğiyle ilgili yargı paketinin içinde kanun maddesi var ya. Yani bu yasama kalitesinin ne kadar kötü, ne kadar düşük, ne kadar kalitesiz olduğunun çok net bir göstergesi.

İç Tüzük’ün 23’üncü maddesi tamamen rafa kaldırılmış, mecbursunuz tali komisyonlara bunu göndermeye. Yani diyor ki: “Bu kanunları, bu kanun tekliflerini Adalet Komisyonunda değil, bunları Anayasa ve Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşün.” Ona da uymuyorsunuz. Bakın, milyonların dört gözle beklediği yargı paketi iki gün görüşüldü, sabah saat beşe kadar görüşüldü ve biz bundan

kamuoyunu memnun edecek, tatmin edecek bir durum çıkmasını bekliyoruz. Torba kanunda da aynı Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi gibi hızlı, özensiz, milletin taleplerine cevap veremeyen bir durumla karşı karşıyayız.

Şimdi, yoksulluk verileriyle ilgili derin yoksulluk ağının son verileri paylaşıldı. Bütçe görüşmelerinde, tabii en son Sayın Cevdet Yılmaz konuştuğu için biz üzerine çok yorum yapamadık. Mesela dedi ki: “İnanmıyorum; birisi gelsin, bana ispat etsin. İşte, bu 90 bin liralık yoksulluk sınırının böyle bir rakam olduğunu kabul etmiyoruz, bunun doğru olduğunu da kabul etmiyoruz.” Bakın, ne diyor bu derin yoksulluk, artık son...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - 108 aileyle saha görüşmesi yapmışlar. Yani bunlar böyle bir yorum değil sahada yapılan çalışma. 108 hanenin 97'si gıda güvensizliği yaşıyor. 91 hane çocuklarına her gün okul beslenmesi koymakta zorlandığını ifade ediyor. 93 hanede çocukların okul masrafları karşılanamıyor, 22 çocuk örgün eğitimi bırakmış durumda yani artık yoksulluktan dolayı okula çocuklarını gönderemiyorlar. 15 yaş üstü olanların günlük ve güvencesiz işlerde çalıştığını görüyoruz. 108 hanenin 84'ü evsizlik korkusu yaşıyor. 51 hane de kirasını ödeyemediği için birden fazla kez ev değiştirmek zorunda kalmış. Bu liste, bu acı liste böyle, bu şekilde devam ediyor. Bakın, yoksulluk sınırına itiraz edeceğinize Türkiye'nin özeti olan bu fotoğrafı görün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, lütfen tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Peki, buradan, bu iklimden, bu ortamdan çıkan çocuklar nereye gidiyor? İşte, bu çocuklar mafyalara, çetelere gidiyor. Hadi okula gitti diyelim, orada da akran zorbalığıyla karşılaşılıyor. Aile fertleri sanal kumara, uyuşturucuya nasıl kendini kaptırıyor sorularının tamamı burada. Yoksulluk meselesi değil, artık bu bir ekosistem meselesi olmuştur. Benim iktidara artık buradan çağırım: Gözünüzü, kulağınızı ve yüreğinizi açmazsanız Türkiye'deki bu derin yoksulluğu göremezsiniz arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, teşekkür ediyorum.

Şimdi diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a ait.

Sayın Akçay, buyurun.

32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, bütçe görüşmelerinin tamamlanmasına ve on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

On altı gündür gece gündüz demeden görüşmeler yapıyoruz, bütçe görüşmelerini tamamladık. Sırada on birinci yargı paketi var. Yüz binlerce vatandaşımız ve aileler bir an önce, yeni yıldan evvel dört gözle bu kanunun çıkmasını bekliyor. Takvim ve zamanımız kısıtlı, o yüzden vakit kaybetmemek ve bir an önce yargı paketini çıkarmak adına sözümü burada tamamliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait.

Ben de benzer bir tavrı beklediğimi ifade etmek isterim.

Buyurun.

33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bursaspor'a verilen cezaya, Leyla Zana ile Gözde Şeker'e ve Hükûmete bir çağrı yapmak istediğine; Bodrumspor-Amedspor maçı öncesi ve sonrası yaşananlara, yaşamını yitiren Hamdiye Kırıcı'ya, çocuk ölümlerine ve on birinci yargı paketine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum ve Erkan Bey'in söz hakkını da benimkine eklerseniz ben de geniş geniş konuları anlatma imkânına sahip olacağım.

Şimdi, Sayın Başkan, sayın vekiller; biliyorsunuz, günlerdir statlarda aslında Sayın Leyla Zana'ya yönelik ırkçı bir saldırı başlamıştı ve biz de burada, Genel Kurulda hem Adalet Bakanlığını hem de yetkilileri göreve davet etmiştik. Hem Gençlik ve Spor Bakanlığı hem Adalet Bakanlığı sürecin takipçisi olacaklarını ifade etmişlerdi fakat TFF tarafından, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından şimdi bir haber düştü bugün; Leyla Zana'ya hakaret eden Bursaspor'a ödül gibi bir ceza vermişler, sadece 16 bin lira ceza kesmişler ama diğer suçlara bakalım, başka cezalar da var: Merdivenler boş bırakılmadığı için 221 bin lira, belgelerin haksız kullanımı gerekçesiyle 60 bin TL, taraftarın neden olduğu başka olaylar nedeniyle de 55 bin liralık bir ceza kesmişler. Şimdi, bu yaklaşım aslında nefret suçlarının bu ülkede nasıl cezasız bırakıldığının açık ve net göstergesi. Özellikle de nefret suçlarının mağduru, gerçek hedefi Kürt ise, kadın ise, siyasi bir kimlik ise burada bunun katmerli bir şekilde yaşandığına tanıklık ediyoruz. Bunu kabul etmediğimizi, bu tutumu kınadığımızı ifade etmek isterim.

Şimdi günlerdir hem Sayın Leyla Zana'ya hem de Sayın Gözde Şeker'e yönelik ırkçı bir dalga var ve linç ediliyorlar. Biz bir kez daha buradan Sayın Leyla Zana'nın onurumuz olduğunu, mücadele arkadaşımız olduğunu tekrarlıyoruz. Yine, Gözde Şeker'in de yanında olduğumuzun altını çizmek istiyoruz.

Şimdi buradan Hükûmete de çağrı yapmak istiyorum. Bunlar münferit olaylar değil, bir. İkincisi bunu sadece Sayın Leyla Zana'ya veya Kürtlere yönelik olarak algılamak gibi bir yanılgıya hiç kimse kapılmamalıdır. Bugün norm dışı güçler, süreç karşıtı olanlar tribünler üzerinden, taraftar grupları üzerinden ciddi bir lince girişmişlerdir. Süreç karşıtlığı bugün tribünlerden örülmeye çalışılıyor; çok korkunç, karanlık bir provokasyon sürecinin startı verilmiştir ve bütün bunların organize bir iş olduğunu, organize bir aklın yansıması olduğunu, süreci sabote etmek isteyenlerin devreye girdiğini, tribünlerden başlayarak sokaklara bir ırkçı saldırı dalgasını, çözüm karşıtı bir dalgayı taşımak istedikleri konusunda buradan yetkililere ve Hükûmeti uyarmak istiyoruz ve bir kez daha buradan hem Adalet Bakanlığına hem İçişleri Bakanlığına hem de Gençlik ve Spor Bakanına çağrı yapmak istiyoruz. Bu provokasyonların önünü alma sorumluluğu bizzat Hükûmetin kendisindedir.

Bakın, dün Bodrum'da Bodrumspor-Amedspor maçı vardı. Maç bitiminde ve maç başlamadan Amedspor taraftarlarına saldırıldı, otobüslerinin camları kırıldı, 7 kişi ağır yaralandı ama buna rağmen hiçbir önlem alınmadı. Üstelik polis orada mağdur olanları yani birilerinin linç etmeye çalıştığı insanları, taraftarları bir kez daha döverek otobüse doldurdu. Dün gece arkadaşlarımız Valiye ulaştılar,

biz Bakanlık yetkililerine durumu anlattık ama görüyoruz ki hiçbir önlem alınmıyor; bu kabul edilemez. Birileri ateşle oynuyor, açık ve net. Buradan uyarıyoruz: Çok tehlikeli bir oyun devreye konulmuştur. Türkiye'nin barış ve demokratik süreci, çözüm süreci sabote edilmek isteniliyor, halk karşı karşıya getirilmek isteniliyor; tribünler üzerinden ırkçı, cinsiyetçi bir nefret suçu dalga dalga yayılmak isteniliyor. Bunun önüne geçme sorumluluğu Hükûmette olduğu kadar aynı zamanda Parlamentodadır. Bu konuda da bir kez daha çağrı yapmak istediğimizi ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; bugün acı bir haber aldık, onu da buradan söylemek istiyorum. Kent uzlaşısı kapsamında Tarsus Belediye Meclis Üyesi olan arkadaşımız Hamdiye Kırıcı ne yazık ki yaşamını yitirdi. Biz bugün yaşamını yitiren Hamdiye arkadaşımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına ve yol arkadaşlarımıza da sabır diliyoruz. Her zaman mücadelesi anılarımızda yaşayacak.

Sayın Başkan, burada bütçe sürecinde de bütçeden önce de çocuk işçiliğini çokça konuştuk, rakamlar söyledik, MESEM'leri eleştirdik ama ne yazık ki iktidar sadece dinledi ama gerçekten anladı mı, gerçekten duydu mu, gerçekten acısını hissetti mi biz merak ediyoruz. Bakın, bugün 17 yaşındaki çocuk işçi Zehra Hosseini başörtüsünü bir makineye kaptırdı, bunun sonucunda ağır yaralandı ve bütün müdahalelere rağmen ne yazık ki kurtarılamadı. Afganistanlı bir çocuk işçiydi, 17 yaşındaydı, hayatının baharında çalışmak zorunda olduğu için bu yaşamdaki koptu. Peki, Zehra tek mi gerçekten çalışırken yaşamını yitiren? İSİG Meclisinin verilerine göre bu yıl 91 çocuk çalışırken yaşamını yitirdi. Ben buradan bir kez daha Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına, Çalışma Bakanlığına çağrı yapıyorum: Bu çocuk ölümlerinin önünü kesin ve gerçekten, bu adalet sömürsünü, bu emek sömürsünü engelleyin.

Şimdi, Sayın Başkan, sayın vekiller; Covid, on birinci yargı paketini konuşuyoruz günlerdir; geldi, geliyor, gelecek. Kamuoyunda ciddi bir beklenti vardı. Biz hep söyledik, bir kez daha söyleyelim, çıkan on paketten ne hayır gördük, on birinciden ne hayır göreceğiz? Durum budur. Palyatif önlemlerle yargının yaşadığı sorunları aşamazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yargıda yapısal bir reforma ihtiyaç var. Günöbirlik, yarayı pansuman ederek bu sorunları çözemezsiniz, her gün bir paket getirirsiniz ama bakın, icra dosyalarından tutalım da adliye saraylarındaki davalara, AYM önündeki davalara bakalım; hukuksuzluk gırla. Niye bu kadar çok insan birbirini mahkemeye veriyor? Bir sorunları mı var? Hayır, adaletin terazisi bozulmuş. Bu ölkede adaletin terazisi düzeltilmeden hiçbir şeyin düzelmeye şansı yok. On birinci yargı paketi için özellikle kadına, çocuğa yönelik suçlara itirazımızı söylemiştik; bu, Komisyon aşamasında çıktı. Bunu olumlu bir gelişme olarak kaydediyoruz ama aynı zamanda, deprem müteahhitlerinin, özellikle son depremde yani 6 Şubat'ta yaşanan depremdeki müteahhitlerin yaptıkları çürük binalar nedeniyle yaşamını yitiren insanlar için itiraz vardı. Günlerdir bu itirazı milletvekili arkadaşlarımız yine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Özellikle de depremde yaşamını yitirenlerin aileleri büyük bir feryat içerisindeydiler; Meclise geldiler, bütün grupları gezdiler, grubumuzu ziyaret ettiler, bugün milletvekili arkadaşlarımızla basın toplantısı yaptılar ve nihayet sesleri karşılık buldu. Bizim de etkin muhalefetimiz, depremdede ailelerin sesi, feryadı nedeniyle bunun yine yargı paketinden

çıkarıldığını az önce konuştuk; bunun da olumlu bir gelişme olduğunu ifade edelim ama bu yargı paketinin çok önemli bir sorunu var Sayın Başkan. Bakın, Covid gibi bir düzenlemede bile siyasi mahpuslar kapsam dışında yani bunu çıktığı zaman da eleştirdik; şimdi geriye dönük, eşitsizliği giderme adı altında yeni bir düzenleme yapılıyor ama yine örgütlü suçlar istisna tutuluyor. Ya, el vicdan diyoruz, el vicdan! Oradaki siyasi mahpus da insan değil mi, insan haklarını haiz değil mi? Siz nasıl Covid gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum, lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Cezaevi koşullarında bile, insanların yaşam riskiyle karşı karşıya olduğu bir zeminde, bir hastalık durumunda bile siz suçluları adli suçlular-örgütlü suçlular diye ayırmak gibi bir ayıba, bir utanca geçmişte ortak oldunuz, onuncu yargı paketine koymadınız; on birinci yargı paketini getirdiniz, Covid'i düzenlediniz, hâlâ aynı ayıpta ısrar ediliyor. Biz bunu kabul etmiyoruz, eşitlik ilkesine aykırıdır. Eğer gerçekten affedilecekse kişilerin kişilere karşı yaptığı suçlar değil, en başta devlete karşı olan, özellikle de fikir ve düşünce özgürlüğü kapsamındaki suçluların affedilmesi gerekiyor. Bu anlamıyla çok eksik, çok hakkaniyetsiz bir yargı paketi olduğunun altını çizmek istiyorum. Bu konuda da daha adil bir düzenleme yapma çağrısını da henüz geç olmadan bir kez daha buradan da yapmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a aittir.

Sayın Başarır, buyurun.

34.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, an itibarıyla belli olan asgari ücrete, son dönemde yapılan uyuşturucu operasyonuna ve bahis çetesine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; an itibarıyla asgari ücret oranı belli oldu, gerçekten utanç verici bir rakam, TÜİK'in belirlemiş olduğu yani müdahale edilmiş oranın altında. Bakın, TÜİK enflasyonu 31,7 olarak belirliyor ama asgari ücrete zam yüzde 27.

Şimdi soruyorum: Mehmet Şimşek, bu yılı yoksullukla mücadele etme yılı, yoksulluğu bitirme yılı olarak belirledin. Utanmadınız mı bu rakamı belirlerken? Ya, bu ülkede bu kadar yoksulluk, bu kadar sefalet varken asgari ücret açlık sınırının altında nasıl belirleniyor? Bu oranı ben vermiyorum, TÜRK-İŞ veriyor. 29.828 lira açlık sınırı, 97 bin lira yoksulluk sınırı, asgari ücreti 28.075 lira olarak belirlemişiz ve bu ülkede milyonlarca insan asgari ücretle çalışıyor. Sayın Cumhurbaşkanı ne diyor? "Artık zenginin daha zengin, fakirin daha fakir olduğu sistemle mücadele edeceğiz." Böyle mi? Bugün milyonlarca asgari ücretli ailenin evinde bir hüznün, acı var; bir zulüm bu. Yeni yılda insanlara verdiğiniz, işçiye, emekçiye verdiğiniz hediye bu mu? Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hiç mi sofrayı hissetmezsiniz? Hiç mi insanların icradaki, takipteki borçlarını bilmezsiniz? Hiç mi sokağa çıkmazsınız? Hiç mi pazara gitmezsiniz? Nedir 28.075 lira? Gerçekten, ben iktidarı, Bakanı, o kurulu kınıyorum, halka şikâyet ediyorum. Dediğimizde bize kızdınız, 2026'yı çok daha kötü geçireceğiz dediğimizde dalga geçtiniz. Hadi, gelin kürsüye şimdi, Cumhuriyet Dönemi'nden, Jön Türklerden bahsedin. Hadi, gelin Cumhuriyet Halk Partisini, muhalefeti eleştirin; haydi! Ama işte, tam da biz bütçe görüşmelerinde bunu konuşmuştuk; açlığı, sefaleti konuşmuştuk. Bir

tek milletvekili “Asgari ücret ne olmalı?” gibi bir cümleyi, düşüncüyü burada konuşmadı. Hadi, uzay araçlarıyla gelenler, tekerlekle gelenler... Neredesiniz arkadaşlar? Bu iktidar bütçe döneminde burada konuşulmasın diye utancından bu rakamı açıklamadı, iki gün sonra açıkladı. Bu iş böyle gitmez, bu iş böyle gitmeyecek, göreceksiniz; 2026 ezilenler, emekçiler, işçiler için ne kadar kötü geçecekse sizler için de -söz veriyorum onlar adına- o kadar kötü geçecek. (CHP sıralarından alkışlar)

Son dönemlerdeki uyuşturucu operasyonu... Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye’nin gündemi bu ama maalesef ki konuşmamız gerektiği gibi, yargılamamız gerektiği gibi... Bu işler iyi gitmiyor, doğru işler yapmıyorsunuz. Şimdi, sormak isterim: Ne hâlde bu ülke? En son finali konuşuyoruz, basını, basındaki bazı isimleri konuşuyoruz ama bu basın neden, nasıl bu hâle geldi? 2007’de ATV grubunu, Sabah’ı alanlar sizlerdiniz. Havuz oluşturdunuz, daha sonra Ziraat Bankasından milyarlarca liralık parayı ve halkın parasını Demirören’e verdiniz Doğan Grubunu aldınız, Habertürk’ü kirli bir holdinge sattınız, sonra el koydunuz, onların yayın yönetmenlerini belirlediniz; oysa, 2010’lara kadar bu ülkede gayet düzgün yayın yönetmenleri, gazeteciler vardı, onlar nereye gitti, onları niye dışladınız, bunlar nereden türedi, kim getirdi? Bakın, bunları açıkça konuşalım. Ben bir gazetecinin aynalı yatak odasını duymak istemiyorum, görmek istemiyorum ama onu getiren hangi AKP Genel Başkan Yardımcısı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - AKP’nin Genel Merkezinin aynasından bakmak istiyorum. Çıksın, isim vermiyorum. Her mesajdan, her olaydan çıkan, itirafçı olan, herkesle bir şekilde ilişkisi olan bir gazeteciyi güya Azerbaycan uçağında Cumhurbaşkanının yanına kim verdi? Hangi Genel Başkan Yardımcısı verdi? Fenerbahçe Kulübü Başkanı Saadetdin Saran’ın bekleşimini gözaltına almakla bu işi çözemezsiniz. Türkiye’de bu gazeteleri; Hürriyeti’i, Sabah’ı, Star’ı, Takvim’i, Doğan Medya Grubunu, Habertürk’ü alan sizsiniz, Habertürk şu an devlette. Onun başına bu kişiyi kim koydu, kaç kez telefonla konuştu? Değerli arkadaşlar, bakın, ben size soruyorum. Temizlik yapacaksak, doğru gideceksek aynalı odaları değil, sanatçıların mesajlarını değil, yazışmaları değil, gerçekleri konuşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Eğer içinizden bazı arkadaşlarımız, sizler buna göz yumuyorsanız, bunu sorgulamıyorsanız demek sizin çelik gibi bir sabrınız var, çelik gibi, çelik gibi! Niye yargılanmıyor bu arkadaşlar?

Bakın, ifadelerde bazı isimler veriliyor, tam göbeğinizdeki, ortanızdaki siyasetçilerin isimleri veriliyor. “Beni o getirdi, o.” diyor. Bazıları içinizdeki en önemli görevde bulunan insanların danışmanı, bazıları sözcünüzün danışmanı ya! Niye bunları konuşmuyoruz? Yani aynalı yatak odalarını, özel mesajları, görüntüleri vererek, dikkati oraya çekerek neyi sakladığımızı düşünüyoruz? Neyi saklıyoruz biz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olmaz arkadaşlar.

Bahis çetesi... Ya, yazarları alıyorsunuz, futbolcuları alıyorsunuz, kulüp başkanlarını yargılıyorsunuz. Bahis çetesinin başında kim var arkadaşlar, kim? Uyuşturucu baronlarından birinin ismini vermiyorsunuz arkadaşlar. Ha, neyle uğraşıyoruz? Ünlü isimleri alacaksınız, Ahmet Çakar'ı, kulüp başkanını. Onların özel görüntüleri, mesajları insanların ilgisini çekecek. Tam da siyaset... Bu kanallara el koyan, kirli parayla alan, bunları dizayn eden AKP'nin, iktidarın birinci derecede sorumluluğu vardır. O yüzden, gerçekleri konuşalım. Sadece muhalefeti, suçsuz olan insanları yargılayarak burada temiz elleri konuştunuz günlerce ama tam da kirli bir yapıyı konuşuyoruz ve tartışıyoruz. Lütfen, hep beraber, siz de destek olun, bunu ortaya çıkaralım.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'e ait.

Sayın Gül, buyurun.

35.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 25 Aralık Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ve 27 Aralıkta Hatay'da yapılacak faaliyete ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; 25 Aralık Gaziantep'imizin kurtuluşunun yıl dönümü, Gaziantep'imizin kurtuluşunda hayatını ortaya koyan 6.317 şehidimizi rahmetle, minnetle yâd ediyoruz. Kurtuluş Savaşı'nda, Millî Mücadele'de vatan toprağı için şüheda gövdesini siper eden tüm kahramanlarımıza minnetlerimizi, şükranlarımızı sunuyoruz. Antep bu ruhla “Baş veririm ama vatani vermem.” anlayışıyla cansiperane bir şekilde kahramanlık destanı veren yerlerden, cephelerden biri olmuştur ve bu vesileyle, ben Gaziantep'in kurtuluşunun 104'üncü yılını kutluyorum ve vatan toprağımızın, tüm coğrafyamızın her tarafında kurtuluşumuzun, bağımsızlığımızın ebedi bir şekilde, ay yıldızlı bayrağımızın göklerde dalgalanacağına hiçbir şüphemiz olmadan tüm kahramanlarımızı, şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, 27 Aralık tarihinde Hatay'ımızda çok önemli bir etkinlik, çok önemli bir faaliyet ortaya konulacak. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla 455.000'inci konutu Hatay'a ve yine, depremde etkilenen illerimize sunulmak üzere bir hizmete alım töreni olacak, bu gerçekten büyük bir neticedir. Depremden, enkazdan kalkarak milletimize güvenli evleri inşa edenleri, emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Bu, milletimizin ortak bir şekilde geleceğe umutla yürümesi adına çok önemli bir faaliyet. Ben bu anlamda hem milletimize hayırlı olsun diyorum hem de bu coşkuyu tekrar milletimizle paylaşıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Gül aşgari ücret konusunda bir yorum yapmadı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aşgari ücreti konuşmayarak sataştı bize AK PARTİ Grubu.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, bir dakika söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, bir şey yok size dair.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bana dair değil zaten, genel bir şey Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, belirlenen asgari ücrete ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi basına yansıdı, aylardır üzerinde konuştuğumuz, ki bugün grup önerimizin konusunu oluşturan asgari ücret belirlenmiş. Sayın Bakan Vedat Işıkhana açıklama yapmış, “En makul ve en doğru.” diyerek 28.075 kuruş olarak asgari ücreti açıklamış. Gerçekten, en makul ve en doğru nedir bilmiyoruz ama çok insafsız olduklarını, zalim olduklarını ve işçiye, emekçiye kölelik düzenini dayattıklarını çok iyi biliyoruz. Bakın, bir yıl boyunca asgari ücrete ara zam yapılmadı, bütün süreç boyunca enflasyona ezdirildi asgari ücret. Ki asgari ücret bu ülkede ortalama bir ücret, arkadaşlarımız anlattılar ve 22.104 TL’den sadece 28 bin liraya getirilmiş, bir de 0,50 kuruş koymuşlar. O 0,50 kuruşu işçilerin başının sadakası diye hazineye bağışlamaları gerekiyor. Bu insafsızlıktır, bu zalimlik, bu işçiyi, emekçiyi, çalışanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Tamam, meram anlaşıldı.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Selamlayamadım ama Sayın Başkan, olmaz, önemli yani...

BAŞKAN - Efendim, böyle bir söz hakkı yok zaten, ben inisiyatifimi kullandım; size sataşma yok, herhangi bir şey yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, şöyle...

BAŞKAN - Tamam, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şöyle Sayın Başkan: Bu sıradan bir olay değil.

BAŞKAN - Meram anlaşıldı, lütfen, son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bütün ülkenin, milyonlarca çalışanın gözü kulağı burada Sayın Başkan. Böyle sıradan, alelade bir söz hakkı değil; burada işçi için, emekçi için, alın teri için, çalışan insanlar için söz kuruyoruz, ben kendim için bu sözü kurmuyorum.

BAŞKAN - Ben de İç Tüzük’e göre amel ediyorum Sayın Kılıç.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hayır. Bugün insanlar “Bizim asgari ücretimiz, bir ay boyunca çalışıp ay sonunda alacağımız ücret nedir?” diye beklerken 6 bin lira zam yapılmış, buna bu Meclisten bir söz söylemeyecek miyiz?

BAŞKAN - Efendim, söylediniz, teşekkür ediyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ama tamamlamamıza izin vermiyorsunuz Sayın Başkan, lütfen.

BAŞKAN - Efendim, konuştunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam.

Bunu kabul etmiyoruz, reddediyoruz. İşçinin, emekçinin emeği üzerinde olan bu saltanat düzeni yıkılacak, yıkılacak, yıkılacak!

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.41****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ve Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ile 50 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3393) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 247) ²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, şu anda Mecliste 50 kişi yok ama bu kanun teklifini 50 kişi vermiş; 50 kişi şu anda Mecliste yok ki nasıl görüşülüyor? Bu israfa, bu elektriğe... İkimiz birlikte Şanlıurfa'nın vekiliyiz, bari bu ışıkları Şanlıurfa'ya verseler Şanlıurfa aydınlanmış olur ve bu israftan da kaçınılmış oluruz Başkanım.

BAŞKAN - Vallahi haklısın; elektrik konusunda seninle aynı fikirdeyim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama sonuç yok Başkanım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sonuç yapın Başkanım, sizden istirham ediyorum.

BAŞKAN - Evet, inşallah sonucu da beraber alacağız.

Komisyon Raporu 247 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi teklifin tümü üzerindeki söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

² 247 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün, Antep'imizin düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü. Yavuz Bülent Bakiler'in şiiriyle başlamak isterim konuşmama:

“Ben Antepliym, Şahin'im ağam

Mavzer omzuma yük

Ben yumrukla döverim dövüleceğim

Yumruklarım memleket kadar büyük.”

İkinci olarak da Türkiye’de bir “terörsüz Türkiye” dönemi başladı. Elbette ki herkes terörsüz Türkiye özlemi içerisinde, hiç kimse eline silah alarak dağlara çıkmasın. Bu ülkenin çocukları aynı zamanda başka vatandaşlara, kendi insanlarına karşı silah kullanmasın. Devlet içerisinde bazıları da devletin imkânlarını kullanarak yine aynı şekilde yanlışlıklar yapmasın. Bununla ilgili olarak şunu söylemek isterim değerli arkadaşlar: Son zamanlarda stadyumlarımızda bazı sloganlar atılıyor, bazı tezahüratlar yapılıyor. Bakın, yıllardır Türkiye bir terör belasıyla uğraşıyor, kırk bir senedir uğraşıyor ve 50 bin kişiye mal oldu, 2 trilyon dolarımıza mal oldu, yaklaşık 16-17 bin civarında polisimiz, askerimiz, öğretmenimiz şehit oldular, o bölgedeki sivil vatandaşlarımız dâhil, çocuklar dâhil. Aynı zamanda infaz edilenler var hem terör örgütü tarafından hem bazı nedenlerle başkaları tarafından. O nedenle ben... Bu terör örgütü Türkiye’de Kürtler ile Türklerin kavga etmesine sebebiyet teşkil edemedi efendim. Her türlü mücadeleye rağmen, her türlü terör faaliyetine rağmen, her türlü ayrılık diline rağmen bunu başaramadılar, zaman zaman başkalarının yapmış olduğu hatalar da vardı. Ama bu stadyumlardaki söylemlere hepimiz dikkat etmek mecburiyetindeyiz. Neden diyeceğiz? Ben yıllar önce, belki hatırlarsınız, Aysel Tuğluk’un annesi vefat etmişti ve Ankara Gölbaşı’na gömülecekti. Ben milliyetçi bir gelenekten geliyorum, yıllarca hapishanelerde kaldım, Muhsin Yazıcıoğlu’yla beraber siyaset yaptım yıllarca ve o zaman Aysel Tuğluk’un annesiyle ilgili bir yazı yazmıştım. Aysel Tuğluk’un annesi Türkiye’de her yere gömülür demiştim. Evet, her yere gömülür arkadaşlar, suçların şahsiliği prensibi vardır. Herhangi birisinin yapmış olduğu bir suç varsa veya onun fikirlerine katılmıyorsanız “Bu fikirlere katılmadık.” diyerek onun ailesinden intikam almaya gerek yok. Bu ne insanlığa ne İslam’a ne de bir Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşlarına yakışır, yakışmaz değerli arkadaşlarım. O zaman da yazmıştım ve kendisi de avukatı kanalıyla bana haber göndermişti, FOX TV’deydim ve orada da Aysel Tuğluk “Selçuk Bey’in yazısı acılarımı dindirdi.” demişti. Şimdi Leyla Zana üzerinden de bu tür kötü sözler... Bir, biz Müslümanız, Müslüman birbirine kötü söz söylemez efendim. İki, birbirlerine karşı küfür etmez, hakaret etmez. Üçüncü olarak da yeni bir süreç başlıyor, bu süreçle ilgili olarak da bu süreci baltalamaya hiçbirimizin hakkı yok. Elbette ki acılarımız var, bu acıları mutlaka ki dindirmemiz gerekiyor; elbette ki şehitlerimiz var. Bu ülkenin çocukları aynı zamanda dağlara çıktılar, burada da neden sebep sonuç ilişkisini birlikte değerlendirmemiz gerekiyor; sadece sebeplere tutunmak veya sadece sonuçlara tutunmak doğru değildir. O nedenle ben bunu takbih ediyorum. Herkesi itidale davet ediyorum, sağduyuya davet ediyorum çünkü Türkiye çok değerli bir ülke, bu değerli ülkenin mutlaka barışa, mutlaka ki kardeşliğe, mutlaka demokrasiye, hukukun üstünlüğüne ihtiyacı var. O nedenle, herkesi bir kez daha itidale davet ediyorum. Lütfen, acılar üzerinden yeni acılara, yeni yaralara sebebiyet teşkil etmeyelim.

Bir Tunceli milletvekili burada milletvekilliği yaptı, şunu söylemişti bir gün “Annem ölmek üzereydi, Dersim olaylarını konuşuyorduk annemle, annem dedi ki: ‘Oğlum, yaralar kabuk bağlıyor, o yaraları bir daha açma, o kabuğu açmayın olur mu?’” ifadesini kullanmıştı. O nedenle, tarihçiler kendilerine göre yorumlarlar aynen körün fili tarif ettiği gibi, kimisi “Fil bir boynuzdur.” diyebilir, kimisi “Hortum.” diyebilir. Ben bir kez daha söylüyorum ki Türkiye’nin bir itidale ihtiyacı var, bu itidali de beraber yapmamız gerekiyor.

Asgari ücret 28.075 lira oldu ve asgari ücretle ilgili olarak herkes kabadayılık yapıyor. Ya, bu kabadayılığı iş adamları yapıyor arkadaşlar, amiyane tabirle söylüyorum, iş adamları veriyor bu parayı yani Hükümetin cebinden bir kuruş para çıkmıyor ki. 28.075 lirayı kim verecek? Bu küçük esnaf verecek, dışarıda çalışan çocuklar kimin yanında çalışıyorsa, gençler kimin yanında çalışıyorsa onlar verecekler. Biz şunu istiyoruz Hükümetten: Bakın, burada aynı zamanda İşsizlik Fonu var biliyorsunuz, bunun yüzde 15’inden bu asgari ücretten faydalananlar istifade ediyor, yüzde 85’ini tekrar yeniden işverenler üzerinden istihdama katkıda bulunsun diyerek yaptığımız gözüküyor. O nedenle, bunu tekrar, sağlıklı düşünmeniz gerekiyor. Aynı zamanda vergiler var, hatta bu asgari ücretten Hükümet vergiler de alıyor, çok ciddi vergiler alıyor. Bu vergilerle ilgili olarak da tekrar yeniden bu vergileri yüzde 50 oranında işverenin üzerinden azaltmak için çaba sarf etmeniz gerekir diye düşünüyorum.

Elimizde bir metin var arkadaşlar, “Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” adını taşıyor ancak içeriğine baktığımızda karşımızda bir hukuk metni değil, bir yamalı bohça, âdeta sorumluluktan kaçış belgesi görüyoruz. Biz muhalefet olarak bir yıl önce, 17 Aralık 2024 tarihinde bir kanun teklifi vermiştik, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da değişiklik yapılınsa demiştik, derdimiz şuydu: Aynı tarihte aynı suçu işlemiş, aynı cezayı almış iki insanı düşünün, yamalı bohça mesabesindeki İnfaz Kanunu’muz ve ceza hukukumuzdaki farklı uygulamalar nedeniyle bir vatandaşımız özgürlüğüne kavuşurken diğeri demir parmaklıklar ardında kalmaya devam ediyor. Bakın, suçları konuşmuyorum, bütün suçlara karşıyız. O nedenle, bu suçlar üzerinden “Efendim, şu suç şöyleydi, bu suç böyleydi. Bu, kamuda çok daha fazla infial yaratıyor, bu suç ise daha az infial yaratıyor.” diye bakmak doğru değil, adalet ve eşitlik üzerinden bakmakta fayda var. Bu, hukuk devleti ilkesinin tabutuna çakılan son çivi değil de nedir? Peki, ne oldu o teklifimize? Tam bir yıldır Adalet Komisyonunun tozlu raflarında bekletiliyor. Biraz önce bir milletvekili arkadaşımızın kanun teklifi aşağı inmişti, onunla ilgili konuştu, doğru şeyler söyledi. Yine, aynı şekilde bu kanunla ilgiliydi, 31 Temmuz Covid yasasıyla, infaz yasasıyla ilgiliydi; herkes “ret” oyu verdi ama biraz sonra bununla ilgili uzlaşma yapacağız. Bakın, işte bu da sağlıklı bir demokrasinin olmadığını gösteriyor, hür düşünmediğimizi gösteriyor, parti taassubu içinde olduğumuzu gösteriyor ama biraz sonra anlaştığımız zaman -arkada görüşüyor, uzmanlar çalışıyorlar, bizler de çalıştık Grup Başkan Vekilleri olarak- hem depremdaki bu müteahhitlerin yapmış olduğu usulsüzlüklere karşı, kanunsuzluklara karşı, keyfiliklere karşı hem de aynı zamanda 31 Temmuz Covid infaz yasasındaki çelişkiler nedeniyle mağdur olan kısımlarla ilgili, daraltılan kısımla ilgili veya o zamanki daraltılmayan kısımla ilgili biraz sonra da büyük bir ihtimalle anlaşma sağlanacak ve bu kanun uzlaşmayla çıkacak. Keşke o kanun teklifine de “evet” oyu vermiş olsaydık da arkadaşlarımızla beraber onu da değerlendirmiş olsaydık.

Değerli arkadaşlar, tam bir yıldır Adalet Komisyonunun tozlu raflarından inmedi demiştim. Buradan iktidar sıralarına sesleniyorum: Muhalefetin yani bizim samimi, ihya edeceği, inşa edici muhalefet anlayışımıza da lütfen kulak verin diyorum. Ben uzun yıllar hapis hanelerde kalmış bir arkadaşınızım. Dolayısıyla özgürlüğün ne denli kıymetli bir nimet olduğunu en iyi bilenlerdenim. Hani Nasrettin Hoca damdan düşmüş de demişler ki: “Sana doktor getirelim.” “Yok, damdan düşeni getirin.”

diyerek... Damdan düşenler bilir bu adaletsizliğin ne demek olduğunu, hukuksuzluğun ne demek olduğunu, hürriyetsizliğin ne demek olduğunu; o nedenle herkesi bir kez daha bu kanun üzerinde kafa yormaya davet ediyorum.

Bakınız, tartıştığımız bu teklifle tam 12 farklı kanunda düzenleme yapılıyor. Modern hukuk dünyasında “torba yasa” denilen bu yöntem yasama kalitesinin âdeta katilidir. Etki analizi yapılmadan bu kanun huzura getirilmiştir ve bu kanun içerisinde ne vardır söyleyeyim size: Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nu sıkıştırmıştınız araya, şimdi o çıkartılıyor, 28’inci madde çıkartılacak. Bunu ayrıca değerlendiririz ki bu Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun Başkanı bile “Benim de yeni haberim oldu.” demiş Plan ve Bütçe Komisyonunda. O nedenle, lütfen, paydaşlarla da görüşerek kanunları sağlıklı yapmanızı tavsiye ediyorum. Adaleti esnafın siciliyle, genel sağlık sigortası primiyle aynı kefeye koyan bir zihniyet adaletin ruhunu kavrayamamış demektir. Biz burada neyi oyluyoruz? Yargı reformunu mu, yoksa idari borç yapılandırmasını mı?

Şimdi, 31 Temmuz Covid yasaı vardı biliyorsunuz. Bununla ilgili olarak da arkadaşlarımız ta bu yasa çıktığından beri konuşuyor. Biz milletvekilleri iki buçuk yıldır konuşuyoruz, diyoruz ki: Bakın, aynı suç, tarih aynı ama birileri çıkmış, infazları bitmiş, cezalarını almışlar, birilerinin dosyaları henüz tamamlanmadığı için veya istinafa gittiği için veya Yargıtaya gittiği için de bunlar faydalanamamış. Şöyle demiştiniz bize -hatırlarsanız eğer- bu Meclis tatile çıkmadan önce: “Bu ekim ayında Meclis açılır açılmaz yapacağız, bu işi düzenleyeceğiz.” Ya, dağ fare doğurdu diyeceğim, dağ fare de doğurmadı ve şimdi aynı şekilde, bazı suçlar bugün daraltılırken, o gün daraltılmamış, şimdi onlar çıkmışlar. Şimdi, bazı suçlar da burada daraltılmış oluyor. Burada da bir çelişki var, burada da bir hukuksuzluk var, burada da bir keyfilik var. O nedenle bunun da düzeltilmesi gerekmektedir. Mağduriyetler görmezden gelinerek adalet tesis edilemez değerli arkadaşlarım.

TCK 158 var biliyorsunuz. Nedir bu? Birilerinin sizin banka kartınızı kullanması veya IBAN’ınızı kullanması sonucunda... Elbette ki çeteler vardır, bu konuyu istismar edenler vardır. Şimdi, ne yapıyor bankalar ile Hükümet? Hep beraber bu ATM’lerin önüne ne konuyor? Bir kamera konuyor ve en son kim kullanıyorsa bir cezai müeyyide onlara yapılacak. Peki, öncekiler ne olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Öncekilerle ilgili problem var. Bu TCK 158’le ilgili bir uzlaşma kültürü oluşturulabilir. Bunlarla, bu mağduriyetlerle ilgili olarak da tekrar yeniden bir değerlendirme yapmamız gerekmektedir. Bunları ağır cezadan alıp asli cezaya vermek çözüm değildir değerli arkadaşlarım.

Deprem bölgesini zaten söyledik, biliyorsunuz, biraz önce Sayın Grup Başkan Vekili Gülüstan Hanım da söyledi. Arkada oturduk, dedik ki: “Bakın, burada depremde bizim insanımız, 75-80 bin kişi öldü. Burada bazı müteahhitler kolonları kesmişler, bazı müteahhitler emsal kararları üzerinden çıkmışlar, 5 katlı binayı 10 katlı yapmışlar, buralar yıkılmış ve insanlar ölmüş burada.” Hatırlayın, lütfen, bütün insanların, orada 70 kişinin, 100 kişinin aynı apartman içerisinde öldüğünü düşünün lütfen. O nedenle toplumsal sorunlar kelepçeyle değil, adaletle çözülür değerli arkadaşlarım. Daha da vahim olanı bu teklifin Komisyon süreçleridir. Anayasa ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına tali olarak sevk edilen bu madde yığınları maalesef Türkiye’ye huzur getirmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Bu on birinci yargı paketi de Türkiye'ye bir huzur getirmeyecek. Adalet devletlerin dinidir ama görüyorum ki palyatif tedbirlerle çözüm bulmaya çalışıyorsunuz ve bu palyatif tedbirlerle bir problemi çözerken daha büyük bir problemi kucağımıza bırakıyorsunuz diyor; bu kanun teklifi bu şekilde gelirse, devam ederse, bir uzlaşma kültürü oluşmazsa, uzlaşamazsak “ret” oyu vereceğimizi şimdiden deklare ediyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Özdağ.

Diğer söz talebi İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni, kamuoyunda yaygın ismiyle on birinci yargı paketini hep beraber Genel Kurulda görüşmek için bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Yargı paketi, on birinci yargı paketi ve yargı reformu olarak Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından sürekli PR'yı yapılmaya çalışılan bir kavram, bir deyim. Ne beklersiniz on birinci paket yani daha önce on paket olan bir yargı düzenlemesinden? Her paketten sonra yargının sorunlarının daha da azaldığı, adalete ve yargıya dair kamunun, toplumun, şikâyetlerinin daha da azaldığı bir Türkiye fotoğrafı görmek istersiniz. “Reform” dediğimiz şey ise bir vizyondur, böyle her gün reform yapılmaz. Bir iktidar belli bir dönemde bir reform yapar, en az on sene o reform vizyonu ile hareket eder. Oysa reformu bile ayağa düşüren bir “yargı reformu” kavramı üzerinden bugün maalesef meselelerimizi konuşuyoruz. Şimdi, dolayısıyla on bir yargı paketi çıkarıyorsunuz ama -dediğim gibi- her geçen gün yargı içinden çıkılmaz bir hâle geliyor, her çıkardığınız paketten sonra da insanların sorunları daha da artıyor. Be kardeşim, bir işi yaparken de başka bir işi bozmayıverin.

Şimdi, biz bugün, 24 Aralık tarihi itibarıyla bu yasayı kanunlaştırdığımızı varsayalım, 31 Temmuz 2023 tarihine geri gidiyoruz ve 31 Temmuz 2023 tarihinden önce işlenmiş suçları kapsama alıyoruz. Daha önce de bu sorunu siz çıkardınız. Niye? Normal ceza kanunlarımızda suç işleme tarihi esas alınırken tuttunuz, o gün cezanın kesinleşme şartını getirdiniz. Ne oldu? Aylarca, yıllarca insanlar “Benim yargılamamın gecikmesinden ben niye sorumluyum?” diyerek “31 Temmuz covid mağdurları” diye bir sosyal sınıf oluşturdunuz. Bugün de “24 Aralık 2025 mağdurları” diye bir sosyal sınıf oluşturacaksınız. Niye? Adam diyecek ki: “Ya, kanunu çıkardığın tarihten iki sene geriye gidiyorsun, 31 Temmuz 2023.” diyorsun. 1 Ağustos 2023'te suç işleyen ne günahı var? 3 Ağustosta işleyen ne günahı var? Aynı kamusal zararı ortadan kaldırıyor, aynı kamusal zararı tehdit ediyor. Dolayısıyla sizin her tereddüdünüz, geciktirdiğiniz her gün aramıza yeni mağdurlar katıyor. Dolayısıyla size buradan bir kötü haber vereyim. Yarından itibaren, 31 Temmuz 2023'ten kanun teklifinin yasalaştığı tarihe kadar olan dönem için “Bizi niye kapsama almadınız?” diye kapınızı çalmaya başlayacak olan birçok mağdur, birçok mahkûm yakını, birçok mahkûm olacak; bundan kaçamayacağınızı, buna çare ararken de yepyeni mağdurlar üretmemek için gelin, bu konuyu bugün ele alalım diyoruz.

İkincisi, Temmuz 2025'te, henüz Genel Kurul tatile gitmeden bu kanun teklifini zaten getirdiniz, hep beraber sizin grubunuzla da arka tarafta gruplar olarak oturduk, konuştuk, bir makul noktada anlaştık. Birdenbire akıbeti belli olmayan bir ses geldi ve siz geri çekildiniz. Ne dediniz? “Ekim ayına kadar biraz üzerinde düşünelim, bu konuyu gündeme getirelim.” İki ay insanlar sebepsiz yere, sebepsiz yere demeyeyim de en azından sizin af teklifinizle veya ceza indirimi ya da denetimli serbestlikle ilgili

vaatleriniz sebebiyle boş yere yattı. Ekim ayı geldi, yok; kasım ayı geldi, yok; aralık, hadi bitti; on dört gündür bütçe yoğunluğu olan bir Meclisi, bugün getiriyorsunuz, tekrar burada “Bütçe yorgunluğu var, apar topar bu yasayı bitirelim.” baskısıyla burada yasalaşma sürecini bırakın, Meclisi bir onay makamı hâline getiriyorsunuz. Ya, biraz Allah’tan korkmak lazım. Bu beş ay boyunca içeride -madem bu denetimli serbestliği getirecektiniz- binlerce insanın beş ay daha cezaevinde kalmasının müsebbibi siz değil misiniz? Bu mudur ülkeyi yönetmek? Bu mudur basiretli bir yönetici olmak? Dolayısıyla, bu konularda ilk önce kendinizi bir hesaba çekin. Ekim ayında sizden beklediğimiz şeydu: İyi bir hesap kitap edersiniz, gerçekten farklı bir şey getirirsiniz de deriz ki: “Helal olsun, gerçekten ekim ayını beklememize değdi.”

Bir diğer husus: Vatandaşın vatandaşa karşı işlemiş olduğu bütün suçları neredeyse bu kapsama alıyorsunuz. Siz devletsiniz, size karşı işlenen suçları niye bu kapsama almıyorsunuz? Zaten ceza kanunları cezanın ağırlığına göre bir cezanın alt ve üst limitini belirliyor, cezada eşitliği infaz aşamasında niye bozuyorsunuz? Bugün, devlete karşı işlediği suç sebebiyle adi suçlardan ayrı tutulan insanları infazda eşitliğin neresine koyacaksınız? Bir devlet eğer bağışlayacaksa, affedecekse affedeceği tek bir kişi vardır, o da devlete karşı suç işleyen kişileri affetmektir. Affedip affetmemek elbette devletin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir ama herhangi bir vatandaşın hukukuna girmiş bir insanı affetme yetkisi özü itibarıyla devlete ait olmaması gereken bir şey. Milletın malını hırsızlıkla gasbetmiş, ırzına geçmiş, ırzına tasaddide bulunmuş olanları affediyorsun, devlete karşı söylediği söz ve fiiller sebebiyle, soyut getirdiğiniz “terör” kavramı sebebiyle insanları elinde silah olmamasına rağmen terör örgütü üyeliğinden tutukluyorsunuz, sonra cezalandırıyorsunuz, şimdi de “Sen orada istediğin kadar yatmaya davet, ben seninle ilgili herhangi bir düzenleme yapmayacağım.” diyorsunuz. Bunun da adil olmadığını burada bir kez daha ifade etmiş olalım.

Sonra dedim ya, ya bir işi yaparken de başka bir işi bozmayın. 31 Temmuz 2023’ten önce işlenen ve istisna tutulmayan bazı suçlar vardı, tutup geliyorsunuz bugün bambaşka istisnalar getiriyorsunuz. Kadına karşı şiddet, cinsel suçlar; evet, toplumsal vicdan bunların affedilmesini ya da cezalarında indirim yapılmasını kabul etmez. Ama buradan Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlara sormak istiyorum: Daha önce çıkardığınız yasada kadına karşı şiddet ve cinsel suçları kapsam dışına almamıştınız, o gün bunlar ahlaklı suçlardı da bugün mü ahlaksız hâle geldi? Yani hukuk devletinde eşitlik diye bir şey vardır. Elbette kamuoyunun talebi önemlidir ama dün ayıp görmediğiniz bir işi bugün ayıp görmeye başlarsanız toplumun vicdanını zedelemiş olursunuz. Çıkardığınız yasanın en azından hukuk tekniği açısından mahzurlu olan hususlarından bir tanesi de bu. Dolayısıyla... Bir örnek veriyorum: 1 Ağustos 2022 tarihinde cinsel bir suç işleyen kişiyi bir önceki kanunda affettiniz ama 1 Ağustos 2022 tarihinde, aynı gün suç işlemiş, bugüne kadar mahkemesi uzamış bir kişiye bugün “Biz ahlaklı olduk, artık bu suçları denetim kapsamına almıyoruz.” demek devlet aklıyla, devletin tutarlılığıyla, devletin vicdanıyla savunulacak bir şey değil ki, olsa olsa sizin popülist bir yaklaşımınız olmuş olur. Başka türlü, hukuk, yargı, adalet, vicdan popülizmle yürümez değerli arkadaşlar, topluma karşı samimi ve dürüst olun. Dün affettiklerinizi ahlaklı bulacaksınız, bugün toplumsal baskıyı dikkate alarak bunlar ahlak dışı diye göreceksiniz. Bunları savunduğum için değil; dün yaptığımız yanlışlar da yanlıştı, bugün onları düzeltmek için attığınız adımlar bir başka yanlışla yol açıyor. Bunu ifade etmek için burada söylüyorum.

Bir diğeri, zaten ben milletvekili oldum olalı, 28’inci Dönemde burada birçok arkadaş da herhâlde aynı duyguyu yaşıyordu, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kanunları burada yeniden kanunlaştırmak neredeyse mesaimizin yüzde 25’ini alıyor. Buradan Adalet ve Kalkınma Partisine açık bir çağrıda bulunuyorum: Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve hâlâ bekleyen, süresi dolmamış olan birçok

düzenleme var. Allah aşkına, ne bu Meclisi ne Başkanlık Divanını ne de toplumu meşgul edin, gelin, hep beraber oturalım, Anayasa Mahkemesinin içerik boyutuyla değil şeklen iptal ettiği bütün maddeleri tek bir pakete sığdıralım ve burada bunu hep beraber yasalaştıralım. Siz zehir ile şerbeti aynı kaseinin içerisine koyuyorsunuz, getiriyorsunuz ve bizden bunu içmemizi bekliyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bu paketin içerisinde dahi bizim itiraz etmediğimiz birçok madde var. Niye bu Meclisi meşgul ediyorsunuz? Gelin, beraber konuşalım, bunları bir paket hâline getirelim, üzerinde iktidarıyla, muhalefetiyle hiçbirimizin itirazı olmayan maddeleri, 50 maddeyse 50 madde, 100 maddeyse 100 madde, 200 maddeyse 200 madde, bir günde hep beraber çıkaralım. Ne Meclisi meşgul edelim ne kamuoyunu ne de buradaki elektrikleri; hiç olmazsa belki Şanlıurfa'nın elektrik sorununa bir katkımız olmuş olur değil mi Değerli Başkanım? (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evet, evet, çok teşekkürler.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Onun için, burada Adalet ve Kalkınma Partisinin kaybettiği şu istişare kültürünü tekrar kazanması lazım. Sayın Başkan, siz de Adalet Bakanlığı yaptınız ve bu Genel Kurul çalışmalarının uzamasından en çok muzdarip olanlardan birisiniz haklı olarak ama bunun müsebbibi biz değiliz, planlama yapamayan, muhalefetle diyalogu beceremeyen Adalet ve Kalkınma Partisidir. Bunun cezasını niye bütün milletvekillerine çektiriyoruz? Haddizatında Adalet ve Kalkınma Partisi grup yönetimi bu plansızlığıyla sadece muhalefet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Adalet ve Kalkınma Partisi grup yönetimi, bakanlıklarla yürüttüğü ve Meclisi devre dışı bıraktığı bu yönetim anlayışıyla sadece muhalefet milletvekillerine değil Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerine de zulmediyor, farkında değil. Bu arkadaşlarımız sizin gecikmiş işlerinizin, bürokrasiyle, bakanlıkla geç yürüten işlerin, muhalefetle istişareyi becerememenizin cezasını saatlerce burada yoklama ve karar yeter sayısı talebiyle niçin geçirmek zorunda kalsınlar? Bakın, burada kaç Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşımız var? 15 civarında arkadaş. Birazdan bir yoklama veya karar yeter sayısı istendiği zaman birçok Adalet ve Kalkınma Partili arkadaş buraya koşturmak zorunda kalacak.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 12 kişi var Başkanım.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ya, milletvekillerini niye bu hâle düşürüyorsunuz değerli arkadaşlar? Gelin, konuşalım, ülkenin meselelerini hep beraber çözelim ama burnunuzdan kıl aldırılmıyorsunuz, kibrinizden yalnızdan geçilmiyor; sonra bir paketi geçirmek için arka tarafta muhalefetle anlaşmayı arıyorsunuz, bu doğru bir tarz değil diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, sayın hatibe çok teşekkür ederiz, Şanlıurfa'nın elektrik sorununu dile getirdiği için minnettarız Başkanımıza Urfa adına.

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'a aittir.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada kamuoyunda on birinci yargı paketi olarak bilinen, teknik adıyla Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Başlamadan önce şunu açıkça ifade edeyim: Biz bu kürsüye peşinen her düzenlemeye karşı çıkmak için gelmiyoruz, yapılan her işi kötülemek gibi bir kolaycılığın da içinde değiliz. Doğru yapılan her düzenlemeye destek veririz, olumlu olanın da hakkını teslim ederiz. Bu vesileyle, bu Mecliste çok da alışıksız olmadığımız bir durumu özellikle kayda geçirmek istiyorum. Adalet Komisyonunda kanun teklifiyle ilgili sorularımıza açık, doyurucu ve teknik cevaplar veren Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Niyazi Acar'a ve Mevzuat Genel Müdürü Sayın Mehmet Ökmen'e teşekkür ediyoruz. Bu yaklaşım liyakatin hâlâ tamamen kaybolmadığını gösteren nadir örneklerden biridir.

Bizim derdimiz adaletle, hukuk devletiyle ancak bu paket adalet duygusunu yeniden inşa etmek yerine, sorunları erteleyen ve yerinde sayan bir yaklaşımı temsil etmektedir. Bu metnin hazırlanış tarzı karşı karşıya olduğumuz sorunun kendisidir. Birbirine ilgisi olmayan 12 ayrı kanun, onlarca farklı başlık hiçbir süzgeçten geçirilmeden tek bir torbaya doldurulmuş durumdadır. İcra var, infaz var, internet var, sosyal güvenlik var, ekmek fiyatı bile var ama bunları bir arada tutan ne ortak bir politika var ne de tutarlı bir ihtiyaç tespiti. Tali komisyonlar kâğıt üzerinde var, fiilen devre dışı; Plan ve Bütçe Komisyonu sürecin dışında tutuluyor. Anayasa Mahkemesi kararlarına dayanan düzenlemeler Anayasa Komisyonundan geçirilmeden getiriliyor. "Etki analizi" deniyor, ortada Meclise sunulmuş, kamuoyuna açılmış tek bir somut çalışma yok. Komisyon çalışmaları aceleye getiriliyor, görüşmeler sabaha kadar uzatılıyor. "Bu koşullarda tartışma olmaz, sağlıklı yasa çıkmaz." dedik, dinletemedik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmekte olan on birinci yargı paketinin en önemli maddelerinden biri olan 27'nci maddesi, Covid-19 salgını döneminde toplum sağlığını korumak amacıyla getirilen geçici bir infaz düzenlemesini yeniden ele almaktadır. Covid-19 infaz düzenlemesi ilk yürürlüğe girdiğinde Türkiye olağanüstü bir dönemden geçiyordu. Pandeminin yarattığı ağır sağlık tehdidi karşısında cezaevlerinde telafisi mümkün olmayan sonuçların önüne geçmek, toplum sağlığını korumak ve acil riskleri azaltmak için hızlı ve istisnai tedbir alınması gerekiyordu. O günün şartlarında kabul edilen infaz düzenlemesi olağanüstü koşulların zorunlu kıldığı geçici ve istisnai bir uygulamaydı ancak bu uygulamanın ceza hukukunun temel prensiplerine ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine de aykırılıklarının giderilmesi gerekiyordu. Bu nedenle, 31 Temmuz 2023'te yapılan düzenlemede suç tarihinin esas alınması baştan beri savunduğumuz gibi doğru bir öneridir ancak bugün artık o şartlar yoktur, pandemi tehdidi sona ermiştir. Geçici bir dönemin ürünü olan bu düzenlemenin olağan dönemde uygulanmaya devam etmesi ancak yaşam hakkını koruyan ceza hukuku prensipleriyle uyumlu, kapsamı açıkça tanımlanmış istisnalarla mümkün olmalıdır. Bu meyanda, Adalet Komisyonunda kabul edilen önergeyle kadına ve çocuğa karşı işlenen suçlar ile cinsel taciz suçlarının kapsam dışı bırakılması isabetli olmuştur.

Bunların dışında bu düzenlemenin yaratacağı sonuçların en ağır biçimde hissedileceği alanlardan biri de deprem suçlarıdır. Kanun teklifi bu hâliyle 6 Şubat 2023 günü meydana gelen ve resmî makamlara göre 53 binden fazla vatandaşımızın ölümüne ve 107 binden fazla vatandaşımızın ise yaralanmasına neden olan deprem faillerini de kapsamaktadır. Taksirli suçların nispeten hafif olan cezası düşünüldüğünde bu teklifle taksirle bir veya birden fazla insanın ölümüne sebep olan sanıkların fiilen affedilmesi sonucu ortaya çıkacaktır. Öngörülebilir risklere rağmen alınmayan önlemler, denetlenmeyen ya da göz yumulmuş yapılar, bilerek üstlenilen ağır ve hayati sorumluluklar vardır.

Depremde yaşanan ölümler ihmali davranışla öldürme, bilinçli taksir ve kimi durumlarda olası kast kapsamında değerlendirilebilmesi gereken ağır fiillerdir. Yine, kasten insan öldürme suçlarının her türü yani temel hâli ile nitelikli bütün hâlleri yasa kapsamı dışında tutulmalıdır. Zira öldürme suçlarında korunan hukuki değer merkezinde sadece ve öncelikle insan vardır. Keza nitelikli hâllerin hepsinin yekdiğerinden daha az önemli ve tehlikeli olduğu söylenemez. Dolayısıyla, teklifteki şekliyle yapılan ayırımın hukuki, sosyolojik veya bilimsel bir temeli yoktur. Bu nedenlerle İYİ Parti olarak kanun teklifinin 27'nci maddesiyle ilgili olarak kasten öldürme suçları, hayata karşı işlenen suçlar ile üst soya, alt soya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı işlenen kasten yaralama suçlarının da kapsam dışı bırakılması önergemize tüm vekillerimizin desteğini bekliyoruz.

Yine teklifin 16'ncı maddesiyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gözetilerek hakaret suçunun sesli, yazılı veya görüntülü bir iletile veya doğrudan huzurda ya da gıyapta işlenip işlenmediğine bakılmaksızın ön ödeme kapsamına alınması öngörülmekle birlikte düzenleme kamu görevlilerine yönelik hakaret suçlarını kapsamaması nedeniyle Anayasa Mahkemesinin kararını tam olarak karşılamamaktadır.

Teklifte 30, 31, 32'nci maddelerde yer alan internetten içeriğin çıkarılmasına ilişkin düzenlemeler çerçevesinde öngörülen düzenlemelerin Anayasa Mahkemesinin iptal kararında tespit ettiği kronik ve yapısal sorunları esas itibarıyla giderecek nitelik ve içerikte olmadığı görülmektedir.

Yine belirtmeliyiz ki Anayasa Mahkemesinin 5 Kasım 2024 tarihli kararıyla 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma" başlıklı 220'nci maddesinin değişik (6)'ncı fıkrası ile "Silahlı örgüt" başlıklı 314'üncü maddesinin değişik (3)'üncü fıkrasının iptaline dair verilen karar ve Ocak 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmasını müteakip Anayasa Mahkemesi tarafından verilen altı aylık süre içinde yeniden düzenleme yapılmaması nedeniyle 9 Temmuz 2025 tarihinde mülga olan ve böylece örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen PKK sempatanları dâhil diğer bütün faillerin önceki fiillerinin affedilmesi yanında kamu düzeni açısından son derece tehlikeli olan bu ağır haksızlıklar, cezai yaptırımdan muaf kılınması sonucunu ortaya çıkaran zafiyetin yeniden suç olarak vaat edilmemesi isabetli değildir.

Değerli milletvekilleri, Meclisin bu şekilde devre dışı bırakıldığı bir tabloda bugün artık sadece bir yasa paketini değil Türkiye'de siyaset alanının nasıl daraltıldığını da konuşmak zorundayız. Kendisini Türkiye'de hukukun hamisi gören bir Cumhurbaşkanı başdanışmanı var. Bu şahıs kendisini âdeta Cumhurbaşkanı sanıyor. Adalet Bakanı "Geçiş süreci diye bir şey olmaz, olsa olsa tasfiye süreci olur." diyor, o hâlâ "geçiş süreci" diyor. Bu zatımuhterem tarafından kaleme alınan ve kamuoyuna "Geçiş Süreci Hukuku" başlığıyla sunulan bir de yazı var. Aslında bir hukuk değerlendirmesi değil Meclise, muhalefete ve topluma çizilmiş bir sınır tarifidir. Bu yasada açıkça deniliyor ki: "Demokrasi konuşulmasın, hukuk reformu ertelensin, eleştiri yapılmamasın, Meclis çizilen çerçevenin dışına çıkmasın." Soruyorum buradan: Eğer her şey önceden bağlandıysa, eğer 27 Şubatta çerçeve çizildiyse bu Komisyon neden kuruldu? Meclis yürütmenin rehberliğine göre pozisyon alan bir kurum değildir. Bu Meclis "Olabilir konuları bugün şart koşmayın." diye susturulacak bir yer de değildir. Bu Meclis "Yüksek perdeden konuşmayın." diye hizaya sokulacak bir ilkokul da değildir. Biz buradayız, millet adına konuşmak için buradayız; sen kimsin sayın danışman? Bu Meclisin neyi, ne zaman konuşacağına kim adına karar veriyorsun?

Gelelim tekrar konumuza. Adalet Bakanı çıkıyor “On birinci yargı paketini tamamladık.” diyor. Daha mürekkebi kurumadan bu kez “On ikinci paket de yolda.” açıklaması geliyor. Toplumda beklenti oluşturuluyor, büyük başlıklar atılıyor, umut veriliyor ama paket Meclise geldiğinde tablo değişmiyor. Torba bir metin, Anayasa Mahkemesi iptallerinin mecburi düzenlemeleri ve dar, parçalı maddeler. Vatandaşın yıllardır beklediği temel sorununa gelince... Uzun tutukluluk yok, bağımsız ve tarafsız yargı yok, Hâkimler ve Savcılar Kurulu yok, cezaevlerinin çilesini çeken cezaevindeki infaz memurlarına hem Sayın Bekir Bozdağ Bakanımızın hem Abdulhamit Gül’ün hem Sayın Yılmaz Tunç’un verdiği sözlerin hiçbirisi yok, yargı pratiğini değiştirecek tek bir köklü adım yok ama ekmek fiyatlarını belirleyecek komisyonun üye sayısını artırmak var. Allah aşkına, teklifin 28’inci maddesinin ne işi var bu pakette? Yoksa enflasyonun düşmemesi ihtimaline karşı önlem mi alıyorsunuz? Sonuç açık, bu paket yargı paketi diye getiriliyor ama içine yargıyla ilgisi olmayan ne varsa dolduruluyor. Esnaf ve sanatkârların fiyat tarifeleri, uzlaşma komisyonları, idari süreçler bu pakette ne arıyor? Genel sağlık sigortası prim borçları yargının değil, sosyal devletin konusu. Soruyorum: Yargının önceliği bu mu? Eğer bu ülkede adalet sistemi kalıcı ve öngörülebilir çözümler üretebilseydi bugün on birinci yargı paketinde ilk paketten bu yana çözülemeyen sorunların tekrarını konuşmuyor olurduk. İşte, en çarpıcı gösterge karşımızda duruyor: Tutuklama pratiği. Bir ülkede tutuklama nasıl uygulanıyorsa hukuk devletinin seviyesi de oradadır. Kanun açık, tutuksuz yargılama esas, tutuklu yargılama istisnadır ama pratikte ne görüyoruz? Tutukluluk artık bir tedbir değil, cezanın peşin infazıdır. Basın özgürlüğü Anayasa’nın 28’inci maddesiyle güya güvence altında ama bugün gazeteciler, akademisyenler, siyasetçiler hâlâ cezaevinde. Bugün Türkiye’de tablo şudur: Tutuksuz yargılama istisna, tutuklama kural hâline gelmiştir. İnsanlar aylarca, yıllarca tutuklu kalıyor, sonra beraat ediyor. İşte, bu yüzden beraat gelirse hesabı verilemeyecek diye bu kez tutuklu kaldığı süreyle denk düşen cezalar veriliyor; hukukun kendi çelişkisini örtmek için verilen cezalar.

Bugün Türkiye’de yargının hâlini anlamak isteyenlerin önce Silivri Cezaevine bakması gerekir. Silivri artık sadece bir cezaevi değildir; Silivri, muhalefetin, gazetecilerin, fikir insanlarının nasıl bir yargı pratiğiyle karşı karşıya bırakıldığının adresidir. Burada tutuklu olanların ortak özelliği ne? Yazmış, konuşmuş, eleştirmiş, siyaset yapmış ve sandıkta karşılığı olan, iktidar için potansiyel bir rakip hâline gelmiş olmaları. Bir ülkede gazeteciler, muhalif siyasetçiler ve düşünce insanları tutuklu yargılanıyorsa sorun yargının siyasetten bağımsızlığını kaybetmiş olmasıdır. Ve işte tam bu noktada Genel Başkanımız Sayın Müsavat Dervişoğlu’nun işaret ettiği tarihsel bir benzetme anlam kazanır: Bastille Hapishanesi. Bu hapishane Fransa’da mahkeme kararı olmadan insanların tutulduğu bir yerd. Kralın tek imzası yeterliydi. Bastille’de tutulanların ortak özelliği şuydu: İktidara muhalif olmaları; yazmaları, konuşmaları, eleştirmeleri. Bastille’i tarihe geçen şey sadece bir halk isyanı değil, hukuksuzluğun artık gizlenemez hâle gelmesiydi. Herkes biliyordu ki orası adaletin değil iktidarın hapishanesiydi. Bugün Silivri Cezaevine baktığınızda elbette biçimsel bir fark görürsünüz; mahkeme var, dosya var, karar var ama işleyişe baktığınızda Bastille’i sembol yapan zihniyetin izleri açıkça ortadadır. Silivri’de tutulan gazetecilerin, siyasetçilerin, muhaliflerin dosyalarına bakın, Bastille’de olduğu gibi burada da cezalandırılan şey itirazdır. Yargının bağımsız olmadığı, tutuklamanın siyasallaştığı, eleştirinin risk hâline geldiği her ülkede bir sembol cezaevi ortaya çıkar; 18’inci yüzyıl Fransasında bunun adı “Bastille”di, bugünün Türkiyesinde bunun adı “Silivri”dir ve artık şu gerçeği saklamanın anlamı yok, bunu neredeyse her konuşmasında “hukuk devleti” vurgusu yapan Sayın Adalet Bakanımıza özellikle

hatırlatmak isterim: Türkiye, tutuklu gazeteci sayısında dünyanın en kötü örneklerinden biri hâline gelmiştir; bu, bir istatistik değil, bir utanç tablosudur ve bu manzarada hukuk devletinin artık esamesi okunamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türkiye’de yargının en ağır ihlallerinden biri masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkının sistematik biçimde çiğnenmesidir. Masumiyet karinesi bir kişinin suçlu sayılmasının sadece ve sadece kesinleşmiş bir yargı kararıyla mümkün olacağını söyler. Bu ilke tarihsel olarak Magna Carta’dan Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi’ne, 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne kadar uzanan evrensel hukuk geleneğinin merkezindedir. Bir kişi hakkında suç isnadı ileri sürüldüğünde onun toplum önünde suçlu gibi damgalanmaması gerekir. Bu ilkeler Anayasa’mızın 38’inci maddesinde güvence altındadır. Özellikle siyasetçiler, belediye başkanları ve kamuoyunda tanınmış kişiler için masumiyet karinesi ve dolayısıyla lekelenmeme hakkı fiilen ortadan kaldırılmış durumdadır. Kişiler daha mahkeme önüne çıkmadan televizyon ekranlarında birilerince ellerinde çubuklarla haritalar çiziliyor, oklarla sözde suç şemaları kuruluyor; yargılama mahkeme salonunda değil, stüdyolarda yapılıyor. Bugün ise gündemde ünlüler ve sosyal medya fenomenleri var. Uyuşturucu gibi toplumda en ağır damgalamaya yol açan suç isnatlarıyla insanlar ifadeye çağırılıyor, isimler bilinçli biçimde dolaşıma sokuluyor, sosyal medyada anında infaz başlıyor ve çok tehlikeli bir noktaya geliyoruz. Herkes gözaltıları konuşuyor; kim nerede, ne kullanmış? Bazıları bu tabloya ilgiyle, hatta merakla bakıyor çünkü bu ünlülerle, bu fenomenlerle kendini özdeşleştiren, onlara hayranlık duyan milyonlar var.

Siz hem açık bir itibar suikastı yapıyorsunuz hem de farkında olmadan ya da belki farkında olarak bir kısmını özendiriyorsunuz ama asıl soru şu: Gerçekten neyi çözüyorsunuz? Kullanıcı teşhir etmekle bu mesele bitiyor mu? Bu işin arka planına, finansmanına, dağıtım ağına, asıl baronlarına inebiliyor musunuz yoksa kamuoyuna bir şey yapılıyor hissi verip asıl büyük yapıya hiç dokunmuyor musunuz? Unutmayalım, uyuşturucuyla mücadele kameralar önünde isim teşhir edilerek yapılmaz. Bu mücadele hukuk içinde, derinlikli, sessiz ama kararlı bir devlet aklıyla yapılır.

Aynı şey yasa dışı bahis için de geçerlidir. Siz televizyonlarda hiç asıl bahis patronlarının yakalandığını duydunuz mu? İtibar suikastı muhalefet belediye başkanları, siyasetçiler, kamuoyunda tanınan muhalif isimlere de yapılıyor. Bir sabah operasyon haberi, arkasından servis edilen bilgiler; manşetler, yorumlar, ekranlarda kurulan suç hikâyeleri ama o arada ne oluyor? Seçilmiş bir belediye başkanının meşruiyeti tartışmaya açılıyor, bir siyasetçinin adı toplumun zihninde kirleniyor çünkü amaç, adalet değil; amaç, siyaseti mahkeme koridorlarında zayıflatmak, sandıkta yenilemeyi yargı yoluyla yıpratmak. İşte, bu yüzden masumiyet karinesi sadece mahkeme salonlarını değil; medyayı, siyaseti ve sosyal medyayı da bağlayan anayasal bir ilkedir.

Değerli arkadaşlar, bütün bu tartışmaların ve yapay gündemlerin arkasında üstü örtülmek istenen çok daha yakıcı bir gerçek var çünkü bu ülkede hayat pahalı, insanların alım gücü hızla eriyor, maaşlar daha cebe girmeden buharlaşıyor ama bunlar konuşulmasın isteniyor. Onun yerine, soruşturmalarla, gözaltılarla, itibar suikastlarıyla yapay gündemler üretiliyor; ünlüler konuşulsun, fenomenler konuşulsun, ekranlar bunlarla dolsun ki kimse mutfağı, faturaları, giderleri konuşmasın. İşte, tam da bu yüzden bu görüntüler öne çıkarılıyor çünkü bu gösteri büyüdükçe asıl tablo görünmez hâle geliyor. Ama bu suçla mücadelede tablo bambaşka; asıl baronlar sistemin dışında tutuluyor, büyük yolsuzluk düzenini kuranlar, kamu ihalelerini semirenler, milyarları yurt dışına çıkararak, kara parayı şirketlere, arsalara, ihalelere çevirenler bu çemberin hep dışında kalıyor, organize suçla, rantla, kaçakçılıkla beslenen büyük ağalara dokunulmuyor çünkü orada güç var, orada para var, orada bağlantı var.

Konuşmama son verirken şunu açıkça ifade etmek isterim: Biz yasama sorumlüğümüz gereği bu teklifin taşıdığı eksiklikleri, riskleri ve anayasal sakıncaları muhalefet şerhimizle kayda geçirdik, bundan sonrası artık bu Meclisin vereceği karardır. Ancak teklifin bu hâliyle kabul edilmesi hâlinde ortaya çıkacak siyasi ve hukuki sonuçların sorumluluğu da bu tercihi yapanlara ait olacaktır.

Bugün, Adalet Bakanı “Türkiye hukuk devleti.” diyor, Cumhurbaşkanı ise “yargı ülkesi” ifadesini kullanıyor. Bakın, mesele tam da burada başlıyor; Türkiye Cumhuriyeti bir yargı ülkesi değildir, Anayasa’ya göre bir hukuk devletidir. Bu ayrım basit gibi görünüyor ama hayati önemdedir. Hukuk devletinde kurallar belirleyicidir, iktidar da yargı da o kurallara uyar; yargı devletinde ise kurallar geri çekilir, karar verenler öne çıkar. Bütün yargıya duyulan güvensizliğin, cezasızlık algısının, çıkarılan bu paketlerin toplumu ikna edememesinin nedeni tam da budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Olgun, lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Bizim durduğumuz yer nettir; karar verenlerin değil, kuralların bağlayıcı olduğu bir Türkiye istiyoruz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Olgun, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk’e ait.

Sayın Öztürk, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli izleyicileri saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi Türk Ceza Kanunu dâhil 12 farklı kanunda değişiklik veya yeni düzenleme öngören, yürürlük ve yürütme hükümleriyle birlikte toplam 38 maddeden oluşan bir kanun teklifidir.

Teklifin temel hedefi, toplumsal huzuru bozan fiillerde caydırıcılığı güçlendirmek, bilişim suçlarında hızlı ve etkili müdahale imkânı sağlamak, infaz adaletindeki eşitsizlikleri gidermek, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyumlu bir çerçeve kurmak ve uygulamada tıkanan alanlara pratik çözümler üretmektir.

Değerli milletvekilleri, bu hedefler doğrultusunda ilk olarak kamu düzenini doğrudan ilgilendiren suç tiplerinde caydırıcılığı artırmaya yönelik ceza güncellemeleri öngörülmektedir. Toplumsal huzurun korunması ve suçun önlenmesi amacıyla bazı suçlarda alt ve üst sınırlar yükseltilmektedir. Bu kapsamda, Türk Ceza Kanunu’nun 220’nci maddesinde yapılan düzenlemeyle örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarısından 1 katına kadar artırılması öngörülmektedir. Ayrıca, örgüt kurma ve yönetme suçlarında ceza dört ila sekiz yıldan beş ila on yıla çıkarılmakta, örgüt üyeliğinde üst sınır dört yıldan beş yıla yükseltilmekte, silahlı örgütlere ilişkin artırım oranı da yarısı olarak ağırlaştırılmaktadır. Yine, meskûn mahalde silahla ateş etme fiilinde ceza altı ay ila üç yıldan bir ila beş yıla çıkarılmakta, ses ve gaz fişegi atabilen silahlar da suç kapsamına alınmaktadır. Düğün, nişan, asker uğurlaması gibi kalabalık ortamlarda işlenmesi hâlinde suçun yarı oranında cezası artırılmakta, bu nitelikli hâlde seri muhakeme uygulamayarak doğrudan kamu davası açılması öngörülmektedir. Yine, trafikte yol kesme fiili ise

müstakil bir suç hâline getirilmektedir. Bir aracı hukuka aykırı bir şekilde durduran veya hareketini engelleyen bir kişi için bir ila üç yıl, aracı başka bir yere götüren kişi için iki ila beş yıl arasında hapis cezası öngörülmüştür. Taksirle yaralama suçunda da ceza sınırı güncellenmektedir. Basit hâlde üç aydan bir yıla kadar olan ceza dört aydan iki yıla, birden fazla kişinin yaralanması hâlinde de altı aydan üç yıla olan ceza, dokuz aydan beş yıla kadar çıkartılabilmektedir. Güveni kötüye kullanma suçunun konusunun motorlu kara, deniz, hava taşıtı olması durumunda ceza 1 kat oranında artırılmakta, toplam ceza on dört yıla kadar çıkmakta ve bu nitelikli hâlde uzlaştırma uygulanmamaktadır.

Sayın milletvekilleri, bununla bağlantılı bir diğer düzenleme alanı bilişim suçları ile mobil hat güvenliğine ilişkindir. Bilişim sistemleri kullanılarak işlenen suçlarda ilgili banka hesabının banka finans kuruluşlarınca kırk sekiz saate kadar askıya alınabilmesine imkân tanınmakta, ardından adli merciler CMK 128'deki rapor şartı aranmaksızın menfaate el koyabilmekte ve menfaat mağdura aitse iade edilebilmektedir. Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkemenin talep ettiği bilgi ve belgelerin on gün içinde bankalarca gönderilmemesi hâlinde bankalara 50 bin ile 300 bin lira arası idari para cezası uygulanabilmesi öngörülmektedir.

Yine, kimlik doğrulama süreçleri de güçlendirilmektedir değerli milletvekilleri. Elektronik ödeme kuruluşları biyometrik yöntemle veya çipli kimlikle doğrulama yapılmadan hesap açamayacak, GSM aboneliği de çipli kimlik üzerinden tesis edilecektir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna kişi başı hat sayısına sınırlama getirme yetkisi verilmektedir. İşletmeciler belirlenen sınırın üzerinde hat kullanılan cihazlara hizmet sunamayacaktır. Ölen veya tüzel kişiliği sona erenlere ait hatlar üç ayda bir kontrol edilecek, pasif olanlar kapatılacak, yabancı abonelik kayıtlarının güncellenmesi ve yabancılara özgü numara tahsiline ilişkin hükümler de düzenlenmektedir. Yükümlülük ihlallerinde idari para cezaları da öngörülmektedir. Belirlenen sınırın üzerinde hat kullanan cihazlara hizmeti kesmeyen işletmeciye cihaz başına 250 bin lira ile 500 bin lira arası ceza uygulanması düzenlenmektedir.

Sayın milletvekilleri, teklifin bir önemli boyutu da Covid-19 infaz düzenlemesi kapsamının genişletilmesidir. 31 Temmuz 2023 itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunanların yararlanabildiği daha erken cezaevi ve daha erken denetimli serbestlik imkânı 31 Temmuz 2023 ve öncesinde işlenen suçlar nedeniyle hükümlü olanlara da uygulanacak ve her iki başlıkta üç yıl daha erken yararlanma imkânı tanınacaktır. Değerli milletvekilleri, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak geçmişte olduğu gibi bu üç yılın beş yıl olarak uygulanmasını ve haksızlık olmaması gerektiğini savunmaktayız

Öte yandan, Anayasa Mahkemesi iptal kararlarına uyum kapsamında yapılan düzenlemeler de teklifimizde yer almaktadır.

Yüze karşı veya gıyapta hakaret suçları ön ödeme kapsamına alınmakta ve uzlaştırma kapsamından çıkartılmaktadır. Uzlaştırmanın sağlandığı mevcut dosyalarda ön ödeme uygulanmamakta, uzlaştırma sağlamayan dosyalar ise ön ödeme hükümlerine göre sonuçlandırılmaktadır.

5651 sayılı Kanun'da içeriğin çıkarılması kararı sunucudan silme yerine internet ortamından çıkarılma olarak tanımlanmakta, gerektiğinde geri döndürülebilir bir yöntem benimsenmektedir.

Kişilik hakları ihlali iddiasında sulh ceza hâkimliğine başvuru yolu düzenlenmekte, ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde yirmi dört saat içinde içerik çıkarma veya erişim engelleme kararı verilebilmektedir. Kararlara itiraz imkânı korunmakta, itiraz merci gerekli görürse tarafları dinleyebilmektedir.

Türkiye’den günlük erişimi 10 milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcısının içerik çıkarma kararını yerine getirmemesi hâlinde bant genişliği kademeli biçimde yüzde 50’den yüzde 90’a kadar daraltılabilmektedir.

Ayrıca, avukatların disiplin hükümleri ile Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyetlerde başvuru bedelinin haklılık durumuna göre iadesine ilişkin hükümler de iptal kararları doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesine yönelik düzenlemelere gelecek olursak; nitelikli dolandırıcılık yargılamaları ağır ceza mahkemeleri yerine asliye ceza mahkemelerinde görülecek, kovuşturma aşamasına geçmiş mevcut dosyalar ise yine ağır ceza mahkemelerinde bakılmaya devam edilecektir.

Suç işleyen akıl hastalarının rehabilite olmadan topluma katılmasını önlemek amacıyla kısmi akıl hastalarında cezanın infazı yanında güvenlik tedbiri, tam akıl hastalarında ise sağlık kurumunda kalış süresine alt sınır getirilmesi öngörülmektedir.

Bölge adliye mahkemelerinin bozma yetkisi hükmün gerekçesiz olması ve savunma hakkının sınırlandırılması gibi hâlleri de kapsayacak şekilde genişletilecek, istinafta denetimin güçlendirilmesi ise amaçlanacaktır.

Yine, İcra İflas Kanunu’nda ihalenin feshi taleplerinin kötüye kullanılmasına karşı yetkisiz başvuruların dosya üzerinden kesin reddi ile harç, teminatın kesin sürede tamamlanmaması hâlinde talebin kesin reddi öngörülmektedir.

Genel sağlık sigortası prim borçlarını ödeyemeyen vatandaşlarımız bakımından 2016 öncesi borçların tahsilinden vazgeçilerek borç yükü hafifletilmekte, esnaf ve sanatkârların fiyat tarifeleri ile uzlaşma komisyonu değerlendirme sürecine ilişkin çerçeve de daha belirgin hâle getirilmektedir.

Muhterem milletvekilleri, bu düzenlemelerin uygulanmasında temel ilke, suçla mücadelede etkinlik ve temel hak ve özgürlüklerde ölçülülük dengesini birlikte gözetmektir. Özellikle, internet içeriklerine ilişkin tedbirlerde hızlı karar ile itiraz güvencesinin birlikte işletilmesi, finans ve iletişim hatlarında ise kimlik doğrulama yükümlülüklerinin vatandaşın üzerine ek mali külfet bindirmeden yürütülmesi de önem taşımaktadır.

Bütün bu düzenlemeleri birlikte okuduğumuzda teklifin ana fikri nettir: Adalet hizmeti hayatın hızına yetişecek, suç, özellikle bilişim ve örgütlü suçlar hukuk içinde ve hızlı refleksle karşılanacak, savunma mesleği etik ve disiplin ilkeleriyle güçlenecek, internet ortamında hak ihlallerine karşı hem etkin hem de güçlü ve ölçülü araçlar tesis edilecek, sosyal devletin gereği olan destekleyici adımlar da sürdürülecektir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak “yargı reformu” başlığı adı altında hukukun üstünlüğü ilkesine katkı sunan her olumlu adımı desteklerken uygulamada ortaya çıkabilecek aksaklıklara karşı takipçi olmaya devam edeceğiz ve gerektiğinde de yine yapıcı eleştirilerle katkı sunmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde çok önemli bir hususu dile getirmek istiyorum. Adalet, ahlaki ilkelere dayanmadıkça burada yaptığımız kanunlar yalnızca ceza üretmekle kalacaktır; ahlak ise yalnızca belirli kıstasları, prensipleri saymakla var olan bir norm değildir. Adalet sistemimiz bireysel ve toplumsal ahlakla mündemiç oldukça o zaman bu kanunların yapılış amacıyla, suçun ve şiddetin azalması, suçun oluşmasının önlenmesi, iyi niyetli ve doğru davranışlı bireyler ve toplum gerçekleşecektir. Ahlaki sistemi bozulan toplumlar suçu önleyemez, suçla mücadele

edemez hâle gelir. Biz dünyaya adaletle hükmetmiş, adaletle namzet olmuş bir milletiz, elbette bunun arkasındaki en büyük unsur da sağlam ahlaklı bireylerin çoğunlukta olduğu bir toplum olmamızdır. Her toplumda yanlış yapan, ahlaki ilkelerden yoksun bireyler vardır ve elbette ki olacaktır ancak burada önemli olan, bu davranışların genele teşmil edip etmediğidir.

Bildiğiniz üzere, kitle iletişim araçları marifetiyle, maalesef, bugün ahlaksız davranışlar yaygınlaştırılmakta, Türk toplumunun varoluşsal kodlarıyla oynanmaktadır. Televizyonda gündüz kuşağında yayınlanan kadın programları adı altında, sözde eğlence temalı bazı içerikler TikTok'taki ahlaksız içeriklerden farksızdır. Yine, ahlaki yönü olmayan, şiddet unsuru içeren televizyondaki diziler ahlaksızlığı ve şiddeti ise ne yazık ki meşrulaştırmaktadır. Çarpık ilişkiler, aileyi yıpratıcı, sarsan davranış ve hareketler, çocuklarımıza ve gençlerimize olumsuz örnek teşkil edecek tüm içerikler bu programlarda ne yazık ki vardır. İnsanın aklının, havsalasının alamayacağı bütün işler bu programlar vasıtasıyla ne yazık ki 86 milyon insanımıza izletilmektedir.

Örneğin, gündüz kuşağında yayınlanan bir programda -örnek kabilinden söylüyorum- kocasının yaşlanmasından dolayı öleceğini ve bu sebeple kendisinin yalnız kalacağını düşünen bir kadın, başka bir kişiyle evli olduğunu açıkça, arsızca ve maalesef hiçbir ikaz almadan ifade edebilmektedir. Bunun yanı sıra, yine televizyonlarda yasaklı madde kullanımı, zararlı maddelerin bağımlılığı âdeti özenilmiş bir hâl almış durumdadır. Bu durum televizyon programlarıyla sınırlı değildir, dijital platformlarda veya sosyal medyada ve bu uygulamalarda dizi, film içeriklerinin tamamında çıplaklık, zararlı tüm alışkanlıklar normalmiş gibi izleyiciye izletilmektedir. Yüce milletimizin temsilcileri olarak bu noktada sorumluluk sahibi gibi hareket etmeli ve bu içeriklere karşı çok ciddi bir mücadele anlayışı geliştirmeliyiz. Sadece RTÜK'ün verdiği cezalarla yetinmemeliyiz; en büyük cezayı toplumun, özellikle gençlerimizin ahlaki yapısını, normlarımızı, toplumsal sistemimizi bozanlara karşı vermeliyiz. Zira ahlaki sistem çökerse toplum olarak ayakta kalmamız ne yazık ki mümkün değildir.

Her işin eğitimden geçtiğinin farkında olarak şunu söylemek istiyorum: Bu ahlak konusundaki verilecek temel eğitimler elette ki ailede verilir ancak bildiğiniz üzere, Millî Eğitim Bakanlığımızın okullarda okutmakta olduğu din kültürü ve ahlak bilgisi dersi vardır. Ben bunu öneriyorum; bu din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin “ahlak bilgisi” kısmının başka bir ders olarak ayrılmasını, nasıl bir Türkçe gibi, nasıl bir matematik gibi çocuklarımıza öğretiyorsak bunu da küçük yaşlardan itibaren ahlak bilgisi dersini, kim ahlaklı olur, nasıl ahlaklı olunur bütün çocuklarımıza, gençlerimize öğretebilmeliyiz diye düşünmekteyim. Yani şunu da düşünmememiz lazım: “Ahlak bilgisi dersinden sınavlarda soru çıkmıyor.” diye de bu konuyu bizim bir kenara itmeme lazım çünkü bütün suçların temelinde ahlaksızlık var. Ahlaki olarak kendini tamamlamış bir insanın hiçbir şekilde bir suça karışmayacağını hepimiz bilmekteyiz.

Değerli Genel Kurul, değerli milletvekilleri; yüz binlerce aile bu Covid kanununu bekliyor. Bu sebeple, onlara en kısa zamanda bir müjdeli haber vermek adına ben sözümü burada kesiyorum.

Ben bu duygu ve düşüncelerle görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu ve izleyicileri tekraren saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'a ait.

Sayın Uysal Aslan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; durmadan insan hakları eylem planları, yargı reformu strateji belgeleri yayınlayan iktidar, 2025-2029 Yargı Reformu Strateji Belgesi'ni de açıkladı. Burada da çok büyük sözler kuruldu, büyük başlıklarla basına servis edildi ama biz bu filmi daha önce de gördük. 2009'da söylediler, 2015'te tekrar ettiler, 2019'da yeniden yazmaya çalıştılar, şimdi "2025-2029" diyerek bir kez daha bu yargı reformunu ve bu reformlarla ilgili paketleri önümüze getirdiler. Bunun somut karşılığı olan şu an konuşacağımız on birinci yargı paketini de "Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı" iddiasıyla torba içine doldurup Meclise gönderdiler ancak ortada değişen hiçbir şey yok. Bir türlü anlamadıkları bir gerçek var, o da adalet paketlenip Meclise getirilebilecek bir torba ürün değil ve maalesef sloganla, sözle, vaatle de adalet kurulmuyor.

Bu teklifte icradan infaza, avukatlıktan internete, trafikten örgüt suçlarına, esnafın ekmek, simit fiyatlarından genel sağlık sigortası primlerine kadar birbiriyle alakasız birçok madde var ama hepsini birleştiren tek bir siyasi çizgi var, o da idarenin yetkisini genişlet, cezaları arttır, hak alanını daralt. Şimdi de geldiğimiz nokta itibarıyla bu paketlerin tekrarını görüyoruz. Zamanım yettiğince bu paketten, torbadan çıktığım kimi maddeleri, bu anlayışı somutlamaya çalışacağım.

Bu maddeler de tıpkı diğer birçok pakette olduğu gibi Anayasa Mahkemesinin "Siz eşitliğe, adalete, hukuki öngörülebilirlik ilkelerine uygun yasa yapamıyorsunuz." deyip iptal ettiği Anayasa Mahkemesi gerekçeli kararına dayanıyor. Ancak yine alışık olduğumuz gibi, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla bu iptal edilen, gerektiği gibi değişiklik yapılmadan, uygun düzenleme yapılmadan önümüze getirilmiş. Örneğin 16'ncı madde, hakaret suçunu huzurda ya da gıyapta nitelikli hâlini ön ödeme kapsamına alıyor ancak kamu görevlisi ise kapsam dışı bırakmaya devam ediyorsunuz. Fiil aynı, hukuki değer aynı ancak kimliğe bakarak ön ödemeyi birine verip diğerine vermiyorsunuz. Komisyonunda mealen şöyle söylendi: "Yurttaşın onuru parasal, kamu görevlisinin onuruysa devlet meselesi." Ama hangi kamu görevlilerinin? Kendilerinin suç işlediğini bildiği kamu görevlilerinin meselesi devlet meselesi. Yurttaşın haysiyeti kamu görevlisinden daha az mı diye soru sorduk, cevap yok, kapı duvar. Eşitlik meselesini yok sayan ayrımcı yaklaşımı bu maddede aynı şekilde sürdürmüşsünüz. Birçok pakette olduğu gibi kendi eliyle adaletsizlik yaratıyor, sonra da bu adaletsizliği bir sonraki yargı paketiyle düzeltiyormuş gibi Meclise getiriyorsunuz. Bunun en çıplak, en tartışmalı, en beklentili hâle getirilen maddesi de Covid-19 diye bilinen 27'nci madde. Ne deniyor? İnfazda iyileştirme, daha önce yaratılmış adaletsizliği gideriyormuş gibi düzenleniyor.

Peki, soruyorum: Gerçekten bu maddede eşitlik var mı? Hayır. Bu düzenleme kimin için iyileştirme, kimin için adalet, kimin için eşitlik? AKP bunu 3'üncü kezdir düzenleyerek getiriyor. 2020'de Covid-19 pandemisine rağmen siyasi mahpusları kapsam dışı bırakmış, adaleti ve toplumsal vicdanı o zaman da düşünmediği gibi bugün de düşünmemiş.

Komisyon aşamasında apar topar bir önerge getirildi. Kadına karşı alt soy, üst soy ve aile içerisinde öldürme fiili ya da çocuklara karşı istismar suçu kapsam dışı bırakıldı. Basına "Bir kişinin hassasiyeti dikkate alınarak..." diye yazıldı. Peki, bu kadar milletvekili var iktidar grubunun, hiçbirinin hassasiyetine dokunmadı mı o birinin hassasiyetine dokunana kadar? Sadece bir kişinin hassasiyeti meselesi değil, burada bizlerin, bilhassa kadınların, kadın örgütlerinin, muhalefetin ortaya koymuş olduğu ses ve baskıyla bu önerge kısmi olarak da getirilmiş oldu.

Peki, soruyoruz: Yine, depremde çocuklarını, eşlerini, ailelerini kaybedenler kimin hassasiyeti? Bunu da yine konuşuyoruz, üzerine bir uzlaşma gerçekleşti, bu uzlaşma uygun bir değişiklik önergesi bekliyoruz. Ancak bunun da değiştirilmesi yine ailelerin ısrarı, birçok ilden toplanan ailelerin Ankara’da, Meclis önünde yapmış oldukları eylemi, “Sesimizi duyan var mı?” diye çılgınlıkları, üç gündür yağmura çamura rağmen devam ettikleri adalet nöbetiyle ancak sağlanabildi. Demek ki mesele adalet değil, demek ki mesele eşitlik hiç değil çünkü eşitlik, herkes için her konuda, her koşulda matematik hesabı yapmak da değildir; farklı muamele hâlini, farklı düzenleme hâlini adalete uygun bir eşitlemedir gerçek anlamda eşitlik. Bunu bizlerin “Siyasi mahpuslar burada neden yok? Ayrımcılık.” söylemiyle bazı toplumsal vicdani meselelerin dâhil edilmemesi konumuzu bir çelişki olarak ifade edenlere sormak gerekir. Burada bir çelişki değil, ilkeli bir ayırım; hukukilik, eşitlik ilkesinin bizzat varlık nedeni olan etik değerlere sadakat ve bağlılık gereğinin bir talebi söz konusudur çünkü ortada büyük bir mağduriyet, telafisi olmayan büyük bir zarar, devletin bile infaz yasalarıyla, burada biz vekillerin bile aşamayacağı bir vicdani sınır ve eşik vardır. Bu yüzden de devlet, bir yurttaşın başka bir yurttaşla yapmış olduğu suçu değil, gerçek anlamda infaz yetkisi etik ve hukuki olarak sınırsız olmayacak, kendisine karşı ya da tırnak içerisinde “anayasal suç, devlete karşı” diye suç ifade ettiği ancak özünde kimlik, varlık ve inanç meselesi olarak ifade özgürlüğü kapsamında kalan siyasi mahpuslara dönük olarak ancak değerlendirip kullanabilir. Bu yetkisini kullanmamış olması ve ayrımcılık ortaya çıkarmış olması ama bir yandan da eşitlik diye söylemesi asıl çelişkinin ta kendisidir. Burada açıkça yaşanan ayrımcılığı, istisnai infaz rejimini; suçtan, cezadan infaza kadar, siyasi mahpuslara kadar, muhaliflere, gazetecilere, siyasetçilere dönük ortaya çıkan bu infaz rejimini bir bütün olarak kabul etmiyoruz siyasi suç yaratma, siyasi kimliğe göre infaz rejimleri uygulanmasını kabul etmediğimiz gibi.

Bir kez daha altını çiziyorum: İfade edilen, basına verilen demeçlerden azade, biz burada “Covid-19 maddesi tamamen çekilsin.” üzerinden bir propaganda ya da bir siyaset uygulamıyoruz; tam tersine “Bu maddeyi getirerek hata üstüne hata, eşitsizlik üzerine eşitsizlik uyguladınız, bunda devam etmeyin.” diyoruz, gerçekten adalet ve eşitlik sağlayabilecek bir düzenleme getirilmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Aslında asli olan ayrımcılık ise 2020’den bugüne kadar devam ettirilen bu ayrımcılıktaki ısrar, ne hukuku ne eşitliği ne devam eden barış iradesini desteklemekten yoksun bir paket olarak önümüzdedir.

Yine, paketin ya da teklifin 30 ve 32’nci maddeleri erişimin engellenmesi, içeriğin çıkarılması ya da bant aranmasının kademeli olarak mümkün kılınması düzenlemesi. “Önce sustur, engelle, sonra itiraz yolunu aç, alabilirse mahkeme kararından geri al, alamazsa hiçbir şekilde bir engelleme yok.” bakış açısıyla kademeli olarak yasalaştırılıyor ancak biz bunun sansür rejiminin bir yansıma biçimi olacağı kaygılarımızı ilettik. 32’nci madde ne yapıyor biliyor musunuz? Bir internet sitesini, bir haberi ya da bir sosyal medya hesabını tek bir idari kararla erişime kapatabiliyor. Şu an bir formülasyon bulmaya çalışıyoruz “İdari karar olmazsa yargısal karar olur mu?” diye ancak bunun bile basın özgürlüğü kapsamında sakıncaları olduğunu bir kez daha ifade ediyoruz ancak bu da yetmiyor, yine ilgili düzenleme, bant daraltmayla o içeriği fiilen görünmez hâle getiriyor, yargı denetimi sonraya bırakılıyor. Bu yaklaşım 5561 sayılı Yasa’da kurulan sansür rejimini daha da sertleştirecek, daha da genişletecek, daha da belirsiz bir hâle getirecek. Hele ki Türkiye’nin basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü kapsamındaki sicilene baktığımızda, sulh ceza hâkimliklerinin tutuklamadan erişim engeline ilişkin kararlarına baktığımızda meselenin kişilik haklarını korumaktan çok basın özgürlüğünü sansürle güçlendireceği yönüyle bu maddelere de şerhimiz açıktır.

Yine, paketin 21'inci maddesi, ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi suçunu cebir ve tehdit aranmaksızın hukuka aykırı davranışı, tek başına, sınırsız, belirsiz, her türlü hareketi bunun içerisine, kapsama alacak bir şekilde düzenliyor. Bu düzenlemeyi de "Magandaları engellemek istiyoruz." diye getirdiniz. Biz buna karşı değiliz, sıkıntı yok; tam aksine, bu kanunun yaratacağı bir riski de belirtmeliyiz. Bir yürüyüş, bir protesto, bir oturma eylemi, bir açıklama, hatta karşıdan karşıya geçerken kısa süreli yolun kapatılmasını bile idarenin, mahkemelerin takdirine, keyfilğine göre suç sayıp cezalandırabilecek bir meselede, hatta üç yıla kadar bir cezalandırma... Basit bir cezalandırmadan da bahsetmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Bunun daha en başından barışçıl gösteri hakkına bir engel olduğunu düşünüyoruz.

Ceza artırımı yapılan maddeler için tekrar ifade etmek gerekir ki bu ülkenin ihtiyacı olan daha fazla ceza artışı değil gerçek anlamda toplumsal sorunu çözecek, suçu ortadan kaldıracak, eğitimde, adalette, kültürde, siyasalda, gençlik politikalarında, çocuk politikalarının tamamında bütünlüyci, önleyici bir siyasetin, bir yargılama ve hukuk sisteminin kurulması meselesidir. Bu gerçek sorunları, cezaevi sorunlarını, siyasi mahpusların sorunlarını, uzun tutukluluk, adil yargılanma, tüm bu sorunları yok sayıp sadece meseleyi infazda gören rejimi ve yaklaşım biçimini kabul etmiyoruz. Hukuken değil, aynı zamanda toplumsal barış ve çözüm açısından da -açıkça hukuka aykırı- iradenin yok sayıldığını düşünüyoruz. O nedenle, seçici ve geçici düzenlemeler değil, gerçekten adalet ve infaz eşitliğinin sağlanacağı bir paket istiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Van Milletvekili Zülküf Uçar'a ait.

Sayın Uçar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben öncelikle zindanlardaki yoldaşlarımızı ve değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iktidarın son zamanlarda getirdiği yargı paketlerinde hiç değişmeyen bir kural var; kısmi iyileştirme getirdiği her hakkın karşısında bir hak ve özgürlüğü kısıtlanmaktan vazgeçmiyor. Başka bir şekilde ifade edecek olursak, iktidar hukukta da kaşıkla verdiğini maalesef kepçeyle alıyor. Bu yargı paketinde de aynı kuralı devam ettirmiş. Misal verecek olursak, toplumdaki mağduriyetlerden biri olan Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesinde buna ilişkin 2 ayrı maddede düzenleme yaptığını iddia ediyor ama bunu yaparken bir yandan da mülkiyet hakkını sınırlıyor, mülkiyet hakkını müdahaleye açıyor. Hakaret suçlarını cezalandırma rejiminde bir yumuşamaya gittiğini belirtiyor ama aynı düzenlemeyle eşitlik ilkesini ihlal ediyor. İktidar her bir kısmi iyileştirmeye karşılık insanların temel hak ve hürriyetlerinden parça parça kopararak yargı paketleri getirmeye devam ediyor.

Öyle görünüyor ki bizim, iktidara öncelikle şunu anlatmamız gerekiyor: Toplumsal adalet, hukuk ve haklar rejimi sıfır toplamı bir oyun değildir. Bir hakkı hukuka dâhil ederken bir başka hakkı sıfır sıfıra ulaşmak için o hakka saldırmak zorunda değilsiniz, o hakkı ortadan kaldırmak zorunda değilsiniz, toplumun bir kesimi faydalandığında diğer kesimini mahrum bırakmak zorunda da değilsiniz; hukuk

böyle bir şey değil. İktidar bunun farkında olmayacak ki sürekli yurttaşları ayırıp duruyor, hak ve özgürlükleri çatıştırıp duruyor. Tam da bu bağlamda yargı paketinin içeriğine bakmak konuyu daha da açıklığa kavuşturacaktır.

Bakın, on birinci yargı paketi ufku açık bir ayrımcılık barındırıyor. Paket hem mevcut ayrımcılığı sürdürüyor hem de yeni ayrımcılık formları üretiyor. Bakın, 27'nci maddedeki Covid düzenlemesi üzerinden siyasi tutsaklar ile adi tutuklular arasındaki ayrımcılık aynen devam ettiriliyor. Şu an hapisanelerde yüzlerce ağır hasta tutsak var. Çoğunun otuz yılı dolmuş olmasına rağmen paralel mahkeme görevleri yürüten idare ve gözlem kurullarının kararlarıyla çoğunun infazı yakılıyor, maalesef ki zulüm devam ettiriliyor. Daha birkaç gün önce infazı yakılan ağır hasta tutsak Mehmet Sait Yıldırım bunlardan sadece birisi. Mehmet Sait Yıldırım ve onun durumundaki politik tutsakları görmeyen herhangi bir yargı paketinin adalet getirmeyeceği açık ve nettir.

Paket, mevcut olanla da sınırlı kalmıyor, yeni ayrımcılık biçimlerini de ortaya çıkarıyor, hukuka dâhil ediyor. Örneğin, 16'ncı maddede hakaret suçu düzenlenmesinde yurttaşlar ile kamu görevlileri arasında ayrımcılık üretiyor. Oysa hakaret suçunun kamu görevlilerine ayrı bir cezalandırma rejimiyle düzenlenmesi eşitlik ilkesinin açık bir ihlalidir.

Yine, on birinci yargı paketinin başlıca arayışı otoriterleşmedir. Pakette toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin alanı daraltılıyor, internet yayınları sınırlandırılıyor, ifade özgürlüğü kısıtlanıyor.

Özetle söyleyecek olursak, on birinci yargı paketiyle birlikte topluma karşı iktidar mekanizması daha da baskın hâle getiriliyor. Hâl böyle olunca toplum ile hukuk arasında sürekli sürekli bir çatışma oluşuyor.

Şimdi, elimizde çok açık bir veri var. Ne diyor? Son açıklanan istatistiklere göre, Türkiye cezaevlerindeki nüfusun toplam sayısı 35 kentin nüfusundan daha fazla. Yine aynı istatistikler nisan ayından bu yana 30.500 kişinin tutuklanarak cezaevlerine gönderildiğini söylüyor.

Suç ve ceza dengesinin bu kadar yoğun bir şekilde bozulmasını elbette birçok sebeple açıklayabiliriz ancak ilk elden iki ana sebebe odaklanmak gerekiyor. Birincisi, toplumda gelişen suç eğilimi; ikincisi ise hukukun baştan sona yanlış inşa edilmiş olması. Toplumda gelişen suç eğilimi tetikleyen birçok faktör vardır. Bunların en başında yoksulluk geliyor, ayrımcılık geliyor, suçun yoksul mahallelere tahvil edilmesi stratejisi geliyor, uyuşturucu geliyor, ahlaki ve politik toplumdaki, politik yeteneklerden yoksunluk geliyor. Dün daha 12 yaşında olan bir öğrenci okul müdürünü tüfekle vurdu. Bakın, okul müdürü ağır yaralı bir vaziyette. Bu çocuk ve benzeri yüzlercesini buna iten faktörler nedir hiç düşündünüz mü, hiç bunu araştırdınız mı? Bütün bu örnekleri bireyle ilişkilendiren tekil suç psikolojisiyle açıklamamız elbette mümkün değil. Bunun birçok farklı sebebi var ancak benim burada özellikle değinmek istediğim esas konu hukukun yanlış inşa edilmiş olmasıdır. Türkiye'de cezaevlerinin bu kadar yoğun bir şekilde dolmuş olmasının da ana sebebi budur. Bir kere, hukuk sistemi insanca yaşamın olanaklarına uygun şekilde yapılmış değil. Hukuk sistemi, teorisi ve pratiğiyle bir bütün olarak otoriterleşmeyi ve iktidar yapısını korumayı başlıca amaç ediniyor. Yurttaşlar politik ve ahlaki birer özne olarak değil, bir kolektivitenin parçası olarak da değil, bağımsız ve izole edilmiş bireyler olarak tasarlanıyor. Bu hâliyle hukuk, bireyi toplumsal yapıdan, ahlak ve politika olanaklarından yoksun hâle getiriyor. Bu şekilde inşa edilmiş bir hukuk öznesi, karşılaştığı bütün sorunları ya suçla çözmeye çalışır ya da itaat eder çünkü ahlaki kurallarla işleyen bir toplumsal yapının parçası değildir. Oysa birey ve toplum ilişkisi yaşamsal derecede önemlidir, bütün hukuk kuralları da buna göre yapılmak zorundadır. Hukukun birey merkezli kurgusu birçok sorunun da ana kaynağıdır.

Bakın, bir asırdır toplum olarak yok sayılan Kürt halkının hukukta yaşadığı şey de tam olarak budur. Sanki bir Kürt ulusallığı yokmuş gibi; sanki Kürtler bir toplum olarak bir arada yaşamıyor, kendi dilleri, tarihleri, hafızaları, sosyal talepleri ve ihtiyaçları yokmuş gibi; sanki Kürtler de politik yaşama kendi iradeleriyle dâhil olamıyormuş gibi Kürtlüğü yok sayan, Kürt’e dair her şeyi bireye indirgeyen bir hukuk aklı ve mekanizması maalesef ki var.

Bakın, daha üç gün önce bu aklın bir ürünü, bir eksik akıl çıkıp şunu söyleyebildi: “Kürt halkı yoktur, Kürt ulusallığı yoktur, Kürt siyasal özneli yoktur.” diye. Hâlâ çıkıp utanmadan yüz yıl önceki teraneyi tekrarlayabiliyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Buradan kendisine açıkça söyleyelim: Bu akıl bilsin ki sende zerreyimiskal kadar akıl da yoktur. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, Kürt halkı bir bütün olarak Orta Doğu coğrafyasının en politik toplumdur. O şahsa söylüyorum: Çık Van’ın “...”³ mahallesine bir gel, orada bir gez. Van’ın “...”⁴ mahallesindeki gençler siyasal öznellik nedir sana bir göstereyim. Amed sokaklarına git, Amed sokaklarında karşılaştığın her bir birey siyasal öznelin ne olduğunu sana ders olarak anlatsın. Dön bir Rojava’ya bak, dünyaya politik toplum öncülüğünü yapmak nedir Rojava’da sana göstereyim. Git, bütün dünya entelektüellerine sor bakalım politik toplum modeli olarak hangi toplum örnek gösteriliyor, sana orada onu anlatsınlar. Sonra bir de dön, yüzün kalırsa kendine bak, bakalım ne görüyorsun? Politik Kürt aklı karşısında kocaman bir hiçlik.

Şunu herkesin görmesi lazım: Kürt halkı hem sosyolojik hem tarihsel bir gerçeklik hem de politik bir öznedir. Doğal olarak bütün kolektif nitelikler hukukla da tanımlanmak zorundadır. Sorun bireysel haklara sıkıştırılmaz, kolektif talepler bireyler ile bireyselliğe indirgenemez. Bu sebeple, Sayın Öcalan’ın bahsettiği bütüncül hukuk yaklaşımı hayati önemdedir. Bu bağlamda, Kürt halkının hukuka dâhil edildiği bir süreç olarak her türlü yasal ve anayasal düzenleme ve reform yapılmak zorundadır. Hukukun bu şekilde yeniden organize edilmesi demokratik entegrasyon sürecinin de en güçlü kaldıracı olacaktır. Bu aynı zamanda demokratik entegrasyonun mantıksal ve zorunlu bir ön şartıdır çünkü hukukla tanımadığınızı yani yok saydığınız bir toplumun entegre olması da mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uçar, lütfen tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, ben sözlerimi bitirmeden önce, çok temel olan bir hukuki zorunluluğa daha değinmek istiyorum. Bakın, Selahattin Demirtaş hakkında verilmiş olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire kararının üzerinden bir buçuk aydan fazla süre geçti ancak yoldaşlarımız hâlen tutsak. Uygulanan şey hukuk değil rejim olma stratejisidir, uygulanan şey esir tutma hukukudur. Bir an önce hukuka dönün diyoruz. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve Kobani kumpas davasından kaynaklı olarak esir tutulan bütün yoldaşlarımız derhâl özgür olmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar, teşekkür ediyorum.

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'e söz veriyorum.

Sayın Özer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, bugün görüştüğümüz kanun teklifi aslında Türkiye'de yargının hangi siyasal mantıkla ele alındığının ve adalet fikrinin aslında hangi sınırlar içerisine hapsedildiğinin belgelerindendir. O nedenle, bu metni yalnızca maddeler üzerinden tartışmayacağım -zaten gerek de duymuyorum- bugün burada teklifin nasıl bir zihnin ürünü olduğunu ve nasıl bir yargı düzenini tahkim etmeyi amaçladığımı konuşacağım.

On birinci yargı paketi yine torba yasa. Gerçi bakıyorum, teklif sahibi 50 vekil burada yok, bari Komisyona dönerek konuşayım. Milattan önce 98 yılında torba kanun yapmak Roma'da yasaklanmış -biraz okuyun- konunun teklifi ilkesi gereğince yasak. Yani, ne demek? Birbiriyle ilgisi olmayan kanunların aynı anda, aynı yasayla meclis ve senatodan geçmesi yasak. Bu, ne demek? Bu, şu demek: İnsanlık konuyu milattan önce 98'de çözmüş; siz bırakın torbayı, çuvallara doldurup doldurup kanun tekliflerini buraya getiriyorsunuz, getirmeye devam ediyorsunuz yüzlerce kez söylemiş olmamıza rağmen. Neticede, bundan önceki 10 yargı paketine baktığımızda, yargının daha bağımsız, daha tarafsız, daha öngörülebilir hâle geldiğini söyleyebilen var mı? Yok. Buradan dışarı çıkalım, sokağa çıkalım, vatandaşa soralım; kimse adalet düzeninden memnun değil, kimsenin adaletten bir beklentisi kalmamış. Adalet Bakanı ve bir avuç muhterisin dışında bu düzenden memnun olan da yok çünkü sorun, sadece mevzuat eksikliği değil, evet, orada da eksikler var ama sorun, sadece o değil; sorun, yargının siyasal iktidarla kurduğu ilişkinin amacı ve niteliği.

Hiç uzatmadan konulara girelim. Teklifte avukatlık mesleğinin disiplin hükümlerine ilişkin düzenlemeler var ve genel olarak düzenlemeler nitelik ve ağırlığı itibarıyla benzer eylemler, aykırı davranış, toplumun güvenliğini zedelemek, mesleki çalışmalarında hukukla ilgili açıklamalar gibi soyut ifadeler içeriyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarında disiplin cezalarının öngörülebilir, belirli, ölçülü olması gerektiği vurgulanırken bu belirsiz tanımlar disiplin kurullarına sınırsız yorum alanı açıyor. Bu, yargının asli unsuru olan avukat üzerinde baskı, otosansür ve caydırıcılık üretir. Bu hâliyle avukatlar, mesleki faaliyetlerini yürütürken hukuki sınırları kanundan değil karşısındaki otoritenin takdirinden okumak zorunda kalacak. Savunma hukuki bir faaliyet olmaktan çıkıp idari bir risk alanına dönüşecek. Dolayısıyla bu tabloyu yalnızca biçimsel olarak tartışmak aslında en büyük eksiklik olur çünkü bu, aslında avukatlık mesleğine bakışın bir ürünüdür ve bizler, savunma makamına, avukatlara bakışınızı çok iyi biliyoruz. Duruşma salonuna alınmayan avukatlardan tutun da cezaevlerine atıklarınıza kadar hepsini biliyoruz. Tutuklama gerekçelerinde avukatlık faaliyetlerini suçmuş gibi sıralayacak kadar da pişkin bir yargı var, bunu da görüyoruz. Evet, en başta Ekrem İmamoğlu'nun avukatı Mehmet Pehlivan'dan bahsediyorum, mesleğini onuruyla, haysiyetiyle, bir adım geri atmadan icra eden Avukat Mehmet Pehlivan. Yaşadığı süreç savunma makamının nasıl baskı altına alındığını açık biçimde gösterdi. Davet üzerine adliyeye giden ve ifadesini veren bir avukatın kaçma şüphesi gerekçesiyle tutuklanmasının, tutuklanma gerekçesinde de avukatlık faaliyetlerinin yazılmasının hukukta izahı yoktur, kimse bunu anlatamaz, kimseye anlatamazsınız. Mesleği hakkıyla yapan bir hukukçuyu salt savcının hayal dünyasında ürettiği, çekememezliğinden ürettiği iddialarla kuyu tipi hücrelere kapatan bu düzen bugün bize avukatlık etiğinden, avukatlık mesleğinin disiplininden

bahsedemez. (CHP sıralarından alkışlar) Hakkında ifade veren iftiracı beyanlarının yalan olduğunun ispatlanmasına rağmen hâlâ tutukluluk hâlinin devam etmesini, iddianamede bakın, dikkat edin, kendisine ait bölümün özellikle kırmızı renkle yazılarak hedef gösterilmesini hiçbir yargı paketiyle düzeltemezsiniz, açıklayamazsınız. Burada çok sayıda hukukçu milletvekili var demek isterdim ama kanun teklifi sahibi milletvekilleri dahi burada yok. Her ne kadar bir kısmının hukuk nosyonundan şüpheli olsam da daha önce iddianame gördüklerini düşünüyorum. Şimdiye kadar hiç böyle iddianame gördünüz mü bilmiyorum. Özellikle avukata ilişkin alanların kırmızı renkte yazıldığı bir örnek gösterebilir misiniz, hiç sanmıyorum. Buyurun, bakın, kendi gözlemlerinizle görün, tecrübe edin, siyah yazılarla gelmiş, gelmiş, konu Mehmet Pehlivan’a gelmiş kırmızı yazılarla devam ediyor, iddianamede hedef gösteriliyor kırmızı yazılarla ve devamında siyah yazıyla devam ediyor. Tabii, bu durumun ne ifade ettiği aslında belli, avukatlara verilen mesaj son derece net, diyorlar ki: “Bu tür dosyalar da savunma yapmanın bir bedeli vardır ve biz size bu bedeli ödetiriz.” Tıpkı Ekrem İmamoğlu davalarında müesses nizama değil, hukuka uyan hâkim ve savcılar çeşitli yerlere sürerek verdiğiniz mesajlar gibi burada da avukatlara verilen mesajlar net. Ama bunların hepsi nafile çabalar. Avukat Selçuk Kozağaçlı öğrencilerin, işçilerin, emekçilerin avukatı, sekiz yılı aşkındır cezaevinde. Neden? Çünkü sizin ve sizin sermayedarlarınızın canını sıktı, sizin sisteminize boyun eğmedi, hak savunuculuğuna devam etti hatta dün cezaevinden yazdığı mektubunda durumu şöyle özetliyor: “Bana sorarsanız, devrimcilik belli bir şeyi yapmakla değil her şeyi belli bir şekilde yapmakla ilgili. Devrimci avukatlık yaptığım için hapisteyim, onu da bilerek isteyerek seçtim.” Şimdi biraz daha iyi anladığınızı düşünüyorum, bu çabalar nafile çabalar. (CHP sıralarından alkışlar) Yargı paketinizin, aslında nasıl bir düzenin, nasıl bir zihniyetin ürünü olduğunu ve bizim neden ürüne karşı olduğumuzu da zaman size gösterecek.

Yine, Avukat Can Atalay; mesleği avukatlık, görevi milletvekilliği olan Can Atalay hâlâ cezaevinde. Sizin iktidarınız ve yargınız, Anayasa Mahkemesi kararlarını uygulamamakta direniyor. Can Atalay gibi, Tayfun Kahraman, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ; biz her kürsüye çıktığımızda, tarihe not düşmek adına, sizlere bu hususları hatırlatmaya devam edeceğiz tıpkı Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcısı hukukçu Feti Yıldız’ın, iktidar ortağı olan sizlere zaman zaman hatırlattığı gibi. Ne demişti Feti Bey: “Tutuklama değil adli kontrol, gizli tanık beyanları hükme esas alınamaz.” demişti. “Ağır hastalığı olanları sürekli cezaevinde tutmak demokratik değildir.” demişti. “Adaleti sağlamak bir söylem değil eylem meselesidir.” Buyurun, sağlayın adaleti, elinizi kolunuzu bağlayan mı var, tutan mı var? Yok ama sağlamıyorsunuz. Bakın, demokrasi ve adalet, pazar günü yazılarımla değil eyleme geçmekle düzelir ve o eylem, daha fazla cezaevi yapmak, daha büyük, dev adliye binaları yapmak değildir; adalet, demokratikleşmeyi pazarlık konusu gibi değerlendirmekle değil demokrasiyi topyekûn, her alanda var etmekle gerçekleşir.

Bakın, saray entrikaları ülkeyi gerçekten bir cehenneme çeviriyor hem de tek adresten: İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı. Damat mı, evlat mı; Fidan mı, Akın mı; “Meşe” mi, “İlke” mi yoksa bu sefer “kanarya” mı diye izlerken bir de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı üzerinden hem iktidar hesaplarını hem iktidar içindeki dar kliklerin birbirini tasfiye hesaplarını izler olduk. Siz de iktidar milletvekilleri olarak bizlerle birlikte izliyorsunuz. Yargı artık devletin temel direği olmaktan çıkmış, saray koridorlarındaki güç kavgalarının en keskin giyotini olmuştur, adınız gibi biliyorsunuz. Bir taraf diğer tarafın altındaki halıyı çekerken yargıyı sopa olarak kullanıyor, temiz eller ambalajı giydirerek bu durumları halka pazarlıyorsunuz. Ama aslında pazarladığınız, kendinize bile itiraf etmediğiniz, yirmi üç yılın sonunda ülkeyi içine soktuğunuz ve aslında sonuna gelindiğini de bildiğiniz bu çürümüş düzen, başka hiçbir şey pazarlamıyorsunuz. Tarihin yanlış tarafında yer almanın mahcubiyeti bakın hiçbir

mahcubiyete benzemez. Bunu hep birlikte yaşayacağız ve hep birlikte göreceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Kendi içinizdeki kavgayı da bu ülkenin geleceğini de devletin adliyesi üzerinden yürütmekten artık vazgeçin, adalet sizin fraksiyon savaşlarınızın oyuncağı değildir. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ağustos ayından beri yaklaşık 30 soruşturma başlattı bahislerden kapalı çarşısına, televizyon kanallarından holdinglere, hatta Merkez Bankasına kadar. Bu kadar operasyonun finansla, parayla ilgisinin olması sizce gerçekten tesadüf mü ya da gözüaltına alınan, ifadeleri, görüntüleri servis edilen soruşturmalar size de seçilmiş soruşturmalar gibi gelmiyor mu? Kimlerin kimlere yakın olduğuna bakıldığında operasyonların yapılmadığı, âdeta operasyonların çekildiği gerçekten anlaşılmıyor mu? Adalet Bakan Yardımcılığından Lüksemburg’a, oradan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına uzanan kariyerin gerçekten temiz eller operasyonu yaptığını düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

TURAN TAŞKIN ÖZER (Devamla) - Tamamlayayım.

Âdeta her noktası -özellikle söylüyorum- milyon dolarlık bir senfoniye hep birlikte dinliyoruz, izliyoruz. Bu kadar gizli tanık bir anda nasıl türedi? Ya, Allah aşkına, yıllardır bu gizli tanıklar neredeydi? İBB iddianamesi çıktı, bir anda bir gizli tanık patlaması oldu, yazık! Meclisin Genel Kurulunda kanunlar tartışılırken dışarıda hukuk katlediliyor, yazık; sessiz kalıyorsunuz, yazık!

Yargı bağımsızlığı yalnızca kürsüden dile getirilen bir temenni değildir arkadaşlar. Biz bu Mecliste yargının siyasallaşmasına karşı durmakla hepimiz yükümlüyüz. Bu sorumlulukla bu kanun teklifine karşı olduğumuzu ifade ediyor, altını çize çize Meclisi daha ağır bir yargı krizinin parçası olmamaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.17

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

247 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a söz veriyorum.

Sayın Başarır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; infaza gelmeden önce, saatler önce asgari ücret açıklandı. Sadece, 86 milyona bir Cumhurbaşkanı Yardımcısının, bir de Ulaştırma Bakanının "tweet"ini paylaşmak, anlatmak istiyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Asgari ücretlileri infaz ettiler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Cevdet Yılmaz yüzde 27'lik asgari ücreti şöyle açıklıyor "2026'da enflasyon yüzde 20'nin altına düşeceği için -öngörülen enflasyon- böyle belirledik." diyor. Ulaştırma Bakanı "Yap-işlet-devret modeliyle yapılan otoyollardaki artışı mevcut enflasyona göre yapıyoruz." diyor. Yani otoyollara, yollara zammı yüzde 31 olarak belirlenen TÜİK'in enflasyonuyla yapacaksınız; milyonlarca işçiye zammı yüzde 20'nin altına düşeceği öngörülen enflasyonla yapacaksınız. Yazıklar olsun! Gerçekten yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar) Yani bu ülkenin işçisi, halkı yılbaşından önce böyle bir rezaleti hak etmiyor.

Geliyorum adalete; 2025'te en çok duyduğumuz söz "Türkiye bir hukuk devletidir." oldu ama değil arkadaşlar, maalesef ki değil. Bakın, 2025'te utanç verici soruşturma ve kovuşturmalarla karşı karşıya geldik. Maalesef ki masumiyet karinesi ayaklar altına alındı. Düşünün, Silivri Cezaevini düşünün; Cumhurbaşkanı adaylığı muhtemel, Cumhurbaşkanı adaylığı yapmış 3 siyasetçi tutuklandı; 1'i tahliye oldu, 2'si cezaevinde. Ümit Özdağ, Zafer Partisinin Genel Başkanı tutuklandı, tahliye oldu. Selahattin Demirtaş AİHM kararlarına rağmen hâlâ cezaevinde ve adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu cezaevinde. Anayasa Mahkemesi kararına rağmen Can Atalay cezaevinde. Belediye başkanlarımız, seçilmiş belediye başkanlarımız cezaevinde. Ve Adalet Bakanı günde 3 kez "Türkiye bir hukuk devletidir." diyor; değil işte, değil!

Bakın, niye masumiyet karinesi diyorum? Bir sefer, bu dosyalar, bu soruşturmalar gizli yürütülüyor güya ama seçtikleri, yazdıkları senaryoya uygun birçok bilgiyi havuz medyasıyla paylaşıyorlar. Daha iddianame çıkmadan yalan yanlış birçok bilgiyi televizyonlarda tartışılırken gördük. Bundan rahatsız olan bir Emniyet, Adalet Bakanı, adalet sistemi yok bu ülkede, yok! (CHP sıralarından alkışlar)

Dünyanın hiçbir ülkesinde, üçüncü dünya ülkelerinde bile deliller toplanmadan insanlar tutuklanmaz. İBB dosyası, Beşiktaş dosyası, siyasi dosyalara baktığımız zaman, mahkeme kararıyla bir iletişim tespit tutanağı, konuşmalar, suç içeren konuşmalar, mesajlar yok; banka hesaplarında suç

konu olabilecek para yok; teknik, fiziki takipte iddia edilen müteahhitler ya da “suça konu” dedikleri olaylarla ilgili bir video, kayıt yok; MASAK raporlarında bu olaylara ilişkin somut hiçbir şey yok. Niye tutukluyorsunuz insanları kardeşim? Soruyorum ya, niye tutukluyorsunuz insanları?

Kamu zararı, 160 milyar... Ya, bir kamu zararı varsa, bunu ortaya koyuyorsan idare mahkemesine kadar gider, gerçekten bir kamu zararı varsa da o belediye başkanına bu rücu edilir ama bunların hiçbirini yapılmadan ortaya bir kamu zararı koyup 160 milyarı sanki belediye başkanları almış gibi göstermek utanç verici bir olay. İşte, algı buradan başlıyor. “Somut delil” diye bir kavram yok, insanları cezaevine attın, insanları tehdit ettin “Burada çürüyeceksin.” dedin; hayatında cezaevi görmemiş iş insanları mal varlığını kaybetme korkusuyla saçma sapan ifadeler verdi. Gizli tanık ve bu ifadeler dışında dosyada somut bir delil yok.

Geliyorum bazı isimlere; bakın, Sayın Zeydan Karalar, asla ve asla suçlu değil ama velev ki suçlu olduğunu düşünüyorsunuz; yahu, alt sınırı dört yıl ve birazdan, belki yarın oylayacağımız bu infaz yasasında bir gün yatarı yok. Neden Zeydan Karalar hâlâ tutuklu arkadaşlar, neden? Buna benzer bir sürü isim var dosyada. 100’ün üzerinde ismi tutukladınız. Sulh ceza mahkemelerinin hiçbirisi tahliye kararı vermedi, mahkemesi tensipte dosyayı inceledi, onlar da vermedi. Neden? Siyasi dosyalar olduğu için. Bu yüzyılda bu yakışmıyor, ülkeye yakışmıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ülkeden sürekli bir sermaye akışı var, insanlar kaçıyor. Neden? İnsanların can güvenliği, mal güvenliği, hukuk güvenliği maalesef ki yok çünkü bir kararla tutuklamalar olabiliyor.

Bugün bir grup önerisi verdik. Fatih Altaylı YouTube’da bir yayın yaptı, herhâlde 3 milyon kişi izledi. İzleyen 3 milyon kişiden birisi Cumhurbaşkanını tehdit ettiği hissine kapılmadı ama önce İletişim Başkanlığı yüz binlerce “tweet” attı, adamı bir anlamda fişledi, ondan sonra ne oldu? Tutuklandı. Aylarca süren duruşma, dört yıl altı ay ceza verildi ve tahliye edilmedi. Hepinizin vicdanına sesleniyorum: Fatih Altaylı, Cumhurbaşkanını tehdit edebilir mi ya? Onun yayını mı tehdit yoksa Cumhurbaşkanına hakaret suçunun kamuda böyle kullanılması mı bu toplum için tehdit? Soruyorum arkadaşlar, soruyorum! (CHP sıralarından alkışlar) Enver Aysever, o da tarihten bir alıntı yapıp bir yayın yaptı -sağlık problemleri var- nerede? Cezaevinde.

Geliyorum Muhittin Böcek’e; bu adam akciğeri dışarıda yaşadı aylarca; “Öldü, ölecek.” deniliyordu; milyonların duası, doktorlar ve hekimler sayesinde yaşadı; bugün cezaevinde.

Şimdi, şike, bahis soruşturmasında hakem Ahmet Çakar’ı aldınız; güzel. Kalp spazmı geçirdi ve hemen tutuksuz yargılanmasına karar verildi ki doğru bir karar. Ya, kalp spazmı geçirdiği için Ahmet Çakar serbest kalabiliyor -çok ciddi iddialar var hakkında- neden Muhittin Böcek cezaevinde arkadaşlar; hiç mi korkmuyorsunuz, böyle adalet olur mu ya? (CHP sıralarından alkışlar) Allah aşkına, insanların mal varlığına bu kadar kolay, delilsiz nasıl el koyabiliyorsunuz arkadaşlar? Bakın, elli yıl anadan-babadan çalışan şirketler, iş adamları; adamlar bir imzayla sokakta kalıyor. Sorsalar “On yıl yatarım, ben malımı niye vereyim, alın terim.” der ama maalesef ki o kadar kolay bir şekilde bunlar yapıldı ki.

Ve geldik, bugün infazı konuşuyoruz. Ne olacak? 50 bin kişi çıkacak ama CMK’nin 100’üncü maddesi, tutuklama nedenleri bu kadar keyfi, hukuksuz kullanılırsa altı ay sonra o cezaevleri yine dolar arkadaşlar. Burada gerçeği konuşalım. Gelin, bir adalet mevzusu varsa, tartışacak tutuklama nedenlerini sınırlandıralım. Keyfi bir şekilde tutuklayıp aylarca orada tutan hâkim ve savcıya beraat eden yurttaşların tazminatını yükleyin bakalım, rücu edin; hangisi tutabilir ya? Ne hakla tutuyorsun?

O yüzden, burada, ben, arkadaşlarımız, muhalefet artık adaleti konuşmaktan yorulduk; adaletsizliği anlatmaktan yorulduk, hukuksuzluğu anlatmaktan yorulduk, bunları söylediğimiz zaman suçlu olduk. Bakın, şu sıraların en arkasında Tuncay Özkan oturuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Başarır, lütfen tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Eğer ki idam cezası olsa onu belki asmıştınız ya. O gün bunları söylediğimiz zaman siz bizi suçluyordunuz, gülüyordunuz, görmüyordunuz ama ne oldu? Aslanlar gibi orada oturuyor, milletvekili! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bugün de aynı şeyi söylüyoruz arkadaşlar; utanacaksınız, bu yapılanlardan mahcup olacaksınız, bu yapılanlar sizi toplumda, tarihte küçük düşürecek. Siyaset kurumu olarak sorumluluk alın; gelin, bu tutuklama rezaletine; gelin, bu tutuklamanın yarattığı toplumdaki endişeye hep beraber son verelim. Yeni yılda ilk iş olarak tutuklama ve nedenlerini tekrar düzenleyelim. AİHM kararları uygulansın, Anayasa Mahkemesi kararları uygulansın.

Bakın, Şentop aylar sonra Can Atalay olayında ne diyor: “Keşke, Anayasa Mahkemesine uysaydık.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Veriyor musunuz?

BAŞKAN - Bitti, bir dakika da verdim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Son sözüm, toparlıyorum.

BAŞKAN - İstisna olunca sıkıntı çıkıyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Son cümlelerim...

BAŞKAN - Hadi son cümle, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Şimdi, bunu biz başarabiliriz, siyaset kurumu başarabilir. Burada tabii tartışacağız, burada tabii çok sert tartışmalar geçecek ama bunu yapmazsak tarih bizi affetmeyecek. Mustafa Şentop gibi aradan iki yıl geçtikten sonra günah çıkartacağımıza günah işlememeyi öğrenelim, ah almayalım. (CHP sıralarından alkışlar) Her şeyi verebilirsiniz, parayı verebilirsiniz ya da özür dileyebilirsiniz ama cezaevinde geçen zamanın telafisi yok, buna hiçbirimiz izin vermeyelim. 2026’da da “Adalet, adalet adalet!” demeye hep beraber devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Mustafa Arslan’a ait.

Sayın Arslan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda “on birinci yargı paketi” olarak bilinen Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’miz üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, “adalet” insanlık tarihinin en kadim kavramlarından biri olarak kişilerin haklarının korunmasını, toplum düzenini ve devletin meşruiyetini sağlayan en temel değerdir. AK PARTİ hükümetleri döneminde, hukuk devletinin tesisi, adil ve etkin bir hukuk sistemi için her konuda, gerek aksayan yönlerin iyileştirilmesi gerekse sistemin daha hızlı ve etkin bir şekilde çalıştırılabilmesi

amacıyla kanun seviyesinde yapılması gereken düzenlemeler zaman içerisinde vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. Kuşkusuz, bundan sonraki süreçte de bu doğrultuda çalışmalarımızı kararlılıkla yürüteceğiz.

Kıymetli milletvekilleri, katılımcı bir anlayışla, uygulayıcı hâkim ve savcıların, baro temsilcilerinin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşları ile birçok paydaşın görüşü alınarak Adalet Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 23 Ocak 2025 tarihinde açıklanan 4'üncü Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde "Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı" hedefi doğrultusunda, hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi vizyonu ön plana çıkarılmıştır. Önceki reform belgelerinin devamı ve tamamlayıcısı durumunda olan, 2025-2029 dönemini kapsayan ve 5 amaç, 45 hedef, 264 faaliyetin yer aldığı yeni Yargı Reformu Strateji Belgesi'yle, yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının daha da güçlendirilmesi, hukuki güvenliğin kuvvetlendirilmesi, yargılamaların makul sürede tamamlanması, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sisteminin oluşturulması, yargılama usullerinin sadeleştirilerek verimliliğin artırılması, yargıya ilişkin güven ve memnuniyetin yükseltilmesi, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarının yaygınlaştırılması, ceza adalet sisteminin etkinlik ve caydırıcılığının tahkim edilmesi hedeflenmiştir. 4'üncü Yargı Reformu Strateji Belgesi esas alınarak hazırlanan kanun teklifimizde, insan hayatına doğrudan dokunan düzenlemeleri hayata geçirmeyi öngörüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özenle hazırladığımız bu kanun teklifi, 12 farklı kanunda değişiklik ve düzenleme öngörmekte, yürütme ve yürürlük dâhil toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Teklifte, infaz adaletinin sağlanması başta olmak üzere suç işlenmesinin önlenmesi, caydırıcılığın sağlanması, trafik düzenini bozan eylemlerle daha etkin mücadele edilmesi, kişilerin trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanması, toplumsal huzurun güçlendirilmesine yönelik çok önemli düzenlemeler yer almaktadır. Şimdi, sizlere teklifte yer alan düzenlemelerle ilgili olarak bilgiler vermek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, suç örgütleriyle mücadele hukuk devleti ilkesinin ve toplumsal huzurun sağlanması açısından hayati öneme sahiptir. AK PARTİ olarak iktidara geldiğimiz günden bugüne kadar organize suç yapılarıyla kararlı, kesintisiz ve çok boyutlu bir mücadele yürütmekteyiz. Yürüttüğümüz çalışmalarla suç örgütlerinin oluşumunu, finansmanını ve faaliyet alanlarını hedef alan yasal düzenlemeleri hayata geçirdik. Ceza mevzuatının güncellenmesi, suçtan elde edilen gelirlerin müsaderesi ve yargı süreçlerinin hızlandırılması bu çalışmaların temel başlıklarıdır. Hedefimiz, vatandaşlarımızın adalete olan güvenini pekiştiren, suç örgütlerine asla alan tanımayan bir hukuk düzenini kalıcı hâle getirmektir. Bizler, gençlerimizin suç örgütlerinin gölgesine teslim olmaması için bu zamana kadar ne gerekiyorsa yaptık, yirmi üç yıl boyunca suç örgütlerine karşı yürüttüğümüz kapsamlı mücadeleyle birçok örgütü birer birer çöktük, bu konudaki mücadelemizi kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz. Bugün çetelerin, başta gençlerimiz olmak üzere, vatandaşlarımıza yönelik toplumsal huzur ve güvenliği bozucu faaliyetler içerisinde olduklarını görüyoruz.

Teklifle, suç örgütleriyle mücadele bakımından önemli düzenlemeler gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda, Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarısından 1 katına kadar artırılması kabul edilmektedir. Ayrıca, örgüt kurmak, yönetmek, örgüte üye olmak suçlarının hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmaktadır. Buna göre, örgüt kurma ve yönetme suçunun cezası beş yıldan on yıla, örgüt üyeliği suçunun cezasının üst sınırı da beş yıl

hapis cezası olarak belirlenmektedir. Ayrıca, örgütün silahlı olması hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır. Dün olduğu gibi bugün de kararlılıkla hareket edeceğiz ve suç çetelerinin başını ezmeye devam edeceğiz, bundan kimsenin şüphesi olmasın.

Değerli arkadaşlar, teklifle suç işlenmesinin önlenmesine, toplumsal huzurun güçlendirilmesine ilişkin önemli düzenlemeler yapıyoruz. Son yıllarda, insanların toplu olarak bulundukları yerlerde ateşli silahlarla veya ses ve gaz fişeği atan silahlarla ateş edildiği, insanların yaralandığı, hayatını kaybettiği müessif olayların arttığı görülmektedir. Bu sorumsuz davranışlar nedeniyle masum canlar yitirilmekte, ocaklar sönmektedir. İnsanların mutlu günlerinde havaya ateş açılması bizim geleneğimizde yoktur. Biz, insanların sevinçlerinin başkalarının acılarına neden olmasını istemiyoruz. Bir anlık dikkatsizlik, telafisi mümkün olmayan ağır sonuçlara neden olmaktadır. Bu manada, kademeli bir düzenlemeyle ateşli silahlar ile ses ve gaz fişeği atan silahlar arasında derecelendirme yapılmış, önceki düzenlemeye göre cezalar artırılmıştır. Ateşli silahlarla meskûn mahalde ateş edilmesi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır; aynı fiilin ses ve gaz fişeği atan silahlarla işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilecektir. Bu suçun düğün, nişan, asker uğurlaması gibi kişilerin toplu olarak bulunduğu yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek cezanın yarı oranında artırılması öngörülmektedir. Bu nitelikli hâl bakımından seri muhakeme usulünün uygulanmayacağı ve doğrudan kamu davası açılacağı kabul edilmiştir.

Hukuka aykırı bir davranışla bir aracı durduran veya hareket etmesini engelleyen kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülmektedir. Son günlerde trafikte çıkan tartışmalar, ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesine ve durmasına neden olan eylemler hem trafik güvenliğini tehlikeye sokmakta hem de kişilerin yaralanmasına, ölmesine neden olmaktadır. Teklifimizde trafikte yol kesme müstakil suç olarak düzenlenmekte ve bu fiiller bakımından ağır yaptırımlar belirlenmektedir. Böylelikle kişilerin can ve mal güvenliğine kasteden şehir eşkıyalarının trafikteki saldırganlık fiilleri bakımından caydırıcı cezalar verilmesini sağlıyor, vatandaşımızın bizar olduğu bir sıkıntıyı daha çözüyoruz.

Trafikte çıkan araç sayısında yaşanan ciddi artışlar, kişilerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranışlarıyla yaşanan kazalar sonucu olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Teklifte taksirle yaralama suçunun ceza miktarları artırılmak suretiyle kişilerin davranışlarını gerçekleştirirken gerekli dikkat ve özeni göstermelerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Buna göre suçun basit hâlinin cezası dört aydan iki yıla kadar, birden fazla kişinin yaralanmasına neden olma hâlinde verilecek ceza dokuz aydan beş yıla kadar hapis olarak belirlenmektedir.

Son yıllarda artan kiralık araçların geri getirilmemesi, parçalarının değiştirilmesi veya suçta kullanılması gibi eylemler nedeniyle oluşan mağduriyetlerin ve suçla mücadeledeki zafiyetin önlenmesi amacıyla güveni kötüye kullanma suçunun konusunun motorlu kara, deniz veya hava taşıtı olması hâlinde verilecek cezanın bir kat artırılması sağlanmaktadır. Bu suç bakımından iki yıldan on dört yıla kadar hapis cezası verilebilecektir. Yeni getirilen bu nitelikli hâl bakımından uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı kabul edilmiştir.

Kıymetli milletvekilleri, teklifle vatandaşımızın canını yakan dolandırıcılık eylemleriyle daha güçlü bir şekilde mücadele edilmesi ve bu eylemlerin önlenmesi bakımından bilişim suçları ile mobil hatlara yönelik düzenlemeler yapıyoruz. Bu kapsamda, bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenen suçlarda ilgili banka hesabının kırk sekiz saate kadar banka ve finans kuruluşları

tarafından askıya alınmasına imkân tanınmaktadır. Akabinde, adli merciler tarafından ilgili menfaate Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 128'inci maddesinde belirtilen rapor alma şartı aranmaksızın el konulabilecektir.

Elektronik ödeme kuruluşlarının fotoğraf, yüz tanıma veya parmak izi gibi biyometrik yöntemlerle ya da elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle doğrulama yapmadan hesap açamayacağı kabul edilmektedir. Yine, GSM aboneliğinin ancak çipli kimlik kartı gibi elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle yapılabilmesi öngörülmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısına ilişkin sınırlama getirmesine imkân tanınmaktadır. Belirlenen sayıdan fazla mobil haberleşme hattı kullanıldığı tespit edilen cep telefonlarına elektronik haberleşme hizmeti verilmeyecektir.

Ölen ve tüzel kişiliği sona eren kişiler ile ülkeyi terk eden yabancılara ait telefon hatlarının üç ayda bir periyodik kontrollerinin yapılarak aktif olmayanların kullanıma kapatılması yönünde operatörlere yükümlülük getirilmektedir. Yabancı uyruklu gerçek kişilere özgü numara tahsis ve kullanımının sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Getirilen hükümlere aykırılık durumunda GSM operatörlerine ve ilgili işletmelere idari para cezası verilmesi öngörülmektedir.

Dolandırıcılık, hırsızlık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarında kullanıldığı tespit edilen telefon hatlarının şebeke bağlantıları kesilebilecektir.

Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenilen bilgi ve belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmemesi hâlinde banka ve finans kuruluşları ile hat operatörlerine idari para cezası verilmesine imkân tanınmaktadır.

Kişilerin abonelik kayıtlarının güncellenmesi, telefon hatlarını kendi üzerlerine almalarıyla hatların kapatılmasından kaynaklı olarak çıkabilecek mali külfet hat sahiplerine yansıtılmayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifle ayrıca Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla da bazı düzenlemelere yer verilmektedir.

Yüze karşı ve gıyapta hakaret suçlarının ön ödeme kapsamına alınması sağlanmaktadır. 7531 sayılı Kanun'la daha çok sosyal medya üzerinden işlenen hakaret suçları ön ödeme kapsamına alınmıştı, Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili değerlendirmesi oldu; biz de bu doğrultuda, hâlihazırda ön ödeme kapsamında bulunan sesli, yazılı ve görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçları gibi yüze karşı ve gıyapta hakaret suçunu da ön ödeme kapsamına alıyoruz. Uzlaştırmanın sağlandığı mevcut dosyalar bakımından ön ödeme hükümleri uygulanmayacak, uzlaştırmanın sağlanmadığı mevcut dosyalar ön ödeme hükümleriyle sonuçlandırılacaktır.

Erişimin engellenmesi veya içeriğin çıkarılması düzenlemeleriyle ilgili olarak 5651 sayılı Kanun'da düzenleme yapılmaktadır.

Avukatların disiplin hükümlerinde hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik sağlanmaktadır. Anayasa Mahkemesi Avukatlık Kanunu'nun 134 ve 135'inci maddelerini iptal etmişti, Türkiye Barolar Birliğinin görüşleri doğrultusunda yıllardır devam eden uygulamalar ve meslek kuralları esas alınarak hangi fiillere hangi yaptırımların uygulanacağı kanun seviyesinde açıklığa kavuşturulmaktadır. Ayrıca, disiplin hükümleri bakımından tekerrür ve zaman aşımı konularında ayrıntılı düzenlemeler yapılmaktadır.

Kamu İhale Kurumuna itirazın yapılan şikâyet başvurularında başvuru bedelinin haklılık durumuna göre başvuru sahibine iadesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Kıymetli arkadaşlar, teklifte uygulamadaki bazı sorunların çözümüne yönelik düzenlemeler de bulunmaktadır. Bu kapsamda, Türk Ceza Kanunu’nun 158’inci maddesinde düzenlenen dolandırıcılık suçlarının yargılamalarının ağır ceza mahkemeleri yerine asliye ceza mahkemelerinde görülmesi sağlanmaktadır. Böylelikle, ihtisaslaşmanın sağlanması suretiyle bu suçlara ilişkin yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması ve bu suçlarla daha etkin mücadele edilebilmesi öngörülmektedir. Kovuşturma aşamasına geçmiş mevcut nitelikli dolandırıcılık dosyalarına ağır ceza mahkemelerince bakılmaya devam edilecektir.

Suç işleyen akıl hastalarının rehabilite olmadan toplum hayatına katılmalarını engellemeye yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, kısmi akıl hastalarının mahkûm oldukları cezalarını ceza infaz kurumunda infaz etmeleri, ayrıca bu kişiler hakkında akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenmesi kabul edilmektedir. Tam akıl hastalarını tedavi ve koruma amacıyla sağlık kurumunda geçirecekleri sürelerin belirsiz ve çok kısa olması nedeniyle bu sürenin ağırlaştırılmış müebbet hapis ve müebbet hapis cezasını gerektiren suçlar bakımından bir yıl, üst sınırı on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlar bakımındansa altı aydan az olamayacağı kabul edilmektedir.

Bölge adliye mahkemelerinin bozma yetkisinin kapsamı genişletilmektedir.

İhalenin feshini talep etme hakkının kötüye kullanılmasını engellemek amacıyla İcra İflas Kanunu’nda sayılan kişiler dışında ihalenin feshinin talep edilmesi hâlinde mahkemenin bu talebi dosya üzerinden ve kesin olarak reddedeceğine, ayrıca harcın veya teminatın hiç yatırılmadan ya da eksik yatırırlarak ihalenin feshinin talep edildiği durumlarda da mahkemece verilecek kesin süre içerisinde harcın veya teminatın ikmal edilmemesi hâlinde talebin kesin olarak reddedileceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Borçlunun bazı yakın akrabalarıyla yaptığı ve aksinin ispatına imkân verilmeksizin bağışlama olarak kabul edilen ivazlı tasarrufların aksinin ispatına imkân verecek şekilde düzenleme yapılmaktadır.

Zorunlu genel sağlık sigortası prim borçlarını ödeyemeyen vatandaşların kamuya olan borç yüklerini hafifletmek ve sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla 2016 yılı öncesine ilişkin genel sağlık sigortası prim borç asıl ve ferilerin tahsilinden vazgeçilmesi sağlanmaktadır.

Esnaf ve sanatkârlarca üretilen mal ve hizmetlere ilişkin fiyat tarifelerinin ve sürelerinin belirlenmesi ile uzlaşma komisyonun teşekkülü ve değerlendirme sürecine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Hepinizin bildiği üzere, 2020 yılında başlayan pandemi nedeniyle ceza infaz kurumlarında oluşabilecek risklere karşı tedbirler alınmış ve bazı infaz düzenlemeleri yapılmıştır. Yine, 2023 yılında İnfaz Kanunu’nda yapılan düzenlemeyle 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülere daha erken açığa ve denetimli serbestliğe ayrılma bakımından bazı imkânlar tanınmıştır. Halk arasında “Covid-19 düzenlemesi” olarak bilinen bu düzenleme bazı eleştirilere maruz kalmıştır. Şöyle ki: Aynı tarihte işlenmiş olsa bile yargılamanın hızlı yapılması sonucunda cezası kesinleşerek cezasının infazına başlanan kişiler bu düzenlemeden faydalanmış, cezaevinde olmayanlar faydalanamamıştır. Teklifte, infaz adaletini sağlama adına Covid-19 düzenlemesini oluşturan mağduriyetleri giderecek şekilde yeniden ele alıyoruz. 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yararlanabildiği daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma veya denetimli serbestliğe ayrılma düzenlemesinden 31/7/2023 tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle

hükümlü olanların yararlanabilmesi sağlanmaktadır. Buna göre, 31/7/2023 tarihi ve öncesinde işlenen suçlar nedeniyle üç yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılabilme, üç yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılabilme imkânı tanınmaktadır.

Teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.
(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Şimdi şahısları adına ilk söz, Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı'ya ait.

Sayın Kırçalı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamuoyunda “on birinci yargı paketi” olarak bilinen Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla, hürmetle selamlarım.

Adalet devletin temelidir. Güçlü devlet güçlü hukukla, güçlü hukuk ise hızlı, erişilebilir ve güven veren bir yargı sistemiyle mümkündür. Geçmişten bugüne isimleri tarihe altın harflerle kazınan devlet yöneticilerine, mücadele insanlarına baktığımızda hepsinin de en başta gelen vasfının adalet konusundaki hassasiyetleri olduğunu görmekteyiz. İnsanlığa ışık tutan filozofların önemli bir kısmı da adaleti erdemlerin en şerefli, milletlerin gıdası olarak tarif etmektedir. Bizler de yirmi üç yıldır güven veren ve erişilebilir bir adalet sisteminin tesisi için Anayasa'dan yasalara, kurumsal işleyişten personel yapısına ve özlük haklarına kadar pek çok reforma imza attık ve yeni düzenlemelerle adalette reform sürecini kesintisiz sürdürmeye devam ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, adalet, insanlığın varlığı ve geleceği için bu kadar önemliyken günümüzde dünyanın dört bir yanından zulüm altında inleyen mazlumların, mağdurların, gariplerin feryatları yükselmektedir; adalet talebi, dünyanın en ücra köşelerine kadar tüm toplumların bünyelerinde filiz salmaktadır. Ülkemiz, insanlığın bu ortak özleminin sözcüsü olarak her platformda hak ve adalet talebini dile getirmektedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler kürsüsünden 200'e yakın ülkenin temsilcilerinin gözlerinin içine bakarak “Dünya 5'ten büyüktür.” itirazı bu konuda bir dönüm noktası olmuştur. Bizler de güçlünün haklı olduğu değil, haklının güçlü olduğu bir sistem kurulana kadar “Dünya 5'ten büyüktür. Daha adil bir dünya mümkündür.” demeye devam edeceğiz. Medeniyetimizin ve tarihimizin bize bıraktığı mirası çok daha ileriye taşıyarak evlatlarımıza büyük, güçlü, adil ve müreffeh bir gelecek bırakmak için gece ve gündüz çalışıyoruz. Dünyanın neresinde bir feryat yükselirse tüm imkânlarımızla oraya yöneliyor, bunun için her platformda hak ve adalet talebimizi en yüksek sesle dile getiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu anlayışla hazırlanarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bugüne kadar hayata geçirdiğimiz yargı düzenlemeleriyle yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını daha da güçlendiren, vatandaşlarımızın hukuki güvenliğini daha da kuvvetlendiren, yargılamaların zamanında ve makul sürede tamamlanmasını sağlayan, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sistemi oluşturan, yargılama usullerini sadeleştirilerek verimliliği artıran, yargıya ilişkin güven ve memnuniyeti daha da yükselten, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarını yaygınlaştıran, ceza adaleti sisteminin etkinlik ve caydırıcılığını tahkim eden, hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemini gerçekleştirdik ve gerçekleştirmeye de devam ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz kanun teklifi, insanı merkeze alan, hak ve özgürlükleri önceleyen, toplumsal adalet duygusunu pekiştiren kapsamlı bir reform iradesinin ürünüdür. On birinci yargı paketiyle vatandaşlarımızın adalete olan güvenini daha da sağlamlaştırmayı hedeflemekteyiz. Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Strateji Belgemizde yer alan hedeflerimiz doğrultusunda hazırladığımız yargı paketi toplumsal huzur ve barışı daha tahkim eden, adalete erişimi daha da güçlendiren, geleceğimizin teminatı çocuklarımızı suçtan koruyan, çocuklarımızı hedef alan suç örgütleriyle etkin mücadele sağlayan, trafikte güvenliği tehlikeye atanlara yaptırımları artıran, mutlu günlerimizi üzüntüye çeviren silahlı kutlamaların önüne geçen, ceza adaleti sistemini güçlendiren, bilişim ve dolandırıcılık suçlarıyla daha etkin mücadele sağlayan önemli düzenlemeler içermektedir.

Değerli milletvekilleri, adalet yalnızca cezalandırılmak değil aynı zamanda toplumu korumak, bireyi kazanmak ve kamu vicdanını tatmin etmek demektir. Teklif, suçlunun cesaretini kıran, mağdurun hakkını koruyan, siber dünyada vatandaşını yalnız bırakmayan ve yargısal süreçleri hızlandıran bir reform paketidir. Teklif, suçla mücadelede kararlılığı esas alırken iyi hâl, topluma yeniden kazandırma ve rehabilitasyon ilkelerini de göz ardı etmeyen bir yaklaşım benimsenmiştir. Böylece hem kamu düzeni korunmakta hem de insan onurunu esas alan bir infaz anlayışı güçlendirilmektedir.

Değerli milletvekilleri, şunu özellikle vurgulamak isterim ki bu reformlar hazırlanırken yalnızca bugünün ihtiyaçları değil Türkiye Yüzyılı vizyonu da dikkate alınmıştır. Güçlü ekonomi, güçlü demokrasi ve güçlü toplumun ancak güçlü bir hukuk devletiyle mümkündür. Bu düzenlemeler toplumun tüm kesimlerini yakından ilgilendirmekte olup hukuki güvenin artması yatırım ortamını güçlendirecek, toplumsal huzur ve istikrar daha da sağlamlaştıracaktır.

Ayrıca, on birinci yargı paketi katılımcı bir anlayışla, uygulamadan gelen talepler ve ihtiyaçlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu yönüyle yaşayan, gelişen ve kendini sürekli yenileyen bir hukuk anlayışının somut bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, on birinci yargı paketiyle yapılan düzenleme ne bir afır ne bir cezasızlıktır ne de suçluyu korumaktır; bu paket suçla mücadele kararlılığının, adalette hızın ve kamu vicdanının güçlendirilmesidir. Bizim siyasetimiz nettir; devletin adalet eli güçlü olacak, suçluyla kararlı bir şekilde mücadele edilecek, böylelikle milletimizin de vicdanının rahat olması sağlanacaktır. Bu anlayışla, AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı olarak biz, adaleti güçlendirmeye, aziz milletimiz için çalışmaya devam edeceğiz. Unutulmamalıdır ki reform cesaret ister, değiştirmek, iyileştirmek ve geliştirmek güçlü bir siyasi irade gerektirir. On birinci yargı paketi bu iradenin de açık bir tezahürüdür.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da milletimizin beklentilerini esas alan, hakkaniyeti ve vicdanı merkeze alan yargı reformlarını hayata geçirmeye devam edeceğiz. Bin yıldır hakla, hukukla, hakikatle yoğrulan bu topraklar, en doğusundan en batısına yüksek adalet şuurumuzun en yakın şahididir. Böyle köklü ve zengin bir birikimin rehberliğinde adalet hizmetlerinin en üst seviyede vatandaşlarımıza sunulması için yoğun gayret gösteriyoruz. Önümüzdeki dönemlerde de demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün daha da güçlendirilmesi yönünde reformlara imza atarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nı adaletin yüzyılı yapma amacıyla çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Milletimizin hayatına dokunan yenilikler, uygulamalar ve düzenlemelerle adalet hizmetlerinin kalitesini artırmaya devam edeceğiz.

Adalet davamızın pusulası insandır, insanın onurudur, insanın sahip olduğu tüm haklarıyla hayatını sürdürebilmesidir. El-Hac Malik Eş-Şahbaz'ın, dünyanın bildiği ismiyle Malcolm X'in "Ben gerçeğin peşindeyim, kimin söylediği önemli değil; ben adaletin peşindeyim, kim için veya kime karşı olduğu önemli değil." sözleriyle ifade ettiği bu hissiyatla adaleti kuyumcu terazisi titizliğiyle yerine getirerek insana hakkını teslim edecek her görüşe önem vermekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kırçalı, lütfen tamamlayın.

ORHAN KIRCALI (Devamla) - Tamam efendim.

Bu vesileyle, görüşülmekte olan kanun teklifimizin hazırlanmasında emeği geçen iktidar ve muhalefet partisi milletvekillerimize, Adalet Komisyonu Başkanımıza ve üyelerimize, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratlarına, Türkiye Barolar Birliğine, akademisyenlere ve yargı mensuplarına, görüş alışverişinde bulunduğumuz ve katkılarını esirgemeyen herkese teşekkür ediyorum. Kanun teklifimizin hayırlı olmasını temenni ediyor, Gazi Meclisimizi ve siz değerli milletvekillerimizi tekrar saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kırçalı, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ikinci söz, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'e ait.

Sayın Bülbül, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; şöyle geçmişe baktığımız zaman ünlü yazarların, ünlü düşünürlerin sözleri var: "Hukukun yarısı yasaysa yarısı vicdandır." ve "Dünyanın en tehlikeli insanı sadece hukuk bilen hukukçudur." diyor ünlü düşünürler

Tabii, uygulama da çok önemli. Yirmi üç yıllık AKP iktidarında bizler, yirmi üç yıl sonra, 59 bin kişinin cezaevinde bulunduğu bir ülkeden şu anda 428 bin kişinin cezaevinde bulunduğu bir ülke hâline geldik. İki yıl önceki 31 Temmuz 2023'te yapılmış olan infaz indiriminden sonra 200 bin kişiye yakın mahkûm açık cezaevine çıktı, denetim serbestliğe çıktı, serbest oldu. Ne oldu acaba, yine 200 bine yakın kişi iki senede nasıl doldurdu cezaevlerini? Değerli arkadaşlar, bunun sebebinin araştırmamız lazım, bunun nedenlerini ortaya koymak lazım. Bunun birinci nedeni, Türkiye'de "reform, reform" diye ortaya çıkıp "yargı strateji belgeleri" adı altında 2009'da, 2015'te, 2019'da; 4'üncüsü 2025'te çıkarılan yargı strateji belgesiyle, 2 insan hakları eylem planlarıyla Türkiye'de demek ki adalet sağlanmamış, Türkiye'de demek ki hukuk devletin kuralları işlememiş. Cezaevine iki yıldan beri bu insanlar doldur boşalt taktığıyla, denemesiyle girip çıkıyorsa demek ki Türkiye'de adalet yok, ilk önce bunun altını çizelim. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye'de demokrasi yok, Türkiye'de anayasal hak ve özgürlüklerin kullanıldığı uygulama yok. Türkiye'de ne var? Türkiye'de açıkça baskıcı, otoriter bir yönetim var. Anayasa'nın rafa kaldırıldığı, anayasal hak ve özgürlüklerin kullanılmadığı ve sadece ta, dezenformasyon yasasıyla beraber, Seferberlik Yönetmeliği'yle birlikte Anayasa'nın çiğnendiği, Anayasa'nın 153'üncü maddesinin ve Anayasa'nın 11'inci maddesinin bağlayıcılığının bir kenara itildiği, Anayasa Mahkemesinin kararlarının tanınmadığı, Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının tanınmadığı bir ülkede yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, reform, reform, reform; on birinci paket... Bu paket de reform paketi olarak getirildi. Reform ne demek? "Düzeltilme" demek. Demek ki yirmi üç yılda Türkiye'de adalet konusunda, hukuk devleti konusunda yapılanlar düzeltme noktasına gelmiş durumda. Düzeltme neden olur? Var olan yanlışları ortadan kaldırmak için olur. Demek ki bir yanlışlık var. Bu yanlışlığın nedeni ne? Bunu

araştırmamız lazım. Bu yanlışlığın nedeni, Türkiye’yi güvenlikçi yasalar içerisinde bırakan, hukuk devletinin bir kenara itildiği, yasaların uygulanmadığı, kurlsız, keyfî bir yönetimle birlikte, yaşanan bir ülke olmakla birlikte bu düzeltmeler geliyor.

Şimdi, düzeltmeyi kim yapacak? Meclis yapacak. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde 2018’de getirilen... 2017’deki Anayasa değişikliğiyle getirilen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde bu düzeltmenin yapılabileceği mümkün mü? Mümkün değil çünkü yasama niteliğini, etkin niteliğini bitirmiş durumda, yargı bağımsızlığı da ortadan kalkmış durumda. Yargı ve yasama, Cumhurbaşkanının yürütme yetkisinde yürütmeye bağlanmış durumda. Tek kişinin, sarayın vermiş olduğu kurul kararlarıyla birlikte yasamanın etkisiz olduğu, yargının bağımsız olmadığı bir toplumda adalet de olmaz özgürlükler de yaşanmaz, Türkiye’de can güvenliği de hukuk güvenliği de söz konusu olmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına bakıyorum, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18’inci maddesindeki yürütmenin yargı organlarına müdahalesiyle ilgili ihlal kararlarına bakıyorum. Demirtaş kararı, Yüksekdağ kararı; bu kararlara baktığımız zaman, açıkça, Avrupa Komisyonu tarafından 2025 yılının Kasım ayında yapılan tespitler ortada. Ne diyor Avrupa Komisyonu Türkiye raporunda? Açıkça, yürütme, yargı üzerinde etkili, yargı aparatlarıyla siyasetin dizayn edilmekte olduğunu belirtiyor.

Sayın Adalet Bakanı gelmiş geçenlerde; buradaki bütçe görüşmelerinde “Sizin ortaya koyduğunuz endeksler doğru değil.” diyor. Bizim ortaya koyduğumuz endeksler, Avrupa Komisyonunun Kasım 2025 kararı. Sizin işinize geldiği zaman yargıda mahkemelerin hızı konusunda Avrupa Komisyonu kararlarına “tamam” diyorsunuz da burada yargı üzerinde yürütmenin etkisi nedeniyle siyasi dizayn etmeye niçin “hayır” diyorsunuz Sayın Bakan? “Türkiye, hukuk devleti.” diyorsunuz. Evet, Türkiye, hukuk devleti. Türkiye, hukuk devleti ama Anayasa’nın 90’ıncı maddesi uygulanmıyor. Dokuz yıldan beri Demirtaş cezaevinde, üç ihlal kararı var. Kavala cezaevinde, üç ihlal kararı var. (CHP sıralarından alkışlar) Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Selçuk Kozağaçlı cezaevinde, düşünebiliyor musunuz? Yani kime göre hukuk, kime karşı hukuk?

Adana Belediye Başkanımız hakkında tutukluluğu değerlendirmeye ilgili iki gün önce verilen karar... Çok ilginç bir karar verildi. Düşünebiliyor musunuz, Belediye Başkanı hakkında MASAK raporu yok, bilirkişi raporu yok, HTS kayıtları yok; bu kayıtlar olmadığı hâlde bunların varlığı nedeniyle tutukluluğunun devamına karar verildi. Kimin hakkında karar verildi? Adana Belediye Başkanı hakkında karar verildi. Bireysel başvuru yoluna gidildi. Bireysel başvuru yolunda da olmayan kanıtlarla siz nasıl bir kişinin özgürlüğünü ortadan kaldırırsınız diye... Ama Anayasa Mahkemesinde verilen bireysel başvuru kararları o kadar fazla ki... Vatandaşların, adil yargılanma hakkı ihlallerinden dolayı Anayasa Mahkemesine bir yılda 100 bin tane derdest bireysel başvurusu var. Demek ki işlerde bir sıkıntı var. Bu işler nasıl çözülecek?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sandıkta çözülecek, sandıkta.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) - Çözümler var. İşte, Cumhuriyet Halk Partisinin Demokratikleşme Paketi’yle biz sorunları tespit ediyoruz ve özgürlüklerin nasıl yaşanacağı bu Türkiye’de... Pakette 29 tane önerimizi sunuyoruz. Değerli arkadaşlar, bu önerilerimizi Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında mutlaka yerine getireceğiz. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında Anayasa’nın fiilen askıda olduğu bir dönem sona erecek. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları eksiksiz ve derhâl uygulanacak. İfade özgürlüğü üzerindeki tüm idari ve cezai, fiilî baskılar

kalkacak. Siyasi yargılamalar sona erecek, 19 Mart süreci dâhil olmak üzere siyasi nedenlerle tutuklanan herkes derhâl tahliye edilecek. Gezi davası başta olmak üzere toplumsal muhalefeti bastırmaya yönelik tüm davalar sonlandırılacak ve bu dosyalardan tutuklu bulunanlar serbest bırakılacak. Terörle Mücadele Kanunu hukuki belirlilik ve özgürlükler lehine yeniden düzenlenecek. Cumhurbaşkanına ve kamu görevlisine hakaret suçları, ifade özgürlüğü güvence altına alınacak şekilde yeniden düzenlenecek. Nefret söylemleri ve nefret suçları açık ve net, etkin bir şekilde cezalandırılacak. İşkence ve insanlığa karşı suçlarda etkin mücadele yürütülecek, cezasızlık politikası tamamen bir kenara itilecek. Otoriter rejimlerde ithal edilen ve hukuki belirliliği bozan tüm yasal düzenlemeler yürürlükten kaldırılacak. Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle mücadelede İstanbul Sözleşmesi yeniden getirilecek ve eksiksiz uygulanacak. (CHP sıralarından alkışlar) İnternet erişim engelleri kaldırılacak ve halkın haber alma hakkı güvence altına alınacak. Dezenformasyon yasası olan sansür yasası yürürlükten kaldırılacak, ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki tüm baskılar sona erdirecek. Basın özgürlüğünü kısıtlayan tüm kanun ve uygulamalar yürürlükten kaldırılacak. Adil, kapsayıcı ve insan onuruna yakışır bir infaz rejimi ortaya konulacak.

Değerli arkadaşlar, rahmetli Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel derdi: “Camide siyaset varsa ibadet biter. Adliye de siyaset varsa adalet biter.” Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında hem adaleti getireceğiz, özgürlükleri getireceğiz, halkın umudu olacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Demokrasi diyoruz, özgürlükler diyoruz ve hukuk devletini yeniden inşa edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Emekçi halkımıza, emekli halkımıza, işsiz gençlere artık hakkını, hukukunu vereceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Hukuk artık herkesin hukuku olacak, demokrasi ve özgürlükleri herkes yaşayacak, ikili hukuk sistemi olmayacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında herkes yarın ne olacağını, kurallarıyla ve kurumlarıyla beraber hukuk devletinde yaşadığını hissedecek. Tek adamın verdiği kararlar değil denge-denetleme sistemiyle beraber yasama ve yargının bağımsız olduğu ve yürütmenin denetlendiği bir devlet hâline getireceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında yargıçlar artık talimatla, savcılar talimatla karar vermeyecek, yukarıdan gelen talimatlarla siyaset dizayn edilmeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bülül, lütfen tamamlayın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Devamla) - Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında seçimle gelen, sandıkla gelen, millî iradeyle gelen mahkeme kapılarıyla gönderilmeyecek, masada gönderilmeyecek. (CHP sıralarından alkışlar)

Hep söylüyorum, her konuşmamda söylüyorum: Adaletin küçüldüğü ülkelerde büyük olan artık suçlulardır arkadaşlar ve örnek verdiğim bir nokta var. Führer’in hukuk danışmanı Hans Frank, Führer’e bir mektup göndermiş ve mektubunda “Sayın Führer’im hiç endişe etmeyin; savcı ve hâkimlere şöyle dedim: ‘Kararı verirken Anayasa’ya, kanuna, yönetmeliklere takılmayın; Führer benim yerimde olsaydı...’ diye düşünün ve kararı öyle verin.” dedim.” İşte, 2025 Türkiye’inde aynı olaylar gündemde, buna son vereceğiz; hukuku ve demokrasiyi birlikte inşa edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Bülül.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, maddelerine geçilmiştir.

Şimdi birinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 19'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerindeki söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili İdris Şahin'e ait.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce burada hitap eden Değerli Milletvekilimiz Süleyman Bülbül Bey soy ismine atıf yaparcasına muhteşem bir konuşma yaptı. (CHP sıralarından alkışlar) Son cümlesi haricinde kahir ekseriyetine katıldığımı ifade etmek isterim. Bu kadar güzel demokrasi, hukuk, hukukun üstünlüğü vurgusu yapıldıktan sonra keşke örnek olarak Führer'e ve Führer'e yazılanı değil de başka örnekler verseydi, buradan coşkulu bir şekilde bütün Genel Kurul hep birlikte kendisini alkışlasaydık. O yüzden, söylediği hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde eksikliklere dair her türlü beyanına buradan iştirak ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin ihtiyacı buraya getirdiğimiz on birinci, önümüzdeki günlerde gelecek on ikinci yargı paketi değil arkadaşlar. Bakınız, 2019'dan bu yana on birincisini getirmişiz, on ikincisi yolda, infaz düzenlemesi de ocak ayı içerisinde farklı bir kanun teklifi olarak buraya gelecek. Oysa ülkenin ihtiyacı arkadaşlar, yargı bağımsızlığı; ülkenin ihtiyacı hukukun üstünlüğü ve en önemlisi ve köklü bir zihniyet değişimine ihtiyaç var. Bu ülkede öncelikle ahlak konusundaki zafiyetlerden kurtulmamız lazım. Ahlak olmadan adalet olmuyor, adalet olmadan da sağlıklı bir devlet yönetimi olmuyor. İşte, buraya getirilen kanun tekliflerinde de gördüğümüz üzere iktidar bunları bir şekilde hazırlıyor ve iş bölümünü düzgün yapmadan, Meclisin çalışma takvimini düzgün hazırlamadan, bir oldubittiyle buradan geçirmek istiyor. Kanun teklifi sahibi arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz, emek veren bürokratlara teşekkür ediyoruz. Bu kanun teklifinin içerisinde pek çok maddeye bizler de katılıyoruz, ihtiyaç olan maddelerin olduğunu da görüyoruz başta 31 Temmuz Covid yasasındaki eşitsizliğin giderilmesi olmak üzere ama bugün önümüzde duran on birinci yargı paketi de -yargı iktidarın güdümünde olduğu müddetçe kaç paket çıkarırsanız çıkarın adalet tesis edilemez- kanun çoğalır ama hukuk azalır, güven erir sözünü bir şekilde tescil ediyor. O nedenle Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenlemeleri değiştiriyormuş gibi yaparak, “mı” gibi yaparak, iptal edileni makyajlayarak yeniden Meclise sunmak reform değildir arkadaşlar. Bu, anayasal denetimi dolanma girişimidir. Adalet reformu yargıya siyasetin müdahale kanallarını kapatmadan yapılamaz. Hâkim ve savcı teminatı güçlenmeden, HSK yapısı değişmeden, yargı üzerindeki telkin ve baskı mekanizmaları dağılmadan reform lafı havada kalır.

İnternet konusunda yapılan düzenlemeler de bu paketin en sorunlu başlıklarından biridir. İfade özgürlüğünü korumak yerine dijital dünyada sansürü ve keyfliği genişleten bir yaklaşım benimsenmektedir. Soruyorum: Eleştiriden korkan bir iktidar güçlü olabilir mi? Susturulan toplumda adalet yeşerir mi?

Bir başka çelişki infaz rejiminde karşımıza çıkıyor değerli milletvekilleri. Ağır adli suçlar bakımından tahliyelerin yolu açılırken terörle, cebirle, şiddetle uzaktan yakından ilgisi olmayan kişilerin kapsam dışında bırakılması eşitlik ilkesini zedeliyor. Adalet terazisi kişiye göre ayarlanırsa toplumda

adalet duygusu kalmaz değerli milletvekilleri. Cenabı Hakk'ın ayırmadığı kullarını bu yasa teklifiyle siz nasıl ayırırsınız? Cezada adalet, infazda eşitlik çerçevesi içerisinde her kim bu infaz düzenlemesinden yararlanacaksa işlediği suçun nevine bakılmaksızın bu eşitlik ilkesinin uygulanması gerekir. Özü itibarıyla bu düzenlemeyi siz getirdiniz. Getirirken düğmeyi yanlış iliklediniz ve bir buçuk yılı aşkın süredir biz diyoruz ki: Hatalısınız. Kamuoyu diyor ki: "Hatalısınız." Suçun işlendiği tarih baz alınması gerekirken siz hükmün kesinleşme tarihini baz aldınız, şimdi ilave çalıştırıyorsunuz. Önce haziranda çıkarılacak yasaya ekim dediniz, aralığın sonuna geldi ve yarın itibarıyla vatandaşlar bu yasa teklifinin buradan çıkmasını bekliyor. Ancak bu yasa teklifine reform diyebilmek için... Çok net ifade ediyorum ki KHK meselesi hâlâ çözümsüzken, bu çözümsüz zulüm devam ettikçe on bir paket değil, yirmi bir paket de çıkarsanız bu ülkede hukuktan söz edilemez, zulüm devam ederken reformdan bahsedilemez. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) İşte, Meclis Başkan Vekili, kendisi ifade etti, Bakanlığı döneminde "KHK'ler bir idari işlemdir, biz onların suçu var diye uzaklaştırmamıştık." dedi. Suçu olmayanı uzaklaştırdınız, onların haklarını iade etmediniz; takipsizlik aldı, soruşturma geçirmede, beraat etti; görevlerine iade etmediniz. Kul hakkı var arkadaşlar üzerinizde, bu insanların hakkını teslim edin. Şu anki yargı sisteminde bile beraat etmiş, takipsizlik almış, soruşturma geçirmemiş insanları işinden gücünden ayrı tutmak gerçekten bir zulümdür, bu zulmü bir an önce sonlandırmak gerekir. O yüzden, bu kanun teklifi içerisinde bu düzenleme olmadığı müddetçe eşitlikten, adaletten, burada reformdan bahsetmek mümkün olamaz.

Bugün Türkiye'de cezaevi nüfusu 433 bin oldu. Değerli milletvekillerimiz, cezaevinde 35 ilimizin nüfusundan daha fazla hükümlü ve tutuklu var. Allah için kendinizi bir sorgulayın, 60 binle başladı sizin devraldığınızda; 2013'lerde 110 bini geçtiğinde "Eyvah! Ne yapıyoruz?" diye burada, iktidar sıralarında biz bunların savunmasını yapıyorduk, bugün 433 bin kişi; Almanya'nın cezaevindeki oranının tam 8 katı arkadaşlar. Bu bir güvenlik başarısı mı yoksa büyük bir toplumsal çöküşün göstergesi mi? Türkiye'de cezaevine insanlar neden bu kadar çok giriyor? Baktığımızda, 2024 yılında -bir istatistik var önümüzde- önceki yıla göre yüzde 49,6 artış gerçekleşmiş. Enflasyonda şampiyonuz dünya liglerinde, sıkıntı yok; çok şükür, ceza davalarında da aynı noktaya gelmişiz dünyada. Sanık sayısı 1,5 milyondan 2024'te 3,7 milyona çıkmış arkadaşlar; dolandırıcılık yüzde 41, uyuşturucu kullanımı yüzde 33, uyuşturucu ticareti yüzde 21 artmış. Bu tablo kendiliğinden mi oluştu değerli milletvekilleri? Bu tablonun artışında sizin hiç mi payınız yok? Suç patlamasının ardında ekonomik kriz var, gelir adaletsizliği var, umutsuzluk var, eğitimde fırsat eşitliğinin çöküşü var, kontrolsüz kentleşme ve gettolaşma var. Cezaevlerinin ıslah kurumları olmaktan çıkıp âdeta suç akademilerine dönüşmesi var arkadaşlar. Lokomotif suç, uyuşturucu. Bugün yaklaşık 150 bin insan uyuşturucu bağlantılı suçlardan cezaevinde. Peki, soruyorum: Gençlerimizi uyuşturucu bataklığına iten işsizlikle, sosyal destek eksikliğiyle, gelecek kaygısıyla ne zaman yüzleşeceksiniz? Burada iktidar kendini hiç sorumlu hissetmiyor mu? Çalışarak ev, araba alma hayalinin imkânsızlaştığı bir ülkede yasal yollardan kazanç inancı zayıflıyor, köşe dönme fikri giderek yaygınlaşıyor. Hırsızlık, yağma, dolandırıcılık artıyorsa bunun faili sadece bireyler değildir sayın milletvekilleri. Mutfaktaki yangını çıkaranların bu tablonun sorumlusu olduğuna dair bir inancınız yok mu, hiç mi kabahatiniz yok sizin? Suçun nedenleriyle yüzleşmeyen bir iktidar ekonomide, eğitimde, istihdamda, sosyal politikalarda gerçek iyileştirme yapmadan yalnızca ceza artırarak yol alamaz. Bu yol daha fazla cezaevi, daha fazla infaz düzenlemesi ve daha ağır bir toplumsal maliyet üretir. O yüzden -bir kez daha buradan- adalet kanunun sayısıyla değil vicdanla, hukukla ölçülür. Allah'ın yarattığı kullar arasında lütfen ayırım yapmayın ve tekrar, bir kez daha ifade ediyorum, ahlak olmadan adalet olmayacağı gibi adalet olmadan da ülke asla yönetilemez. O yüzden, sizin 31 Temmuz Covid yasası

mağdurlarına bir borcunuz var iktidar ortakları olarak. Yapmış olduğunuz kanun teklifiyle hiç olmazsa bir önceki yasayla aynı düzenlemeyi burada geçirin, mağdur ettiğiniz bu kitlelere az da olsa bir nedamet duyun çünkü biz bu yanlışlığı gördüğümüzde doğrudan kanun teklifi verdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Hayhay Başkanım.

Verdiğimiz kanun teklifi yaklaşık bir senedir Adalet Komisyonunda bekliyor ve orada özellikle bu kanun teklifiyle birleştirilmesini istememe rağmen Anayasa ve İç Tüzük kuralları ihlal edilerek hemen hemen bire bir aynı olan bu kanun teklifinin birleştirilmesine de karar verilmedi. Ne olursa olsun bir mağduriyet giderilecekse teklifin bizden gelmesinin, başkasından gelmesinin hiçbir önemi yok, yeter ki bu mağduriyetler giderilsin. Bugün AK PARTİ ve ortağı MHP bu teklifi verirse bundan da büyük memnuniyet duyarız. O yüzden bir kez daha ifade ediyorum: Sizin bu vatandaşa bir özür borcunuz var. 31 Temmuz Covid yasasında açıkça Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı bir düzenleme yaptınız, hiç olmazsa bugün aynı şartlarla onu telafi edin ki hepimiz yeni yıla en azından bu umutları törpülenen insanlara yaptığımız haksızlığı gidermenin vicdani huzuruyla girelim diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'a ait.

Sayın Türkkan, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Mecliste on birinci yargı paketini görüşüyoruz. Herkesin gözü bu paketeydi, sizler içeriye girip çıktıkça “Anlaşma oldu mu, olmadı mı? Ne oldu?” diye bize telefonlar geliyor; insanların gözleri burada, bizi bekliyordu. Ama önce şu soruyu sormak lazım: 10 tane yargı paketi geçti; ne oldu, ne değişti 10 tanesinde, bana söyler misiniz? Yani her paket geçti, her paket de “reform” diye sunuldu ama her paketin ardından Türkiye dünyada Adalet Endeksi'nde bir basamak daha aşağı indi yani demek ki bu reform olmuyor, “reform” diye sunduğunuz bu paket Türkiye'ye yaramıyor çünkü hiçbirinde adalet yok, hukuk güçlenmedi, hukuka, yargıya olan güven de artmadı; tam tersine, ülke biraz daha adaletsizliğe, hukuksuzluğa doğru sürüklendi.

Şimdi, ben buradan bir şey söylüyorum, yazın: 2026'nın -fazla değil- ilk üç ayında on ikinci yargı paketi gelecek buraya.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Ocak sonunda gelecek, ocak sonunda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir ay sonra, ocak sonunda geliyor.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Yani ilk üç ayda. Niye getireceksiniz? Çünkü bugün görüştüğümüz bu paket toplumun adalet ihtiyacını karşılamıyor, adalet çılgınlığını dindirmiyor.

Sayın İdris Şahin biraz evvel KHK'lilerden bahsetti. Yahu, ben özel sektör temsilcisiyim, bana diyorsun ki: “50 işçiden 1'ini sabıkalı çalıştıracaksın.” Sen beraat etmiş veya hakkında kovuşturma açılmamış birisini KHK'li diye devlette işe geri almıyorsun, bana da mecbur tutuyorsun ama ben KHK'li alırsam o arada baskıya başlıyorsun, bu KHK'liyi çıkarmak için değişik yollardan baskıya başlıyorsun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yandın!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Ya, insanları açlığa mahkûm etmek zulümdür, bunu 12 Eylül sonrası yaşadık; 12 Eylülden sonra cezaevinden çıkan insanlara iş verenlere karşı bu Evren Hükûmeti tehditler savurmaya başlamıştı. Evren'e mi benzemeye çalışıyorsunuz yahu? (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Yılbaşı öncesi cezaevlerini biraz daha boşaltmak için adı “yargı” olan ama yargıyla ilgisi olmayan maddelerin de doldurulduğu, aceleyle hazırlanmış, özensiz bir paket bu. Bakın, şimdi açık konuşayım size: Bu Meclise gelen yargı paketleri artık yargı dağıtmıyor, varsa bir yara ona bir pansuman yapmaya çalışıyor, o kadar ama mesele yara değil ki ya! Türkiye’de adalet sistemi kangren olmuş durumda ve bu kangren tüm Türkiye’yi kurumlarıyla birlikte sarıyor, çürütüyor. Kimse hukuktan, yargılanmaktan artık korkmuyor çünkü hiç kimsenin avukata ihtiyacı yok, herkes hâkim arıyor, hâkim. Telefon açtıracağı bir hâkim arıyor, avukata ihtiyaç yok; adaletin geldiği nokta bu maalesef. Tek çözüm var: Esaslı bir yargı reformu ama bu yargı reformu öyle 38 maddeyle olacak bir şey değil; üzerinde emeği olan, çözümünü bulan, yere düşen yargıyı yeniden ayağa kaldıracak olan yeni bir sistem kurmak gerekiyor. Yargıda gerçek reform istiyorsanız bu, böyle yapılır.

Peki, sizin reform dediğiniz pakette ne var? Genel Kurula gelen ve yarım kalan Karayolları Kanunu’nda, araçlarından inip yol kesen bu şehir eşkıyaları vardı ya, onlarla ilgili madde vardı, onu almışsınız, o da İçişleri Bakanının burada bütçede verdiği sözle oldu yani bu pakette yoktu çünkü Emniyet o eşkıyaları yakalıyor, mahkemeler serbest bırakıyordu. Mesela, zaman aşımına uğrayan genel sağlık sigortası primlerini affetmişsiniz. Ya, zaten bunların birçoğu zaman aşımına uğradı yani burada ne tiyatrosu, hangi yargı reformu tiyatrosu yapılıyor, onu bilmiyorum.

Türkiye’nin yüzde 70’i yargıya güvenmiyor. Türkiye OECD’de 38 ülke arasında yargıya güvende 36’ncı sırada yani sondan 2’nci. Son sırada kim var? Gittikçe yaklaşmaya çalıştığımız çeteler ülkesi Kolombiya var. Gerçekten yargıda reform yapmak istiyorsanız önce yargı kurumlarının saygınlığını artırırsınız. Telefon talimatıyla karar veren hâkim ve savcılarla yargının saygınlığı daha da dibe çöker. Bakın, ben Silivri’de olan mahkemelerin tamamına gidiyorum. Ara veriliyor, orada bulunan herkes ne diyor biliyor musunuz? “Hâkim karar verecek.” demiyor “Hâkim gelecek telefonu bekliyor, ona göre karar verecek.” diyor. Böyle bir güvensizlik olur mu? Yargı mensubunun saygınlığı da aşağıya gitti. En üst yargı mercisi Anayasa Mahkemesi değil mi? Peki, Anayasa Mahkemesinin verdiği karar herkesi bağlar mı? Bağlar. Meclisi mi bağlar mı? Bağlar. Zaten o yüzden de bu teklifte Anayasa Mahkemesinden dönen 9 tane kanunu yerine koymuşsunuz. Meclisi bağlayan bu Anayasa Mahkemesi kararı gelin görün ki Meclisi bağlıyor, Yargıtay 3. Ceza Dairesini bağlamıyor. Niye? Can Atalay’ın hakkında verilen hükmü Anayasa Mahkemesi hakkın iadesi olarak veriyor, milletvekilliğine iade ediyor, Yargıtay 3. Ceza Dairesi “Hayır, ben seni tanımam.” diyor. Sayın Başkan, siz tanıyorsunuz, ben tanıyorum, Yargıtay 3. Ceza Dairesi Anayasa Mahkemesini tanımıyor. Bu garabet içerisinde hangi reformdan bahsedebilirsiniz siz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Daire Başkanı taltif edilip Cumhuriyet Başsavcısı...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Yargı reformu, hakikaten kurumlara çizgisini çeker, sınırlarını, hiyerarşisini bildirir; normal bu, kimse adliyelerde köşebaşlarını tutmaz eğer gerçekten bir reform yapsaydınız. Mesela, kimi dosyalarda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, kimilerine de yetkisi olmamasına rağmen İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı bakıyor. İsteddiğiniz kararı alamayacak diye

“Ankara bakmasın, İstanbul baksın.” diye aklınız çıkıyor. Böyle bir şey olur mu ya! “Ankara’ya güvenmiyoruz, İstanbul’a daha çok güveniyoruz.” Ankara’daki başsavcı değil mi? İstanbul’daki başsavcı da Ankara’daki ne?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Hâkim değiştirmeler, savcı değiştirmeler...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bakın, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adaletin ilk şartı eşitlik. Hukuk, kişiye göre değişirse adalet olmaktan çıkıyor bu. Ceza Muhakemesi Kanunu ne diyor? “Tutuklama bir istisnadır. Kaçma riski varsa, delil karartma ihtimali varsa uygulanır.” Ama sizde nasıl? Kaçma şüphesi olanlar dışarıda, Fatih Altaylı içeride; verilen ceza dört sene iki ay. O gün biz de oradaydık yani ceza verildi. Tahliye? “Hayır, kaçma şüphesi var.” Delilleri karartacak hâli yok, hüküm verildi ama aynı şekilde -hiç kimsenin kızına temenni etmem, benim de evlatlarım var- Kerem Kınık’ın kızı bir gencin ölümüne, bir kişinin yaralanmasına sebep oldu, bir gün gözaltı, dört sene iki ay ceza aldı, bir gün ceza yatmadı. Ya, böyle bir şey olur mu? Birisini dört sene iki ayla yatırıyorsunuz, sekiz ay daha yatacak, öbürü bir gün nezarete kalıyor o kadar. Hollandalı uyuşturucu baronu vardı -Leijdekkers’di, öyle hatırlayacağım- Türkiye’de faaliyetlerini yöneten adamlarını önce hapse attınız, sonra bir günlük tahliye verdiniz, hepsi kaçtı. Böyle adalet olur mu ya? Dünyanın en büyük uyuşturucu baronlarının Türkiye’deki adamlarını yakalıyorsunuz, ne film ne dümen dönüyorsa bir günlük tahliye ve adamlar kaçıyor, ondan sonra tekrar tutuklama talebi. Fatih Altay’lı ne yaptı üstelik ya? Adam yorum yaptı, yorum karşılığında da bir ceza verdiniz, o cezayı bile uygulamaktan âciz bir adalet sistemi karşısında reform olmaz. Eğer konuştuydum kanuna göre suçluyum, bizim yargı sistemi öyle. “Biz seni şimdi cezalandıralım, sonra beraat edersen bir ara bakarız ama bir yat şöyle, bir on üç ay yat.” Bu hukuk değil, bu adalet hiç değil.

Beylikdüzü Belediye Başkanı Murat Çalık, hayatımda görmedim ben, hiç tanımıyorum, ismini tutuklandıktan sonra... Ya, adam kanser hastası arkadaş ya! Tayfun Kahraman var. Tayfun Kahraman tıp literatüründe çok az sayıda görülen, çok sık atak yapan bir MS hastası. Adamı orada Anayasa Mahkemesi kararına rağmen tutmaya devam ediyorsunuz. İkinci kararda Anayasa Mahkemesi de bu sefer “Hastanede yatsın.” demeye başladı. Bunlar yapılacak işler değil.

Ekrem İmamoğlu iddianamesini okuduğumu söylemiştim, belli bir yere kadar geldim. İki bin üç yüz sene, iki bin dört yüz sene ceza aldı ama ben iddianameye baktım, hukukçu değilim ama iddianamede iddia yok, hepsi hüküm içeriyor, hüküm gibi iddianame açıklanmış.

Ben bir şey daha söyleyeceğim size: Orada 3 mahkûm var, onların isimlerini söylemek istiyorum. Maaşından başka geliri, kredi kartı borcundan başka hiçbir şeyi olmayan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Özel Kalem Müdürü Kadriye Kasapoğlu, ilk defa cezaevinde gördüm, tanımıyorum. Devletin verdiği koruma polisi Mustafa Akın, cezaevinde gördüm, bu adamın tek geliri maaşı, MASAK raporlarına göre maaşından başka kuruluş hesabına girmemiş. Adı bile geçmeyen, İmamoğlu’nun şoförü var, Recep Cebeci. Onlar niye tutuklu? Neyin reformu bu? Bakın “Geleceği olumsuz etkilenmesin, kişilik özelliklerinden dolayı yeniden suç işlemeyeceği konusunda kanaat verildi.” diye cezası iki ay beş güne düşürülüyor. Kimin, biliyor musunuz? Amasya Belediye Başkanlığı yapan Cafer Özdemir’in, 2009-2019 yılları arasında Belediye Başkanlığı yapmış. Sonra, o da yetmiyor, hükmün açıklanmasını geri bırakıyorsunuz. Demek ki sorun kanunlarda değil, kanun değiştirmeye gerek yok; sorun, yargının kime çalıştığıyla alakalı. Yargı sana mı çalışıyor, bana mı çalışıyor? Bunu düzeltirseniz bu işler ortadan kalkar. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Şimdi en tehlikeli yere geliyorum. Bakın, kamuoyunda “af paketi” diye anılan bu yargı reformunda milleti endişelendiren bir husus daha var. Cezaevlerinde umutla bekleyenler var, evet ama dışarıda korkuyla bekleyen on binlerce de kadın var. Cezaevleri boşalsın diye kasten öldürme ve cinsel suçlar hariç kadına şiddet suçları ve tehdit suçu işleyenleri salıyorsunuz. Unutmayın ki kadını koruyamayan devlet kendini de koruyamaz.

Daha beteri var. Bu paketi Milli Piyango gibi gören kimi mahkûmlar şimdi Telegram gruplarından yaralama, gasp, öldürme gibi suçlar için ilan vermeye başlamış. Bakın, bu Telegram gruplarından: “Selamünaleyküm, yeni cezadan çıktım, iş varsa halledilir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Türkkân, lütfen tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - “İzmir’in her yerinde mekân kurşunlama, mekân kundaklama, adam yaralama, infaz, adam kaldırma, adam dövme, not bırakma...” Bakın, bu kanunun getirdiği bir sıkıntı da bu.

Sorumluluk alkış toplamak değil doğruyu söylemektir. Yargıda reform istiyorsanız yargıyı yürütmenin emrinden kurtarın. Yürütme emir vererek yargıçlar karar verirse bu ülkede yargıdan bahsedemeyiz, kimse de yargıya güvenmez. Biraz evvel söylediğim gibi, avukat değil hâkim tutmaya başlar. Adliye’yi o çantacıardan kurtarın ya. (CHP sıralarından alkışlar) Adliyelerde çantacı dolaşıyor, hepsi de artık toplumda tanınıyor. Adalet ayağa kalkarsa bu toplum ayağa kalkar.

Bir de şu uyuşturucu operasyonları var. Torbacıyı yakaladınız, torbacının sattıklarını yakaladınız. Ya, torbacı bu uyuşturucuyu kimden aldı, niye sormuyorsunuz? Niye? Oradan baronlara ulaşılacak. 4 ton, 7 ton gibi rakamlarla kokain yakalandı; kimin bu kokainler, o gemiler kimin, hâlâ bilen yok. Siz torbacıların verdiği isimlerle tavşana kaç, taziye tut diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bunu da biz yemeyiz, haberiniz olsun. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkkân, teşekkür ediyorum.

Şimdi diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Yücel Bulut’a ait.

Sayın Bulut, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YÜCEL BULUT (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Parlatentonun bütçe yorgunluğunu nazara alarak ve ayrıca da cezaevlerinde on birinci yargı paketinin bir an önce yasalaşmasını bekleyen vatandaşlarımızı da dikkate alarak en hızlı hâliyle, en özet hâliyle meramımı anlatıp sürem de bir kısmını iade etmeye çalışacağım.

Paketin içerisinde kısmen çözüme kavuşturulmak istenilen, kanaatimizce, sorunun büyüklüğü karşısında yeterli olmayan ama hayırlı bir başlangıç olarak değerlendirdiğimiz bir sorunla ilgili Genel Kurulu bilgilendirmek istiyorum. Özellikle, son zamanlarda kamuoyunda çok ciddi oranda infial yaratan eylemlerin faillerinin 18 yaşından küçük olması nedeniyle “suça sürüklenen çocuk” kavramı, “çocuk” kavramı ciddi bir şekilde kamuoyunda tartışılır hâle geldi. Gerçekten de “suça sürüklenen çocuk” kavramı, son zamanlarda faillerin 18 yaşından küçük olması nedeniyle sanki en canice suçlarda dahi indirim sebebiyet verecek bir koruma kalkanı, bir şemsiye gibi vatandaş tarafından

değerlendirilir hâle geldi, bu da bu konuda acil ve ivedi bir şekilde toplumda çözüm arayışlarının sık sık dile getirilmesine sebep oldu. “Çocuk” kavramı “suça sürüklenen çocuk” kavramı 1990 yılında bizim imzalamış olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve buna paralel olarak çıkarmış olduğumuz Çocuk Koruma Kanunu ve yine, onunla paralel, Türk Ceza Kanunu’nun içerisinde yer alan bir düzenleme. 18 yaşından küçük olan herkes başka vesilelerle ergin kabul edilmiş olsa bile yani mahkeme kararıyla ergin kabul edilmiş olsa bile çocuk olarak değerlendiriliyor. Dolayısıyla bunlar tarafından işlendiği iddia edilen fiiller de suça sürüklenen çocuklar tarafından işlenmiş fiiller olarak kabul ediliyor. Şimdi, hadisenin geldiği boyut, günden güne ortaya çıkan, 18 yaşından küçük ama kriminal bir tipoloji olarak ortaya çıkmış olan sayının günden güne artması toplumda da haklı bir tedirginliğin oluşmasına sebebiyet veriyor. Şimdi, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanmış 2024 yılı verileri var, 2024 yılı verilerine göre, 612 bin çocuk adli işlem görmüş çeşitli vesilelerle. Bu 612 bin kişinin istatistiksel dağılımı da tablonun vahametini daha çok ortaya koyuyor. Nedir? Yüzde 40,4’ü yaralama, yüzde 16,6’sı hırsızlık; yüzde 8,2’si uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanmak, satmak, satın almak, yüzde 4,6’sı tehdit, yüzde 4,2’si genel tehlike yaratan suçlar, yüzde 26’sı da diğer kategorideki suçlar. Şimdi, bütçe görüşmeleri sırasında İçişleri Bakanımız Genel Kurulu bilgilendirirken, bu sene 11’inci aya kadar 624 adet organize suç örgütünün çöktüğünü söyledi. Bu, çok ciddi bir rakam. 624 suç örgütü çöktürülürken 7.800 kişinin de tutuklandığını ifade etti. Yani aynı soruşturmalar kapsamında işlem gören, tutuklanmayan, başka adli tedbirler de uygulan uygulanan kişileri düşündüğümüzde ilk on bir aydaki sayının bile ne kadar vahim bir noktaya ulaştığını görüyoruz. Bu suç örgütlerinin önemli bir insan malzemesi de -son iki, üç yıldır artık sosyal medya vasıtasıyla sürekli gözümüzün önüne düşüyor- 18 yaşından küçük çocuklar.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Ya, bütün suçu 18 yaşından küçük çocuklara atmayın burada Sayın Bulut.

YÜCEL BULUT (Devamla) - Bir şey yapmadım ki istatistikleri okuyorum. Ne yaptım ben?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Ne istatistiki, bir bakın bakalım!

YÜCEL BULUT (Devamla) - Türkiye İstatistik Kurumunun istatistikleri.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Her gün horoz keser gibi insanları sadece çocuklar mı öldürüyor?

YÜCEL BULUT (Devamla) - Hanımefendi, ben 18 yaşından küçük çocuklarla ilgili henüz bir değerlendirme yapmadım. Bu öfkenizin sebebi nedir?

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Genel Kurula hitap et Sayın Bulut, muhatap alma!

YÜCEL BULUT (Devamla) - Şimdi bunlar resmî veriler. Günden güne artan bir tehditle karşı karşıya kaldığımız çok açık. Dolayısıyla bizim yeni bir tanımlamaya ihtiyacımız var. Nedir bu yeni tanımlama? Evet, gerçekten kim suça sürüklenen çocuk kategorisinde; kim, hangi eylemi, neden yaptığının idraki, zihinsel yeteneği ve zihinsel yetisine ulaşmış ve eylemlerini bilerek, isteyerek yapan kriminal bir tipoloji oturuyor? Bu ayrımı yapacak olan kim? Bu ayrımı yapacak kadar elimizde, çok şükür, bu devletin hâkimi var, savcısı var, Adli Tıp Kurumu var, uzmanları var...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Tabii, o yüzden bir suç işleyen 20 kere işliyor(!)

YÜCEL BULUT (Devamla) - Hanımefendi, bir müsaade edin, dinleyin lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Yeter artık ya!

YÜCEL BULUT (Devamla) - Şimdi, Grubunuzu hedef alan bir şey söylemiyorum, sizi hedef alan bir şey söylemiyorum ama lütfen sakın sakın...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Çocukları hedef alan bir şey söylüyorsunuz.

YÜCEL BULUT (Devamla) - Çocukları da hedef almıyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sözlerine dikkat et! Çocukları hedef alan bir konuşma yok burada. Dinle!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Hatip, buyurun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yalnız size mi bir şey denmeyecek? Herkese bir şey denebiliyor da bir size mi denilmiyor Erkan Başkan?

YÜCEL BULUT (Devamla) - Genel Kuruldan ben özür diliyorum, çok hızlı bir şekilde toparlama ihtiyacı içerisindeydim ama sanıyorum ki toplayamayacağız, sürenin tamamını kullanmak durumundayım.

Şimdi, dolayısıyla yeni bir tanıma ihtiyacımız var. Bu ilk defa olmuş bir şey değil, Batı dünyasında da çok ciddi ve infial yaratan suçlarla ilgili “suça sürüklenen çocuk” kavramı ve şemsiyesi her zaman kullanılmıyor, buna ilişkin özel düzenlemeler de var. Dolayısıyla şimdi, elbette ki kamu vicdanında da yer bulduğu gibi, bizim şu sorulara cevap vermemiz lazım: Çok profesyonel bir suikastçı silahıyla -suçu, günahı olmayan insanların trafikte- ağır ateşli silahla profesyonel bir suikastçı tertip eden kişiye biz “çocuk” demek durumunda mıyız? Yahut da okulda, kız arkadaşına, çete kurup 7-8 kişiyle beraber tecavüz eden, sonra 170 yerinden bıçaklayan birisini sadece “18 yaşından küçüktür.” diye masumiyeti atfettiğimiz çocuk kategorisinde mi değerlendireceğiz? Uyuşturucu maddeyi yetişkinler temin edemezken profesyonelce temin eden, kullanan, tedarik eden, üstelik de bunun ticaretini yapan kişi, sadece ama sadece “18 yaşından küçüktür.” diye çocuk olarak mı değerlendirilecektir? Bir başkasının binbir emekle yetiştirmiş olduğu çocuğunu hunharca, sebepsiz bir şekilde ve canice katleden bir kişiyi, tek başına “18 yaşından küçük.” diye biz “çocuk” kategorisinde mi değerlendireceğiz? Dolayısıyla yeni bir tanımlama, özellikle artan bu kriminal tiplerle ilgili, devletin, rehabilitasyon da dâhil olmak üzere, cezalandırma metotları da dâhil olmak üzere yeni baştan bir mevzuat inşası konusunda adımlar atması gerekiyor. Şimdi, bu paketin içinde var: Suç örgütlerinin çocukları kullanması hâlinde örgüt liderine verilecek cezanın bir kat artırılmasına ilişkin bir düzenleme geliyor. Yeterli mi? Hayır ama hayırlı bir başlangıç olarak görüyoruz. Bundan sonrasında olumlu adımlar geleceğine inanıyoruz.

Şimdi, ortada oluşmuş olan bu iklim nedeniyle, inanın, kamuoyunda artık birçok kişide rastlıyorum, herkes El Salvador belgeselleri izlemeye başladı. Yani El Salvador bu çete meselesini nasıl çözdü, bu cinayet meselesini nasıl çözdü diye. Gerçekten, 2010’lu yıllarda El Salvador 2 sokak çetesinin hâkimiyeti altındaki bir ülkeyken, cinayet oranı yüz binde 100’ün üzerine çıkmışken almış olduğu sert tedbirlerle nihayetinde bu oranı yüz binde 1,9’a kadar düşürmeyi başarmış bir model. Ben bunu onaylamıyorum. Neden? El Salvador bunları yaparken hukuku da askıya alan bir ülke, çok ciddi hak ihlallerine sebebiyet verdi; kısa vadede netice almış olabilir, orta ve uzun vadede hukuku tartışmaya açtı ve açmaya devam edecek. Kastettiğim, El Salvador’un modelini getirip de Türkiye’de uygulayalım değil ama bir konuda El Salvador modeli bizim için örnek olabilir. Nedir? Suç ve suçluyla mücadele konusunda kararlılık, istikrar, devamlılık ve katılık. Dolayısıyla biz tüm bunları bir hukuki forma sokmak suretiyle, şapkamızı önümüze koyarak artık sokaklarda asayışı tamamen ortadan kaldıran çeteler, çocuk suçlular ve onlara talimat veren patronlar da dâhil olmak üzere etkili bir çözümü bir an önce hayata geçirmek mecburiyetindeyiz. Şimdi, Parlamento çatısı altında suça sürüklenen çocuklarla ilgili bir komisyon kuruldu. Biz de bunu dikkatle takip edeceğiz, bu toplantılara

da katılmaya özen göstereceğiz, oradaki gelişmelere de bakacağız. Ama en nihayetinde bir hakikati bu Parlamentodaki herkes kabul etmek durumunda; bizim korumakla mükellef olduğumuz, kırmızı ışıktaki bile geçmeyen, çocuğunu özenle yetiştiren, tertemiz yetiştirmeye gayret gösteren binlerce, milyonlarca ailenin yeni mağduriyetler yaşamaması adına bu tedbirleri alacak bir fikri tartışmaya ihtiyacımız var. Bunu korkmadan, duygusallıkla, romantizme girmeden; sanki biz evrensel hukuk prensiplerinin düşmanımızmış da bazı milletvekillerimizin, bazı arkadaşlarımızın, bu evrensel hukuk prensiplerini bir tek onlar okumuşlar, bizler hukuk fakültesi okumamışız gibi hoyratça meydan okumalarını bir tarafa bırakıp buna müsaade etmeden, sakinlikle, soğukkanlılıkla, hep birlikte “Bu işin nasıl çözeriz?”in mutlaka ama mutlaka tartışma ortamını kurmamız, yaşatmamız gerekiyor.

Bu vesileyle, gecenin bu saatinde sabırla dinlediğiniz için bütün milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. On birinci yargı paketinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Cezaevlerinde bir an evvel ailelerine kavuşmak için sabırsızlıkla kanun teklifinin yasalaşmasını bekleyen tüm mahkûmlara ve mahkûm ailelerine de buradan selam, sevgi ve muhabbetlerimi gönderiyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bulut, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan Kunt Ayan’a ait.

Sayın Kunt Ayan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Otuz yıl önceki yasakçı, korkak, ırkçı akıl bugün İstanbul’un Küçükçekmece Kaymakamında yeniden vücut bulmuş. Ne mi yaptı? Çocukluğumuzun hafızası olan Abdülmelik Şeyh Bekir’in kurmuş olduğu Koma Amed’in konserini yasakladı. Buradan bir kez daha ifade ediyoruz: Abdülmelik’in seslendirdiği “Kulilka Azadi” şarkısı hiçbir yasaklamayla susturulamaz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Koma Amed şarkıları halkların dilinde bir özgürlük çiçeği gibi açmaya devam edecek ve yine unutmayın ki tarihî türküleri yasaklayanlar... Tarih onları yazmayacak; tarih bu türküleri, ezgileri bu yasakçı anlayışa rağmen söyleyenleri yazacak, Abdülmelik Şeyh Bekir’i yazdığı gibi.

Evet arkadaşlar, her fırsatta “ecdadımız, atamız” dediğiniz ve her kanalda adına diziler çektiğiniz Orhan Gazi ne demiş biliyor musunuz? “Adaletin en kötüsü geç tecelli edilenidir.” demiş. Yine demiş ki: “Sonunda hüküm isabetli olsa da geciken adalet zulümdür.” Ben de bugün burada, tam dokuz yıl elli gündür devam eden zulmün en ağırından bahsederek sözüme başlayacağım. Kim? Selahattin Demirtaş. Hakkında 3 Kasım’da kesinleşen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire kararının üzerinden tam elli gün geçti. Elli gündür soruyoruz, neyi bekliyorsunuz diyoruz. Komisyon aşamasında sorduk, Genel Kurulda sorduk, bütçe görüşmelerinde Adalet Bakanı geldi buraya, yüzüne baka baka sorduk fakat cevap yok. Ne diyorlar? Yok “Mahkeme önünde.” yok “İstinafta.” yok “Hâkim geldi.” yok dağa kaçtı, yok inek yedi... Bir türlü bir cevap veremediniz buna siz. Aslında bu kararın uygulanmadığı her gün de sadece sizin değil, siyasi itibarınızın da değil bütün ülkenin itibarına siyah bir çentik atılıyor ve bu çentikler biriktikçe de aslında adalet duygusu toplumda biraz daha kopmaya başlıyor. Biz buradan bir kez daha ifade ediyoruz, Sayın Demirtaş, Sayın Yüksekdağ ve Kobani kumpas davasında tutsak bulunan arkadaşlarımız derhâl serbest bırakılmalıdır diyoruz.

Değerli arkadaşlar, halk soruyor, diyor ki: “Neden Türkiye pasaportunun değeri yok? Neden önceden rahatça gittiğimiz ülkeler bugün bize vize vermiyor? Neden Türk lirası her geçen gün değer kaybediyor?” Bunların tek bir sebebi var, o da bu siyasi iktidarın zihniyetinden başka bir şey değil. Siz bu ülkenin en büyük 3’üncü partisinin Eş Genel Başkanları Demirtaş ve Yüksekdağ’ı yaklaşık on yıldır hukuksuz bir şekilde esir tutarsanız, siz Hatay halkının vekil olarak seçtiği Can Atalay’ı tutsak tutmaya devam ederseniz, siz ana muhalefet partisinden Cumhurbaşkanlığı adayını Ekrem İmamoğlu’nu siyasi kumpaslarla tutuklarsanız, yine AİHM kararına rağmen Osman Kavala’yı serbest bırakmazsanız olacağı budur. Bakın, buradan ifade ediyoruz: AİHM kararı tavsiye değildir, Anayasa 90 açıktır, seçmeli değildir, birilerinin keyfine bakmaz, birilerinin zamanının gelmesine bakmaz, birilerinin ajandasına bakmaz. Bu halk sizden artık kaos istemiyor ya. Bu halk sizden artık ne istiyor biliyor musunuz? Çözümler istiyor; bu halk sizden hak ve özgürlüklerin olduğu demokratik bir toplum ve demokratik bir cumhuriyet istiyor.

Değerli milletvekilleri, halkın isteklerinin altı ayda bir önümüze gelen yargı paketleriyle çözülemediği ortada zaten, görüyoruz. Her fırsatta getiriyorsunuz, dokuz geldi, on geldi, on bir geldi, aha on iki yolda; çözülüyor, kriz her geçen gün büyüyor. Nereye bakarsak kriz var mı? Var. Adaletsizlik var mı? Var. Her geçen gün ülkede bir hukuk garabeti ortaya çıkıyor mu? Çıkıyor. Bakın, bugün Türkiye hapishanelerin kapasitesi ne kadar olmuş biliyor musunuz? 35 tane ilin nüfusunu geçmiş durumda Türkiye hapishaneleri. Yani siz, bu durumda Türkiye’yi âdeta bir hapishane cumhuriyetine çevirmiş durumdasınız, bunu da çok net bir şekilde başarıyorsunuz. Bu tabloda insan değil birer sayı olarak görülen hayatların trajedisi var arkadaşlar. Her mektupta, her telefonda yüreğimiz sızlıyor ya, dilimizde tüy bitti anlatmaktan ama tek bir adım atmıyorsunuz. Eskiden kaba dayak işkence vardı, şimdi ise inceltirilmiş, kurumsallaştırılmış bir işkence var bu ülkede. Mahpusları hastaneye götürmeyerek, pis, kirli yataklarda yatırarak, üst üste yataklara koyarak, insanlık onuruna aykırı koşullarda tutarak, sistematik hâlde getirmiş olduğunuz bir işkence var bu ülkede.

Yine, idari gözlem kurulları... Kendilerini Bolu Beyi sanıyorlar maşallah, her biri bir yerden ferman veriyor. Bakın, yasanın verdiği haklar var mı? Var. Gasbediyorlar mı? Dik âlâsı gasbediyorlar. Yine istediklerine “Sen geç.” diyorlar, istediklerine “Vallahi kusura bakma, sen kalmaya devam edeceksin.” diyorlar. Ağız içi arama var mı? Var. İnkâr ettiğiniz çıplak arama var mı? Var. Yine kelepçeli muayeneler devam ediyor mu? Devam ediyor. Saatlerce ringler içerisinde insanları tutuyorsunuz ve sonra gelip diyorsunuz ki: “Türkiye’de işkence yok.” Kûlahımıza anlatın bunu ya! Kim inanır ya buna! Bu, işkencenin dik âlâsıdır vallahi; hiç kusura bakmayın. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Tablo o kadar vahim ki ülkenin sil baştan bütünlüklü bir infaz yasasına ihtiyacı var. Hak ve özgürlükleri, adil yargılamayı koruyan ceza hukukuna ihtiyacı var.

Gelgelelim, adına “yargı paketi” dediğiniz ama bize göre çürümüş bir binaya sürülen sıvadan başka bir şey olmayan pakete. Niye mi? Çünkü altındaki çatlakları, adaletsizlikleri düzeltmediğiniz sürece bu paket de hiçbir işe yaramayacak. Bakın, arkadaşlar, 27’nci maddede sözde Covid düzenlemesi getirilmiş ve yıllardır bu kürsüden söyledik, Covid düzenlemesini bir an önce getirin dedik. Getirdiniz ama ne yaptınız? Ayrımcı olarak getirdiniz. Getirdiniz, ne yaptınız? Eşitlikçi bir şekilde getirdiniz. Peki, bunu nasıl kabul edeceğiz arkadaşlar? Binlerce insanın, milyonlarca insanın beklediği bir şey. Ayrımcılık yapıyorsunuz. “Hayır, ben burada örgütlü suçları dâhil etmem.” diyorsunuz. Daha önce beş yıl yaptığımızı şu an “Hayır, kusura bakmayın, üç yıl yapıyorum.” diyorsunuz. Yani keyfinize kalmış, istediğiniz şekilde yönettiğiniz bir şey var. Defalarca ifade ettik, Komisyonda söyledik, burada söyledik ama hâlen yol almamaya devam ediyorsunuz.

Yine, değerli arkadaşlar, bu pakette ne var? 2911 yetmiyor sanki bu ülkeye, bir de “Toplantı ve yürüyüş yapılmasını nasıl engelleriz?” denerek tuzaklı kanun maddeleri var. Bant daraltma var. “İçerik kaldırma” deyip ifade özgürlüğüne, halkın haber alma hakkına ket vuran yasalar var. Yine, sanki memleketin dört bir tarafına mantar gibi hukuk fakültelerini açan siz değilmişsiniz gibi, bir de avukatlara disiplin cezalarıyla daha da ağırlaştıran daha da zor duruma düşüren düzenlemeler var.

Yine, en büyük mağduriyet yaşanan dosyalardan biri TCK 158. Bakın, kördüğümüne dönüşmüş durumda. Komisyonunda Bakan Yardımcısına uzun uzun ifade ettik -şu an kendisi burada değil- anlattık bütün mağduriyetleri. Bakın, TCK 158 mağdurlarının birçoğu gençler ve asıl suçun failleri hiçbir şekilde yargılanmıyorken TCK 158 mağdurları ısrarlı bir şekilde bu suçun faili olarak kalmaya devam ediyor. Söyledik “Yapacağız.” diyorsunuz fakat çözüm oldu mu? Maalesef ki olmadı. Kanun teklifi verdik TCK 158’le ilgili “Uzlaşma kapsamına alın.” dedik fakat ne yaptınız? Hiçbir şey yapmadınız buna dair.

Evet, değerli arkadaşlar, rahmetli Demirel’in şöyle bir sözü var: “Meseleleri mesele etmezseniz ortada mesele kalmaz.”mış. Siz de resmen, şu an, meseleleri bizim mesele etmememizi istiyorsunuz ama biz ne pahasına olursa olsun meseleleri mesele etmekten vazgeçmeyeceğiz. Halkın adalet beklentisine, insanlık onuruna yakışır yasalar yapmanız, eşitlikçi ve özgürlükçü yasalar yapmanız için elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz.

Peki, bu meselenin çözümü nedir, sizin “Mesele etmeyin.” dediğiniz meselelerinin çözümü? Çözüm, onurlu bir barıştır, barış yasalarını yapmaktır. Peki, nedir bu yasalar? Yıllardır kangren olmuş sorunların yasal zeminde, diyalogla, hukukla, müzakereyle çözülmesini istiyoruz burada ve her fırsatta da ifade ediyoruz. Sonra dönüp “E, ne yani şimdi, bu ülkenin tek sorunu Kürt meselesi mi? Kürt meselesi çözülsün bu ülkeye demokrasi mi gelecek?” diye söylenip duruyorsunuz. Tersten soralım o zaman biz de size: Bu ülkede milyonlarca insanın dilini, kültürünü, kimliğini, özgürlüğünü tanımadığımız sürece bu ülkeye demokrasi gelmez arkadaşlar. Yüz yıldır gelmedi, çözüm olmadı, yüz yıldır önümüzde bu sorun ve şu an tam da aslında bu haksızlıkların, adaletsizliklerin giderilmesi zamanıdır ve biz buradan bir kez daha bunu ifade ediyoruz. Artık acılar haber olmasın arkadaşlar, artık acılar haber olmasın diye barış yasa olsun diyoruz.

Yine, değerli arkadaşlar, yeni bir yılın eşiğindeyiz ve yalnızca yeni bir yıl değil, yeni bir dönemin de eşiğinde olduğumuzun farkına varmamız gerekiyor ve bu eşiğe yakışan yasalar ve politikalar yapmamız gerekir. Gelin, bu ülkenin çocuklarına bu dönemi anlatırken kimlerin daha çok hapse atıldığını anlatmayalım. Ne yapalım? Kimin bu ülkeyi daha çok kardeş kıldığını anlatacak bir tarih yazalım, birlikte ve ortak kurduğumuz geleceği miras bırakalım. Silahların sustuğu, yasaların yapıldığı, anaların ağlamadığı bir coğrafya hayal değil, yeter ki cesaret edin. Gelin, saatlerimizi barışa kuralım, hep birlikte bir ağızdan demokratik cumhuriyet için 10’dan geriye sayalım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Gizem Özcan’a aittir.

Sayın Özcan, buyurun. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2026 bütçe görüşmelerinin hemen ardından bugün on birinci yargı paketini görüşüyoruz ancak daha en baştan, hiç lafı dolandırmadan şunu ifade etmek isterim: Alalecele önümüze getirilen bu teklif, Türkiye'nin içinde bulunduğu derin adalet krizini ne yazık ki çözmekten, ona bir çözüm üretmekten uzaktır. Aksine bu krizle yüzleşmek yerine onu yönetilebilir kılmayı hedefleyen bir anlayışın ürünüdür. Ve şunu merak ediyoruz: Acaba kaç yargı paketi daha görüşeceğiz? Türkiye'de sorun yargının yavaşlığı değil, sorun adaletin kime, ne zaman ve nasıl uygulandığıdır; sorun kanunların eksikliği değil, hukukun seçici, eşitsiz ve siyasal biçimde işletilmesidir; sorun teknik boşluklar değil, bilinçli siyasal tercihlerdir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bugün, yine, sabaha operasyonla uyandı. Bu kez de hedefte Şile Belediyemiz vardı, 23 kişi hakkında gözaltı kararı verildi, 1 kişi zaten tutukluydu, 22 kişi de bu sabah gözaltına alındı. Bu tablo, artık bir istisna değil ne yazık ki, bu tablo iktidarın bir yönetim pratiği hâline gelmiş durumda. Soruşturma süreçlerinin yargısal gerekliliklerinden çok, siyasal takvimlere göre işletildiği, gözaltı ve tutuklamaların cezalandırmanın peşinen aracı hâline getirildiği bir dönemden geçiyoruz. Eğer bu yargı paketleri -ki bugün on birincisini konuşuyoruz- gerçekten hukuki reform iddiasıyla önümüze getiriliyorsa o hâlde tek bir temel hedefi olmak zorundadır: Türkiye, her sabah yeni operasyon haberleriyle uyanan bir ülke olmaktan derhâl kurtarılmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü adalet sabah baskınlarıyla kurulmaz, çünkü hukuk devleti gözdağıyla inşa edilmez, çünkü yargı siyasetin aparatı hâline getirildiğinde orada ne güven kalır ne adalet.

Değerli milletvekilleri, bakın, İstanbul Büyükşehir Belediyesi hakkında hazırlanan iddianame sıradan bir dava dosyası değildir. Bu dosya yargının nasıl sistematik biçimde siyasallaştığını görmek isteyen herkes için kurulmuş bir laboratuvardır. Bu laboratuvarda adalet aranmıyor, âdeta deney yapılıyor. İstanbul halkının sandıkta koyduğu irade üzerinden test edilen de şudur: Sandıkla gelen yargı yoluyla durdurulabilir mi? Dosyaya gizli tanıklar dolduruluyor, yalan yanlış manşetler servis ediliyor, işe yaramayan deliller ayıklanıp çöpe atılıyor, sonra ortaya çıkan bu ne idiği belirsiz karışım “iddianame” etiketiyle kamuoyuna sunuluyor. İddianamede “Cumhurbaşkanı adayı olmak” diye bir suç icat ediliyor, kurultayımızda atılan “Özgür Başkan” sloganları suç unsuru gibi gösteriliyor, 15 gizli tanığın 5'i dosyadan buharlaşıyor, 560 milyar TL yolsuzluk iddiası manşet manşet servis ediliyor, şimdi aynı kaynaklar bu rakamlardan çark etmeye çalışıyor. “Bavullarda para var.” deniyor, sonra “jammer” olduğu ortaya çıkıyor, 1.200 telefon iddiası dolaşıma sokuluyor, ardından bu iddiayı ortaya atanlar inkâr yarışına giriyor. Selim İmamoğlu'nun babasından 772 milyon TL aldığı söyleniyor, meğer rakam 772 bin TL'ymiş. Biliyoruz, bu laboratuvarda amaç gerçeği ortaya çıkarmak değildir, hangi yalanın ne kadar süre ayakta kalacağı test etmektir. (CHP sıralarından alkışlar) Ve eğer bu deney İstanbul'da tutarsa asıl hedef bellidir, sandığı işlevsizleştirmek, muhalefeti topyekûn felç etmek.

Değerli milletvekilleri, bütün bu tablo bize neyi gösteriyor? Son zamanlarda yaşayan bir iktidarın yargıyı son siper olarak kullanma çabasını gösteriyor. Bu çabanın ülkemize verdiği rakamlarsa ortadadır. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye 142 ülke içinde 117'nci sırada, başka bir uluslararası rapora göre 173 ülke içinde 148'inci sırada, Avrupa'da 45 ülke arasında sondan 2'nciyiz, OECD'nin 38 ülkesi içinde yargıya güven sıralamasında 36'ncıyız. 2010 yılında yüzde 59 olan yargıya güven bugün yüzde 33'e düşmüş durumda. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi verilerine de bir bakalım: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bekleyen her 100 davanın 35'i Türkiye kaynaklı. 2024 yılında Türkiye'nin en çok mahkûm edildiği ihlal türleri neler? Adil yargılanma hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı. Sonuç olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin en çok emsal karar verdiği ülke Türkiye. Bu tabloya bakıp hâlâ “Yargı reformu yaptık.” diye ancak kendinizi kandırabilirsiniz.

Değerli milletvekilleri, on birinci yargı paketi görüşmelerinde özellikle 27’nci maddeye dair önemli tartışmalar yürüttük. Komisyon aşamasında kardeşe, eşe, kadına, çocuklara yönelik kasten öldürme, cinsel saldırı ve çocuğun cinsel istismarı suçlarının bu düzenlemenin kapsamı dışına çıkarılması doğru bir adımdı. Şimdi Genel Kurul aşamasında deprem suçlarının faillerinin de bu düzenlemenin kapsamı dışında bırakılacak olması elbette yerinde olmuştur ama şunu açıkça söyleyelim: Eğer iktidarın arzuladığı gibi olsaydı, toplumsal ve siyasal muhalefet tamamen susturulmuş olsaydı belki bugün kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet ve istismar failleri de depremde on binlerce insanın ölümüne yol açan suçların failleri de örtülü bir afla dışarı çıkacaktı. Ancak bütün itirazlarımıza rağmen düzenleme hâlâ ciddi adaletsizlik barındırmakta çünkü bu hâliyle bile kadınlara yönelik kasten yaralama failleri bu örtük aftan yararlanabilecek. Şimdi, tek tek burada olay saymak istemiyoruz ama şunu hepiniz biliyorsunuz: Bu ülkede kadınları ağır biçimde yaralayıp cezaevine giren, ardından da kısa bir süre sonra tahliye olup çıkar çıkmaz o kadınları öldüren failler var. Ne hakkınız var öldürmeye varmamış yaralamaları affetmeye? Ne hakkınız var kadınların yaşam hakkını “Henüz ölmedi.” diye pazarlık konusu yapmaya? Biz kadınlar bunu kabul etmiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Deprem meselesine gelince... Deprem bölgesinden gelen acılı ailelerimiz de bugün bizlerle birlikteydi. Meclis önünde eylem yaparak, parkta nöbet tutarak durdular. Biz sevdiklerini yitirmiş bu insanların hakikat ve adalet mücadelesi önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz.

Değerli milletvekilleri, 10 Ekim 2015’te barış için Ankara Garı önünde toplanan 104 yurttaşımız IŞİD’in saldırısıyla bu ülkenin tam ortasında katledildi. Bugün 10 Ekim Gar davasında bir ara karar çıktı, mahkeme, ihbara rağmen işlem yapmayan Gaziantep Emniyetindeki polislerin akıbetini soracak. Bu önemlidir ancak yeterli değildir çünkü aileler hâlâ şunu soruyor: İhbar evrakını dosyaya eklemeyen yargı mensupları neden soruşturulmuyor, firari sanıklar hâlâ neden getirilemiyor? Bu sorulara yanıt vermek, saldırılar karşısında birbirine tutunarak mücadele eden ailelere borcumuzdur.

Değerli milletvekilleri, bu akşam asgari ücret, sefalet ücreti olarak açıklandı, 28.075 lira. “Uzaya gideceğiz.” diyor iktidar, keşke gidilse seviniriz ama bu iktidar asgari ücretliyi marketin kapısından içeri giremez hâle getirdi. (CHP sıralarından alkışlar) Uzaya gitmeyi vadedenler, emekçiyi ekmek reyonunun karşısında hesap yapmaya mahkûm hâle getirdi. Yargı paketi getirirsiniz, asgari adalet vadetmez; asgari ücret belirlersiniz, temel ihtiyaçlara yetmez ama şunu iyi bilin: Sizi “Asgari değil insanca yaşam istiyoruz.” diyenler gönderecek.

Bitirirken şunu da sormak istiyorum: Değerli milletvekilleri, kanunu yapan bir irade bizzat kanunsuzluk yapabilir mi? Yapamaz değil mi? Peki, Meclis nasıl güvencesiz, kıdem tazminatı vermeden işçi çalıştırıyor? Bu uygulama dünyanın hiçbir parlamentosunda yoktur. Meclisin emeğin en temel güvencesini yok sayması açık bir hak ihlalidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

GİZEM ÖZCAN (Devamlı) - 2026 yılında Meclisimizin iş sonu tazminatsız danışman çalıştırma uygulamasına son vermek emeğe saygının gereğidir çünkü adalet önce Meclisten başlamak zorundadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, şu düşen uçakla ilgili size bir bilgi geldi mi? Bir açıklama yapın. Demir kafese mi çarptı, ne oldu?

BAŞKAN - Sayın Özcan, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ilk söz, Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'e ait.

Sayın Ünver, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben konuşmamda yarın görüşülecek olan teklifin 21'inci maddesiyle ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum, belki yarın konuşmaya fırsat bulamayız. Teklifin 21'inci maddesiyle, Türk Ceza Kanunu'nun 223'üncü maddesinde düzenlenen suçun adı ve içeriği değiştiriliyor. "Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması" şeklinde olan suç adı "hareketin engellenmesi" ifadesinin ilavesiyle "ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması" şekline dönüştürülüyor. Madde metninden de "cebir veya tehdit kullanarak" ibaresi çıkarılıp öngörülen cezalar artırılıyor. Bu düzenlemenin yapılma sebebi gerekçede "Son dönemde trafikte çıkan tartışmalar ve akabinde ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesine veya durmasına neden olan eylemler hem trafik güvenliğini tehlikeye sokmakta hem de kişilerin yaralanmasına, hatta ölümüne sebebiyet verebilmektedir." denilerek açıklanmaya çalışılıyor ancak bu işin özünü ve asıl sebebini açıklamaktan uzak bir gerekçe. Aslında burada yapılmak istenen şey, protesto amaçlı eylemlerin cezasız kaldığı veya caydırıcı bir müdahaleyle önlenemediği inancıyla bir düzenleme getirerek halkın demokratik protesto ve barışçıl gösteri yapmasını önlemek. Gerekçedeki ifade ise AKP'nin hazırladığı zehre kapladığı şeker; AKP yıllarca hep böyle yaptı ve yapıyor. Hazırladığı dışı şeker, içi zehir hapi tüm toplum yutsun istiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Ben Komisyon görüşmelerinde ve başlayıp yarım bıraktığımız Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu konu üzerinde ısrarla durdum. Orada kara yollarına çıkan, konvoy oluşturan araçlarla ilgili cezaların artırılması noktasındaki düzenlemeyle ilgili de ısrarla bunu ifade ettim, Yozgat çiftçilerini örnek vererek ifade ettim. Bu yapılan demokrasiye sığmaz, hukuka da ceza adaleti anlayışına da sığmaz. AKP sıcak salonlara alışmış, herkes aynısını yapsın istiyor. AKP sokaktan korkuyor, AKP sokağa çıkan vatandaşın korkuyor; Türkiye'yi evinden çıkamaz hâle getirmek istiyor.

Hukukta tepkisel düzenlemelere yer yoktur. Bu düzenlemeler kalıcı olmaz, bir yeri yaparken bir başka yeri bozar; bu anlayıştan vazgeçmek gerekir. Siz bunları yapıyorsunuz ama dünyadaki çeşitli uluslararası endekslere ve raporlamalara göre Türkiye son on yılda özgürlüklerin en çok gerilediği ilk 10 ülke arasında yer almaktadır. Gerileyen özgürlüklerin biri de toplanma hürriyetinin engellenmesidir. İşte, bu maddedeki düzenleme de buna yöneliktir. Bilindiği üzere, Anayasa'mızın 34'üncü maddesi barışçıl gösteri ve toplanma hürriyetini düzenlemektedir. Barışçıl olmak kaydıyla gösteri ve toplanmanın herhangi bir yaptırıma tabi olmadığını ifade etmektedir ama yapılan düzenlemeyle bu hakkın kullanımının, bu anayasal hakkın kullanımının engellenmesi ve cezai müeyyideye bağlanması maalesef söz konusu olacak; niyetin tam da bu olduğunu ifade etmek istiyorum. Türkiye'yi daha çok boğan, sıkın, özgürlüklerini kaybeden bir ülke durumuna sokmamak gerekir, dahası buradan çıkarmak gerekir. Aslında vatandaşların haklarını kullanırken gösterdikleri davranışlar karşısında özgürlükçü bir tutum takınmak gerekir. İlgili maddeye ceza adaleti açısından baktığımız zaman cebir ve şiddetin olduğu yerde suçun cezası bir ve üç yıl iken -basit hâlden- söylüyorum- cebir ve şiddeti kaldırılırsınız, cezayı iki yıldan beş yıla yükseltiyorsunuz yani buradaki artış ceza adaleti açısından uygun değil, fahiş bir artıştır.

Buradaki amacın cezanın alt sınırını iki yılın üzerine çıkarmak olduğunu, böyle olunca da suçun hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulamasının kapsamı dışına çıkarmak olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla “Vatandaş toplanmasın, bir araya gelmesin, gösteri ve yürüyüşlere katılmasın, korksun.” diye getirilmiş bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bu maddenin geri çekilmesi ya da saydığım çekinceleri bertaraf edecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği açıktır.

Biz her şeyi konuşalım ama AKP yargısına olan güvenin bugün yüzde 20'lere, kimi rakamlara göre yüzde 30'ların altına düştüğünü unutmayalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ünver, lütfen tamamlayın.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Devamla) - “Yargı reformu” diye getirdiğiniz paketlerin yargıya olan güveni artırıcı, yargıdaki problemleri çözücü hiçbir yönü yoktur. AKP ve Adalet Bakanlığı bile hukuk devletinden, adaletin sağlanmasından umudunu kesmiş durumdadır aslında.

Bütçe sunuşunda Adalet Bakanı bu 32 sayfalık sunuşunun ilk 9 sayfasında hukuktan bahsetmiş, sonrasında hukuktan bahsetmeyi bırakmış, inşaat, tefişat, ayniyat işlerinden bahsetmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sunuş bana göre Adalet Bakanlığı açısından ibretliktir; hukuktan, hukuk devleti ilkesinden vazgeçtiğinin belgesidir.

Adliyelerin fiziksel kapasitelerinin artırılması önemlidir ama sadece bunların varlığı adaleti sağlamaz. Adalet saraylarda değil, vicdanlarda doğar. Sorun, vicdanın olup olmadığı ya da vicdanın kimde olduğu veya kimde olmadığıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ünver, teşekkür ediyorum.

Şimdi, şahısları adına ikinci söz, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı'ya ait.

Sayın Ahlatcı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen necip milletimiz ve çok değerli Çorumlu hemşehrilerim; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu olarak hazırladığımız Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 4'üncü Yargı Reformu Stratejisi Belgesi esas alınarak hazırlanan teklifte infaz adaletinin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi, caydırıcılığın sağlanması, trafik düzenini bozan eylemlere daha etkin mücadele ve trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanmasıyla toplumsal huzurun güçlendirilmesine yönelik olarak çok önemli düzenlemeler yapılmaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, hepinizin bildiği üzere 2020 yılında başlayan pandemi nedeniyle halk arasında Covid-19 olarak bilinen düzenlemeyle ceza infaz kurumlarında oluşabilecek risklere karşı tedbirler alınmış ve bazı infaz düzenlemeleri yapılmıştır. Covid-19 düzenlemesi infaz adaletini sağlama adına ve oluşan mağduriyetleri giderecek şekilde yeniden ele alınmaktadır. Teklifte 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yararlanabildiği düzenlemeden 31/7/2023 tarihi ve öncesinde işlenmiş suçlar nedeniyle de hükümlü olanların yararlanabilmesi sağlanmaktadır. Buna göre 31/7/2023 tarihi ve öncesinde işlenen suçlar nedeniyle üç yıl daha erken açık ceza infaz kurumuna ve yine üç yıl daha erken denetimli serbestliğe ayrılabilme imkânı tanınmaktadır. Böylelikle,

aynı veya daha önceki tarihte işlenmiş suçlar dolayısıyla yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar bakımından hükümlüden kaynaklanmayan nedenlerle meydana gelen gecikmelerin sonucundan hükümlünün olumsuz etkilenmemesi ve infaz adaletinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Belirtmem gerekir ki Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da her defasında önemle vurguladığı gibi, insana, hele hele kadına ve çocuğa karşı şiddet bir insanlık suçudur, insanlığa ihanettir. Şiddete sıfır tolerans prensibi çerçevesinde üst soy veya alt soydan birisine ya da eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı kasten öldürme, çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı kasten öldürme, kadına karşı kasten öldürme, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, terör suçları ve örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar kesinlikle bu düzenlemeden faydalanamayacaklardır.

Değerli milletvekilleri, suç örgütleri, gençlerin umutlarını sömüren, ailelerin düzenini bozan ve toplumun birlik duygusunu hedef alan karanlık odaklardır. Teklifte suç örgütleriyle mücadele bakımından önemli düzenlemeler gerçekleştirilmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun 220'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların kullanılması hâlinde örgüt yöneticilerine verilecek cezanın yarısından 1 katına kadar artırılacağı kabul edilmektedir. Ayrıca, örgüt kurmak, yönetmek ve örgüte üye olmak suçlarının hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmaktadır.

Teklifte, ayrıca, suç işlenmesinin önlenmesi ve toplumsal huzurun güçlendirilmesine ilişkin önemli düzenlemeler de yer almaktadır. Biliyorsunuz, bazı sorumsuz davranışlar ne yazık ki her yıl masum canların yitirilmesine, yaralanmalara ve ocakların sönmesine neden olmaktadır. Sevinç günlerimizde havaya ateş açmak ne gelenektir ne de eğlencedir. Sevincimizin başkasının acısına dönüşmesi, bir anlık dikkatsizlik, görüyoruz, çok ağır sonuçlara neden olabilmektedir. Teklifte bu eylemler bakımından ağır yaptırımlar öngörülmektedir.

Ayrıca, kişilerin can ve mal güvenliğine kasteden şehir eşkıyalarının trafikteki saldırganlık fiilleri bakımından da caydırıcı cezalar verilmesi sağlanmakta, böylelikle vatandaşlarımızın karşılaştığı bir sıkıntı daha çözülmektedir.

Yine, vatandaşlarımızın canını yakan dolandırıcılık eylemleriyle daha güçlü şekilde mücadele edilmesi ve bu eylemlerin önlenmesi bakımından da bilişim suçları ile mobil hatlara yönelik önemli düzenlemeler yapılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ahlatcı, lütfen tamamlayın.

YUSUF AHLATCI (Devamla) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; huzurdaki teklif, vatandaşlarımızın doğrudan yaşadığı bazı mağduriyetlerin çözümüne yönelik hazırlanmış olup kapsamlı bir çalışmadır.

Teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.23

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 23.24

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

247 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 24 Aralık 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.25